

DANIELLE STEEL

MESAJ DIN VIETNAM

(Message From Nam 1990)

Traducere de Marilena Cojocar

*Lui John,
Marea iubire a vieții mele,
cel care face ca fiecare clipă să merite
a fi trăită.*

*Băieților noștri dragi,
Trevor, Todd,
Nicholas, Maxx,
fie ca niciodată să nu fiți obligați
să luptați într-un
astfel de război.*

*Din toată inima și
cu toată dragostea,*

d.s.

*„Făclia a trecut în mâinile
unei noi generații”*

*Din discursul inaugural al președintelui
John Fitzgerald Kennedy*

BĂIEȚII CARE AU LUPTAT ÎN VIETNAM

*Trecute din mână în mână,
dorințe,
vise,
speranțe
ale unei întregi generații,
ale unei întregi națiuni
trimisă la război,*

*o mână de bătrâni
conducându-i pe băieții noștri
spre moarte,
în timp ce noi priveam
cu groază,
cu durere,
cu suferință
fără să vrem să credem
că trebuie să-i pierdem
pe atât de mulți dintre băieții noștri
abia ieșiți din copilărie,
ochii lor
atât de tineri
atât de strălucitori
atât de plini de speranță,
iar lupta
prea lungă,
prea dură,
suferința
atât le cruntă
rănile
atât de adânci
până când
băieții noștri
au adormit în brațele Creatorului
iar numele lor
a rămas gravat
în piatră
nu vor mai veni acasă
să ne șteargă lacrimile...
să nu uităm,
să nu îmbătrânim,
inimile noastre să nu mai fie
niciodată reci,
trebuie să ne amintim
de băieții care au murit...
să nu uităm
durerea,
strigătele,
agonia,*

*curajul,
eroii,
și zâmbetele,
acele timpuri,
și țara atât de îndepărtată,
atât de verde
așezată între speranță și minciuni,
să ne amintim mereu
să promitem că le vom atinge
inimile
până mai putem,
amintiți-vă, prieteni...
amintiți-vă...
băieții care au murit,
care au trăit,
care au plâns,
băieții care
au luptat
în Vietnam.*

PARTEA ÎNTÂI

**STATELE UNITE:
SAVANNAH...
BERKELEY...**

Noiembrie 1963-Iunie 1968

Capitolul 1

Era o zi răcoroasă și mohorâtă în Savannah, iar dinspre ocean sufla lin o briză proaspătă. În Forysth Park pământul era acoperit de frunze, câteva perechi se plimbau mână în mână; niște femei stăteau de vorbă fumând o țigară înainte de a se întoarce la slujbă. Dar în liceul din Savannah coridoarele erau pustii. Clopoțelul sunase la ora unu și toți elevii erau în sălile de clasă. Se auzeau râsete dintr-o clasă dar în cele mai multe era liniște. Doar scârțâitul cretei pe tablă și privirile plictisite, disperate, ale elevilor din anul doi care nu s-au pregătit pentru testul surpriză. Claselor

terminale li se vorbea despre colegiile pentru care vor trebui să opteze săptămâna viitoare, chiar înainte de Thanksgiving¹. În timp ce ei ascultau, undeva departe, în Dallas, au răsunat împușcături. Un bărbat aflat într-un convoi de automobile a fost aruncat în brațele soției sale, capul explodându-i în mod oribil. Încă nimeni nu știa ce s-a întâmplat, iar profesorii continuau să vorbească monoton despre viitoarele colegii. Paxton Andrews încerca din răspuț să nu adoarmă. Și în cele din urmă în încăperea în care nimeni nu mișca, Paxton simți că nu mai rezistă nici o secundă fără să închidă ochii.

Din fericire clopoțelul a sunat la unu și cincizeci de minute, toate ușile s-au deschis și valuri de liceeni s-au revărsat pe coridoare, scăpați în sfârșit de teste, prelegeri, literatură franceză și faraonii din Egipt. Fiecare se îndrepta spre noua sală de clasă, oprindu-se să-și schimbe cărțile în dulăpiorul de pe coridor, să glumească cu un coleg sau să râdă de o poantă bună. Și apoi, brusc, s-a auzit un țipăt. Un urlet lung, îndurerat care străbătu aerul ca o săgeată trasă de la mare distanță. Un tropot de pași, o cursă rapidă spre camera din colț, folosită de obicei doar de profesori, imagini cu încetinitorul pe ecranul televizorului, sute de tineri îngrămădindu-se îngrijorați la ușa camerei, vorbind, strigând și nimeni nu auzea ce se transmitea la televizor pentru că toți continuau să strige unii la alții să facă liniște.

— Tăceți din gură! Nu auzim nimic!

— Este rănit? Este... Nimeni nu îndrăznește să rostească acel cuvânt și prin mulțimea de tineri se auzeau aceleași întrebări:

— Ce se întâmplă? Ce s-a întâmplat?

— Președintele Kennedy a fost împușcat... Președintele... Nu știu... în Dallas... Președintele... e...

Nimeni nu vroia să creadă la început. Toți își doreau să fie doar o glumă stupidă.

— Ai auzit că președintele Kennedy a fost împușcat?

— Hm, și pe urmă? Care-i poanta?

Dar nu era o glumă. Doar discuții frenetice, nenumărate întrebări și nici un răspuns. Pe ecran se reluau imagini confuze ale convoiului de mașini care porneau în viteză. Walter Cronkite, palid ca un mort, transmitea de la fața locului.

— Președintele Kennedy a fost grav rănit.

¹ Ziaua Recunoștinței (a patra joi din noiembrie).

Mulțimea din Savannah fu străbătută de un fior și parcă toți elevii și profesorii din liceu erau adunați în camera aceea mică.

— Ce-a zis?... Ce-a spus? Întrebă o voce din spate.

— A spus că președintele Kennedy a fost grav rănit, îi răspunse o voce din primul rând, iar trei fete din anul întâi începură să plângă.

Paxton stătea posomorâtă, înghesuită într-un colț și îi privea pe ceilalți. Dintr-odată în cameră se lăsă o liniște sinistă, de parcă nimeni nu mai vroia să se miște, speriat fiecare că ar putea perturba un fragil echilibru din aer, orice zgomot cât de mic putând să schimbe cursul vieții lui... iar Paxton își aminti de o altă zi, cu șase ani în urmă când avea doar unsprezece ani...

— Tata a fost rănit, Pax... o anunțase fratele ei George. Mama e la spital.

Tatălui ei îi plăcea să-și piloteze singur avionul atunci când mergea la diferite întruniri și a trebuit să aterizeze forțat din cauza unei furtuni, undeva lângă Atlanta.

— E... Nu e nimic grav, nu?

— Eu...

Vocea lui George suna ciudat, iar cumplitul adevăr din ochii lui a făcut-o să-și dorească să o ia la goană și să se ascundă. Paxton avea atunci unsprezece ani, iar George douăzeci și cinci. Îi despărțeau paisprezece ani și trăiau în lumi diferite. Paxton a fost un „accident”, obișnuia mama ei să le spună prietenilor, un accident pentru care Carlton Andrews a fost mereu recunoscător dar care continua și acum să o surprindă. Beatrice Andrews l-a născut pe George la douăzeci și șapte de ani. I-au trebuit cinci ani ca să rămână însărcinată și pentru ea sarcina a fost un coșmar. S-a simțit rău în fiecare zi timp de nouă luni, iar nașterea a fost atât de dificilă încât și-o va aminti toată viața. George s-a născut cu cezariană după patruzeci și două de ore de chinuri și deși era un băiat sănătos de patru kilograme și jumătate, Beatrice Andrews și-a promis solemn că nu va mai avea alt copil. N-avea de gând să mai repete o astfel de experiență și a avut mare grijă să nu fie nevoită să o facă. Ca de obicei Carlton a avut răbdare cu ea, mai ales era nebun după fiul lui. George era genul de băiat pe care oricare tată și l-ar fi dorit. Era un băiat fericit, cu care te puteai înțelege ușor, destul de athletic și cu o foarte serioasă înclinație spre studiu, lucru care o încânta pe mama lui. Duceau o viață liniștită și fericită. Carlton era un avocat cu mulți clienți, iar

Beatrice avea un rol important în „Societatea Istorică” și în „Fiicele Războiului Civil”. Viața ei era împlinită. Juca bridge în fiecare marți. Tocmai la o partidă de bridge a simțit primul spasm și i s-a făcut greață după mulți ani de zile. A crezut că a mâncat ceva în dimineața aceea și a plecat imediat acasă să se întindă în pat. Dar trei săptămâni mai târziu știa deja. La patruzeci și unu de ani cu un băiat de paisprezece ani, care tocmai intra la liceu și un soț care nu avea nici măcar bunul simț să-și ascundă încântarea, Beatrice Andrews era din nou însărcinată. De data asta sarcina a fost mult mai ușoară, dar ei parcă nici nu-i păsa. Era atât de indignată, se simțea așa de penibil să fie din nou însărcinată când alte femei la vârsta ei se gândeau la nepoți! Nu-și dorea un alt copil, nu și-a dorit niciodată un alt copil și indiferent ce-i spunea soțul ei nu reușea să o calmeze. Nici măcar micuța blondă cu chip de înger pe care i-au pus-o în brațe când s-a trezit nu a reușit să o consoleze. Luni de zile n-a vorbit decât despre cât de stupid se simțea și își lăsa copilul cu doica neagră, grasă și liniștită pe care o angajase când încă mai era însărcinată. Doica se numea Elizabeth McQueen dar toată lumea îi spunea Queenie. Și nu era de fapt o doică. Născuse unsprezece copii din care trăiau doar șapte și reprezenta una din puținele amintiri plăcute ale vechiului Sud, bătrâna doică neagră care iubește copiii stăpânei. Era plină de înțelegere pentru toată lumea, dar iubea în mod special copiii și bebelușii, iar pe Paxton o iubea cu toată dragostea unei mame adevărate, poate chiar mai mult decât Beatrice Andrews. Ea nu se simțea bine când copilul era prin preajma ei, din motive pe care nici ea nu și le putea explica și păstra totdeauna o anumită distanță față de propria-i fiică. Copilul avea întotdeauna mâini lipicioase, se juca cu sticluțele de parfum ale lui Beatrice pe care inevitabil le răsturna și se părea că mama și fiica reușesc doar să se enerveze una pe alta. Queenie era cea care o mângâia atunci când plângea, în brațele căreia alerga când se lovea sau îi era frică, Queenie nu o lăsa singură, nici măcar o clipă.

Queenie nu avea zile libere. N-ar fi avut unde să meargă chiar dacă ar fi fost liberă, copiii ei își aveau propria lor viață și nu-și putea imagina ce s-ar întâmpla cu Paxton dacă nu ar fi fost lângă ea să o ajute. Tatăl fetiței era întotdeauna bun cu ea și își iubea așa de mult copilul, dar mama ei... cu ea era altă poveste. Pe măsură ce Paxton creștea, diferența dintre ele devenea tot mai mare, iar când ajunse la vârsta de zece ani Paxton ghicise deja că

nu au nimic în comun. Era greu de imaginat că făceau parte din aceeași familie. Pentru mama ei, cluburile însemnau totul; trăia pentru prietenele ei, pentru activitățile din diferite societăți, pentru zilele de bridge. Aproape că nu o mai interesa când vine soțul ei acasă, asculta politicos ce povestea el când se așezau la cină dar până și Paxton observă că mama ei era plictisită de soțul ei. Iar Carlton Andrews observă același lucru. Cu toate că n-ar fi recunoscut pentru nimic în lume așa ceva, simți și el aceeași răceală care emana din soția lui pe care o simțea și Paxton de ani de zile. Beatrice Andrews era o femeie care își făcea datoria de soție, era loială, bine organizată, bine îmbrăcată, plăcută, politicoasă, perfect educată, dar în întreaga ei viață nu simțise nici cea mai mică emoție pentru cineva anume. Pur și simplu nu era în firea ei așa ceva. Și Queenie știa asta dar folosea alte cuvinte decât Carlton; le povestise fiicelor ei că inima lui Beatrice Andrews era mai mică decât un sâmbure de piersică. Persoana de care reușise cât de cât să se apropie era fiul el George. Există între ei o anumită legătură, pe care niciodată nu și-o permisese cu Paxton. Îl admira, îl respecta, iar George era înzestrat cu un mod de a privi lucrurile, distant, superior, clinic care în cele din urmă l-a îndreptat spre medicină și asta a impresionat-o de asemenea pe mama lui. Îi făcea plăcere faptul că fiul ei este doctor. Era chiar mai deștept decât tatăl lui, le șoptea ea pe ascuns prietenilor ei, de fapt îi amintea foarte mult de propriul el tată care fusese procuror al statului Georgia și era sigură că într-o zi George va face lucruri deosebite. Ce va face Paxton? Va merge la școală, va absolvi un colegiu și în cele din urmă se va căsători și va avea copii. Lui Beatrice nu i se părea nimic deosebit în această cale, cu toate că era aceeași pe care și ea o urmărea. La insistențele tatălui ei absolvise colegiul „*Sweet Briar*”. La două săptămâni după aceea se căsătorise cu Carlton. Adevărul era că deși se simțea bine în compania femeilor și căuta să fie cât mai mult în preajma lor, Beatrice Andrews nu avea mare respect pentru femei. Bărbații erau cei care o impresionau, ei erau cel care realizau ceva în viață. Și nu se îndoia nici măcar o clipă că fetița frumoasă care își punea mânuțele lipicioase peste tot ori de câte ori avea prilejul nu era destinată să realizeze ceva în viață.

* * *

Vocea lui Walter Cronkite continua monotonă în timp ce Paxton și ceilalți priveau atenți și nemișcați ecranul televizorului. Cei care mai vorbeau o făceau în șoaptă. Și tot la câteva minute Cronkite comuta transmisia spre reporterii care se aflau în holul spitalului *Parkland Memorial* din Dallas unde fusese adus președintele.

— Încă nu știm nimic exact, spunea crainicul de pe ecran, doar că starea președintelui este critică, dar n-am aflat nimic nou în ultimele minute.

După aceasta mâna unui profesor schimbă canalul, dar și aici se spunea același lucru. Liceenii se priveau unii pe alții cu groaza întipărită pe chip. Și din nou Paxton își aminti de George, care venise să o ia de la școală, să-i spună despre tatăl ei. Accidentul, avionul care cobora... și fața lui George în timp ce îi povestea. Tocmai terminase medicina și aștepta să înceapă un curs de specializare în Atlanta. Reușise să rămână în Sud pe tot timpul studiilor sale cu toate că tatăl lor studiasse la Harvard și îl încurajase să plece în Nord. Dar Beatrice considera că este important să rămână cât mai aproape de rădăcinile lor și să sprijine sistemul educațional din Sud.

Era ora două, iar Paxton stătea în colț abia respirând, încercând să-și spună că totul va fi în ordine, luptându-se cu lacrimile, neștiind nici ea dacă plânge pentru președinte sau pentru tatăl ei. Tatăl ei murise a doua zi după ce avionul se prăbușise, rănilor lui au fost prea grave, iar soția și fiul lui au stat lângă el în timp ce Paxton a așteptat acasă împreună cu Queenie. S-au gândit că la unsprezece ani era încă prea mică pentru a fi la spital și oricum tatăl ei a rămas inconștient până la sfârșit. Nu l-a mai văzut niciodată. Plecase pentru totdeauna cu căldura, dragostea și înțelepciunea lui, cu fascinația pentru oameni și istorie care depășea cu mult granițele Sudului. Era un gentleman din vechea gardă a Sudului dar în multe privințe nu se potrivea deloc cu tiparele în care fusese crescut și asta iubea Paxton cel mai mult la tatăl ei. Asta și toate celelalte, felul în care o strângea la piept când alerga să-l întâmpine, felul în care îi povestea despre diferite lucruri când făceau lungi plimbări, lucruri care o interesau, cum ar fi fost războiul, Europa și ce a însemnat pentru el să studieze la *Harvard*. Îi plăceau sunetul vocii lui, felul în care mirosea, izul loțiunii de după ras care rămânea într-o cameră după ce el trecuse pe acolo... felul în care i se încrețea fața când zâmbea și când îi spunea cât de mândru este de ea... Paxton simțise că

moare în ziua când se cântase „*Amazing Grace*” la înmormântarea lui; Queenie era în spate și plângea așa de tare, încât Paxton o auzea din locul unde se afla lângă mama și fratele ei.

Viața ei nu a mai fost aceeași de când tatăl ei a murit. Parcă ar fi luat o parte din ea cu el, acea parte care obișnuia să miroasă a flori de câmp și care îl vizita la birou în zilele de sâmbătă când trebuia să lucreze, partea care putea să-i vorbească despre lumea din jurul ei ca și cum ar fi înțeles-o și care îi puneă tot felul de întrebări. Paxton avea o perspicacitate neobișnuită în ceea ce privește oamenii și odată îi spusese tatălui ei că ea așa crede, că mama ei nu o iubește. De fapt nici măcar nu o mai deranja. Era doar o observație. Îi avea pe tatăl ei și pe Queenie.

— Cred... cred că are nevoie de cineva ca George. El nu o face să fie nervoasă și vorbește despre lucruri care o interesează. El este ca și ea, nu-i așa tăticule? Câteodată când spun că îmi place foarte mult ceva, parcă se sperie.

Paxton era mult mai perspicace decât își dădea ea însăși seama; iar Carlton Andrews o știa, dar nu voia să recunoască adevărul în fața propriei fiice.

— Mama ta nu își exprimă sentimentele ca tine sau ca mine, îi spuse el încercând să fie cât mai cinstit cu ea, stând pe un scaun ce se rotea și pe care Paxton îl tot învârtea până aproape reușea să-l desfacă. Dar dacă nu și le exprimă, asta nu înseamnă că nu le are. Era de datoria lui să-și protejeze soția chiar în fața lui Paxton, deși și el știa că fetița are dreptate. Beatrice era rece ca un aisberg. Își făcea datoria, era loială și o „soție model” în propriii ei ochi. Avea grijă de casă, era politicoasă și drăguță cu el, nu l-ar fi înșelat niciodată, n-ar fi fost vulgară sau nu l-ar fi trădat. Era o doamnă în adevăratul sens al cuvântului dar și el ca și Paxton se întreba dacă vreodată iubise pe cineva sau ceva cu excepția lui George, deși până și față de el păstra o anumită distanță și răceală. Doar că fiul ei îi semăna atât de mult și nici nu aștepta mai nimic din partea ei. Dar Carlton știa, la fel cum știa și Paxton, că de la Beatrice nu vor primi niciodată dragostea după care tânjeau amândoi.

— Te iubește, Pax.

Dar ea se întreba dacă o minte sau nu. Nu-și dădea bine seama de subtilele nuanțe ale iubirii unei femei, dar Carlton avea un tablou mult mai clar în fața ochilor.

— Te iubesc, tăticule. Se aruncă în brațele lui fără ezitări și fără

nici o rezervă. Nu-i ascundea nimic și el râse când ea aproape îl răsturnă de pe scaun.

— Hei, tu... o să mă faci să mă întind pe covor.

Lui Carlton îi plăcea să viseze la anii care vor urma, la faptul că într-o zi va merge la colegiul „Radcliffe” și va crește mare și frumoasă și va fi mândria bătrâneții lui. Era tot ce își dorise vreodată, prietenoasă, plină de dragoste, generoasă și înțelegătoare. Era tot ce era el însuși, chiar dacă el nu-și dădea seama.

Și apoi, el plecă, iar Paxton rămase singură cu doi străini, o avea doar pe Queenie. Învăța foarte bine și citea tot timpul. Îi scria tatălui ei, ca și cum el ar fi fost plecat într-o excursie și ar fi putut să pună o adresă pe plic, doar că de fapt nu putea. Câteodată păstra scrisorile, alteori le rupea în bucăți. Dar o ajuta faptul că-i scria. Era ca și cum încă mai vorbea cu el, pentru că nu putea să vorbească cu ei. Mama ei era iritată de tot ce îi spunea, aveau păreri diferite în toate privințele, iar Paxton câteodată simțea că venise de fapt de pe o altă planetă. Erau atât de deosebite. Iar George era ca și mama lui. O muștruluia pe Paxton să „fie cuminte” și să vadă lucrurile ca mama lor, să fie „înțelegătoare”, să-și amintească cine este, toate astea o zăpăceau pe Paxton și mai mult. Cine era ea? Fata lor sau a tatălui ei? Cine avea dreptate? Dar în adâncul sufletului ei nimic nu era confuz. Știa că felul în care tatăl ei iubise viața și oamenii va fi și felul ei de viață. Când George își termină perfecționarea la *Grady Memorial* și ea împlini șaisprezece ani, știa deja că va pleca din Sud și va urma colegiul „Radcliffe”. Mama ei ar fi vrut să continue să studieze la „Agnes Scott” sau la „Mary Baldwin” sau la „Sweet Briar” unde absolvise și ea colegiul și i se părea o idee ridicolă ca Paxton să meargă la „Radcliffe”.

— Nu-i nevoie să te duci la o școală din Nord. Avem aici în Sud toate lucrurile de care ai nevoie. Uită-te la fratele tău. Ar fi avut posibilitatea să meargă la orice școală din țară dar a rămas aici în Georgia.

Numai ideea de a rămâne mai departe aici o făcea pe Paxton să se simtă ca într-o închisoare. Vroia să scape de ideile lor înguste, de prietenele mamei ei, de ceea ce auzise a fi „ororile integrării”. Drepturile civile era un subiect pe care îl discuta cu prietenele de la școală, cu Queenie în șoaptă în bucătărie. Dar chiar și Queenie adera la ideile învechite că negrii trebuie să stea la locul lor și că

nu au ce căuta în locurile făcute doar pentru albi. Gândul că n-ar mai exista o delimitare precisă o speria și doar copiii și nepoții ei își doreau aceleași schimbări ca și Paxton. Iar Paxton considera că lucrurile nu mai puteau rămâne la fel, erau greșite și nu-i era frică să afirme ceea ce credea sau să scrie lucrări la școală despre așa ceva. Știa că tatăl ei ar fi fost de acord cu ea, ca întotdeauna, și asta o stimula și mai mult. Era un subiect pe care învățase că nu trebuie să-l discute cu mama sau cu fratele ei. Dar în acea toamnă solicită înscrierea la vreo șase școli din Nord și la două din California. Își trimise cererea la „Vassar”, „Wellesley”, „Radcliffe”, „Smith” iar în Vest la „Stanford” și „U.C. Berkeley”. N-ar fi vrut să meargă la un colegiu de fete și de fapt „Radcliffe” era singurul colegiu pe care îl dorea cu adevărat. Își trimise cererea și la cele două școli din vest pentru că așa o sfătuiseră dirigintele ei și până la urmă se înscrieseră și la „Sweet Briar”, ca să-i facă pe plac mamei ei. Iar prietenele mamei continuau să-i spună cât de fericită va fi acolo, de parcă era de la sine înțeleasă că va urma aceeași școală ca și mama ei.

Dar acum nu se putea gândi la așa ceva și ochii ei urmăreau acele ceasornicului. Era doar două și jumătate; o jumătate de oră trecuse de când președintele fusese împușcat, zece minute de când se anunțaseră ultimele noutăți despre starea lui și întreaga națiune se ruga, iar familia lui trăia aceleași momente ca și Paxton acum șase ani când tatăl ei murise... totul se terminase.

La două și un minut Walter Cronkite privise direct în aparatul de filmat și cu o privire învinsă anunțase poporul american că președintele lor era mort, iar în mica cameră din Savannah s-a auzit un murmur de durere care deveni strigăt și apoi doar hohote și plânsete. Peste tot oamenii plângeau, iar profesorii și elevii se îmbrățișau întrebându-se cum de s-a putut întâmpla așa ceva. La televizor Walter Cronkite, continua să vorbească, doi doctori au dat câte un interviu, iar Paxton simțea că se mișcă sub apă. Toate parcă se derulau cu încetinitorul și erau foarte departe de ea. Oriunde priveai oamenii plângeau și Paxton abia vedea din cauza lacrimilor care îi curgeau pe obraz și se simțea fără aer așa cum se mai simțise odată în viață, de parcă nu mai reușea să respire, de parcă organismul ei nu mai reușea să tragă aer în piept. Durere și suferință de nesuportat. Și într-un mod ciudat parcă își pierdea din nou tatăl. Tatăl ei a avut cincizeci și șapte de ani când a murit, iar Kennedy doar patruzeci și șase, amândoi secerați în

floarea vârstei, când încă erau plini de viață, de idei, de entuziasm, amândoi aveau familii, copii pe care îi iubeau foarte mult. Jack Kennedy va fi jelit de o lume întreagă în timp ce Carlton Andrews doar de cei care îl cunoscuseră. Dar pentru Paxton era aceeași durere și ea știa ce simțeau copiii lui, durerea cumplită, pierderea, suferința, furia. Era ceva atât de groaznic, de nedrept, cum a putut cineva să facă așa ceva? Cu ochii în lacrimi străbătu coridoarele școlii și fără să spună un cuvânt o luă la goană spre casă, cu părul în vânt, iar ușa de la intrare se trânti cu zgomot când Paxton intră înăuntru. Semăna atât de mult cu tatăl ei: păr blond strălucitor, ochi mari verzi care păreau să caute mereu răspunsuri la întrebări nerostite. Dar acum era îngrozitor de palidă. Își aruncă grăbită cărțile și geanta și se îndreptă spre bucătărie să o găsească pe Queenie.

Queenie cânta încetișor în timp ce se învârtea veselă prin bucătăria pe care o iubea. Oalele de cupru străluceau pe rafturile lor iar în aer se simțea miros de prăjituri. Se întoarse surprinsă și o văzu pe Paxton privind-o cu ochi speriați, cu chipul îngrozit și îndurerat.

— Ce s-a întâmplat, fetiço? Queenie era și ea speriată în timp ce se apropia de copilul pe care l-a crescut și pe care îl iubea cum nu-l iubea nimeni altcineva.

— Eu... Paxton nu știa ce să spună. Nu-și găsea cuvintele. Și nu știa cum să înceapă. Nu te-ai uitat astăzi la televizor? Queenie era mare amatoare de seriale dar acum doar dădu din cap și continuă să o privească pe Paxton.

— Nu, mama ta a luat televizorul din bucătărie ca să-l ducă la reparat. S-a stricat. Iar eu nu privesc niciodată la televizorul din sufragerie. Arăta indignată doar gândindu-se la așa ceva. De ce? Se întreba dacă nu se întâmplase ceva cumplit în Savannah... poate George... poate doamna Andrews... sau poate chiar copiii ei... poate una din demonstrațiile alea teribile cu drepturile civile... poate. Dar nu era deloc pregătită pentru ce-i spusese Paxton.

— Președintele Kennedy a fost împușcat.

— Doamne Dumnezeule... Queenie se scufundă în cel mai apropiat scaun, șocată și înspăimântată. Ochii ei s-au întors din nou la Paxton plini de întrebări nerostite.

— A murit. Paxton începu să plângă din nou și apoi îngenunche lângă Queenie și o înconjură cu brațele. Parcă îl pierdea din nou

pe tatăl ei. Trăia din nou aceleași sentimente de singurătate, disperare, durere și trădare. Iar Queenie o strânse în brațe și amândouă au plâns pentru omul pe care nu l-au cunoscut niciodată și care murise atât de tânăr și pentru ce? De ce? De ce s-a ajuns până aici? Câtă furie exista într-un om pentru a face așa ceva? Și cu ce scop? Și de ce el ca exemplu? De ce un om cu doi copii mici și o soție tânără? De ce trebuia să moară cineva? De ce el, care reprezenta speranța și încrederea pentru atât de mulți? Paxie l-a plâns în brațele lui Queenie, iar bătrâna negresă o legănă așa cum obișnuia când era doar un copilăș și plânse și ea pentru omul pe care nu-l cunoscuse dar despre care credea că a fost un om bun.

— Doamne, copile... Nu-mi vine să cred. De ce ar face cineva așa ceva? Se știe cine l-a împușcat?

— Nu cred. Dar când s-au dus în sufragerie și au deschis televizorul, au aflat ultimele noutăți; un bărbat numit Lee Harvey Oswald a tras într-un polițist din Dallas când acesta l-a oprit ca să-i pună întrebări și se părea că fusese ascuns exact în locul de unde s-au tras gloanțele fatale la ora unu treizeci. Și se credea că el este ucigașul președintelui. Oswald a fost arestat, președintele și un polițist erau morți și încă un agent de la serviciul secret, iar guvernatorul statului Texas era și el grav rănit dar nu era într-o stare critică; corpul președintelui era în drum spre Washington în avionul prezidențial însoțit de soția lui. La bord se aflau de asemenea noul președinte Johnson cu soția lui și în transmisiile anterioare se anunțase că și el ar fi fost rănit dar nu erau decât niște zvonuri. Întreaga națiune era într-o stare de șoc, iar Paxton și Queenie priveau în tăcere televizorul nevenindu-le să creadă ceea ce vedeau și auzeau. Încă erau acolo cu lacrimi și roind pe obraz când mama lui Paxton intră câteva minute mai târziu. În fiecare vineri după-masă mergea la coafor și acum tocmai se întorcea de la întâlnirea ei săptămânală. Auzise știrile acolo și arăta și ea înfiorător când se așeză în liniște lângă ele. Mai multe femei plecaseră acasă cu părul ud și majoritatea coafezelor nu mai aveau chef să termine ceea ce începuseră. Toată lumea era în lacrimi și lui Beatrice Andrews tocmai i se spăla capul când s-a anunțat vestea la televizor. Dar ea rămăsese să-și termine coafura și chiar o convinsese pe una din fete să-i termine manichiura. N-avea nici un chef să amâne totul pentru o altă zi. Avea multe de făcut în acel sfârșit, de săptămână înainte de Thanksgiving, iar la

clubul ei de bridge urma să aibă loc un dineu. Nu-i trecuse prin cap că nimeni nu va mai avea poftă să meargă la nici un dineu. Toate festivitățile vor fi anulate pentru ca toată lumea rămăsese lipită de televizor și întreaga națiune era în doliu. Dar nu se gândise la așa ceva și venise acasă simțindu-se copleșită dar în nici un caz isterică. Era de părere că unele femei se cam dădeau în spectacol. Ea știa ce înseamnă adevărata durere, la urma urmei își pierduse și ea soțul și nu era posibil să simți același lucru pentru o persoană publică. Și totuși așa simțeau oamenii, o durere personală, puternică, de parcă l-ar fi cunoscut și l-ar fi iubit. El adusesse noi speranțe în viața multor oameni, promisiunea schimbării, magia unei lumi pe care nu o vor cunoaște niciodată și la care puteau doar să viseze. Iar frumoasa lui soție le amintea de o prințesă dintr-o poveste cu zâne.

Beatrice Andrews rămase în picioare, solemnă, în spatele fiicei ei și al femeii care o crescuse, apoi se așeză ca să-l privească pe Lyndon Johnson rostindu-și jurământul în avionul prezidențial, dar nu o invită pe Queenie să ia loc. Aparatele de filmat îl arătau pe judecătorul Hughes luându-i jurământul lui Johnson iar Jacqueline Kennedy era lângă el și toată lumea care privea își dădu brusc seama că ea poartă același costum roz pe care îl purtase când soțul ei fusese împușcat, costum care era încă plin de sângele lui. Iar pe fața ei se vedeau urmele durerii în timp ce Lyndon Johnson devenea președinte. Paxton alunecă ușor în scaunul de lângă mama ei. Pe obraji îi curgeau lacrimi și privea cu ochi mari ecranul nevenindu-i să creadă, incapabilă să accepte ce s-a întâmplat.

— Cum a putut cineva să facă așa ceva? hohoti ea, iar Queenie dădu din cap și încă plângând se întoarse în bucătărie.

— Nu știu, Paxton. Se vorbește despre o conspirație. Dar cred că încă nimeni nu știe ce s-a întâmplat de fapt. Îmi pare rău pentru doamna Kennedy și pentru copii. Ce întâmplare îngrozitoare.

Paxton se gândi din nou la tatăl ei. Cu toate că nu fusese asasinat, murise și el pe neașteptate și absența lui încă o făcea să sufere.

— Sunt vremuri foarte tulburi, continuă mama ei, nemulțumirile rasiale... schimbările pe care a încercat să le facă... poate că acesta a fost prețul pe care a trebuit să-l plătească... Beatrice Andrews vorbea afectat în timp ce se ridică să închidă televizorul iar Paxton se întrebă dacă vreodată va ajunge să o înțeleagă.

Paxton nu mai spusese nimic. Se duse în camera ei, se așeză pe pat și plânse până veni vremea cinei, când sosi și fratele ei, iar ea apărură la masă palidă și cu ochii umflați. Fratele ei venea la cină în fiecare marți și vineri dacă nu avea un caz urgent sau o altă întâmplare mai importantă, ceea ce se întâmpla destul de rar. Și ca și mama lui, avea opinii diferite față de sora lui mult mai tânără. Și doar zâmbea atunci când ea își exprima părerile sau îi respingea scârbit argumentele spunându-i că va gândi diferit atunci când va fi mai în vârstă. Și de aceea Paxton rareori își exprima propriile idei în fața lor și trăia tăcută păstrând o distanță respectuoasă. Nu avea nimic să le comunice, iar încercarea de a discuta probleme filozofice sau politice cu ei doar o enerva și mai mult. Își păstra opiniile pentru prietenii de la școală sau pentru profesorii mai puțin conservatori sau pentru eseurile pe care le scria; când credea că Queenie ar putea-o înțelege discuta cu ea, pentru că bătrâna avea o înțelepciune care dezmințea educația ei foarte sumară. Dar Queenie era înțeleaptă, știa să înțeleagă oamenii și de multe ori Paxton putea să-și descarce inima povestindu-i despre necazurile ei. Paxton discutase cu ea despre colegiile la care își trimisese cererile de acceptare și care era părerea ei despre ele. Era de neclintit când își exprima motivele pentru care nu voia să rămână în Sud, iar Queenie o înțelegea. Se întrista gândindu-se că Paxie va pleca dar știa că asta o va ajuta. Semăna prea mult cu tatăl ei.

— Cred că este o conspirație cubaneză, afirmă George la cină. Se va descoperi că lucrurile sunt mult mai complicate decât par la prima vedere.

Paxton îl privi atent și se întrebă dacă s-ar putea să aibă dreptate. Era un om inteligent chiar dacă nu era un bărbat interesant. Mai tot timpul era ocupat doar de medicină și nimic altceva nu-l prea interesa. Avea păreri foarte conservatoare și devenea entuziast doar dacă era vorba de noi descoperiri în domeniul diabetului, ceea ce pe Paxton nu o interesa deloc. Avea treizeci și unu de ani, aproape că se logodise anul trecut dar până la urmă totul căzuse baltă, iar Paxton avea sentimentul că mama lor este mulțumită, pentru că afirmase de mai multe ori că George era încă prea tânăr ca să se căsătorească. Va trebui să-și facă un nume înainte de a se trezi pe cap cu o nevastă și copii.

Lui Paxton nu-i plăceau fetele cu care se întâlnea el. Toate erau drăguțe dar prostuțe și superficiale. N-aveau pic de caracter și nu

puteai să discuți nimic serios cu ele. Ultima pe care o adusese acasă la o petrecere pe care o dăduse mama ei, avea douăzeci și doi de ani și chicotise toată seara. Le explicase că nu urmase nici un colegiu pentru că notele ei din liceu au fost groaznice, dar îi plăcea să lucreze pentru diferite societăți filantropice și urma să apară într-un spectacol destinat prezentării unor noi modele de îmbrăcăminte și murea de plictiseală. Spre sfârșitul serii, Paxton ar fi fost în stare să o strângă de gât. Era așa de cretină și de enervantă încât se întreba cum de o suportă fratele ei, doar că părea sfioasă și lipicioasă când au plecat împreună în oraș să bea ceva, dar continua să chicotească prostește. De mult timp Paxton se resemnase cu faptul că va detesta fata cu care se va căsători George. Bineînțeles va fi dulce, simplă, fără pretenții, fără să gândească, neinteresantă ca o adevărată sudistă. Și Paxton era o sudistă dar în cazul ei era doar o problemă de geografie nu o scuză sau o boală. Erau încă atât de multe tinere care se mulțumeau cu rolul de „frumoasa sudistă” și foloseau asta ca o scuză pentru ignoranța și prostia lor. Paxton ura fetele de acest gen dar era clar că fratele ei gândea diferit.

Paxton nu a reușit să doarmă toată noaptea și devenise obsedată de televizor. Continua să-l tot deschidă până când, la trei dimineața, se hotărî să rămână în fața lui. Urmări cum este dus coșciugul în Casa Albă, iar doamna Kennedy pășea în urma lui. În următoarele trei zile aproape că nu mai plecă din fața ecranului. Sâmbătă urmări cum membri ai familiei și reprezentanți ai guvernului veneau să-și ia rămas bun de la omul pe care l-au iubit. Iar duminică urmări cum coșciugul era transportat la Capitoliu. Privi cum doamna Kennedy și fiica ei, Caroline, se așezară în genunchi în fața sicriului, iar micuța își puse mâna sub drapelul care îl învelea. Fețele lor erau imagini vii ale suferinței. Apoi Paxton văzu cum Lee Oswald moare împușcat de Jack Ruby pe când îl transportau la o alta închisoare și privi mirată, crezând la început ca este o greșeală sau o confuzie. Părea imposibil ca încă o persoană să fie ucisă în aceste zile oribile.

Luni privi înmormântarea și plânse fără să se poată controla în timp ce răsună sunetul tobelor. Își aminti de tatăl ei. Suferința părea interminabilă, durerea de neînchipuit și tristețea fără margini, iar luni seară până și mama ei era zguduită; la cină în seara aceea aproape că n-au vorbit deloc. Queenie încă își mai ștergea ochii când Paxton s-a dus în bucătărie să-i vorbească și se

așeză într-un scaun privind în tăcere cum șterge vasele și apoi o ajută să le așeze la loc. Mama urcase în camera ei și vorbea la telefon cu o prietenă. Ca de obicei nu aveau nimic să-și spună, nimic să-și ofere, nici o încurajare, nici o consolare. Erau prea departe una de alta, așa cum au fost întotdeauna.

— Nu știi de ce, dar mă simt la fel ca atunci când a murit tata... ca și cum aș aștepta să se întâmple ceva deosebit. Ca și cum tata va veni acasă și-mi va spune ca nu este adevărat, totul a fost doar o glumă sau Walter Cronkite va apărea la televizor și va anunța că totul nu a fost decât un test, președintele își petrece week-end-ul la Palm Beach cu Jackie și copiii și le pare rău că ne-au necăjit... dar nu se va întâmpla așa ceva. Continuă... este adevărat... și-mi dă un sentiment straniu.

Queenie aprobă dând din capul ei cărunț, plin de înțelepciune. Știa, ca întotdeauna, ce simțea Paxton.

— Da, știi, copile. Așa se întâmplă când moare cineva. Aștepti ca cineva să vină să-ți spună că nu s-a întâmplat nimic. Am simțit asta când au murit copilașii mei. Cere timp ca să uiți totul.

Era dificil să te gândești acum la Thanksgiving. Era greu să fii recunoscător pentru o lume furioasă care lua oameni, înainte ca ei să fie pregătiți să o părăsească. Era greu să te gândești la vacanță și dacă Paxton simțea așa, cum trebuie să se fi simțit cei din familia Kennedy? Cel mai cumplit coșmar posibil pentru Jacqueline Kennedy și copiii ei. Organizase la perfecție funeraliile, iar pe cartonașele pentru liturghie, tipărite pe hârtie cu antetul Casei Albe, scrisese cu mâna ei: „*Doamne, ai grijă de sufletul servitorului tău John Fitzgerald Kennedy*”. Erau și extrase din cuvântarea lui de la inaugurare. Era sfârșitul unei ere... sfârșitul unui moment... care aproape se realizase... efemer... care dispăruse, plecase. Torța fusese trecută unei noi generații care o ținea strâns dar încă nu era sigură ce să facă cu ea.

Apoi Queenie stinse luminile în bucătărie, o sărută pe Paxton și rămaseră pentru o clipă în întuneric, bătrâna și tânăra, femeia neagră și copila albă, tristețea tuturor învăluindu-le; pe urmă Queenie coborî în camera ei, iar Paxton urcă și ea într-a ei ca să se gândească la ce pierduse și ce o aștepta în viitor. Simțea că le datorează ceva, că ea trebuie să realizeze ceva deosebit ca ei să nu fi murit degeaba... Președintele și tatăl ei... Trebuia să ajungă cineva pentru ei... să facă ceva important în viață... ceva care să însemne ceva. Dar ce anume? Asta era întrebarea.

Stătea întinsă în pat și se gândea la amândoi, la ce au reprezentat, la lucrurile în care au crezut, la omul pe care l-a iubit atât de mult și l-a cunoscut atât de bine și la celălalt pe care și-l putea doar imagina. Și dintr-odată își dori să-și poată începe viața... să fie ea însăși... să plece de aici. Își dorea să ajungă la *Harvard* așa cum au ajuns și ei. Întinsă în pat, închise ochii și le promise în șoaptă să facă ceva cu viața ei, să fie cineva de care ei să fie mândri. Era darul ei, moștenirea pe care o primise de la ei și o promisiune pe care știa că și-o va ține. Nu avea decât să aștepte primăvara... și să se roage să fie acceptată la „*Radcliffe*”.

Capitolul 2

Ultimele plicuri au sosit în a doua săptămână a lui aprilie. Colegiul „*Sweet Briar*” îi trimisese aprobarea încă din martie. Iar celelalte colegii „*Vassar*”, „*Wellesley*” și „*Smith*” au anunțat-o că o acceptă ca studentă în primele zile ale lui aprilie. Dar nici unul nu o interesa pe Paxton. Așeză scrisorile în ordine pe biroul ei și continuă să o aștepte pe cea care avea importanță pentru ea. „*Radcliffe*”. Iar în mintea ei cele două colegii din California erau doar o rezervă. Se ruga să reușească de prima dată și de fapt nici nu se gândea foarte serios să nu fie acceptată. Tatăl ei își urmase cursurile la *Harvard* și ea avea note bune. Nu foarte mari, dar bune. Singurul lucru care o îngrijora era faptul că nu era bună la nici un sport și nu prea se ocupase de activități extrașcolare. Îi plăcea să scrie poezii și scurte povestiri și îi plăcuseră orele de învățare a tehnicii foto, încercase să facă balet pe când era încă un copil și participase și la clubul de dramă pentru elevii din anul întâi de liceu, dar apoi renunțase la toate pentru că îi luau din timpul pentru lecții. Și auzise de mai multe ori că cei de la *Harvard* apreciau doar studenții care erau buni la toate și aveau activități multiple în afara programului. Dar și așa era foarte sigură că va fi acceptată.

Mama ei a fost încântată și mândră când sosi acceptarea de la colegiul „*Sweet Briar*”, dar îi făcea plăcere să se laude că Paxton a fost acceptată și la alte colegii, dar spre deosebire de ea, nu-i păsa de aceste alte colegii. Iar pentru Beatrice Andrews școlile din California puteau să fie și pe o altă planetă. O sfătuia pe Paxton să facă cea mai „inteligentă” alegere și să se înscrie la „*Sweet Briar*”

Înainte de a mai afla răspunsul altor colegii.

— Nu pot face așa ceva, mamă, spuse Paxton încet, ochii ei verzi, mari, privind cu atenție chipul care parcă era al unei străine. Mi-am promis ceva cu mult timp în urmă. Dar era mai mult decât o simplă promisiune, era ceva ce simțea că îi datorează tatălui ei.

— N-ai să fii niciodată fericită în Boston, Paxton. Vremea e groaznică. Și e o școală imensă. Te vei simți mult mai bine aproape de casă, într-un mediu familiar. Vei putea apoi să-ți continui studiile la *Harvard*.

— Mai bine așteptăm să vedem dacă mă primesc și apoi mai discutăm. Mi se pare mai logic așa. Dar ceea ce i se părea ei logic nu i se părea și mamei ei. O deranja enorm faptul că Paxton își dorea cu atâta încăpățănare să urmeze o școală în Nord când ar fi putut să se înscrie la „*Sweet Briar*” și să rămână mult mai aproape de casă. Apăru și George, într-o sâmbătă după-amiază ca să-și reverse asupra ei opiniile lui și Paxton zâmbi în gând ascultându-l. A vorbi cu George era ca și cum ar fi vorbit cu mama ei. Amândoi credeau că viața ei era destinată să se desfășoare cât mai aproape de a lor, și că era o prostie din partea ei să-și întindă aripile și să zboare spre alte orizonturi.

— Dar tata, George? A reușit să rămână același deși și-a riscat viața în Nord mergând la aceeași școala cu yancheii. Îl tachina, ceea ce o amuza pe ea dar nu și pe el. Printre multele sale virtuți, George n-a fost binecuvântat cu simțul umorului ca tatăl său.

— Nu e același lucru, Pax. Și știi foarte bine că nu am nici o fixație în privința Sudului. Cred doar că pentru o femeie „*Sweet Briar*” este cea mai bună alegere. Mama are dreptate. Și n-are nici un sens să faci tot drumul ăsta până la Boston.

— Cu felul în care gândești tu, George, America n-ar fi fost niciodată descoperită. Imaginează-ți ce s-ar fi întâmplat dacă Regina Isabela i-ar fi spus lui Columb că n-are nici un rost să facă tot drumul până în Lumea Nouă. Râdea de el dar George nu găsea nimic amuzant.

— Mama are dreptate. Ești încă un copil și e ridicol să faci așa ceva doar ca să demonstrezi că ai dreptate. Nu ești bărbat și nu există nici un motiv pe lumea asta ca tu să mergi la *Harvard*. Nu vrei să urmezi medicina sau dreptul, de fapt n-are nici un sens să mergi niciunde. Ar trebui să rămâi cât mai aproape de noi. Ce se va întâmpla dacă mama se va îmbolnăvi? Nu mai e atât de tânără și are nevoie de noi aici.

Încearca totul cu ea chiar și să o facă să se simtă vinovată, dar nu reuși decât să o enerveze. Nu putea înțelege de ce vroiau să-i taie aripile. Dar așa simțeau ei, ea era proprietatea lor.

— Mama are cincizeci și opt de ani și nu nouăzeci și trei, George! Și eu n-am de gând să stau aici tot restul vieții mele să am grijă de ea. Și de unde dracu știi tu ce fel de carieră îmi doresc eu? Din câte știi tu despre mine aș putea să-mi doresc să ajung chirurg. Atunci aș avea permisiunea voastră să plec în Nord sau trebuie să rămân aici și să fac prăjituri doar pentru că sunt femeie?

— Nu la așa ceva ne-am gândit. Arăta jignit de frachețea ei.

— Știu. Paxton încercă să rămână calmă. Iar „*Sweet Briar*” este o școală minunată dar eu toată viața mi-am dorit să merg la „*Radcliffe*”.

— Și dacă nu reușești? O privi cu înțeles.

— Voi reuși. Trebuie. Îi promisese doar tatălui ei. Jurase că îl va face să fie mândru de ea și că va păși pe urmele lui.

— Și dacă nu reușești? insistă fratele ei cu sânge rece. Atunci vei fi de acord să rămâi în Sud?

— Poate... nu știu. Celelalte colegii nu-i prea plăceau nici ei și nu se gândise serios la „*Stanford*” sau „*Berkeley*”. Nu-și imagina că va merge acolo mai ales că nu cunoștea pe nimeni în California. Mă mai gândesc.

— Cred că ar trebui să te gândești foarte serios. Și mai ales gândește-te bine înainte să o necăjești pe mama.

De ce trebuia să se poarte așa cu ea? Nu era drept. De ce trebuia ea să-și sacrifice viața pentru ei? Ce doreau de la ea? Și de ce vroiau să o țină aici în Savannah? Doar ca să meargă la dineuri și la întrunirile societății „*Fiicele Războiului Civil*” împreună cu mama ei și poate să facă și ea parte din clubul de bridge, astfel încât mama ei să nu fie „*făcută de rușine*” că Paxton nu rămâne în cercul lor. Dar ea nu vroia să fie ca ei. Ea își dorea ceva mai mult. Ea își dorea să meargă la Școala de Jurnalistică de la „*Radcliffe*”.

De multe ori îi povestise lui Queenie despre visurile ei, iar Queenie era singura care o încuraja, care o iubea îndeajuns pentru a o lăsa să plece. Știa de ce are Paxton nevoie și își dorea să o vadă eliberată de cei doi oameni care îi cereau atât de multe dar nu-i ofereau nimic în schimb. Avea dreptul la mai mult decât atât în viața ei, merita să încerce să facă ceva și nu va reuși dacă va rămâne în Savannah. Și dacă după ce termina școala vroia să se

Întoarce înapoi, atunci Queenie o va aștepta cu brațele deschise. Dar nu avea de gând să o implore să rămână, să o cicălească la fel ca și ceilalți doi.

Plicurile au sosit într-o marți după-masă, și o așteptau în cutia de scrisori, cel trimis de „Radcliffe” și cel de la „Stanford”. Iar lui Paxton i se tăie respirația în momentul când le văzu. Era o după-amiază plăcută de primăvară, iar Paxton venea încet spre casă, gândindu-se la băiatul care o invitase la balul de primăvară chiar în acea după-amiază. Era înalt, brunet și drăguț, ea îl admirase încă de anul trecut dar el avea o altă prietenă. Și acum dintr-odată era liber, iar capul lui Paxton era plin de vise și dorințe. Până la urmă îi va povesti totul lui Queenie dar acum sosise scrisoarea pe care o așteptase cu nerăbdare. Întregul ei viitor pe o hârtie albă, împăturită și sigilată într-un plic de la *Harvard*. *Dragă domnișoară Andrews, suntem încântați să vă informăm că ați fost acceptată... Dragă domnișoară Andrews, ne pare rău să vă informăm că... oare care din ele?*

Mâinile îi tremurau când luă cele două plicuri, încercând să se hotărăască pe care să-l deschidă primul; se așeză pe treptele din fața casei de cărămidă și se hotărî să-l deschidă pe cel de la „Radcliffe” pentru că era singurul care conta și n-ar fi suportat suspansul până l-ar fi citit pe celălalt. Își aruncă coama blondă pe spate, închise ochii și se sprijini de gratiile din fier forjat, rugându-se să fie așa cum își dorea ea... te rog Doamne... te rog fă să fiu acceptată. Deschise ochii și cât mai repede rupse plicul. Dar prima propoziție nu era deloc ceea ce așteptase ea. Nu specifica nimic și lauda doar instituția numită *Harvard*, și ce bună elevă era ea și doar în al doilea paragraf era ceea ce căuta și simți că i se oprește inima când ajunse acolo.

«Cu toate că aveți toate atributele pentru a deveni studentă la „Radcliffe” noi credem că... cu această ocazie... poate o altă instituție... suntem siguri că veți face progrese la oricare altă școală superioară... vă dorim mult noroc...» Ochii i s-au umplut de lacrimi, iar cuvintele dansau în fața ei estompate de durerea care îi frângea inima. Nu reușise. Au refuzat-o. Toate visele ei au dispărut într-o singură clipă. „Radcliffe” o refuza. Și acum ce va face? Unde se va duce? Va trebui într-adevăr să rămână în Sud, unde toți gândeau strâmt, unde se discutau doar aceleași lucruri, să rămână lângă fratele și mama ei? Asta era tot? A ajuns aici? Sau mai bine să meargă la unul din celelalte colegii? Dar parcă

toate erau plictisitoare.

Ezitănd, deschise și celălalt plic, puțin nervoasă. Poate că ar trebui să se gândească serios la „Stanford”. Dar nu pentru mult timp. Îi scriau același lucru, dar în primul paragraf și nu în al doilea, și răspunsul lor era aproape identic cu cel de la „Radcliffe”. Îi doreau mult succes, dar îi recomandau o altă școală. Deci rămânea... fără nimic. Celelalte colegii pe care nu le voia și poate o șansă la Berkeley. Simți cum îi pierde tot entuziasmul în timp ce se ridică, urcă treptele și intră în casă. Se îngrozea la gândul că va trebui să-i spună mamei ei.

Îi spuse mai întâi lui Queenie, iar bătrâna negresă a fost copleșită de necaz la început dar apoi încercă să o consoleze cât mai filozofic.

— Dacă nu te-au acceptat înseamnă că nu a fost să fie așa. Într-o zi te vei gândi la asta și vei înțelege.

Dar între timp șansele ei erau mici și Paxton era deprimată. Nu dorea să rămână în Sud, nu dorea să meargă la un colegiu de fete și nici nu-și imagina că va merge la Berkeley. Și atunci? Dar modul de gândire al lui Queenie era mult mai practic.

— Și ce zici de California? E foarte departe dar s-ar putea să-ți placă. Una dintre fiicele ei se mutase în Okland acum câțiva ani și cu toate că niciodată nu a fost acolo auzise că San Francisco ar fi un oraș frumos. Am auzit că e minunat. N-o să-ți fie frig ca în Nord. Îi zâmbi fetiței pe care o iubea și o alina de când venise pe lume și o durea să vadă cât era de dezamăgită. Mama ta ar fi în stare să măucidă dacă m-ar auzi, dar eu așa cred, că ar trebui să te gândești serios la California.

Paxton zâmbi. Mama. Ei ar fi în stare să leucidă pe amândouă dacă ar auzi măcar jumătate din conversațiile care se desfășurau în bucătărie.

— Pare atât de departe... așa de... nu știu... așa străin!

— California? Queenie râse. Nu fi prostuță. E doar la câteva ore cu avionul, cel puțin așa îmi povestea fiica mea Rosie. Așa că gândește-te bine. Și roagă-te Domnului la noapte. Poate școala aceea din Berkeley e soluția problemelor tale.

Dar în seara aceea, la cină, mama ei și George continuau să creadă că soluția ar fi să rămână cât mai aproape de casă și, în ceea ce-i privea, refuzul de la „Radcliffe” rezolva toate problemele. Nici măcar nu le părea rău că ea este dezamăgită, se simțeau doar ușurați. Și ca și Queenie i-au spus că așa a fost să

fie. Dar spre deosebire de bătrâna negresă care o iubea, erau aproape mulțumiți că visele ei au luat sfârșit. Iar Paxton simțea că într-un fel îl dezamăgise pe tatăl ei, ca și cum l-ar fi trădat pentru că fusese refuzată de școala pe care el o urmase. Ar fi dorit să vorbească cu cineva despre asta, să recunoască că se simțea teribil de rău, dar credea că nici măcar Queenie n-ar fi putut-o înțelege, pentru că era clar că mama ei și George nu înțelegeau nimic. Iar prietenele ei erau ocupate cu propriile lor nenorociri și bucurii. Toată lumea era de-a dreptul obsedată de colegiile la care urma să se înscrie, de refuzul sau aprobarea lor.

Băiatul care o invitase la balul primăverii îi făcu o vizită în seara aceea, iar Paxton încercă să-i explice câteva dintre sentimentele ei dar el nu era în stare să vorbească decât despre faptul că fusese acceptat de „*Chapel Hill*” și parcă nici nu o auzea. Nu putea decât să sufere sau să se bucure singură. Și în noaptea aceea când se duse la culcare se gândi la ce-i spusese Queenie în acea după-amiază și se întrebă dacă ideea era chiar trăznică sau merita să se gândească la ea. Dar mai important era faptul că nici nu știa dacă va fi acceptată. Spre sfârșitul săptămânii mama și fratele ei au reușit să o cicălească atât de mult încât acceptă să se înscrie la „*Sweet Briar*” săptămâna viitoare, promițându-și în gând să încerce din nou la „*Radcliffe*” în anul următor și să tot încerce până va reuși, indiferent cât va trebui să muncească pentru a fi acceptată. Se simți mai bine după ce își făcu acest plan în minte și știu că va putea suporta să stea acasă dacă nu va fi pentru totdeauna.

Și apoi, luni sosi răspunsul de la *Berkeley*. Erau încântați să o accepte ca studentă. Și chiar dacă nu știa bine de ce inima ei bătu mai puternic, dintr-odată se simți mult mai bine. Alergă în bucătărie să-i arate lui Queenie scrisoarea. Bătrâna o privi fericită ca și cum asta ar fi rezolvat totul și parcă ea ar fi știut de la început că așa va fi.

— Vezi, ce ți-am spus. Țsta e răspunsul!

— Ce te face să fii așa de sigură? De unde ar fi putut Queenie să știe? Oricum celelalte colegii nu o încântau deloc.

— Cum te simți acum?

— Bine. Pe cuvânt. Emoționată... puțin speriată... dar fericită.

— Și celelalte școli despre care mi-ai vorbit? Cum te-au făcut să te simți?

— Deprimată... plictisită... de fapt groaznic.

— Atunci ele nu par a fi o soluție fericită. Cred că ăsta e răspunsul. Dar mai gândește-te, scumpa mea. Și roagă-te. Ascultă-l pe Dumnezeu și ascultă de stomacul tău. Totdeauna să fii atentă la burtica ta, să fii atentă la ce simți înăuntru. Știi. Toți știm. Știm cu asta. Queenie arată spre burta ei imensă luând un aer foarte serios. Dacă te simți bine, înseamnă că totul este în regulă, dar dacă te simți rău ca și cum ai fi bolnavă, atunci înseamnă că ai făcut o mare greșeală, și, dacă nu ai făcut-o încă, o vei face.

Paxton începu să râdă de această înțelepciune simplistă dar știa că Queenie are dreptate, ca întotdeauna. Bătrâna negresă știa multe. Era mult mai isteță decât mama ei sau George sau chiar decât Paxton.

— Queenie, e o nebulie dar cred că ai dreptate.

Se așeză pe un scaun în bucătărie, mușcă dintr-un morcov și rămase pe gânduri. Era tânără și frumoasă și era ceva foarte calm în jurul ei. Era o persoană care se simțea bine cu ea însăși și se simțea de mult timp așa. Era liniștită și puternică și într-un fel întreagă, ceea ce era destul de rar la o fată de vârsta ei, dar de la moartea tatălui se gândise foarte mult.

— Ce le voi spune?

— Adevărul, atunci când o să-l știi. Și să nu faci ceva pentru că ți-am spus eu să faci. Ești prea deșteaptă pentru așa ceva. Să faci ce vrei tu să faci, ceea ce crezi tu că trebuie. Mai întâi gândește-te bine. O să-ți dai seama ce anume trebuie să faci. Îi arată din nou cu degetul burta ei mare, iar Paxton izbucni în râs și se ridică în picioare. Era înaltă și subțire, ca tatăl ei, dar plină de grație. Era mult mai înaltă decât majoritatea colegelor ei, dar asta nu o deranjase niciodată. Și spre marea mirare a lui Queenie nu era prea interesată de cum arată. Era frumoasă, dar se purta de parcă nu o interesa sau nu-i păsa. Era preocupată de alte lucruri, de problemele inimii și sufletului. Semăna prea mult cu tatăl ei ca să-i pese de cum arată, iar indiferența ei o exaspera frecvent pe mama ei. Ar fi vrut ca Paxton să fie un manechin pentru spectacolele de modă și pentru diferitele competiții organizate de „Fiicele Războiului Civil”. Dar Paxton nici nu voia să audă de așa ceva. Era calmă, timidă și amuzată de tot războiul care se făcea în jurul acelor competiții. Îi plăcea să vorbească despre lucruri serioase cu profesorii ei, despre recente evenimente din Vietnam, implicațiile morții lui Kennedy, despre poziția lui Johnson

în privința drepturilor omului, despre marșurile și protestele lui Martin Luther King. Era pasionată de evenimentele care se desfășurau în lumea întreagă, legăturile și verigile dintre ele și efectul lor asupra vieții oamenilor. Despre așa ceva îi plăcea să scrie, la așa ceva îi plăcea să se gândească și abia aștepta să ia parte la toate aceste evenimente.

Spre sfârșitul săptămânii îl căută pe unul dintre profesorii ei preferați și îl întrebă ce gândea el despre „UC Berkeley”.

— Cred că este una dintre cele mai bune școli din țară. De ce? O privi direct în ochi, iar Paxton ezită doar pentru un moment.

— Încerc să mă hotărâsc dacă să merg acolo sau nu.

— Cei de la „Radcliffe” nu ți-au dat răspunsul așteptat? El știa cât de mult își dorise ea să meargă acolo, cât de mult se bazase pe acest colegiu, și de ce, și era dezamăgit pentru că nu reușise.

— M-au refuzat. Și „Stanford” de asemenea. Toate celelalte m-au acceptat. Îți povesti despre celelalte posibilități și fără nici o ezitare el o sfătui să aleagă „Berkeley”

— În locul tău n-aș ezita nici o clipă, Pax. Bucură-te de această șansă și nu te mai gândi la „Radcliffe”. Poți merge acolo la o specializare. Să le ia dracu, du-te în Vest. Îți zâmbi. O să-ți placă. În timp ce îl asculta deveni entuziastă și încântată. Poate că Queenie a avut dreptate. Poate așa se vor rezolva problemele ei.

Nu-i spuse nimic mamei ei, iar la sfârșitul săptămânii își trimise actele de acceptare și vineri seara la cină le spuse adevărul.

— Mi-am trimis astăzi actele, spuse ea încet, așteptând furtuna care era sigură că va urma.

— Foarte bine, o lăudă repede fratele ei. În sfârșit a făcut ceea ce o sfătuiseră. Până la urmă nu era de fapt așa de încăpățânată cum susținea mama lor. Ești mândra de tine, nu-i așa, Pax? Ar trebui să fii.

Paxton zâmbi auzind laudele exagerate, știind ce va urma.

— Da, sunt. M-am gândit foarte mult și cred că am luat cea mai bună hotărâre din viața mea. De fapt sunt sigură de asta.

Mama ei o privi cu prudență neștiind ce să spună.

— Mă bucur că lucrurile s-au rezolvat în acest fel, Paxton, spuse ea scurt.

— Și eu mă bucur, îi răspunse Paxton.

— Foarte multe fete drăguțe studiază la „Sweet Briar”. Este o școală minunată, spuse fericit fratele ei, iar Paxton îi privi calmă pe amândoi.

— Da, este, dar eu nu mă duc acolo. Pentru o clipă totul încremeni. Nu se așteptaseră la așa ceva. Mă duc la Universitatea din California, la *Berkeley*.

Amândoi o priveau în tăcere, năuciți, apoi fratele ei se ridică de la masă și își aruncă șervețelul lângă farfurie.

— Ce te-a apucat să faci așa o prostie? Queenie părăsi încăperea cu zâmbetul pe buze și se duse în bucătărie să mai aducă un platou de friptură.

— Am discutat cu dirigintele meu și cu mai mulți profesori. Ei sunt de părere că este o școală excelentă și că am făcut o foarte bună alegere din moment ce nu am fost acceptată la „*Radcliffe*”.

— Dar în California? spuse mama ei disperată. Pentru Dumnezeu, de ce atât de departe? De ce anume vrei să mergi la școala aceea?

Dar toți știau de ce, chiar dacă nu vroiau să o recunoască. Paxton vroia să plece de lângă ei. De când tatăl ei murise, Paxton a fost nefericită acasă și ei au făcut foarte puțin ca să o ajute. Mama ei și George și-au continuat viețile și doar din când în când își aminteau de ea încercând să o implice în activitățile lor, fie că ei îi plăcea sau nu. Se așteptau ca ea să se „potrivească” cu felul lor de a trăi chiar dacă ea nu-și dorea așa ceva. Pentru ei nu era important ce își dorea ea. Și acum Paxton își dorea propria ei viață, vroia să-și urmeze destinul. Iar pentru început drumul ei ducea în California.

— Este ceva ce simt că trebuie să fac, spuse ea încet, cu ochii verzi pătrunzători privind-o atentă pe mama ei. Nu-i explică nimic, dar era foarte hotărâtă să nu cedeze. Tatăl avusese grijă să-i ofere luxul de a hotărî singură. Lăsase pe numele ei o mică sumă de bani, ca să-și poată plăti studiile, ceea ce însemna că mama ei nu o putea amenința că nu o va întreține în timpul studiilor dacă nu va merge acolo unde va vrea ea. Avea libertatea de a alege și tocmai asta făcea înscriindu-se la *Berkeley*.

— Tatăl tău ar fi fost foarte dezamăgit, spuse mama ei cu răceală, iar Paxton simți cuțitul lovind-o în spate.

— Am încercat să intru la *Harvard*, mamă, spuse cât mai calmă. N-am reușit. Cred că el ar fi înțeles. Își aminti despre poveștile lui, despre cum încercase să intre la „*Princeton*” sau „*Yale*” dar pentru că fusese refuzat se „mulțumise” cu „*Harvard*”. Așa se întâmplase și cu ea, se „mulțumea” cu *UC Berkeley*.

— Vreau să spun că ar fi fost dezamăgit că pleci de acasă așa

de repede și atât de departe.

— Am să vin înapoi, spuse ea blând dar imediat se întrebă dacă într-adevăr avea de gând să vină înapoi. Va dori oare să se întoarcă? Va duce dorul Sudului sau se va îndrăgosti de California și va dori să rămână acolo toată viața? Într-un fel era nerăbdătoare să plece și în același timp îi părea rău. Era necăjită că va trebui să-și părăsească prietenii, dar era și ușurată că-și va părăsi căminul. Întotdeauna simțise că nu le aparține lor. Niciodată nu făcuse ceea ce i-ar fi plăcut mamei ei. Dar nu putea face ceea ce se aștepta de la ea. Îi cereau prea mult. Nu putea să rămână în Sud, nu dorea să rămână cu ei, nu putea să se prefacă în continuare că era ca ei. Nu dorea să fie ca ei. Și brusc își dori să poată să recunoască că era altfel și să-și înceapă propria viață în Berkeley.

— Și cât de des vei veni acasă? o întrebă acuzator mama ei, iar Queenie o urmări atentă.

— Voi veni de Crăciun, și probabil în vacanța de vară. Era tot ce le putea oferi și nu-și dorea decât să o lase să fie liberă. Voi veni cât de des voi putea. Le zâmbi ușor, dorindu-și ca ei să fie fericiți pentru ea, dar ei nu erau. Și veți putea să veniți să mă vizitați.

— Am fost odată cu tatăl tău până în Los Angeles, spuse mama ei cu o privire sumbră. E un loc groaznic. Niciodată nu voi mai merge acolo.

— Berkeley e foarte aproape de San Francisco. Dar ar fi putut spune la fel, de bine că e foarte aproape de iad, după cum o privea mama ei și restul cinei se desfășură în liniște, nimeni nu mai scoase un cuvânt.

Capitolul 3

În ziua în care urma să plece, Paxton intră în bucătăria confortabilă privind în jurul ei ca și cum ar fi fost obligată să plece de acasă, ochii îi erau plini de lacrimi și își lăsă capul pe umărul lui Queenie.

— Cum o să pot trăi fără să te văd în fiecare zi, șopti ea simțindu-se din nou ca un copil. Dintr-odată se simți din nou pierdută și tristă ca atunci când îl pierduse pe tatăl ei. Știa că nu o să o mai vadă pe Queenie pentru mult timp, ea va rămâne aici și nu o va mai putea ajuta ca până acum.

— O să te simți bine, spuse Queenie luptându-se cu propriile lacrimi. Era hotărâtă să nu o necăjească și mai mult pe Paxton. Și să fii cuminte în California. Să nu uiți să mănânci multe legume, să dormi cât mai mult și o dată pe săptămână să-ți speli capul cu zeamă de lămâie. Așa o obișnuise încă de când era un bebeluș și era încântată că părul lui Paxton era la fel de blond ca atunci când se născuse. Să porți o pălărie, ai grijă să nu te ardă soarele... Ar fi dorit să-i spună o mie de lucruri, dar de fapt cel mai mult ar fi vrut să-i spună cât de mult o iubea. O strânse la piept, iar Paxton o îmbrățișă cu aceeași ardoare.

— Îmi ești așa de dragă Queenie... ai grijă de tine... promite-mi că o să ai grijă de tine. Și dacă mai răcești și în iarna asta — cum făcea de fiecare dată — de data asta te duci la doctor.

— Nu-ți face probleme pentru mine, copilo. Nu voi păți nimic. Să te porți cum trebuie în... California. Abia îndrăznește să spună cuvântul și totuși ea o îndemnase să plece acolo, ea o încurajase să-și caute libertatea. S-au dezlipit una de alta, ochii lui Queenie erau umezi și pe fața lui Paxton se vedeau urmele lacrimilor, iar ochii erau mai verzi ca niciodată.

— O să-mi fie atât de dor de tine!

— Și mie. Queenie își șterse ochii cu șorțul apoi o bătu ușor pe umăr. O iubise de parcă ar fi fost a ei, iar acum o iubea și mai mult. Erau legate una de cealaltă pentru totdeauna și nici o distanță în spațiu sau timp n-ar fi putut să le despartă, iar ele știau asta. Paxton îi strânse brațul pentru ultima oară, o sărută pe obraz și părăsi încăperea pentru a se întoarce la ceilalți.

— Vă voi telefona, șopti ea în timp ce pleca, iar Queenie îi făcu cu ochiul. Queenie o urmări, apoi se duse jos în cameră și plânse. I se rupea inima să o vadă pe Paxton plecând dar știa mai bine ca oricine că Paxton trebuie să plece. Viața ei nu a mai fost aceeași de când i-a murit tatăl și mai știa că familia nu voia să o necăjească dar erau foarte diferiți de ea. Paxton era plină de viață și de entuziasm pentru tot ce se întâmpla în jurul ei. Și exista o căldură și o nevoie de a dăruia dragostea care zăcea în ea. Dar dragostea pe care o avea de dăruit o speria pe mama ei, iar George nu știa ce să facă cu ea. George și mama lor se asemănau prea mult, iar Paxton era ca tatăl ei. Queenie se gândea că avusese grijă de o rară floare tropicală timp de optsprezece ani, ținând-o la căldură și în siguranță, păstrând-o în viață, hrănind-o cu sufletul ei, iar acum îi dădea drumul să meargă într-un climat

mai prielnic. Paxton nu mai aparținea aceluși loc, nu aparținuse niciodată și chiar dacă era prea tânără ca să-și părăsească așa casa, era mult mai bine decât să rămână cu ei. O aștepta o lume nouă, și într-un fel Queenie abia aștepta ca Paxton să o descopere. Dar în adâncul sufletului, simțea durere că o pierde, nu va mai putea fi lângă ea, nu va mai putea privi ochii ei frumoși, verzi și nu va putea să-i sărute părul mățos în fiecare dimineață când venea la micul dejun. Era un sacrificiu pe care era gata să-l facă pentru că o iubea. Și alergă la fereastră tocmai la timp ca să-i facă cu mâna lui Paxton care își scosese capul pe geam și îi făcea și ea cu mâna.

Mama ei arăta foarte solemn în drum spre aeroport, iar George nu scotea nici un cuvânt.

— Încă nu e prea târziu să te răzgândești, spuse mama ei încet, ceea ce însemna în limbajul ei că îi va fi dor de Paxton.

— Nu cred că pot, spuse Paxton la fel de încet, cu gândul la Queenie, la căldura brațelor ei, la siguranța pe care o reprezenta ea, ori de câte ori o strângea în brațe.

— Sunt sigură că decanul de la „*Sweet Briar*” ar fi încântat să aranjeze transferul, spuse mama ei rece. Pentru ea era un afront personal faptul că Paxton părăsea Sudul. Și era o mare insultă că-și dorise să părăsească orașul Savannah.

— Poate dacă lucrurile nu merg bine în California, spuse Paxton politicoasă și își întinse mâna ca să o atingă pe mama ei dar se răzgândi. N-ar fi înțeleș-o. Mama ei nu făcu nici un efort să se apropie de fiica ei și nu au mai discutat nimic altceva până au ajuns la aeroport. Paxton știa că se așteaptă de la ea să se simtă vinovată și îi părea rău că pleacă, dar abia aștepta să ajungă în California. În ultimul timp auzise foarte multe lucruri despre Berkeley și era foarte curioasă.

— Presupun că vremea va fi plăcută, spuse mama cu voce pierdută și Paxton aprobă. O privi pe mama ei și ochii i se umplură de lacrimi. Fusese o dimineață plină de emoții. Chiar și faptul că își părăsise camera o făcuse să plângă și petrecuse câteva minute în biroul tatălui, pe la ora șase dimineața. Rămase în fața biroului la care el lucrase și încă îl mai vedea acolo și îi spuse ce s-a întâmplat în șoaptă.

— N-am reușit la „*Harvard*”, tăticle. Era o confesiune pe care el trebuia deja să o cunoască. Dar mă duc la „*Berkeley*”. Și spera ca el să fie mulțumit. Totuși îi părea rău să părăsească acum casa

În care crescuse și toate locurile pe care le cunoștea. Dar spre deosebire de ceilalți ea știa că îl poartă pe tatăl ei cu ea indiferent unde va merge. Era o parte din ea, așa cum el era o parte din cerul dimineții, din apusurile de soare pe care le urmăriseră cu plăcere când, împrumutau o mașină și mergeau spre ocean, era o parte din tot ce făcea ea. Nu-l va pierde niciodată.

— Mama, spuse Paxton în șoaptă în timp ce așteptau avionul. Îmi pare rău... pentru „*Sweet Briar*”, adică îmi pare rău dacă te-am făcut să suferi. Sinceritatea din cuvinte o uimi pe mama ei și era evident că nu știa ce să-i răspundă. Aproape că făcu un pas în spate ca să nu fie atât de aproape de fiica ei, dar se retrăgea de fapt din cauza emoției cu care aceste cuvinte au fost rostite, o anumită intimitate care parcă o amenința și care era o parte a lui Paxton.

— Îmi pare rău... dar am vrut să-ți spun asta înainte să plec.

Învățase ceva foarte devreme în viață și anume că lucrurile trebuie rezolvate într-un fel mai ales cu oamenii pe care îi iubești pentru că nu știi niciodată dacă mai ai prilejul să le spui ce gândești. O lecție pe care o învățase prea devreme și o costase scump.

— Eu... ah... mama ei își murmură cuvintele. Este în regulă. Poate că toate se vor termina cu bine. Și dacă nu, te poți transfera anul viitor.

Din partea ei era o mare concesie iar Paxton era recunoscătoare și pentru atât. N-ar fi vrut să-i părăsească supărați și chiar George nu mai arăta atât de nervos o sărută la plecare și îi atrase atenția să se comporte ca o doamnă în California, dar știa că nu vor fi probleme cu Paxton. Era o fată bună chiar dacă era foarte încăpățânată. Și dacă te gândeai ce făceau alți copii de vârsta ei în timpurile astea, Paxton nu-i crease prea multe probleme mamei lor.

Amândoi i-au făcut cu mâna când ea s-a urcat în avion, iar ea îi părăsi simțindu-se ușurată și liberă. Îi lipsea doar Queenie când avionul a decolat și a înconjurat orașul Savannah. Un oraș căruia nu-i va duce dorul. Mulți dintre prietenii ei plecau în alte părți, la universități situate în Sud, doar doi mergeau în Nord și ea era singura care mergea în California. Închise ochii, se lăsă pe spate, iar avionul o luă spre Vest, spre California.

Din cauza fusului orar, când a aterizat în California era doar la amiază și era o zi însorită. Paxton coborî din avion și privi în jurul

ei. Aeroportul era mic și cei mai mulți oameni erau îmbrăcați în tricouri și jeansi, sau în cămăși înflorate și foarte multe femei purtau fuste scurte sau rochii subțiri de voal. Toți aveau părul lung și se simți imediat acasă când își luă valiza și ieși afară din aeroport să ia un taxi; era în sfârșit liberă.

Șoferul îi spuse totul despre ceea ce credea el că ea ar trebui să știe, despre restaurantele din apropierea școlii, despre localurile preferate ale tinerilor, despre ce se întâmpla pe Telegraph Avenue și îi făcu comentarii de mai multe ori asupra accentului ei pe care îi spunea că-l place. Când au ajuns la campusul universitar, îi arătă o mulțime de mese la coltul dintre străzile Telegraph și Bancroft și un mare carton care anunța „Femeile din campus sunt pentru pace”. Iar Paxton se simți emoționată. Doar faptul că respira aerul o făcea să se simtă mai fericită și o asigura că făcuse ceea ce trebuia. Abia aștepta să iasă din campus și să se plimbe prin oraș, să cunoască noi colegi și să-și înceapă studiile.

Știa deja numele căminului în care va locui, iar șoferul o duse acolo, îi strânse mâna și îi dori mult noroc. Toți păreau atât de prietenoși. Nimănui nu-i păsa dacă ești alb sau negru, bogat sau sărac, elev sânguincios sau un puturos, din Sud sau din Nord, toate etichetele și deosebirile de care se săturase în Savannah ascultându-le pe prietenele mamei ei pentru care era atât de important dacă bunicul sau străbunicul a luptat în Războiul Civil și dacă ai avut sau nu o plantație cu sclavi. Era ca și cum tot timpul ar fi plonjat în trecut, un trecut pe care îl detesta și de care nu voia să-și aducă aminte.

Camera în care a fost repartizată era la etajul al doilea, chiar la sfârșitul coridorului. Era o cameră dublă, adică două dormitoare legate între ele de o mică sufragerie. În fiecare dormitor erau repartizate două fete. În mijlocul sufrageriei era o canapea maronie cu o cuvertură făcută din mai multe bucăți cusute. Peste tot postere, câteva scaune vechi, un covor portocaliu și un fotoliu de culoare verde. Paxton se opri în timp ce examina camera: departe de a fi drăguță și foarte departe de eleganța casei din Savannah. Dar pe de altă parte era un preț mic pentru libertatea ei.

Dormitorul în care fusese repartizată era mai mic și mai auster. Era o cameră mică cu două paturi de metal, o masă, două dulapuri cu rafturi, un pat și o debara atât de minusculă încât nu

Încăpea în ea decât o mătură. Vor trebui să fie bune prietene ca să poată locui într-o cameră așa de mică dar spera să cunoască trei fete care îi vor deveni prietene. Văzuse trei valize pe patul din celălalt dormitor și câteva clipe mai târziu când intră în mica sufragerie întrebându-se ce ar putea face ca să nu mai arate așa de groaznic, văzu că una dintre colege era deja acolo. Era o fată frumoasă cu picioare lungi și un ten de ciocolată care o informă rapid pe Paxton că era din Alabama și că numele ei era Yvonne Gilbert.

— Bună. Paxton îi zâmbi cu căldură. Era o fată extraordinar de frumoasă, cu ochii vii, strălucitori, foarte negri și își purta părul creț ca o coamă în jurul capului. Mă numesc Paxton Andrews. Dar când să-i spună de unde era, ezită. Dar fata îi recunoscuse accentul.

— Carolina de Nord?

— Georgia. Savannah. Paxton îi zâmbi dar brusc Yvonne deveni prudentă.

— Grozav. Tocmai ce-mi trebuia. O sărăntoacă aibă. Și acum ce vor să facem? Să luptăm din nou în Războiul Civil. Cineva de la repartizări are un simț al umorului al dracului de cretin. Arăta foarte necăjită dar Paxton continua să se poarte normal.

— Nu-ți fă probleme. Sunt de partea ta.

— Aha. Ce să zic! Abia aștept să văd de unde sunt celelalte. Ce zici de Mississippi sau Tennessee? Poate vei scrie un nou capitol pentru Fiicele Războiului Civil, ar fi amuzant, nu? O să-mi placă grozav să te văd în fiecare zi. Își exageră vorbirea tărăgănată și cu o privire plină de ură trânti ușa de la cameră în timp ce Paxton se așeză pe canapea disperată.

Va fi foarte interesant. Și mai ales foarte diferit de ce văzuse acasă.

Apoi apăru o tânără palidă, foarte slabă, cu fața albă ca laptele, păr negru lung până în talie, ochii albaștri, îmbrăcată într-o cămașă de noapte transparentă.

— Mă numesc Dawn. Și era din Des Moines. De fapt se numea Gertrude. Primise numele de Dawn în ultimul an de liceu după o noapte de LSD și se hotărâse să-l păstreze. Dawn Steinberg. Era bursieră, cântase în orchestra din orașul ei și i se oferise o bursă la Berkeley. Era repartizată în celălalt dormitor și deschise ușa pe care Yvonne o trântise cu câteva clipe în urmă, o închise încet și apoi nu mai ieși nimeni. Nu s-au auzit țipete. Nu s-a auzit nici un

zgomot, iar Paxton înțelese că domnișoara Gilbert era mulțumită de colega ei de cameră. Se părea că pentru Yvonne orașul Des Moines nu avea aceeași reputație de oraș rasist ca și Savannah.

Și în timp ce se gândea la cele două tinere pe care tocmai le cunoscuse, Paxton se hotărî să-și despacheteze bagajele. Cele două sacoșe și geamantanul mare erau deja în dormitor și ea se hotărî să aranjeze ambele paturi. Camera va arăta mai prietenoasă când va veni colega ei și se rugă să nu fie neagră, supărată și să deteste femeile din Savannah... te rog... Doamne Dumnezeule... șopti ea încet. Știu că poate nu merit așa ceva și ai alte lucruri, mai bune de făcut astăzi dar te rog fă-o să mă placă.

La ora patru colega ei încă nu ajunsese și Paxton se gândi că ar fi bine să umple micul lor frigider. Înainte să plece spre cel mai apropiat magazin se opri, bătu la ușa celui alt dormitor și trecu destul timp până ușa se deschise.

— Da? șopti Dawn ca și cum i-ar fi fost frică că cineva o poate auzi. Deși auzea bine Paxton aproape că nu înțelegea ce vorbea Dawn. Dar când auzai că cineva vorbește în șoaptă erai tentat să vorbești la fel. Chiar și un ton normal de conversație părea un sunet prea puternic când te adresai acestei viziuni diafane.

— Vrei ceva de la magazin? șopti Paxton. Vreau să ies să cumpăr ceva de mâncare. Sunt lihnită de foame. Și brusc își aduse aminte de bucătăria bine înzestrată a lui Queenie. Iar pentru stomacul lui Paxton era șapte seara și îi lipsea cina.

— Aș vrea niște ceai de ierburi, niște lămâi... și niște pâine.

Nu suna prea apetisant dar Paxton era dispusă să-i aducă orice doar ca să rămână prietene și își notă rapid dorințele lui Dawn.

— Și Yvonne? Paxton aruncă o privire în cameră și văzu că își despachetaseră lucrurile. Dawn agățase niște postere, iar hainele lui Yvonne erau peste tot, ca și o mulțime de pături colorate și cearceafuri de satin roz care mai degrabă păreau din Alabama și nu din Des Moines.

— Vrei ceva de la magazin? Paxton o întrebă direct pe Yvonne care se apropia de ușă cu o privire ostilă.

— Da. Pe Martin Luther King. O să-l găsești, scumpeteo?!

— Nu-mi vorbi așa. Paxton era supărată. Tragi niște concluzii stupide ținând seama de faptul că m-ai văzut pentru prima dată acum două ore și de fapt nu mă cunoști deloc. Lui Paxton nu-i era frică de ea și prejudecățile ei o enervau.

— Și la ce concluzii ar trebui să ajung? Yvonne se apropie de

fața lui Paxton dar aceasta nu se retrase.. Știa că va trebui să se impună acum sau să lase totul baltă. Pentru că trăise lângă o mamă rece și distantă învățase să fie puternică și nu-i era frică de tânăra furioasă din Alabama. Ești din Georgia, nu? continuă Yvonne. Ce-ar trebui să cred?

— Ar trebui să-mi dai o șansă. Așa cum și eu ar trebui să-ți dau o șansă. Nu despre asta e vorba în drepturile civile? Ne judecăm după ceea ce suntem, după cum gândim, după lucrurile în care credem și pentru care luptăm, după ceea ce facem și nu după culoarea pielii... sau pentru că tu ești neagră și numărul de înmatriculare al mașinii mele este din Georgia. Poate nici măcar nu e mașina mea. Poate că ai greșit în privința mea. Poate că există un motiv pentru care nu am rămas în Sud mirosind magnolii și bând sirop de mentă. Te-ai gândit la asta? Pariez că nici nu ți-a trecut prin cap. Nu toată lumea din Sud îl admiră pe George Wallace. Pentru Dumnezeu, dă-mi o șansă. S-ar putea să merite.

— Da. Grozav. Adu-mi șase cutii de Coca-Cola și un pachet de biscuiți.

Nici un mulțumesc, nici un te rog. Îi întoarse spatele și intră tanțoșă în dormitor. Iar Paxton trecu ce-i ceruse pe lista ei și fără un cuvânt părăsi camera și se îndreptă spre cel mai apropiat magazin din afara campusului universitar. Va fi interesant să aibă de-a face cu Yvonne, își zise Paxton. Era o fată supărată, plină de ură și Paxton se întreba dacă vor reuși vreodată să se înțeleagă. În liceu încercase să se împrietenească cu câteva fete de culoare fie la diferite programe voluntare fie în timpul excursiilor organizate de biserică, spre disperarea mamei ei și a lui Queenie. Dar ea simțea altfel decât ele. Odată, când invitase la prânz o colegă de culoare pe care nu o cunoștea prea bine, n-au fost servite niciunde, iar Paxton s-a simțit groaznic. Au încercat la trei restaurante dar până la urmă s-au mulțumit cu o pungă de cartofi prăjiți pe care i-au mâncat pe o bancă în parc. Dar negresa știa de ce se întâmplă așa. Se obișnuise și fusese mișcată de faptul că Paxton încercase să o ajute.

De mult timp își dorea să participe și la un marș, dar până acum nu îndrăznise pentru că știa că dacă va fi arestată mama ei o va încuia în casă un an de zile. Și mai mult de atât, o va face pe mama ei să se simtă penibil față de prietenele ei, iar Paxton n-avea inima să o supună la o astfel de umilință. Dar într-o zi va încerca. Într-o zi va trebui să o facă. Și iat-o acum, locuind

împreună cu o față de culoare care o detesta doar pentru că era din Georgia. Și brusc izbucni în râs. Râse atât de tare încât oamenii au întors capul să o privească, râse pentru că se gândi la ce ar fi spus mama ei dacă ar fi aflat că una dintre colegele ei de cameră este o negresă. Iar Queenie! Paxton era fericită. Și va ajunge să se înțeleagă cu Yvonne indiferent cât ar costa-o.

Cumpără tot ce era pe listă și bomboane pentru toate, câteva cutii de Coca-Cola pentru ea și câteva lucruri din care să poată face sandviciuri, plus câteva gogoși. Urca scările spre camera ei când văzu o față roșcată, drăguță și puțin cam grăsuță care încerca să urce pe scări cu trei valize odată, în timp ce un tânăr foarte atrăgător, înalt și blond se lupta cu un cufăr imens care părea să fie foarte greu.

— Ce dracu ai pus în el, Gab? Pietre? Haltere?

— Doar câteva cărți... nimic altceva... pe cuvânt.

— La naiba. Să ți-l cari singură. Să fiu al dracului dacă o să fac hernie cărându-ți bagajele în școală. Arăta teribil de exasperat când Paxton încercă să treacă cât mai discret pe lângă ei, dar apoi se hotărî să le ofere o mână de ajutor, cu toate că cufărul arăta înfiorător de mare.

— Poate reușim dacă încercăm toți trei? spuse ea ezitând puțin, privind când la unul când la altul. Iși aranjă punga pe un șold, rugându-se să nu roșească pentru că simțea privirea tânărului asupra ei.

— Să nu-i faci nici un favor, mârâi el, nu merită. Și arată atât de supărat încât pentru o secundă Paxton se întrebă dacă nu erau căsătoriți. Dar asemănarea dintre profilurile lor o făcea să creadă că sunt mai degrabă rude.

— Vă pot ajuta, dacă vreți, se oferi din nou Paxton aruncându-și părul pe spate și privind zâmbitoare la tânăra roșcată.

— Drăguț din partea ta. Fratele meu face atât caz pentru un amărât de cufăr!

— Un amărât de cufăr! țipă el și cuvintele lui se auziră până în holul căminului. Cântărește pe puțin o sută de kilograme. Și nu sunt sigur că-l vom putea căra toți trei.

— Putem încerca, îl liniști Paxton, iar el o privi din nou admirativ și curios.

— Hai s-o lăsăm să se descurce singură și să mergem să bem o bere la „Kips”. Ar fi mult mai interesant.

Paxton râse, iar sora lui îl amenință cu o privire care nu era

deloc amuzată.

— Pete Wilson, dacă pleci undeva, te strâng de gât. Nu uita că cearceafurile tale sunt în cealaltă geantă a mea și dacă nu mă ajuți să-mi car cufărul o să dormi fără cearceafuri tot restul anului.

— Mi se rupe inima. Privi peste capul ei la Paxton, zâmbind. Hai să mergem să bem o bere și scăpăm de ea.

Paxton râdea și încercă să ridice împreună cu roșcata cealaltă parte a cufărului.

— Haide odată, afurisitule, ridică de celălalt capăt, îl instrui fata și în cele din urmă suspinând adânc, făcu cum i se spuse și au ajuns cu chiu cu vai pe palier.

Avea dreptate, își zise Paxton. Cufărul cântărea o tonă și nu-și imagina ce anume putea fi atât de greu în el.

— Unde e camera ta? Peter era din nou supărat și privi la ceasul de la mână. Avea alte lucruri de făcut duminică după-masă decât să fie hamalul surorii lui.

— Încă nu știu.

— Iisuse! Măcar suntem în clădirea exactă? Arăta de parcă avea de gând să o strângă de gât dar ea dădu din cap.

— Da! Cotrobăi prin poșetă și scoase o bucată de hârtie. Purta jeansi și o cămașă înflorată, iar în picioare avea niște mocasini destul de scumpi. Nu puteai să-i ghicești condiția socială dar toate valizele erau din piele și poate în cufăr erau bare de aur. O.K, am găsit! Citi numărul, iar Paxton o privi surprinsă apoi zâmbi. Până la urmă totul se rezolvase bine. Deja îi plăcea noua ei colegă.

— Ești în cameră cu mine, o anunță Paxton, iar tânărul înalt oftă și se așeză pe cufăr privind-o cu simpatie pe Paxton.

— Sărmana de tine. Nu știi în ce te-ai băgat. Apoi își întinse mâna și o strânse pe alui Paxton. Apropo, mă numesc Peter Wilson.

— Eu sunt Paxton Andrews.

— Iar eu sunt Gabrielle. Gabby Wilson, explică ea și îi zâmbi cu căldură. De unde ești? Îmi place accentul tău.

— Nici nu știam că am unul până n-am venit aici, râse Paxxie. Și mă bucur că îi place cuiva. După cum o să vezi peste câteva minute, una dintre colegile mele nu-i prea încântată de el.

— Spune-i să meargă la dracu, spuse Gabby veselă.

— Iar Peter se ridică și începu să se lupte din nou cu cufărul.

— Asta-i surioara mea. O adevărată domnișoară. Hai, tu gură-spartă, dacă ai putut să umpli cufărul ăsta să faci bine să-l și cari

atunci. Ajută-mă să ți-l duc în cameră. Am o întâlnire la cinci jumate.

— Mi se rupe inima, spuse ea fără să-i pese și apucă de un capăt al cufărului, iar Paxton o ajută.

— Tu o să reușești să-mi distrugi inima, ceea ce e mult mai rău, se plânse el din nou dar peste câteva clipe au ajuns în mica sufragerie, au așezat cufărul pe covorul portocaliu și s-au întors și după celelalte valize.

— Unde o să pui toate astea? întrebă el, știind bine că nu era loc pentru ele.

— Încă nu m-am gândit la asta. Apoi o privi pe Paxton. Cine o fi decorat camera asta? Dracula?! Doamne de unde au adus vechiturile astea, Armata Salvării?

— Probabil de la gunoi, spuse Peter vesel. De acolo vine și cufărul tău.

Gabby îl privi și își clătină capul disperată, iar Paxton îi zâmbi în timp ce căra una din valizele enorme ale lui Gabby. Și totuși unde vor pune toate astea, se întreba Paxton. Era o întrebare interesantă ținând seama cât de minusculă era debaraua.

— Ești în ultimul an? îl întrebă Paxton.

— Am fost anul trecut. Am terminat în iunie. Acum urmez cursul postuniversitar de drept. Dar în ultimii doi ani n-am mai locuit în campus. Salvă Domnului că puștoaica asta n-a vrut să locuiască cu mine, atunci precis aș fi înnebunit.

Erau la intrarea în sufragerie și el se pregătea de plecare și părea foarte fericit că în sfârșit scăpase.

— Deci ți-o las în grija. Privi la muntele de bagaje pe care l-au aruncat în mijlocul camerei, se servi cu o gogoasă, le făcu cu mâna, iar Gabby rămăsese în picioare și o privea zâmbind pe Paxton.

— Ți mulțumesc că m-ai ajutat. Și îți cer iertare pentru el, spuse ea de îndată ce Peter plecă. E un tip groaznic. Dar adevărul este că îl iubesc așa cum e. N-aș recunoaște-o în fața lui dar ție pot să-ți spun. E groaznic și obișnuia să mă bată când eram mai mică... sau măcar încerca.

Era clar că țineau foarte mult unul la altul și pentru o clipă Paxton o invidie. Ea și George nu s-au tachinat niciodată în joacă. Dar George era cu zece ani mai în vârstă decât ea și nu avea deloc simțul umorului.

Discuția lor le aduse și pe celelalte două fete în cameră și în

timp ce Paxton și Gabby mâncau gogoși Yvonne și Dawn au ieșit din camera lor rămânând fără glas în fața muntelui de valize din mijlocul sufrageriei.

— Doamne, de unde au apărut astea? spuse Yvonne iritată. Mi-ai adus biscuiții?

— Da, Paxton îi întinse pachetul, iar Yvonne îi puse în palmă suma exactă de bani. Nu dorea nici un fel de cadouri din Savannah. Iar Dawn se apucă să despacheteze restul de cumpărături, apoi Paxton o prezentă pe Gabby. Yvonne o privi suspicioasă, trăgând dintr-o țigară și repede o întrebă de unde a venit.

— Din San Francisco. Nu m-am aventurat prea departe de casă, se scuză ea ridicând din umeri. Dar îmi place aici. Am venit în vizită la fratele meu în ultimii patru ani, toți prietenii mei sunt aici, cei care studiază mai departe. Le privi pe toate trei emoționată. Sunt sigură că o să vă placă aici.

Yvonne îi aruncă o privire rapidă lui Paxton arătând că nu era chiar așa de sigură și până și Dawn arăta puțin dezamăgită.

— Eu n-am vrut să vin la colegiu, dar părinții mei au insistat. Tatăl ei era profesor de engleză.

— Ai vrea să te întorci la o școală mai aproape de acasă? Gabby era curioasă și arăta ca o fată sinceră, fericită, cu care toată lumea se putea înțelege.

— Nu. Dawn își clătină capul zâmbind tristă. Am vrut să mă mărit. Și vrem să plecăm în India să studiem religiile Orientului.

— Eu vreau să studiez dreptul, mărturisi Yvonne, fumându-și țigara și folosind ca scrumieră o farfurie de plastic verde pe jumătate topită. Dar mai am mult până acolo. Sunt aici ca bursieră și va trebui să am numai note bune altfel o să-mi zvârle afară fundul negru și o să mă trezesc din nou în Alabama. Și nu mă întorc până n-o să reușesc să schimb lucrurile. Și tu Savannah?

Lui Paxton nu-i plăcea să i se spună așa, dar pentru moment se hotărî să o lase în pace.

— Vreau să ajung ziaristă. Zâmbi. Ca să pot scrie despre cum vei schimba tu Sudul.

Yvonne zâmbi și ea și-și aprinse o altă țigară de îndată ce o stinse pe prima. Era nervoasă. Dar era atât de frumoasă iar Paxton se întrebă dacă tânăra neagră a fost vreodată manechin.

— Eu nu știu ce vreau să fiu, recunosc Gabby. Vreau doar să mă distrez până sunt în școală și apoi să mă mărit.

— Ești logodită? Dawn o privi plină de speranță gândindu-se că a găsit pe cineva care să-i semene, dar Gabby dădu din cap tristă.

— Nu încă. N-am găsit pe nimeni care să merite, dar caut.

Paxton și Yvonne izbucniră în râs și Paxton nu putu să nu se gândească că o grămadă de băieți vor alerga după Yvonne și Gabby.

— N-o să-ți fie greu să găsești pe cineva aici. Am văzut o grămadă de tipi simpatici de când am venit, o încurajă Yvonne.

— Și eu mărturisii Paxton zâmbind timid. Văzuse câțiva în drum spre magazin dar fratele lui Gabby arăta cel mai bine și era mai atrăgător fiindcă era mai în vârstă. Dar probabil majoritatea studenților de la drept nu s-ar fi afișat cu o boboacă. Și nu mică i-a fost surpriza când Peter apăru din nou în camera lor câteva ore mai târziu. Dawn se culcase deja, iar Yvonne citea trântită pe canapea îmbrăcată într-un halat foarte seducător. Peter apăru pe neașteptate aducând un prieten cu el și câteva cutii de bere. O văzu pe Paxton ieșind din dormitorul ei și îi întinse o bere zâmbind timid.

— Am venit înapoi să vedem dacă nu aveți nevoie de ajutor. Paxton era surprinsă să-l vadă, iar Gabby rămase cu gura căscată.

— Ce cauți aici? Întrebă ea suspicioasă. Ah, nu, nu vreau să încasez nici un cec. Se întoarse cu aer de conspirator spre Paxton. Tot timpul îmi trimite cecuri false, nu cumva să accepți unul de la el. Apoi îl observă pe prietenul lui stând în ușă. Bună, Sandy, hai intră, nici una nu-i dezbrăcată.

— Of, fir-ar să fie, și tot drumul asta am sperat, spuse el dar roși. Însă Peter arăta mai sigur de el și privi la Paxton și Yvonne.

— Ce păcat, am făcut drumul degeaba. Nu vreți o bere? Chiar și Yvonne zâmbi și îi oferii lui Sandy o țigară, iar cei doi băieți s-au așezat confortabil pe podea; Gabby și Paxton s-au așezat pe cufărul imens care urma să rămână pe post de masă. Sandy urma și el dreptul și era unul din cei șapte colegi ai lui Peter care locuiau într-o casă pe strada Ellsworth, drăguță, confortabilă și cumplit de dezordonată.

— O să vă invităm la cină, le spuse Peter vesel, dar numai după ce vom face rost de un buldozer ca să curățăm bucătăria. Cred că și acum mai există o pizza în cuptor rămasă de anul trecut, dar mi-a fost frică să mă uit. Zâmbi vesel bând din berea lui. Și tu? Brusc o privi drept în ochi pe Paxton și intensitatea din privirea lui o surprinse. Știi să gătești?

— Pot încerca, spuse ea timid.

— Știi să faci mălai? întrebă brusc curioasă Yvonne, iar Paxton nu era sigură dacă o încolțea din nou sau nu și se hotărî să spună adevărul. Queenie, știa dar ea nu.

— Tot ce știu să gătesc este o friptură, o omletă și poate chiftele.

— Suficient, spuse Peter încet. Poate o să găsim un loc unde să poți găti într-o seară. Sau poate o să ieșim la un restaurant. Se gândi că ar fi fost mai interesant să facă altceva și în cameră se lăsă tăcerea. Yvonne îi privea curioasă. Iar Sandy o privea pe Yvonne. Era extraordinară, așa credea el spre dezamăgirea lui Gabby. Îl plăcuse întotdeauna. Lucrurile deveneau foarte interesante și abia începea școala. Toate au sosit în ziua aceea iar Paxton putea deja să întrevadă că se vor distra de minune.

Băieții au mai rămas o vreme și apoi au plecat. Se întâlneau cu niște prieteni la „Kips”, iar după ce plecară Paxton recunoscă că era obosită. Era ora două dimineața pentru ea și dintr-odată i se făcu somn.

— Nu mi s-a părut că ți-e somn când a fost fratele lui Gabby aici, o tachină Yvonne. Arătai în mare formă.

— Și tu arătai la fel pentru Sandy, i-o întoarse Paxton și de data asta au izbucnit amândouă în râs.

Yvonne rămase pe canapea citind când Gabby și Paxton s-au dus în camera lor să-și ia cămășile de noapte.

— Nu-mi vine să cred, îi spuse Gabby în timp ce se dezbrăca. Întotdeauna îmi detestă prietenele. Nu-mi amintesc să-i fi plăcut una singură... și uite dintr-o dată trece pe aici să stea de vorbă și mai aduce și bere cu el. Nu pot să cred. O privi pe Paxton cu mirare. Tu ești de vină. Numai tu poți fi. Ești prima fată care-i place și pe care a cunoscut-o prin mine, de fapt odată cu mine. Tot nu-mi vine să cred.

— A fost doar curios. Nu va reveni. Sunt fete mult mai interesante la cursurile de drept.

— Mă îndoiesc. Gabby a fost și ea impresionată de Paxton. Arăta excelent și cel mai interesant lucru la ea era că nici nu-i păsa. Era liniștită, isteasă și după ce o cunoșteai mai bine, foarte amuzantă. Și lui Gabby îi plăcea enorm accentul ei. Erau mult mai multe la Paxton decât ceea ce vedeai cu ochii, înțelepciune, înțelegere și o anume frumusețe interioară. Iar Gabby știa din experiență că fratele ei nu e un prost. Găsise o fată de care merita

să se ocupe. Poate cea adevărată.

— O să vină înapoi. Vei vedea. Apoi Gabby suspină adânc întinzându-se pe patul îngust, deloc confortabil și se gândi bine la ce spusese. S-ar putea chiar să-l vadă mai des în anul ăsta decât l-am văzut până acum. Și nu sunt sigură dacă o să-mi placă.

— Fii sigură că nu va veni. Va uita de noi până săptămâna viitoare, poate își va aminti doar de Yvonne. Și continuă în șoaptă. Arată incredibil de frumoasă, nu-i așa?

— Dar e o scorie, șopti Gabby.

— Nu cred, îi luă apărarea Paxton. Cred că e doar crispată din cauza mea, fiindcă sunt din Georgia.

— Nu știi. Gabby rămase pe gânduri. Mie mi se pare că e o dură. Nu sunt sigură dacă aș vrea să-i cunosc părțile negative.

— Poate viața n-a fost ușoară pentru ea. Negrii din Alabama o duc foarte rău. O duc rău peste tot exceptând poate California. Poate că are motivele ei să se poarte așa.

Gabby ridică din umeri fără să-i pese prea mult și o privi pe Paxton.

— Ce zici de Dawn?

— Cred că-i moartă de frică. Nu cred că vrea să fie aici.

— Doarme tot timpul. Adormise de două ori în după-amiaza aceea. Poate e bolnavă. Ceva ca drogoplexie sau și mai exotic. Gabby o privi serioasă și Paxton izbucni în râs, era așa de mulțumită că îi plăcea colega ei de cameră. Gabby Wilson era un măscărici și atât de hazlie, nici nu-și putea dori o altă colegă de cameră.

— Mai bine să încercăm să dormim, îi șopti Paxton.

Era deja adormită pe jumătate dar Gabby continuă să trăncănească până după miezul nopții și părea că mai poate continua încă multe ceasuri, dar Paxton nu mai reușea să o asculte.

— Mâine e prima zi, trebuie să-mi găsesc îndrumătorul de grupă și să-mi aleg cursurile.

— Nu-ți fă probleme. Alege-le pe cele ușoare, ceea ce ai mai făcut în liceu.

Paxton râse auzindu-i sugestia.

— Degeaba râzi, Paxton, n-are nici un sens să te omori cu studiul. Suntem aici ca să ne distrăm. Nu uita. Gabby era serioasă. Venise la „Berkeley” să se distreze. Și să-și găsească un soț. Amintește-ți Paxton, suntem aici ca să ne distrăm cât mai bine.

— Am să-mi amintesc, șopti Paxton și adormi. În vis îi apărură Queenie și o frumoasă tânără negresă și un tânăr atrăgător care îi tot întindea o bere, iar undeva în depărtare fratele ei dansa cu o roșcată plină de viață.

Capitolul 4

Paxton și Gabby au făcut exact așa cum și-au propus atunci când s-au hotărât să vină la „Berkeley”. Gabby își alesese cursurile cele mai ușoare și reușea să iasă în oraș în fiecare seară. Se distra de minune, cu toate că încă nu-și găsisese un bărbat. Iar Paxton, pe de altă parte, își alesese cursurile cele mai grele, în special cele care erau în legătură cu scrisul și jurnalistică. Se înscriesese de asemenea la un curs de economie politică așa de dificil că era deja speriată. La fizică, matematică și spaniolă. Îndrumătorul ei nu-i recomandase decât spaniola și matematica dar se descurca bine la toate cursurile cu excepția fizicii care era oricum obligatorie și încerca doar să treacă. Dar era încântată de tot ce învăța și de tot ce făcea, și încă mai avea destul timp ca să iasă în oraș cu Gabby și prietenii ei care mai întotdeauna reușeau să o amuze. Era o mulțime căreia îi plăcea să se distreze și erau implicați în mai toate evenimentele din campus. Doi participau în CORE, câțiva încercau să adune bani pentru SNCC, erau cauze pe care le susținea și Paxton, erau în sprijinul negrilor din Sud, iar într-o seară îl cunoscuseră și pe Maroi Savio, conducătorul mișcării „Cuvântul Liber”. Gabby părea să cunoască pe toată lumea și deși îi cunoștea pe cei care militau activ, cunoștea și alții mai puțin implicați în viața socială, iar majoritatea prietenilor ei erau destul de blânzi ceea ce era o ușurare pentru Paxton.

Până în a doua lună de școală, Paxton avusese deja mai multe ciocniri cu Yvonne. Tânăra negresă nu vroia să-i dea nici o șansă lui Paxton și în mod frecvent trăgea concluzia că dacă ceva nu mergea era vina ei și toate astea începeau să o deranjeze serios pe Paxton. Era o prejudecata inversă și pentru Paxton devenise o provocare la care făcea fața tot mai greu.

Datorită faptului că arăta atât de extraordinar, nu a surprins pe nimeni că Yvonne și-a găsit un prieten încă din a doua săptămână. Era un star al echipei de fotbal, un băiat foarte înalt, drăguț și negru, din Texas și pentru că ieșea cu el și mai ales datorită

personalității ei, ajunsese și ea un star al campusului. Toți băieții alergau după ea dar se părea că ținea cu adevărat la Deke și le făcuse cunoscut mai multor admiratori că nu o interesau băieții albi.

Era în aceeași clasă cu Paxton la orele de fizică dar nu-i vorbea niciodată și de fapt abia își adresau un cuvânt și asta doar atunci când se întâlneau în camera comună de la cămin și erau obligate să o facă. Dar cuvintele rostite nu erau prietenoase.

Iar Dawn părea să-și aibă propria ei viață. Încă mai dormea tot timpul, iar Paxton se întreba dacă a fost la vreun curs până acum.

— N-o să reușească niciodată dacă continuă tot așa, îi spuse Paxton lui Gabby de mai multe ori. Dar ea considera că nu e treaba ei. Își avea propria ei viață. Și se distra de minune ieșind în oraș cu doi dintre colegii fratelui ei. Iar previziunea ei se adeveri. Îl vedea mult mai des pe fratele ei și cu toate că se plânga tot timpul, se bucura de fapt.

Peter începuse prin a apărea tot la două-trei zile doar ca să fie sigur că totul este în regulă sau ca să-i aducă diferite lucruri, bere, o pizza sau niște plăcinte pe care tocmai le-a cumpărat sau o sticlă de vin ieftin, dar era doar interesat de Paxton. Cei doi erau în stare să discute ore în șir, așezați pe canapeaua ponosită, sau pe podea, bând bere, cafea sau doar Coca-Cola, și vorbind despre lucrurile în care credeau. Se părea că au aceleași opinii despre toate și rar nu erau de acord, încât Paxton se sperie, văzând cât de mult se aseamănă și cât de bine se înțeleg în mai toate privințele. Era de parcă ar fi fost destinați să se întâlnească și să devină prieteni. La început Paxton își făcu probleme, pentru că spre deosebire de Gabby, nu-și dorea să-și găsească un soț. Venise la „*Berkeley*” ca să învețe, să facă ceva în viață, avea de gând să ajungă o mare jurnalistă și să scrie despre lumea întreagă. Vroia să viziteze Europa, Africa, Orientul. Câteodată se gândea că n-ar fi rău dacă ar petrece un an cu Trupele de Pace. Ultimul lucru pe care și-l dorea era să se îndrăgostească, să se căsătorească, să se mute într-o suburbie și apoi să facă copii. Și îi spuse ce credea lui Peter și el râse de ea. Exista între ei și o asemănare fizica, fiind amândoi blonzi. Oamenii le spuneau că seamănă și Peter arata mai degrabă ca fiind fratele ei și nu al lui Gabby.

— Vrei să spui că arăt ca un tip care se căsătorește și se mută într-o suburbie? Dumnezeuule, ce insultă! Dar râdea și era așezat

pe podeaua din camera lor la ora două dimineața când făcu aceasta afirmație. Gabby tocmai intră venind de la o întâlnire, Dawn dormea deja de mai multe ore, iar Yvonne dormea cea mai mare parte a timpului în apartamentul lui Deke.

— Am auzit bine, căsătorie? Gabby își astupă urechile în joacă și se opri lângă ei în drum spre dormitor.

— N-ai auzit nimic, o corectă repede Paxton. Era îmbrăcată în jeansi și un tricou și era întinsă pe podea lângă Peter. Îi plăcea să-l simtă lângă ea, îi plăcea felul în care gândea, îi plăcea felul lui de a fi. Dar nu era pregătită să se îndrăgostească de el, cel puțin nu încă. Nu putea.

— Prietena ta tocmai m-a insultat, o informă el pe sora lui mai tânără, dar în timp ce spunea asta mângâia părul de aur a lui Paxton și zâmbea ochilor verzi de care începea să se îndrăgostească. Mi-a adus la cunoștință că sunt un cap pătrat sau poate și mai rău.

— Nu-i adevărat. Paxton se ridică în picioare râzând. Am spus doar că nu vreau să mă mărit, să mă mut într-o casă confortabilă și să am copii. Vreau mai întâi să văd lumea.

— Și crezi că eu nu vreau? Peter încă mai arăta ușor jignit.

— Vrea să vadă lumea, o asigură Gabby, Monte Carlo, Cap d'Antibes, Paris, Londra, Acapulco, St. Moritz. Știi, locurile alea vitregite de soartă.

Au râs toți trei.

— Și ce credeți voi despre mine? le întrebă el, că sunt un leneș? Sora lui îl cunoștea mai bine, așa că răspunse ea.

— Nu, doar răsfățat. Ca și mine. Îi zâmbi blând și el aruncă spre ea o cutie goală de Coca-Cola.

— De fapt ai dreptate. Îți poți imagina să dorim să intrăm în Trupele Păcii, ca Paxton? Doar când mă gândesc la așa ceva îmi vine să mă scarpin și zău că nu te văd nici pe tine săpând tranșee și construind latrine, îl întrebă Gabby cu toată sinceritatea și el dădu din cap.

— De ce crezi că studiezi dreptul? o tachină el dar era un adevăr trist în ce spunea.

Va absolvi dreptul la douăzeci și cinci de ani și cu puțin noroc va reuși să scape de recrutare până la douăzeci și șase de ani când nu s-ar mai fi pus problema. Îi plăcea statutul de amânat pe care îl dădea școala de drept. N-avea nici un chef să se alăture celor care făceau pe polițiștii în Vietnam. În urmă cu două luni

după incidentul din Golful Tonkin, aviația americană a bombardat pentru prima oară Vietnamul, după ani de zile în care au fost prezenți doar drept consilieri.

— Sincer să fiu nu mă văd în Vietnam sau în oricare alt loc care să-i semene. Ce te face să vrei să intri în Trupele Păcii?

— Nu sunt sigură dacă vreau. Vreau doar să se schimbe ceva, îi spuse ea seriosă, când Gabby îi lăsa singuri. Mi-am petrecut întreaga viață urmărind cum oamenii se răsfăță fără să le pese de nimeni altcineva. Nu vreau să fiu și eu la fel. Tatăl meu iubea foarte mult oamenii. Cred că și el ar fi vrut așa ceva, dacă ar fi avut o șansă și nu s-ar fi căsătorit.

— Trebuie să fi fost un om deosebit, spuse Peter încet urmărind cum se lumina fața lui Paxton când vorbea despre tatăl ei.

— A fost, spuse ea înghițind cu greu, l-am iubit foarte mult... viața mea a fost foarte diferită... după ce el a murit.

— De ce? Vocea lui era caldă; o iubea așa de mult deja, încât și el era speriat, ca și Paxton.

— Mama mea și cu mine... suntem foarte diferite. Nu vroia să spună mai multe, nu încă, nu avea nici un sens. Și era groaznic să spună că mama ei nu a iubit-o niciodată.

— Și de aceea vrei să te înrolezi în Trupele Păcii? Ca să scapi de ea?

— Nu. Paxton zâmbi. Dar de aceea am venit la „Berkeley”. Era cinstită cu el, amândoi erau. Era felul lor de a fi.

— Mă bucur, spuse el și buzele lui le atinseră pe ale ei în timp ce stăteau întinși pe podea, sprijinindu-se în coate.

— Și eu mă bucur, șopti ea și apoi el o luă în brațe și o sărută lung până când Gabby apărură pe neașteptate și îi privi cu o curiozitate nedisimulată.

— Aveți de gând să vă culcați împreună sau separat în noaptea asta sau aveți de gând să rămâneți aici toată noaptea și să vă îmbrățișați? Mie nu-mi pasă dar vreau să știu dacă o aștept pe Paxton sau mă duc să mă culc.

Peter oftă, Paxton râse și se sculă în picioare cu părul încâlcit, cu obraji roșii.

— Gabby, nu ți-a spus nimeni de curând ce mare măgăriță ești? Doamne, ce noroc pe mine să-mi placă de colega surorii mele! Se ridică în picioare și-i întinse mâna lui Paxton. Mai bine du-te la culcare, fetiço. Dacă mașina asta de vorbit o să te lase să dormi. Nu știu cum de o suportți.

— Când sunt obosită adorm imediat.

— Și probabil că ea continuă să vorbească.

Izbucniră în râs pentru că era adevărat, iar Peter o sărută pe Paxton și plecă. După aceea Gabby o luă la întrebări pe Paxton.

— E ceva serios, Pax?

— Nu fi prostuță. Ne cunoaștem doar de șase săptămâni și avem întreaga viață în fața noastră. El mai are trei ani să termine dreptul, iar eu mai am patru ani de colegiu. Cum ar putea fi ceva serios?

Dar în adâncul inimii știa că așa este, dar nu vroia să recunoască nici în fața lui Gabby nici în mintea ei.

— Nu-l cunoști pe fratele meu. Nu l-am văzut niciodată așa. Îi placi foarte mult. Cred că este îndrăgostit de tine. Și privind-o cu interes și curiozitate o întrebă:

— Ți-a spus că te iubește?

— Pentru Dumnezeu... sigur că nu. Dar nici nu era nevoie. Paxton știa. Gabby avea dreptate. Iar Paxton nu mai simțise niciodată ceva atât de intens. Ghinionul lor că se întâmplase așa de repede și atât de devreme. Pentru moment Paxton nu-și dorea bărbatul mult visat.

— Ce porcărie! Țsta-i norocul meu, se plânse Gabby în timp ce se băgau în pat. Eu vreau să-mi găsesc un soț, tu nu vrei și ce se întâmplă: tu îl ai pe Peter aiurind în jurul tău, arătând de parcă vrea să se logodească și pe cine am eu? Pe nimeni. Un tip cu părul creț care vrea să meargă în Tibet cu mine vara viitoare dacă îi plătesc avionul. Unii sunt prea norocoși.

— Karma, zâmbi Paxton în întuneric, ascultând-o pe Gabby.

— Cine-i tipul? Nu-i cel de la Cuvântul Liber?

— Nu, e cea despre care Dawn vorbește tot timpul. Karma. Soartă. Destin.

— Poate că sunt somnifere. Dumnezeuule, ai auzit ce rău i-a fost ieri? Cred că e pe moarte.

— Poate e însărcinată, șopti Paxton ezitând.

— Și când a avut vreme să ajungă însărcinată? Doarme tot timpul.

Au râs amândouă, apoi s-au culcat. De data asta Gabby nu mai avea nimic de comentat, iar dimineața avea o oră de muzică contemporană. Pe urmă avea multe de făcut. Era cu o zi înainte

de Halloween² și vroia să-și termine costumul. Urma să se deghizeze într-un dovleac de aur.

A fost și ziua în care trupele din Viet Cong au atacat baza aeriană de la Bien Hoa, situată la douăzeci și cinci de kilometri de Saigon, prima mare bază militară americană care a fost lovită.

Cinci americani au fost uciși și șaptezeci și șase au fost răniți. Iar Johnson nu recurse la represalii. Încearca să rămână tare pe poziție mai ales că urmau alegerile peste patru zile. Oponentul lui Goldwater promitea să bombardeze pe toată lumea și să termine cu implicarea Americii în Orient, slăbind cât mai mult puterea Nordului în timp ce Johnson promitea să nu se implice și mai puternic, ceea ce toată lumea vroia să audă. Iar Johnson câștigă cu o majoritate zdrobitoare de voturi la trei noiembrie. Amenințarea lui Goldwater de a implica Statele Unite și mai mult în Vietnam nu a găsit prea mulți adepți.

În săptămâna următoare, Peter o întrebă pe Paxton ce va face de Thanksgiving.

— Nu prea multe. N-are rost să mă duc acasă doar pentru câteva zile. Era prea departe, prea scump cu toate că sărbătoarea de Thanksgiving fără curcanul gătit de Queenie nu mai era o sărbătoare. Paxton încerca să nu se gândească prea mult la asta și plănuia să studieze pentru testul de la fizică și să mănânce un sandwich cu carne de curcan la autoservire dacă își va aminti.

— N-ai vrea să vii la noi acasă? Am vorbit cu mama săptămâna trecută și i-ar plăcea să te cunoască. Vei dormi în camera de oaspeți și poate vei reuși să te odihnești fiindcă nu va mai trebui să o ascuți pe Gabby toată noaptea.

— S-ar putea să-mi lipsească, spuse ea timid. Ești sigur că nu voi deranja?

— Absolut deloc. Doar asta înseamnă Thanksgiving. Să mănânci prea mult și să urmărești un meci de fotbal. De fapt tata și cu mine vom merge la stadion sâmbătă și mi-ar plăcea dacă ai veni cu noi. Și poate facem o excursie până la Stinson Beach.

— Sună bine. Îi zâmbi. Gabby parcă amintise ceva cu câteva zile în urmă dar apoi uitase să mai continue. Paxton se gândea că nici nu se putea să petreacă mai plăcut Thanksgiving. Încă nu le cunoștea părinții, dar după câte auzise despre ei era sigură că îi va îndrăgi. Să meargă acolo o și speria puțin, o apropia și mai

² Ajunul zilei tuturor Sfinților (31 octombrie).

mult de Peter. Dar nu avea cum să scape. De cele mai multe ori ieșise în oraș cu el și cu alți prieteni, de foarte puține ori au fost singuri dar și în mulțime atracția dintre ei era așa de puternică încât îi era imposibil să se mai lupte.

Îi povesti lui Gabby în acea după-amiază și aceasta intră ca o vijelie în camera lor când Paxton studia.

— Am auzit că vii la noi. Pax, este minunat. Îi zâmbi cu căldură.

Vorbise cu mama ei chiar în acea după-amiază, iar Marjorie Wilson vroia să știe cât mai multe despre colega ei, dacă era ceva serios între ea și Peter. I se păruse ciudat că el și nu Gabby o întrebase dacă Paxton poate să vină.

— O să-ți placă mama foarte mult.

— Sunt sigură de asta.

Îi plăcea deja din tot ce-i povestise Gabby. Erau foarte apropiate și era evident că Gabby își iubea foarte mult mama. Se părea că și Marjorie Wilson era implicată în diferite cauze, societăți și cluburi de bridge, dar spre deosebire de Beatrice Andrews avea timp și pentru copiii ei. Paxton nu știa sigur cu ce se ocupă tatăl lor, dar presupunea că trebuia să fie un om de afaceri.

Peter veni după ele miercuri după-amiază târziu și ca de obicei Gabby avea prea multe bagaje, iar Paxton doar o valiză mică. Era îmbrăcată într-o rochie albastră simplă, jacheta gri și singura pereche de pantofi mai eleganți pe care îi avea. Arăta foarte drăguță și cuminte și își prinsese părul într-o coadă de cal pe care o legase cu o panglică albastră de satin și în urechi purta cerceii mici cu perle ai bunicii.

— Arăți ca Alice în Țara Minunilor, îi spuse Peter zâmbind când ea intră în Fordul lui vechi. Le povestise că ar fi vrut să-și cumpere o mașină nouă dar încă nu avea destui bani economisiți din munca de peste vară. Tatăl lui îi oferise o excursie sau o mașină nouă când va absolvi școala, iar Peter optase pentru două luni în Europa, în Scoția, Anglia și Franța, și nu regreta decizia luată deși va continua să conducă o vechitură până va absolvi.

— Ar fi trebuit să mă îmbrac mai elegant? o întrebă nervoasă Paxton pe Gabby. Mai avea în valiză o rochie de catifea neagră dar se gândise să o păstreze pentru masa festivă și nu pentru sosirea lor.

— Arăți excelent. Nu te lua după el. Gabby purta o fustă scurtă de catifea, un pulover negru, pantofi cu tocuri înalte, iar părul ei

roșu o făcea să semene cu Shirley Temple. Mama va purta o rochie neagră și perle, iar tata pantalonii obișnuiți și o jachetă de catifea. Uniformele lor.

Paxton râse nervoasă și spera să nu-i facă să se simtă penibil mai ales pe Peter. Dintr-odată totul a devenit foarte important și se sperie. Încă nu mai fusese „adusă acasă” ca posibilă logodnică și avea sentimentul neplăcut că Peter tocmai asta făcea.

Au trecut peste podul Bay în plină viteză și apoi au luat-o spre vest pe Broadway și după ce au intrat în Tunelul Broadway și au traversat Van Ness au ajuns în cartierul locuințelor grandioase de pe Broadway. Paxton era impresionată și tot mai nervoasă. Și apoi au ajuns. Peter opri brusc mașina cu un scârțâit, Gabby sări afară și sună la ușă, iar un moment mai târziu erau în holul imens al unei foarte mari case de cărămidă lângă părinții lui Peter, îmbrăcați așa cum presupusese Gabby, care o întâmpinără cu căldură. Mama lor era o femeie mică de statură cu păr roșcat plin de fire albe pieptănat într-un coc lucios și ochi mari, verzi asemănători cu ai lui Paxton, iar tatăl lor era înalt și subțire ca Peter, cu păr alb care îi dădea un aer de aristocrat bine dispus. Soția lui era prietenoasă și când o strânse în brațe pe Paxton o făcu cu toată sinceritatea.

O rugă pe Gabby să-i arate camera și peste câteva clipe erau toți în biblioteca cu lambriuri plină de cărți legate în piele, mobilă de epocă, un covor oriental și un foc care ardea în cămin. Brusc Paxton se simți din nou jenată din cauza rochiei ei dar se părea că nimănui nu-i pasă ce poartă celălalt. În timp ce mama ei precis ar fi făcut comentarii privind fusta scurtă a lui Gabby, Marjorie Wilson o găsea doar amuzantă. Gabby îi povesti în vervă despre petrecerea la care participase săptămâna trecută unde întâlnise un băiat care părea să fie „un candidat serios”, termenul ei favorit pentru genul de băiat cu care ar fi vrut să se căsătorească. În partea cealaltă a camerei Paxton îl auzi pe Peter întrebându-l pe tatăl lui cum mai mergeau treburile la ziar.

— Devine interesant, mai ales după ultimele evenimente din Vietnam. Atacul de la Bien Hoa s-ar putea să schimbe puțin lucrurile, fie că-i place lui Johnson sau nu. Nu putea sta cu mâinile în sân pentru totdeauna.

Peter nu spuse prea multe pentru că știa că tatăl lui îl sprijinise cu fermitate pe Goldwater, chiar dacă era un punct de vedere pe care nu vroise să-l discute cu Peter.

— Nu cred că prezența noastră acolo va rezolva ceva. Ar trebui să plecăm dracului de acolo până nu ajungem prea implicați, așa cum au pățit francezii.

— Noi suntem mai deștepți ca ei, fiule. Tatăl lui zâmbi. Și nu-i putem lăsa pe comuniști să guverneze lumea, nu-i așa?

Era o dispută fără sfârșit pe care o purtau de mai mulți ani, iar părerile lor au fost totdeauna diferite. Peter credea că armata americană nu avea ce căuta acolo, dar tatăl lui, ca mai toți din generația lui, era de părere că sunt obligați să fie acolo, să le dea o lecție, să le facă de fapt un bine și apoi să plece fără să sufere pierderi prea mari. Dar marea întrebare era ce însemna „pierderi prea mari”?

S-au alăturat apoi femeilor și pe Paxton o amuză să constate cât de mult semăna Peter cu tatăl lui. Avea același foc în el, aceeași poftă de viață, aceiași ochi albaștri plini de viață pe care îi iubea atât de mult, același fel de a fi prietenos și calm. Toți erau prietenoși și energici și se simțea în largul ei în mijlocul lor, mult mai mult decât fusese vreodată în familia ei în Savannah. Descoperi de asemenea că vorbeau constant despre un ziar și pe la jumătatea cinei, își dădu seama că tatăl lui Peter lucrează acolo, și apoi discutând despre ce urma să facă Peter la vară, mai observă ceva și această descoperire o făcu să rămână cu gura căscată. Peter vorbea despre munca de corespondent la anumite ziare, și în timp ce îl asculta Paxton înțelese, chiar și de ce tatăl lui Peter a trebuit să nu vorbească la ziar despre faptul că îl sprijinea pe Goldwater. Pentru că „*Morning Sun*” îl sprijinea în mod oficial pe Johnson, fiind dintotdeauna un ziar democrat. Dar proprietarul ziarului nu era. Iar proprietarul era tatăl lor. Familia Wilson deținea acest ziar de peste o sută de ani și totul deveni clar pentru Paxton, care începu să râdă, iar Peter o privi confuz. Tocmai afirmase că nu era sigur dacă va lucra pentru un ziar vara viitoare, ar fi preferat să participe ca voluntar la un proiect de lege în Mississippi sau să lucreze pentru Martin Luther King, mai ales că primise Premiul Nobel în octombrie. Iar Paxton râdea.

— Ce-i așa de amuzant în asta? Arăta surprins, de obicei Paxton trata aceste lucruri cu seriozitate și știa că au aceleași păreri mai ales în cazul acesta.

— Nimic. Îmi pare rău. Tocmai am descoperit ceva ce nici unul dintre voi nu s-a deranjat să-mi spună. Am crezut că vorbiți tot timpul despre „*Morning Sun*” pentru că tatăl tău lucrează acolo.

Nu mi-am închipuit că... Paxton se simțea jenată, Peter zâmbi, iar tatăl lui izbucni în râs.

— Nu trebuie să te simți jenată, Paxton. Când era doar un puști, le spunea prietenilor că vând ziare pe Mission Street, cel puțin de data asta umilința lui nu a mers atât de departe sau cine știe? Ce ți-a spus?

— Mai nimic. Dădu din cap și râse încetișor, iar Gabby zâmbea cu gura până la urechi. Nici ea nu-i spusese nimic lui Paxton. Nu le plăcea să facă paradă în fața prietenilor, iar Paxton văzu acum de ce. Cu toate că trăiau confortabil, nu erau din cei care să se laude cu averea lor. Era mentalitatea unei familii vechi și discrete, ceea ce cu siguranță ar fi impresionat-o pe mama ei. De fapt nici unul nu mi-a spus nimic. Iar mie nu mi-a trecut prin cap să întreb.

— N-am crezut că e ceva important, explică Peter liniștit, știind că este iubit pentru el și nu pentru banii lui.

— Nu este important, îl asigură Paxton, dar este interesant. Aveți despre ce să discutați acasă. La mine acasă se discută doar despre cine se căsătorește și cu cine, cine a cumpărat o casă nouă și care dintre pacienții fratelui meu este pe moarte.

— Tatăl tău este și el doctor, o întrebă Marjorie Wilson zâmbind cu căldură.

— Nu, răspuse Paxton încet. Ar fi vrut așa de mult să aibă un tată. Tatăl meu a fost avocat. A murit acum șapte ani când avionul lui s-a prăbușit.

— Îmi pare rău, spuse mama lui Gabby.

— Și mie.

Se simțea așa de diferit din mijlocul lor, păreau atât de normali și fericiți. În seara aceea au jucat domino, s-au tachinat și s-au amuzat împreună. Peter vorbi mult cu tatăl său în fața focului din cămin apoi o incluse și pe Paxton în discuția lor. Au vorbit din nou despre Vietnam, despre Johnson și poziția lui în fața rușilor de când lovitura de stat din septembrie îl răsturnase pe Hrușciiov. Iar Paxton admiră inteligența și modul de gândire a lui Edward Wilson chiar dacă aveau păreri deosebite în privința Vietnamului. Au discutat despre realitățile integrării în Sud, despre Martin Luther King și chiar și despre tulburările studențești de la *Berkeley*. În ultimele zile mișcarea „Cuvântul Liber” scăpase de sub control, iar conducerea universității luase o poziție fermă refuzând să negocieze cu studenții. Tatăl lui Peter era de acord cu această hotărâre, iar Paxton îi spuse ca și ei i se părea înțeleaptă cu toate

că nu era un punct de vedere prea apreciat în campus. Paxton află că președintele Kerr este un prieten apropiat a lui Edward Wilson și tocmai în acea dimineața au discutat despre evenimentele de acolo.

— Nu va colabora cu ei. Miza e mult prea mare. Dacă va ceda, vor pierde controlul asupra întregului campus.

Peter nu era de acord cu el și au continuat să discute mult timp despre asta. Lui Paxton totul i se părea antrenant și reconfortant. Era așa de bine să fii cu oameni care se interesau de probleme importante și care știau ce se întâmplă în lumea largă. În Savannah se simțea ruptă de realitate, dominată de mentalitatea Sudului care lupta cu disperare pentru a păstra trecutul și un mod de viață de mult depășit. Paxton îi explică toate astea lui Ed Wilson.

— Aveți un ziar excelent acolo. W.S. Morris e un vechi prieten de-al meu.

— Sper să lucrez pentru el sau pentru ziar vara viitoare. Vreau să ajung ziaristă.

Peter îi zâmbi mândru, întinse mâna și o apucă pe a ei, ceea ce nu-i scăpă tatălui său. Dar lui nu-i spuse nimic, în schimb îi spuse lui Marjorie în seara aceea înainte de culcare.

— Cred că fiul tău e serios îndrăgostit, draga mea. O privi cu tandrețe. Își iubea copiii atât de mult și se întreba cât de greu va fi pentru ea când el se vor îndrăgosti, se vor căsători și își vor începe viețile lor, departe de părinții lor. Ceva îmi spune că are gânduri serioase cu fata asta.

— Și eu cred, spuse ea pe gânduri pieptănându-și părul cândva roșcat. Dar știi ceva, îmi place Paxton. La început pare așa de liniștită, dar există mult mai multe în ea. Se vede că îl iubește și e directă, cuminte și foarte cinstită.

— Și mult prea tânără ca să se căsătorească, adăugă soțul ei. La optsprezece ani ar fi o nebunie să se gândească la căsătorie.

— Nici nu cred că se gândește la așa ceva. Am observat că vrea mai mult de la viață. Și cred că e și mai echilibrată decât Peter.

— Sper, suspină el. Apoi se aplecă și sărută gâtul soției sale, zâmbind tandru. Nu sunt încă pregătit pentru nepoți.

— Nici eu, râse ea. Dar în cazul ăsta mai bine vorbește cu Gabby.

— Oh, nu, să nu-mi spui că a apărut o nouă dragoste adevărată în săptămâna asta? E cazul să-mi fac probleme sau îi va trece

până marțea viitoare?

— Mult mai repede. Slavă Domnului, nimeni nu ia în serios copilul ăsta. O să mă omoare cu atâtea iubiri.

— Zău? Se întoarce spre soția lui și îi luă din mână peria de cap și o puse jos pe măsuța de toaletă. Te iubesc, știi nu?

Marjorie dădu din cap și fără un cuvânt îl cuprinse cu brațele și îl sărută. Apoi în liniște, stinse luminile și se așeză în pat și el rămase lângă ea ținând-o în brațe. Erau oameni fericiți, a căror viață însemna mult pentru ei și cu o familie pe care o iubeau mult.

Și toate astea s-au văzut a doua zi când s-au așezat la masă. Paxton era îmbrăcată în rochia ei neagră de catifea, iar Gabby într-o rochie aibă *Channel* pe care i-o cumpăraseră mama ei anul trecut. Arăta foarte matură și Paxton își aminti de vremurile când Jackie Kennedy stabilea moda. Ed Wilson spuse rugăciunea arătând serios și distins. Paxton surprinse o privire conspirativă încărcată de emoții între el și mama lui Gabby.

Masa a fost îmbelșugată, iar Paxton trebui să admită că felurile pe care le gustase aproape rivalizau cu ale lui Queenie. Le povesti despre mesele de Thanksgiving și vorbi cu dragoste despre femeia care o crescuse. După-amiază au venit prieteni în vizită, iar Paxton constată impresionată că unul dintre ei era guvernatorul Californiei. Toți discutau despre demonstrațiile care aveau loc la Berkeley în acea după-amiază, conduse de Mario Savio și alți membri ai mișcării „Cuvântul Liber”. Joan Baez venise să cânte, iar peste o mie de studenți organizaseră o grevă pentru a protesta împotriva poziției universității în privința dreptului la exprimarea opiniilor. Conducerea Universității interzisese folosirea spațiului din campus pentru a aduna bani destinați diferitelor cauze și împărțirea foilor volante. Argumentul conducerii era că se blochează circulația și foile volante murdăreau campusul. Până la urmă Universitatea a făcut un compromis spunând că pot folosi același spațiu ca și înainte dar nu aveau voie să pledeze pentru nici o cauză. Lui Paxton totul i se părea ca o furtună într-un pahar cu apă, dar spiritele erau încinse, au fost interzise libertăți și venise timpul unei lupte între diferite voințe. Iar în noaptea aceea peste opt sute de studenți au fost arestați. Pentru Paxton a fost fascinant să fie în casa familiei Wilson, unde toată lumea era la curent cu ce se întâmpla și erau în legătură cu oamenii puterii.

Au urmărit toți demonstrațiile la televizor, iar în ziua următoare ea și Peter nu au mai ajuns la Stinson. Sâmbătă merse împreună

cu Peter și tatăl lui la meciul de fotbal, iar Gabby o acompanie pe mama ei la cumpărături. Paxton telefonase acasă și vorbise cu George și Queenie. Se simțeau bine și îi asigură că se distrează foarte bine, cu toate ca numai Queenie părea sincer interesată. Și îi șoptise la telefon că nu pregătise plăcintă cu carne în anul acesta pentru că Paxton nu era acolo ca să o guste.

Paxton se distrase de minune la meciul de fotbal, iar spre sfârșitul săptămânii se simțea în largul ei în casa familiei Wilson. Era ca un membru al familiei când își luă rămas bun de la ei și le mulțumi pentru invitație. Era cel mai fericit Thanksgiving pe care îl petrecuse de ani de zile, cel mai grozav de când murise tatăl ei și ochii îi străluceau vorbind cu Peter și Gabby pe drumul de întoarcere.

Încă se mai vedeau urmele demonstrațiilor când s-au întors la școală. Poliția era peste tot în caz că ar izbucni alte proteste, iar Paxton află șocată că Yvonne și Deke au participat la demonstrații și au fost arestați. Fuseseră deja eliberați dar Yvonne era plină de lovituri pe brațe datorate polițiștilor care o băgaseră la închisoare.

— A fost groaznic, recunosc eu ea sumbra. Voi unde ați fost toată săptămâna? le întrebă ea acuzator pe Gabby și Paxton în timp ce Peter le aducea bagajele de la mașină.

— În San Francisco, îi răspunse Gabby scurt. N-avea chef să se simtă vinovată pentru că nu a fost și ea arestată. Nu-i nevoie să ajungi la închisoare ca să demonstrezi ca îți pasă. Iar vânătăile de pe mână nu rezolvă nimic și drept să-ți spun mă doare în cot unde vor distribui foile volante.

Pentru prima dată se certa cu Yvonne, dar se săturase de remarcile ei răutăcioase și de acuzațiile deghizate.

— Ție de ce îți pasă? o atacă Yvonne în timp ce Peter și Paxton ascultau.

— Poate de aceleași lucruri ca și ție. Îmi pasă de negri, îmi pasă de ce se întâmplă în Vietnam, cred că oamenii ar trebui să fie egali și să rămână în viață pentru a se bucura de drepturile lor, dar n-am de gând să mă las târâtă pe stradă și aruncată într-o dubă a poliției.

— Atunci nimeni nu o să te asculte. Nu poți să rămâi în sufrageria ta, să-ți faci unghiile și să sperii că cineva o să te audă. Nimeni nu o să te bage în seamă. Nimeni nu s-a interesat de ce se întâmplă în Sud până oamenii nu au fost împușcați, uciși și arestați.

— Și atunci de ce ești aici și nu acolo? i-o întoarse repede Gabby.

— Pentru că m-am săturat de ce am văzut. M-am, săturat să stau în spatele autobuzului. Toată viața asta am făcut. Și voi rămâne aici până voi putea să mă întorc și voi sta doar în partea din față.

— Grozav. Dar nu te lega de mine cât timp ești aici. Eu îmi văd de treburile mele.

— Oricum mă mut. Luna viitoare, îi scăpă lui Yvonne, nesigură dacă Gabby îi dăduse o lecție sau nu. Poate că ar fi trebuit să rămână în Sud. Poate că ar trebui să fie în Birmingham luptându-se cu nebunii lui Wallace și nu aici la „*Berkeley*”. Dar se săturase de acel mod de viață și acceptase fericită bursa la *Berkeley*.

— Te muți cu Deke? o întrebă Gabby, curioasă. Era sătulă de Yvonne și de faptul că era mereu cu capsă pusă. Nu mai vedea nimic în jurul ei dar Paxton cunoscând Sudul nu o condamna prea tare.

— Nu... Eu... arăta jenată ca și cum mersese prea departe, ca și cum știa că își revărsase furia împotriva lor și nu o meritau. Nu mă mut la Deke. Mă mut la niște prieteni în oraș.

Paxton știa că alesese să trăiască alături de prieteni la fel de furioși ca și ea, care nu credeau în integrare, pe care o câștigaseră dar nu știau ce să facă cu ea.

— Sper că vei fi fericită acolo, spuse Paxton încet.

— Și camera ta, întrebă Gabby practic deloc emoționată de hotărârea lui Yvonne.

— Poate găsiți pe altcineva în locul meu, și în timp ce vorbea, Dawn intră în cameră în cămașa de noapte.

— Și eu plec, spuse ea ezitând, adică... plec. Arăta de parcă își cerea scuze dar părea fericită. Plec acasă.

— Renunți la școală? Gabby rămase trăznită, nu-și putea imagina că cineva ar dori să plece, ea se distra atât de bine aici. Dar Dawn nu făcuse altceva decât că dormise în cele trei luni de școală.

— Mă mărit... cred... la Crăciun... sunt... Dawn roși și le privi: singurele ei prietene din *Berkeley*. Abia dacă se prezentase la vreo oră. Voi naște în aprilie.

Cele trei fete o priviră mirate, dar apoi Paxton se gândi cât de proaste au fost toate. Avea simptomele obișnuite dar ele doar glumiseră când au spus că s-ar putea să fie însărcinată.

— Dave și cu mine vom merge în Nepal de îndată ce se va naște copilul și îl vom căuta pe gurul nostru.

— Asta-i grozav, spuse Gabby încă nevenindu-i să creadă, iar Peter întoarse capul ca fetele să nu-l vadă zâmbind.

După ce cele două intrară în dormitorul lor, Gabby o privi pe Paxton furioasă.

— La dracu! Acum ce facem cu dormitorul lor? Dacă îl va repartiza colegiul, cine știe pe cine o să ne trimită pe cap și eu nu cunosc pe nimeni care ar vrea să-și schimbe camera în mijlocul anului.

— Ce-ar fi să facem un schimb? spuse Paxton pe gânduri. Știu două fete care ar vrea să se mute într-o cameră dublă împreună cu alte prietene ale lor.

— Sau puteți să le transformați camera în debara. Sau să vă mutați la mine, spuse Peter plin de speranță privind-o pe Paxton. Au fost neașteptat de cumiți în acest week-end la părinții lui. Cu toate că fusese tentat să vină în camera ei și să o seducă, își impusese să nu o facă. Știa cât de mult ar fi necăjit-o dacă s-ar fi întâmplat în casa părinților lui și mai știa de la Gabby că Paxton încă era virgină. Se gândise mult și se întreba dacă ea ar vrea să meargă cu el undeva dar până acum nu avuse prilejul să o întrebe și era dispus să mai aștepte. Paxton era o fată pe care o dorea pentru totdeauna.

— De fapt, nici nu e așa o idee rea, le spuse el înainte să plece, poate anul viitor putem închiria o locuință în oraș.

Ideea le surâse la amândouă dar anul viitor părea atât de departe. Iar Paxton se întreba dacă până atunci Peter nu o va uita. Foarte multe lucruri se puteau schimba într-un an. Era surprinzător câte se întâmplaseră deja. În trei luni ea și Gabby au ajuns bune prietene, ea și Peter s-au îndrăgostit unul de altul, au pierdut două colege de cameră dintre care una va avea un copil. Aveai la ce să te gândești înainte de culcare. Următoarele săptămâni de școală parcă au trecut în zbor și s-au trezit înaintea vacanței de Crăciun. După Crăciun Peter urma să meargă la ski cu prietenii, iar Gabby pleca împreună cu părinții la Puerto Vallara în Mexic. Peter o rugase pe Paxton să-l însoțească la ski dar ea îi spusese că ar fi ciudat dacă ar pleca mai repede de acasă pentru a se întoarce în California. El o înțelese.

O conduse la aeroport și în timp ce stăteau de vorbă, așteptând avionul ei, Peter se întoarse brusc spre ea, iar inima ei se opri

când începu să-i vorbească pentru că arăta aproape la fel de matur ca și tatăl său.

— Așa n-o să mai meargă mult timp.

Venise Crăciunul și el îi spunea că iubirea lor s-a terminat, se gândi ea.

— Poftim... eu... eu... Îmi pare rău. Nu putea să privească, o durea așa de mult și rezistă atunci când degetul lui încercă să-i ridice bărbia obligând-o să-l privească cu ochii plini de lacrimile pe care el le stârnise.

— Așa-i că nu știi despre ce vorbesc, Paxton? Ochii lui erau umezi de asemenea, iar Paxton dădu din cap necăjită în timp ce îl privea.

— Nu pot să continui jocul acesta pretinzând că suntem doar buni prieteni și că legătura dintre noi e doar o simplă aventură de studenți. Te iubesc, Paxton. Nu am mai iubit pe nimeni așa cum te iubesc pe tine. Vreau să mă însor cu tine. Trebuie doar să spui când. Măine, săptămâna viitoare sau peste zece ani. Și te poți înrola și în Trupele Păcii, să mergi în Africa sau pe lună. Voi aștepta. Te iubesc.

Vocea îi tremura, la fel și buzele și o trase spre el și o strânse atât de puternic încât Paxton abia mai respira iar când îl sărută o făcu cu toată inima ei. Nici ea nu mai putea juca acest joc. Îl iubea atât de mult.

— Peter, ce vom face? Îi zâmbea printre lacrimi și Peter îi zâmbea de asemenea. Strângând-o în brațe, simțind-o aproape de el, sărutând-o știa că îl iubește. Mai am încă trei ani și jumătate de școală. Trebuie să termin.

— Deci vom aștepta. Nu-i nimic. Poate ne vom logodi mai târziu. Vreau doar să știu că mă iubești. Ochii lui o priviră intens, iar Paxton îi spuse foarte serioasă.

— Te iubesc... te iubesc așa de mult..., șopti ea și de data asta Peter o sărută ușor.

— Nu-mi place că nu voi fi cu tine de Crăciun, șopti el în părul ei, vrei să vin în Savannah după Crăciun?

Paxton ar fi vrut, dar nu îndrăznea. Dacă mama ei ar fi știut că la optsprezece ani era serios îndrăgostită de un băiat, și încă de unul din California, ar fi făcut o criză de nervi.

— Nu, e prea devreme. Nu vor înțelege.

— Atunci vino înapoi cât mai repede.

Se anunța avionul ei și ceilalți pasageri porniră spre îmbarcare.

— Trebuie să plec. Îți telefonez de acasă. Dar unde era casa ei acum? Te iubesc, Peter. Dar dacă o uita în vacanță? Dacă va găsi pe altcineva? Dacă se va întâlni cu cineva la ski? Toate gândurile i se citeau pe față și Peter zâmbi amuzat.

— Prostuțo! Nu te mai gândi la așa ceva. Te iubesc. Să nu uiți! Într-o zi numele tău va fi Paxton Wilson.

O sărută repede și ea porni în fugă spre avion, făcându-i cu mâna și strigând peste umăr că îl iubește.

Capitolul 5

Lui Paxton sosirea acasă în Savannah în aceea noapte i se păru ciudată. Era frig, întuneric și foarte târziu. Avionul întârziase și datorită diferenței de orar ajunsese acasă aproape de miezul nopții când toată lumea se culcase. Fratele ei o așteptase la aeroport dar mama ei se culcase deja fiindcă era ușor răcită. O aștepta doar Queenie cu ciocolată caldă și prăjiturile ei preferate. Cele două s-au îmbrățișat fără un cuvânt și ținând-o în brațe pe bătrâna ei prietenă, Paxton ar fi vrut să împartă cu ea toată fericirea ei. Se gândise la Peter tot timpul zborului și abia aștepta să-i povestească lui Queenie. Dar George nu pleca. Parcă era de datoria lui să aștepte până își termina ciocolata.

— Îi povesti noutăți despre câțiva oameni din oraș și îi spuse că mama ei primise un premiu de la „Fiicele Războiului Civil”, iar Paxton încercă să pară interesată. Dar nu era în stare decât să o privească pe Queenie și să-i zâmbească, spunându-i cu ochii cât de mult îi lipsise.

În sfârșit urcă scările în camera ei, iar George plecă acasă, și zăcând în pat se gândi din nou la Peter încercând să se simtă acasă. Dar nimic nu mai era ca înainte, nu se putea gândi decât la Peter și California.

Se zvârcoli în pat adormind foarte greu și când în sfârșit o cuprinse somnul își dădu seama că îi lipsește pălăvrăgeala lui Gabby.

Iar dimineață totul i se păru și mai deprimant. Se simți ca un străin luând micul dejun împreună cu mama ei. O feliță pentru premiu și după o scurtă înclinare a capului în semn de mulțumire, mama ei se retrase într-o tăcere stranie. Nu aveau nimic să-și spună, dar Paxton se străduia să-i povestească lucruri interesante

despre cursurile ei. Nu o întrebă nimic despre colegile ei de cameră și pentru nimic în lume Paxton nu i-ar fi povestit despre Peter. Mama ei o informă că George are o nouă prietenă și că o va cunoaște în seara aceea la cină, cu toate că George nu scosese un cuvânt despre așa ceva când o așteptase la aeroport. Iar Paxton realizează din nou cât de diferită era familia ei de cea a lui Peter. Și nu putea să nu se gândească cât de diferiți ar fi fost și ei dacă tatăl ar fi trăit, să le încălzească inimile și să-i facă puțin mai umani.

Doar târziu după-masă reuși să o prindă pe Queenie singură în bucătărie și ei îi povesti totul despre Gabby, Peter și familia Wilson,

— N-ai făcut nimic de care să-ți pară rău mai târziu? o întrebă ea severă și Paxton negă cu hotărâre, dar gândul îi trecuse prin minte, mai ales acum când amândoi au recunoscut ce simt unul pentru celălalt și era normal ca mai devreme sau mai târziu „ceva important” să se întâmple. Dar îi spusese adevărul lui Queenie și apoi știa că erau gânduri pe care nu le spui nimănui, nici măcar unei vechi prietene.

— Nu Queenie. N-am făcut nimic. Dar e un băiat minunat. Ți-ar plăcea. Îi povesti din nou despre el și bătrâna negresă o privi cu blândețe cum i se luminează fața și îi strălucesc ochii când vorbește despre băiatul de care s-a îndrăgostit în California.

— Îți place acolo? Ești fericită?

— Da, foarte fericită. Totul e splendid. Și atât de interesant.

Îi povesti despre cursurile ei, despre oamenii pe care i-a cunoscut, despre locurile pe care le-a vizitat, iar Queenie vedea totul din descrierile ei. Și apoi șoptind conspirativ o întrebă despre noua prietenă a fratelui ei.

— O să vezi, râse bătrâna. Cred că asta e cea adevărată.

Paxton înțelese că bătrânei nu-i plăcea.

— Ce te face să crezi? Paxton arăta intrigată dar Queenie continuă să râdă doar, iar două ore mai târziu Paxton își dădu seama de ce Queenie nu avea o părere grozavă despre ea.

Allison, noua prietenă a lui George, arăta ca dublura mamei lor. Își purta părul la fel, avea același aer distins și rece, aceleași maniere distante specifice doamnelor din Sud, dar era mult, mult mai controlată. Totul la ea era atât de încordat, țeapăn, încât îi era teamă să nu se spargă. Dar George era în largul lui lângă ea. Era obișnuit cu acest gen de femeie, cu toate că în tinerețe și lui îi

plăcuseră fetele mai pline de viață. Paxton o urmări toată seara, buzele îi erau așa de țuguiate și strânse că abia putea să vorbească și totuși nu era deloc timidă în exprimarea opiniilor ei. Și în sfârșit după cină Paxton se descărcă în bucătărie.

— Doamne Dumnezeule. E atât de rigidă și de încrezută, cum de o suportă George?

Dar Allison era exact ce-și dorea George, femeia perfectă a Sudului. Fusese bine antrenat de mama lor.

— Mama ce zice de ea? Întrebă Paxton curioasă, dar Queenie ridică din umeri.

— Nu știu. Cu mine nu vorbește despre așa ceva.

— E ca și cum s-ar uita în oglindă sau poate nici nu-și dă seama.

Restul serii decurse foarte plictisitor, ca și restul vacanței. Au mers la biserică în ajunul Crăciunului și din nou în dimineața de Crăciun. Se întâlni cu câteva dintre prietenele ei și descoperi șocată că două dintre cele care nu-și continuaseră studiile urmau să se căsătorească, iar o alta care se căsătorise chiar după absolvire era deja însărcinată. Se simțea cu mulți ani prea tânără pentru a-și asuma astfel de responsabilități și iată-le pe colegile ei deja adulte cu soți și copii. Se gândi din nou la Peter, totul o făcea să se gândească la el. O suna aproape în fiecare zi dar de cele mai multe ori ea răspundea, așa că nimeni nu știa cât de des o sună. Mama ei îl pomeni doar o dată și îi spuse că i se pare ciudat că un băiat din California dă telefon până în Savannah și spera că nu se întâmplase nimic neplăcut. „Nimic neplăcut”, însemna în limbajul ei o prietenie serioasă cu un băiat care nu era din Savannah.

Paxton trecu pe la biroul ziarului și în ciuda ofertei domnului Wilson de a o ajuta să primească o slujbă, nu profită de ea dar reuși totuși să obțină angajament pentru perioada vacanței de vară, din iunie până în august. Aștepta cu nerăbdare să-și înceapă slujba, dar acum tot ce o despărțea de Peter o deprima foarte mult. Și nu-i plăcea. Nu dorea să depindă de el, erau atât de multe lucruri pe care și le dorea în viață, mai ales să-și îndeplinească promisiunile pe care le făcuse. Îi promisese că o va aștepta și știa că o va face. Îi repetase din nou această promisiune la telefon când o sunase din California.

Acceptase să plece înapoi înainte de Anul Nou, iar mama ei părea atât de ocupată cu George și Allison și prietenele ei, că nici

nu-i păsa. Recunoscuse că ar vrea să-și petreacă Anul Nou cu prietenele de școală, iar mama ei spusese că „nu e drăguț din partea ei”, dar de fapt se resemnase. George o condusese la aeroport după ce Paxton petrecuse o dimineață în bucătărie cu Queenie. Queenie era bolnavă, obișnuita ei răceală din fiecare iarnă, iar Paxton o făcu să-i promită că va consulta un doctor.

Mama lui Paxton plecase la coafor și își luase rămas bun de la ea mai devreme. Și în timp ce Paxton se pregătea să-și ia rămas bun de la George, îi spusese să-i transmită salutări lui Allison, iar el tresări la auzul familiarității cu care ea spusese aceste cuvinte.

— Voi doi aveți gânduri serioase, nu-i așa? nu răbdă să nu-l întrebe în acel moment de intimitate. Intimitate era un cuvânt pe care fratele ei îl detesta.

— Nu înțeleg ce vrei să spui? spuse el supărat și pe Paxton o pufni râsul. Împlinise de curând treizeci și trei de ani și dacă încă nu știa, avea probleme serioase. Este nedemn de o doamnă să întrebe așa ceva, Paxton.

Îi trecu prin minte cât de naturali erau Peter și Gabby și realiză cât de tristă este propria ei viață și cât de rigidă și pompoasă este relația dintre ea și fratele ei.

— Cred că te iubește, George. Și mamei îi place.

Era tot ce putea să-i spună. Nu vroia să mintă și să spună că îi plăcea și ei.

— Așa cred și eu, spuse el jenat dorindu-și ca sora lui să nu-i fi pus această întrebare.

— Ai grijă de tine. Se aplecă înainte și îl sărută pe obraz și fără un alt cuvânt își luă valiza și porni spre avion întorcându-se să-i facă cu mâna. Peter o ajutase foarte mult. Nu mai putea să joace jocul lor, al sentimentelor ascunse, al stăpânirii continue și al meselor la care nimeni nu scotea un cuvânt. Iar George privind-o plecând se gândea cu tristețe la ce se întâmplă cu sora lui în California.

Când Paxton coborî din avion în San Francisco, Peter o aștepta. Picioarele ei abia atinseseră pământul când o văzu. O ridică și o strânse în brațe, o sărută și o ținu lipită de el, iar cei ce treceau pe lângă ei zâmbeau văzându-i. Era plăcut să vezi doi tineri așa de îndrăgostiți; asta le încălzea inimile și le amintea de ceea ce simțiseră și ei cândva.

— Of, Doamne, ce dor mi-a fost de tine, spuse el fericit când în sfârșit o puse jos și porniră încet spre ieșire, mână în mână. Nu

cred că aş mai fi rezistat nici o secundă.

— Nici eu. Paxton era în al nouălea cer de fericire.

— Cum a fost în Savannah?

— Groaznic. Îi povesti despre Allison și George, despre slujba ei viitoare și cu regret aminti cât de distantă și reținută era mama ei. Cred că încă se mai simte trădată pentru că am venit la Berkeley. De fapt poate întotdeauna a fost la fel dar acum o văd cu alți ochi. Am văzut că se poate trăi și altfel.

— N-are importanță, iubita mea. Acum sunt eu lângă tine.

Era o afirmație curajoasă și o mișcă. Totuși o mică parte din ea nu îndrăznea să depindă doar de el. Dacă se răzgândea, sau pleca, sau se îndrăgostea de altcineva. De mică învățase că nu e bine să iubești pe cineva cu toată inima. Învățase cât de periculos poate fi să iubești un om care să însemne totul pentru tine, ca apoi să se termine în câteva clipe.

— Ce vom face în seara asta? Întrebă ea fericita în timp ce se îndreptau spre parcare unde Peter își lăsase rabla. Nu-i prea păsa ce urmau să facă atâta timp cât rămânea lângă el. Nici când nu fusese așa de fericită. Poate că prietenele ei din Savannah aveau dreptate căsătorindu-se și având copii. Îi povesti lui Peter despre ele, despre cât de ciudat o făceau să se simtă dar el înțelese că ea încă nu era pregătită pentru o astfel de viață. Înțelegea totul. Asta o făcea să-l iubească și mai mult și au rămas în mașina lui sărutându-se până nici unul nu mai putu gândi ce se întâmplă cu ei.

— Ce vom face în seara asta? Peter încercă să gândească în timp ce ea râdea. Aveam de gând să te duc la „Tahoe” în seara asta și să ne petrecem week-end-ul acolo. Dar s-a anunțat o furtună și au închis trecătoarea Donner. Va trebui să așteptăm până mâine dimineață să vedem dacă o vor deschide. Ce zici dacă mâncăm în oraș și apoi mergem la un film?

— În regulă.

O conduse în oraș. Paxton nu era sigură dacă va dormi la cămin sau acasă la el. Părinții lui și Gabby erau încă plecați, servitorii aveau liber dar el insistă că nu există nici un motiv ca ea să nu doarmă acolo, în camera de oaspeți.

— Crezi că vom fi cuminți? îl întrebă ea încercând să se hotărască ce să facă.

— Vrei să fim cuminți? o întrebă el, strângând-o ușor în brațe.

— Nu mai știu ce vreau, Peter... Mă gândesc că ar trebui să mai

așteptăm... și pentru asta, și apoi mă gândesc la prietenele mele și mi se pare că sunt proastă.

— Nu te gândești la ele, spuse el încet. Uită-te la mine uită-te la tine. O să fac cum vrei tu, Paxton.

Îi zâmbi recunoscătoare.

— Voi dormi în camera de oaspeți. Nu vroia să doarmă singură în dormitorul gol de la cămin. De fapt își dorea să doarmă în brațele lui. Își dorea mult mai mult decât atât, dar încă mai credea că nu ar trebui să o facă. Avea nouăsprezece ani, iar el douăzeci și trei. Erau destul de mari ca să se căsătorească, să aibă copii, să facă alte o mie de lucruri și totuși se presupunea că nu aveau voie să facă dragoste pentru că nu erau căsătoriți.

Când au ajuns la casa familiei Wilson, Peter îi duse sus bagajele apoi coborî să caute un ziar pentru a alege un film. Paxton se simțea acasă în casa imensă, construită de tatăl lui, Ed Wilson. Se așeză și privi încântată confortabila cameră de oaspeți. Tapetul era roz cu flori, covorul era de un galben palid, iar baia era din marmură roz și albă. Visul unei fete — un vis era și Peter.

— Ce zici de „*Goldfinger*”, noul film din seria James Bond? Îi sugeră el când urcă din nou scările aducând pe o tavă două beri și o pungă de cartofi prăjiți. Ai mâncat în avion? Brusc își dădu seama că s-ar putea să fie flămândă.

— Am mâncat de două ori, zâmbi ea. Nu mai pot mânca nimic. Își scosese pantofii și se schimbase în jeanși. Se simțea de parcă venise acasă. Peter se așeză pe pat și o luă în brațe.

— Nu-ți poți imagina cât de mult mi-ai lipsit.

— Și mie mi-a fost dor de tine, spuse ea încet înconjurându-l cu brațele. Au început să se sărute și încet au alunecat pe spate. Au rămas așa mult timp, sărutându-se și strâns lipiți unul de altul, atingându-se și mângâindu-se. Erau liniștiți și fericiți în camera aceea plăcută și după un timp Peter se opri și privi în jurul lui.

— Niciodată nu mi-am dat seama cât de mult îmi place camera asta. Sau poate pentru că acum pare să fie a ta. Îi zâmbi și o sărută din nou, strângând-o la piept inhalând parfumul ei fin. Femeie. Însă și cuvântul îl făcea să se gândească la ea. Femeie.

— Mai bine ne sculăm, spuse el ezitând, întrebându-se dacă așa ar trebui să facă, începea să simtă că n-ar trebui.

— Da, spuse ea ușor. Ar fi mai bine.

S-au ridicat. Paxton își puse un pulover călduros, își încălță pantofii și plecară la cinema. Apoi au mâncat un hamburger la

Hippo și au ajuns acasă cu mult înainte de miezul nopții. Peter o sărută în holul din fața camerei și apoi plecă în camera lui. Ca de obicei discutaseră despre o mulțime de lucruri, familiile lor, prietenii, viitorul lor. Paxton era deja în cămașă de noapte și se gândea la el când după câteva minute se auzi o ușoară bătaie în ușă.

— Da? Știa că nu poate fi decât el, nu era nimeni altcineva în casă.

— Eu sunt, spuse el zâmbind cu gura până la urechi.

— Mă bucur, râse ea. Mă gândeam că poate e un hoț.

— Mi-e dor de tine, spuse el, arătând ca un puști și când deschise ușa Paxton văzu că purta o pijama roșie de flanel. Mi-au trebuit zece minute ca să o găesc, altfel aș fi venit mai repede.

Au izbucnit în râs amândoi. Paxton era fericită și foarte îndrăgostită în timp ce se apropia de el.

— Și mie mi-e dor de tine, șopti ea și fără un cuvânt Peter stinse luminile. Au rămas așa față în față în lumina lunii ce pătrundea pe fereastră.

— Nu știu ce să fac Paxton... nu vreau să-ti fac nici un rău... nici acum nici mai târziu... Te iubesc atât de mult... dar... e tot mai greu să mă țin deoparte.

— Nu cred că asta aștept de la tine.

— S-au așezat pe pat ca să discute doar, apoi au început să se sărute și s-au întins pe pat. Paxton era în brațele lui și el o dezbracă cu grijă.

— Vreau doar să te privesc, spuse blând, îl dorea tot corpul privindu-i frumusețea în lumina lunii. Era subțire, frumoasă, ca o statuie perfect dăltuită în marmură roz. Of. Doamne... te iubesc. Fără ezitare Paxton îi descheie pijamaua și au rămas așa mult timp ținându-se în brațe, neîndrăznind să facă mai mult, dorind mult mai mult, tot ce-și puteau oferi unul altuia pentru totdeauna. Peter îi mângâie părul lung, mățâsos, își plimbă degetele ușor peste sânii ei până la coapse și înapoi, neîndrăznind să se apropie de ceea ce își dorea. Par Paxton hotărât pentru el. Nici ea nu mai suporta. Îl dorea așa de mult și încet îi dădu jos pantalonii de la pijama, eliberându-i dorința pe care el nu o mai putea controla.

— Paxxie... șopti el răgușit, ești sigură?

Ea dădu din cap. Apoi el o întoarse pe spate, îi despărți picioarele cu ale lui și căută ceea ce ea păstrase pentru el până în acel moment.

Peter avu deosebit de mare grijă și Paxton aproape că nu simți nici o durere doar pasiune și dorință, tinerețe și darul iubirii pe care și-l ofereau. Au rămas toată noaptea împreună, făcând dragoste, iar dimineața când el se trezi o văzu lângă el cu părul împrăștiat pe brațul lui, dormind ca un copil. O privi cu ochi umezi. Era tot ce visase, ce sperase să găsească într-o zi, și doar ea știa cât de mult o iubea.

Capitolul 6

Restul anului școlar trecu foarte repede. Doar câteva evenimente importante au marcat trecerea timpului. Teroriștii din Viet Cong au pus o bombă în hotelul *Briks* din Saigon unde erau cazați ofițerii americani. În ajun de Crăciun ofițerii din tot Saigonul s-au adunat acolo pentru o sărbătoare care s-a terminat în șoc și suferință. Doi au fost uciși și cincizeci și opt răniți. Și din nou Lyndon Johnson refuză să răspundă prin represalii bombardând regiunea. A urmat un alt atac. În sfârșit în șapte februarie Președintele a ordonat primul raid de bombardamente împotriva nordului. Iar două săptămâni mai târziu începu operațiunea „Rolling Thunder”³ primul bombardament important asupra Vietnamului. Apoi după încă două săptămâni au apărut primele trupe de luptă. La opt martie pușcașii marini au debarcat în Da Nang după ani în șir de „sfaturi” inutile.

La numai două săptămâni după aceea ambasada americană din Saigon a fost atacată și poporul american începu să înțeleagă că aveau o problemă serioasă în Vietnam.

În același timp în Statele Unite, Garda Națională a fost obligată să protejeze Marșul Păcii, iar la Universitatea din Michigan s-a organizat prima conferință împotriva războiului.

Dar conferința nu a oprit războiul și bombardamentele nu i-au oprit pe cei din Viet Cong. Provițiile încă mai ajungeau în sud pe Poteca Ho Chi Minh. Au urmat tot mai multe proteste, de ziua Forțelor Armate, în luna mai. Iar Peter și Paxton au participat la cel organizat la *Berkeley*.

Erau aproape de încheierea anului școlar. Paxton era tot mai nervoasă pentru că trebuia să-l părăsească și să se întoarcă în

³ Rolling = rostogolire, bubuit; thunder = tunet

Savannah. Gândul că nu va fi lângă el zi de zi o înspăimânta. Nu-și mai putea imagina viața fără el.

Peter se oferise voluntar pentru proiectul de lege despre care discutaseră. Și plănuia să-și petreacă mai toată vacanța în Mississippi. Îi promisese lui Paxton că o va vizita de îndată ce va avea timp. Iar ea urma să lucreze la ziar. Gabby urma să plece cu părinții în Europa; refuzase scârbită ideea de a-și lua o slujbă atunci când tatăl ei îi propusese. Promise că o va face în anul următor dar dorea „pentru ultima oară” să se întâlnească cu prietenii ei din sudul Franței și din Paris. Ed Wilson o certă pe mama ei pentru că o răsfăța, dar ca și Gabby și ea simțea că „încă un an” n-o să-i facă prea mult rău.

Toți trei au părăsit Berkeley la întâi iunie. Peter și Paxton au petrecut un week-end plăcut la o cabană lângă lacul Tahoe și au rămas în pat mult timp înainte de a se despărți pe perioada vacanței.

— O să-mi fie foarte greu fără tine, șopti el în timp ce săruta părul ei auriu. Voi fi foarte singur în Mississippi.

— În Savannah va fi și mai greu, spuse ea posacă. Dar până la urmă au reușit să uite totul rămânând unul în brațele celuilalt și a fost un week-end lung și fericit. Părinții lui bănuiau că s-a întâmplat ceva între ei, la fel și Gabby, dar nici Peter nici Paxton nu au recunoscut nimic. Erau împreună tot timpul, notele lor la școală erau excelente, nimeni nu avea de ce să se plângă. S-au înțeles deja să caute o casă în toamnă astfel încât toți trei să locuiască împreună în oraș. Paxton știa că atunci nu va mai putea ascunde secretul vieții lor față de Gabby dar se hotărâseră să-i spună adevărul. Merita riscul pentru că astfel puteau trăi împreună.

Gabby părăsi San Francisco împreună cu mama ei. Au plecat la Londra în vizită la niște prieteni, apoi urmau să plece la Paris. O urmă Paxton făcându-i cu mâna necăjită lui Peter care o însoți la aeroport. Iar el plecă în aceeași după-amiază ca să ajungă la timp în Jackson, Mississippi la un marș de protest la care au fost arestați peste o mie de participanți. Peter se afla printre ei și a fost repede eliberat pe cauțiune, simțind că a fost în sfârșit botezat corespunzător.

Întâlnirea lui Paxton cu prima ei slujbă a fost dificilă. A aflat cu mare dezamăgire că va trebui să scrie despre cine dădea recepții, cum erau îmbrăcate doamnele și ce făcea asociația „Fiicele

Războiului Civil". Era o muncă pe care și mama ei o putea înțelege, pentru care avea oarecare respect dar Paxton se simțea fără nici un folos. Rămânea la redacție și privea cu disperare telexurile care informau despre proteste în Alabama și despre dublarea numărului de trupe din Vietnam, care ajunsese la „numai” o sută optzeci de mii de soldați, o cifră uluitoare. Johnson a dublat numărul recrutărilor în acea vară. Paxton știa că mulți dintre băieții de acolo au fost colegii ei de școală și erau chiar și frații lor mai tineri. Unul dintre ei murise deja, iar lui Paxton nu-i venea să creadă. Se sperie pentru că se gândi la Peter. Dacă în nebunia asta vor ajunge să-l înroleze și pe Peter?

Îi telefona aproape zilnic, iar el o chema acasă de câte ori putea. Doar târziu în iulie reuși să vină în Savannah pentru un sfârșit de săptămână. Plănuse să vină mai repede dar fusese deja de două ori în închisoare, iar munca pe care o depunea era mult mai grea decât își închipuise. Niciodată nu a fost Paxton mai fericită ca atunci când luă un taxi și-l întâmpină pe Peter la aeroport. El o ridică și o învârti în aer. Arăta și mai drăguț așa bronzat, cu părul blond de aceeași culoare ca al ei.

— Hei! Ce bine-i să te văd! Peter zâmbea fericit. Sunt așa de obosit de atâtea cauțiuni că nici nu mai văd bine.

— Nu cred că ești la fel de obosit ca mine de atâtea petreceri și concerte! Doamne, am crezut că voi face ceva care să aibă sens, dar n-am făcut decât să scriu despre prietenele mamei toată vara.

Peter îi zâmbi și o sărută din nou, dorindu-și să găsească cât mai repede un pat.

— Cum e mama ta?

— La fel ca întotdeauna. Abia așteaptă să te întâlnească.

— Oho! Sună periculos.

O sărută din nou. Nu se mai sătura să o sărute. Nu o mai văzuse de două luni. Dar și Paxton era la fel de nesătulă. Îi rezervase o cameră într-un hotel drăguț afară din oraș unde nu erau șanse să se întâlnească cu prietenele mamei ei și îi spuse asta în drum spre Savannah.

— Pot să fac o propunere? Peter îi zâmbi și se aplecă spre ea să o sărute din nou.

— Tot ce vrei, spuse Paxton strălucind de fericire.

— Ce-ar fi să trecem pe la hotel în drum spre casa ta? îi zâmbi poznaș și ea râse.

— O idee excelentă.

Era în întregime a lui. Își luase două zile libere de la ziar în ciuda unei nunți importante pe care ar fi trebuit să o comenteze.

În curând au ajuns la hotel. Peter arată teribil de serios și matur când semnă în registru Peter Wilson și soția. Au primit o cameră mică și curată care deveni apartamentul lor din luna de miere în următoarele zile. Era aproape noapte când Peter își privi ceasul și lui Paxton i se tăie respirația.

— Fir-ar să fie! Mama te așteaptă.

— Nu cred că pot să stau în picioare, ce să mai vorbim de cină, o tachină el, aruncând-o din nou în pat dar apoi se sculară repede. Au făcut duș împreună și s-au îmbrăcat. Pentru câteva momente era ca și cum ar fi fost căsătoriți.

— Mama ta știe că vom trăi în aceeași casă din toamnă?

Paxton aproape țipă auzindu-l.

— Ești nebun? Crede că împreună cu Gabby și cu o altă prietenă, și nici așa nu e încântată deloc. Dar până la urmă mama ei acceptase.

— Grozav. Asta înseamnă că nu voi putea răspunde niciodată la telefon. Arăta amuzat și de fapt nu-i păsa. Tot ce-și dorea era să trăiască lângă Paxton, chiar dacă asta însemna că sora lui va trebui să afle adevărul. Mama lui îi povestise când îl sunase la telefon în Jackson că Gabby alergase după toți bărbații tineri pe care îi întâlnește.

— Cred că a ajuns disperată, îi spuse Peter lui Paxton în drum spre casa ei. E prostituată, e prea tânără să se mărite, iar Paxton zâmbi auzindu-l vorbind așa. Da, tu ești diferită. Ea e încă un copil, tu nu. Dar cred că și tu ești prea tânără. Încă trei ani și apoi... ai grijă!

Râseră amândoi. Paxton știa că o înțelegea și niciodată nu o va bate la cap. Vroia ca ea să facă ceea ce vroia, ca în vara asta lucrând în Savannah, însă Paxton trebuia să recunoască că se simțise groaznic fără el.

George și mama ei îi așteptau deja când ei au sosit cu mașina. Mama ei o privi pe Paxton cu toată dezaprobarea de care era în stare.

— Vă așteptăm de mai multe ore. Allison era și ea prezentă și mama lui Paxton ar fi vrut ca ea să se schimbe pentru oaspetele lor, dar Paxton o ignoră.

— I-am arătat lui Peter orașul. Peter, spuse ea foarte formal, mama mea, Beatrice Andrews, fratele meu, George și... prietena

lui, Allison.

Mama ei nu scăpa niciodată ocazia să spună tuturor că Allison era rudă cu marele general confederat. Paxton așteptase toată vara ca George să se logodească cu Allison dar dintr-un motiv sau altul nu o făcuse. La treizeci și trei de ani nu vroia să se grăbească. Cu toate că la treizeci și unu de ani Allison devenea din ce în ce mai nervoasă.

— Acesta este Peter Wilson, le explică ea tuturor ca și cum nu mai auziseră de el. Sora lui, Gabby, este colega mea de cameră.

Toți murmurară saluturi politicoase, și-au strâns mâinile, iar George îi oferă o băătură. Peter îi ceru gin și un tonic. Era îngrozitor de cald, ventilatorul nu reușea să alunge zăpușeala din cameră, cu toate că nimeni nu părea să bage de seamă. Queenie pregătise cele mai deosebite aperitive, iar Allison îi servea arătând modestă și afectată. De mult timp Paxton ajunsese la concluzia că nu o putea suferi.

Peter încerca să se poarte plăcut cu toți. Mama lui Paxton era dureros de politicoasă, iar George arăta teribil de plictisit în timp ce Allison se purta de parcă el nici n-ar fi fost în cameră. Nu-i vorbea deloc lui Paxton și îi spuse de mai multe ori lui George că nu-i înțelegea sora. Iar în secret era de părere că Paxton este o necioplită și mult prea încăpățânată. În seara aceea Allison continua să-i povestească lui George despre noile ei draperii din dormitor. Peter încerca să le explice ce anume face el în Mississippi, dar se părea că nimănui nu-i pasă. Mama lui Paxton tot schimba subiectul și lui Peter îi trebui ceva timp până să-și dea seama că era din cauză că ea nu era de acord cu ce făcea el și încerca să-l ferească de a se face de rușine. Când în sfârșit mesajul ajunse la el Peter rămase șocat. Erau chiar mai groaznici decât îi descrisese Paxton. Erau distanți și reci și trăiau în trecut.

Peter începu să le vorbească despre călătoria părinților săi în Europa, iar mama lui Paxton se arătă impresionată de faptul că acum erau în sudul Franței. Îl întrebă cât mai politicoasă posibil cu ce se ocupă tatăl lui, iar Peter rămase surprins că Paxton nu le spusese nici un cuvânt.

— El... hm... lucrează la un ziar în San Francisco.

Era indecent să spună că tatăl lui era patronul ziarului..

— Ce plăcut! spuse Beatrice Andrews cu o privire de dezaprobare. Și vei fi avocat?

Peter dădu din cap străpuns de răceala din vocea ei. Era tot ce-i

povestise Paxton și încă mult mai multe. Era de gheață.

— Tatăl lui Paxton a fost avocat. Fratele ei, ochii ei îl indicau pe George care nu scotea un cuvânt, este doctor. Asta era o profesie într-adevăr importantă pentru ea.

— Minunat, spuse Peter simțindu-se ca o bucată de lemn, întrebându-se cât va mai rezista la o astfel de conversație și cum de reușea Paxton să-i suporte. Nu era de mirare că devenea așa de tristă când trebuia să vină acasă. Era atât de deosebită de ei.

— Allison, cu ce te ocupi?

— Eu... de ce... ah ...? O surprinsese întrebarea, și nu știa ce să spună. De treisprezece ani aștepta să-și găsească un soț, din ziua când absolvise liceul. Mă ocup de grădină.

— Și face o muncă admirabilă la „Fiicele Războiului Civil”, nu-i așa draga mea? spuse doamna Andrews încurajator. Străbunicul ei a fost generalul Lee. Marele general. Sunt sigură că știi cine a fost el.

— Știu, bineînțeles. Peter ar fi vrut să o ia la goană urlând. Cea mai lungă cină din viața lui, plină de tăceri semnificative, frecvente schimbări de conversație. Doar privirea lui Paxton și câte un ghionț de la Queenie au reușit să-l mai înveselească.

I se păru că trecuseră ceasuri întregi, când în sfârșit ajunse din nou la hotel și se aruncă pe pat, oftând obosit. Apoi se ridică și o privi pe Paxton. Pretinseseră că pleacă în oraș să danseze.

— Doamne Dumnezeule, fetiço, cum mai rezști? Sunt cei mai dificili și uscați oameni pe care i-am cunoscut vreodată. Știu că n-ar trebui să spun așa ceva despre familia ta dar am crezut că n-o să se mai termine cina asta niciodată.

Paxton zâmbea cu gura până la urechi.

— Știu. Așa-i că-s groaznici? Niciodată nu știu ce ar trebui să le spun. Mă simt ca o străină.

— Ești. Nici măcar nu pari să fii rudă cu ei. Fratele tău e cel mai plictisitor om pe care l-am întâlnit, iar prietena lui o pacoste încrezută și proastă, iar mama ta... Doamne e un sloi de gheață.

Paxton continua să zâmbească fericită. Se simțea răzbnată ca și cum mai exista cineva pe lumea asta în afara lui Queenie.

— Asta-i mămica mea.

Peter încă nu putea crede că mai există astfel de oameni. Atât de diferiți de părinții lui și mai ales de Paxton.

— Aș vrea să-l fi cunoscut pe tatăl tău.

— Și eu. Te-ar fi iubit.

— Sunt sigur că l-aș fi îndrăgit și eu. Dar din toate câte mi-ai povestit despre el nu mi-l pot imagina lângă mama ta.

— Nu cred că a fost fericit cu ea. Aveam doar unsprezece ani când a murit așa că subtilitățile relației dintre ei îmi scapă.

— Poate e mai bine așa. Slavă Domnului că ai venit la Berkeley.

Nu-și putea imagina ce s-ar fi întâmplat cu ea dacă ar fi rămas în Savannah. Ar fi distrus-o și până la urmă i-ar fi ucis toată personalitatea. Băuse trei pahare de gin cu tonic doar ca să reziste presiunii din timpul cinei și probabil că își imaginau că este un alcoolic.

Paxton rămase cu el cât mai mult posibil, apoi Peter o conduse acasă și o privi cum intră înăuntru. Spre surprinderea ei, mama o aștepta, ceea ce nu se întâmplase până acum și nu era un semn bun.

— Ce înseamnă exact băiatul ăsta pentru tine? o întrebă ea la câteva secunde după ce Paxton intră în casă.

— E prietenul meu. Îmi place să fiu cu el.

— Ești îndrăgostită de el, aruncă spre ea cuvintele ca niște gloanțe, așteptând probabil ca Paxton să cadă în genunchi și să-i ceară iertare.

— Poate. N-ar fi vrut să o mintă, dar nici nu voia să o stârnească și mai mult. Mama ei era așezată pe canapea în cămașa de noapte și lângă ea pe masă era un pahar de sherry. Îmi place familia lui. Sora lui e prietena mea, iar părinții lui au fost foarte drăguți cu mine.

— De ce? o întrebare ridicolă la care Paxton nu găsi un răspuns.

— Adică cum, de ce? Pentru că mă simpatizează.

— Poate pentru că își închipuie că ești o treaptă pentru viitorul fiului lor. Te-ai gândit la asta?

Paxton mai că izbucni în râs dar nu vroia să fie nepoliticoasă cu mama ei.

— Nu cred că acesta e motivul.

— De ce nu?

— Mamă... Paxton nu știa precis ce sa-i mai spună, doar poate adevărul. Tatăl lui Peter e patronul celui mai mare ziar din San Francisco „*The Morning Sun*”. Nu au nevoie de mine. Doar le plac.

— Par a fi oameni de rând, spuse mama ei cu asprime, dar după părerea ei toți cei din vest, în special Peter Wilson, erau așa. Cei din vest erau chiar mai răi decât yancheii.

— Nu sunt oameni de rând, Paxton se simți jignită de lipsa de

înțelegere a mamei ei pentru băiatul pe care îl iubea. Și câtă căldură și dragoste primise ea de la familia Wilson. Sunt oameni de treabă, mama. Te asigur.

— Nu vreau să te întorci la Berkeley, cuvintele au ieșit pe gura ei ca niște flăcări. Paxton se lăsă să cadă pe un scaun, dorindu-și să nu fi ajuns aici.

— Îmi place acolo. E o școală minunată. Învăț bine. Nu voi rămâne aici.

— Vei rămâne dacă îți spun eu să rămâi. Ai nouăsprezece ani și să nu ți se urce la cap banii pe care ți i-a lăsat tatăl tău. La vârsta ta nu ești independentă.

— Îmi pare rău că așa gândești. Se lupta să rămână calmă fiind mult mai matură decât anii pe care îi avea. Dar n-am să rămân în Savannah.

— Pot să întreb de ce?

— Pentru că nu sunt fericită aici. Vreau să cunosc lumea. Și când voi termina școala vreau să plec undeva în altă țară. Peter o înțelegea.

— Te culci cu el, nu-i așa? O lovitură sub centură, una la care Paxton nu se așteptase.

— Bineînțeles că nu.

— Ba da. Scrie pe fața ta, ca pe fața unei târfe ieftine. Ai plecat în California ca să ajungi o târătură. Fratele tău și Allison au observat diferența.

Ce lucruri urâte putea să-i spună și la ce consens au ajuns toți trei!

— Îmi pare rău să aud așa ceva. Paxton se ridică în picioare, hotărâtă să nu asculte mai departe. Mă duc la culcare, mama.

— Vreau să te gândești la ce ți-am spus.

— La faptul că sunt o târfă? spuse Paxton rece, dar mama ei nu păru să observe.

— La plecarea ta. Vreau să te gândești bine înainte de a pleca din nou în California.

— Nu cred că va fi necesar, spuse Paxton trista și porni spre dormitorul ei.

A doua zi s-au întâlnit la hotel. Nu-i povesti prea multe despre ce s-a întâmplat. Dar Peter știa. Se citea pe fața ei.

— Ți-a spus ceva, nu-i așa? Era supărată?

— Supărată? râse amar Paxton. Nu, mama mea niciodată nu este supărată. E doar dezamăgită. Vrea să mă transfer de la

Berkeley la o școală de aici.

Peter o privi îngrozit. Paxton îl sărută și îl asigură că nu va fi așa.

— Mi-a spus că am ajuns o târfă în California, chiar fratele meu și Allison au observat. Și este foarte neplăcut pentru ei.

— Să-i ia dracu! Au... Peter rosti ceva nedeslușit, era așa de enervat. Paxton îl liniști cu un sărut prea înțelept pentru anii ei și prea necăjit de ce s-a întâmplat.

— N-are importanță. Voi fi la *Berkeley* peste patru săptămâni. Nu știu dacă mă voi mai întoarce aici. Nu sunt sigură dacă voi fi în stare. Mă deprimă tot mai mult. Tot timpul vor să mă rănească.

— Ți poate retrace banii din bacă? întrebă Peter îngrijorat, cu toate că ar fi fost fericit să o ajute, dar Paxton dădu din cap. Era încă tristă și arăta mai matură și mai independentă.

— Nu, nu poate. Tata mi-a lăsat suficienți bani ca să termin școala și să mă pot întreține între timp. Apoi va trebui oricum să-mi găsesc o slujbă, așa că nu are prea mare importanță. Probabil mi-ar plăti studiile dacă m-aș întoarce și mi-aș petrece tot restul vieții cu „Fiicele Războiului Civil”, dar eu nu vreau, deci n-am pierdut nimic. Nu se va schimba nimic. Pur și simplu nu mă mai pot întoarce aici. În nici un caz ca să trăiesc aici. Paxton arăta foarte sigură de ea.

— Și cum rămâne cu Queenie? Peter știa cât de mult o iubește Paxton pe bătrâna negresă.

— Voi veni să o vizitez. Va trebui.

Paxton zâmbi. Viața ei era în California, lângă el. Și ceea ce era mult mai important, viața ei îi aparținea. Știa. Știa și mama ei, de aceea era atât de speriată. Avea foarte puțină putere asupra lui Paxton.

Peter plecă a doua zi spre nefericirea lui Paxton. Nu-i plăcea să o lase printre oameni care nu o iubeau. Îi promise să o sune cel puțin în fiecare zi, chiar mai des dacă nu era prin închisori. La aeroport o sărută lung și cu pasiune și îi aminti cât de mult o iubește și să nu-i lase pe cei de acasă să o necăjească.

Dar ei tocmai asta au făcut. Mama ei se purtă ostil cu ea după ce Peter plecă, iar fratele ei îi spuse de mai multe ori că îi datora mamei ei să nu plece în California.

— Îmi datorez mie să fac ceva cu viața mea, George, îi spuse direct fără să-i mai fie frică de el, și fără să mai fie impresionată de faptul că era mult mai în vârstă decât ea. Ajunsese un tip

patetic, un doctoraș încă legat de șorțulețul mamei și prea speriat să aibă o relație cu cineva care avea cât de cât o anumită personalitate. Era sigură că relația ei cu Peter era mult mai întregă și mai matură decât a lui cu Allison.

— Poți să faci ceva cu viața ta și aici! insistă George în seara dinaintea plecării ei, când mama lor era la un club de bridge.

— Rahat! explodează ea. Uită-te la tine. Uită-te la oamenii pe care îi cunoști. Uită-te la Allison... uită-te la fetele cu care am fost la școală.

— Fii atentă la ce spui, Paxton. Era îngrozit de ceea ce spunea. Dar Paxton înghițise prea multe. Ți-e plin capul de idei nebunești și de cuvinte urâte și nu se potrivesc cu tine.

— Nici lumea voastră. Eu nu fac parte din ea. Niciodată n-am făcut. Și nu a fost nici lumea lui tata. Probabil că s-a împăcat cu ea pentru că era un om de treabă și s-a gândit că asta e datoria lui.

— Nu știi nimic despre el. Erai un copil când a murit.

— Știu că a fost un om bun și a avut o inimă mare și eu l-am iubit.

— Nu știi ce i-a făcut mamei.

l-o spuse de parcă îi ascundea ceva teribil. Lui Paxton nu-i venea să creadă așa ceva.

— Ce ar fi putut să-i facă? Nu-și putea imagina despre ce ar fi vorba dar George nu rezistă să nu o rănească în continuare. Era răzbunarea lui finală pentru independența ei, pentru independența pe care el nu o avusese niciodată fiind la fel cu mama lui și nu ca tatăl lui.

— Era o femeie cu el când avionul s-a prăbușit.

— Da...? Paxton arată surprinsă apoi gânditoare. Se explicau așa o mulțime de lucruri. Atitudinea mamei ei. Dar nu era greu de înțeles de ce își găsise o altă femeie. Nu era nici o surpriză. Într-un mod ciudat Paxton era fericită. Dacă își găsise pe cineva care să-l iubească și pe care și el o iubea, o merita. Nu pentru asta a murit. L-a ucis neșansa. Ghinionul. Nu mă surprinde, răspunse Paxton, iar George arată dezamăgit. Mama a fost întotdeauna așa de rece cu el. Avea nevoie de mult mai mult decât îi putea ea oferi.

— Ce știi tu la vârsta ta?

— Știu ce înseamnă să fii fiica ei, spuse ea deschis. George era șocat. Și sora ta. Suntem foarte deosebiți.

— Bineînțeles că suntem, spuse el cu mândrie. Gândește-te bine ce faci din tine acolo în California. Acolo cu drogurile, hippy și

demonstrațiile ale stupide. Toți tâmpiții aceia care se îmbracă în cearceafuri și își pun flori în păr, susținând negrii când n-au văzut încă nici unul.

— Poate că știu mai multe decât tine, George. Poate le pasă mai mult în ce lume trăiesc. Și asta înseamnă ceva.

— Ești nebună.

— Nu, dădu din cap privindu-l. Nu sunt. Dar aș fi ajuns dacă aș fi rămas aici. La revedere, George. Îi întinse mâna dar el nu o luă. O privi doar câteva clipe și apoi părăsi casa și nu-l mai văzu până nu plecă din Savannah.

Despărțirea de Queenie a fost mult mai dureroasă, pentru că se hotărâse deja să nu se întoarcă de Crăciun. Cu toate că nu-i spuse nimic, bătrâna presimțea că nu o va mai vedea în curând. O strânse în brațe. Și privi în ochii triști ai lui Paxton.

— Îmi ești foarte dragă, copila mea. Ai grijă de tine.

— Și tu. Neapărat să mergi la doctor dacă răcești din nou.

Acum Queenie părea și mai bătrână, mai înceată. Paxton o sărută pe obrajii negri și apoi plecă.

Mama ei nu o conduse la aeroport și nici George. Mama ei își luă rămas bun de la ea în holul casei și o lăasă să înțeleagă din tonul ei că plecarea în California era o imensă dezamăgire, nu pentru că cineva îi va duce dorul ci pentru că nu corespundea așteptărilor, ca ființă umană, ca o georgiană, ca fiică a mamei ei și ca soră a lui George. Era mai mult decât doar istovitor.

— Îți pierzi vremea acolo.

— Îmi pare rău că așa crezi. Îmi dau toată silința să nu fie așa.

— Mi s-a spus că te-ai descurcat foarte bine la ziar. Era singurul compliment primit vreodată de la mama ei. Ai putea să lucrezi pentru redacția ziarului de aici, dacă te-ai strădui mai mult.

Paxton nu-i mai spuse că mai bine ar muri decât să-și petreacă restul vieții scriind despre nunțile prietenelor ei.

— Ai grijă de tine, mama, spuse Paxton încet, părându-i rău că îi părăsește dar fericită că nu va mai trebui să se prefacă.

— Ferește-te de băiatul ăla. Nu-i bun de nimic.

— Peter? Ce ciudat să spună așa ceva despre el. Era atâta căldură, bunătate, decență în Peter că cuvintele mamei ei o șocară. Oare ce știa mama ei și ea nu știa?

— Stă scris pe fața lui. Dacă îi permiți se va folosi de tine și apoi te va alunga. Așa fac toți. Era o afirmație care se referea la ea mai degrabă decât la Paxton. Fusese o mare lovitură pentru ea să

descopere că soțul ei avusese o femeie în avion când se prăbușise. El nu-și mai recăpătase conștiința ca să-i poată explica. George nu-i spusese cine era și nici dacă supraviețuise accidentului, dar nu mai conta. Iar Paxton nici nu vroia să știe mai multe.

— O să vă sun când voi ști unde locuiesc. Încă nu-și găsiseră nici o casa sau apartament de închiriat în Berkeley.

Mama ei o privi plecând. Nu se apropie de ea și nici nu încercă să o sărute. Tot drumul până la aeroport Paxton se gândi doar la faptul că se întorcea la Berkeley și la Peter. Și odată ce avionul decolă nu se mai gândi deloc la Savannah.

Capitolul 7

Au avut un noroc fantastic și numai în două săptămâni au găsit casa perfectă. Avea două dormitoare, o sufragerie imensă, o bucătărie mare, însoțită, și o frumoasă grădină. Iar Gabby nu a fost deloc șocată să afle că nu va împărți dormitorul cu Paxton, ci va dormi singură, în timp ce Peter și Paxton vor ocupa cel mai spațios dintre cele două dormitoare. Gabby reușise și ea să scape de virginitatea ei cu ajutorul unui frumos francez și acum se considera o femeie emancipată. Era încântată să descopere că fratele ei și prietena ei trăiau împreună de luni de zile și ea nu știuse nimic. Peter era totuși mai puțin amuzat de situație și o asigură că, dacă scoate un cuvânt și o compromite pe Paxton în vreun fel sau le va spune părinților lor ceva, va regreta amarnic.

Aranjamentul funcționa de minune. Familia Wilson veni în vizită și fetele pregătiră masa. Cei trei se înțelegeau minunat. Cei doi porumbei erau mai îndrăgostiți ca niciodată, iar Gabby și Paxton au rămas tot bune prietene. Singura problemă era că Gabby părea să aibă un alt bărbat în viața ei în fiecare seară și era dificil pentru Peter să nu comenteze nimic, să fie doar colegul ei de cameră și nu fratele ei mai mare. Paxton îi amintea mereu că n-are dreptul să profite de situație. Pentru Peter era un efort continuu să-și țină gura. Tot un efort deosebit era munca pe care trebuia să o depună ca să-și păstreze notele mari și în al doilea an de școală. Avea incredibil de mult de învățat, Paxton își alesese tot niște cursuri mai grele, așa că majoritatea timpului și-o petreceau la bibliotecă studiind sau în pat și nu mai aveau timp de distracții. Paxton se

ocupa și cu niște proiecte voluntare în timpul liber, mai scria câte un articol pentru gazeta universității. Se emoționa de fiecare dată când își vedea numele publicat. Duceau o viață idilică. Niciodată nu au fost mai fericiți.

Erau ocupați cu școala mai tot timpul. La mijlocul lui octombrie Peter își arse ordinul de recrutare, iar Paxton îl aprobă din toată inima. În vremea aceasta în Vietnam au fost trimise bombardierele B-52 pentru a ajuta trupele terestre și forțele aeriene au devenit un factor important în lupta împotriva celor din Viet Cong pentru că puteau aduce elicopterele până în mijlocul junglei chiar în focul bătăliei. Războiul escaladase spre înălțimi neobișnuite, Paxton era speriată de ce se întâmpla. Când discutau însă cu tatăl lui Peter, acesta insista că erau necesare și mai multe bombe și mai mulți oameni și o poziție mult mai dură. Paxton și Peter nu-și doreau decât ca Statele Unite să plece de acolo complet. Era imposibil să-l convingă de înțelepciunea poziției lor.

— Paxton petrecu din nou Thanksgiving cu familia lui Peter și de data asta se simți ca făcând parte din ea. Nu-i venea să creadă că îl cunoaște pe Peter doar de un an de zile. I se părea că sunt împreună de ani de zile. Părinții lui suspectau cam ce se întâmplă, dar nu și-au băgat nasul cu toate că Marjorie îl întrebă de mai multe ori pe Ed dacă n-ar trebui să spună ceva.

— De ce? Sunt copii serioși. Crezi că se va schimba ceva dacă vorbești cu ei?

— Poate ar trebui să se logodească, dacă tot au început.

— Ce importanță are? Dacă vor vrea să se căsătorească, o vor face. Și dacă nu vor, vor rămâne așa. Oricum sunt prea tineri pentru căsătorie. Peter împlinește douăzeci și patru de ani luna viitoare. Și ea nici măcar n-are douăzeci. Așteaptă. Știu ce fac, crede-mă.

Paxton petrecu și Crăciunul cu ei. Era îngrozită să citească în ziarul familiei că numărul trupelor din Vietnam a ajuns la două sute de mii de oameni.

— E o nebulie! îi spuse ea lui Peter la micul dejun.

— Știu. O privi nefericit, rugându-se să nu fie exmatriculat din școala de drept. Era tot mai greu cu învățătura. Iar ideea de a fi recrutat îl speria și mai mult. Era oribil.

— De ce nu văd oamenii ce se întâmplă acolo? În fiecare zi mor soldați americani, nu doar vietnamezi. Iar băieții noștri n-au decât

optsprezece ani.

— Sunt prea bătrân pentru acest război, oftă Peter turnându-și încă o ceașcă de cafea.

— Dacă vei ajunge vreodată să fii chemat, vreau să știi că ori îți trag un glonț în fund cu mâna mea, ori îți împrumut lenjeria mea de dantelă neagră și îți iau un bilet până la Toronto.

— Nici nu sună așa de groaznic, mai ales în ceea ce privește lenjeria, cu condiția să rămâi tu în ea.

— Se poate aranja.

Paxton îl sărută peste măsuța de cafea, iar Gabby, intrând în bucătărie îmbrăcată în cămașă de noapte, suspină văzându-i.

— Iar v-a apucat! Mi se face rău când mă uit la voi. De fapt îi iubea pe amândoi. Își dorea atât de mult să-și găsească și ea pe cineva. După Crăciun au plecat la schi și, în sfârșit, i se întâmplă și lui Gabby marea minune. Într-una din zile, când cobora în viteză pe pârtie, se ciocni de un bărbat care făcu o tumbă în aer, apoi ateriză peste ea în zăpadă. Au rămas un timp nemișcați, abia respirând, apoi au început să-și descurce schiurile, pipăindu-se să vadă dacă brațele și picioarele le-au rămas întregi.

— Ce mai căzătură! Te simți bine? o întrebă bărbatul îngrijorat, ridicându-se în picioare și întinzându-i mâna ca să o ajute să se ridice. Gabby îl privi surprinsă. Se numea Matthew Stanton, arăta ca un star de cinema și era îmbrăcat într-un costum de schi negru. Avea părul închis la culoare, ochi albaștri, o barbă îngrijită și o privea intrigat cum se scutură de zăpadă și își cere scuze pentru că nu a fost atentă. O conduse până la cabană, o invită la prânz, apoi la cină și până la urmă Paxton și Peter nu s-au mai întâlnit cu ea decât în lift. Matthew avea treizeci și doi de ani, lucra în domeniul publicității și mai tot timpul era amuzat de năzbâtiile lui Gabby.

Apoi apăru în mod constant la casa lor din Berkeley și de fiecare dată când o invita pe Gabby în oraș aceasta nu mai venea acasă până a doua zi dimineață.

— Crezi că e ceva serios? îl întrebă Paxton pe Peter într-o zi când studiau pentru niște examene, cam la o lună după Crăciun.

— Parcă poți să știi cu aștia doi! Nu înțeleg cum rezistă lângă ea.

Ori de câte ori Paxton îi vedea împreună, după părerea ei arătau foarte fericiți. Matthew recunoscuse că era divorțat, nu avea copii.

Cheltuia o grămadă de bani cu Gabby. Flori, în fiecare zi, cărți de poezie, brățări, mici nimicuri care ei îi plăceau, păpuși. Părea să fie un tip plin de imaginație, amuzant și simpatic.

— E prea bătrân ca să mai fie trimis în Vietnam, adăugă Paxton la lista lui de calități. În zilele astea e ca un premiu.

— Este dezgustător, spuse Peter.

Dar de fapt nu era. În fiecare zi erau trimiși tineri ca să moară pentru țara lor. În unsprezece ianuarie demonstrațiile studențești au fost considerate de autorități prea periculoase, ceea ce în California fu considerat imoral și rușinos. Trei săptămâni mai târziu Johnson relua bombardarea Vietnamului de Nord după o pauză de Crăciun. De treizeci și opt de zile se bombarda Vietnamul și acum totul începuse din nou. Paxton se gândea tot timpul la pericolul acestui război și la posibila implicare a lui Peter.

În vacanța de Crăciun Paxton vorbise la telefon cu familia ei de mai multe ori. Mama ei făcu câteva aluzii transparente la faptul că George s-ar putea să aibă o surpriză în primăvară, care nu mai părea să fie deloc o surpriză. Dacă reușea în sfârșit să se logodească la treizeci și patru de ani era o surpriză mult mai mare decât dacă n-ar fi reușit. Queenie era din nou bolnavă. Vocea ei nu suna grozav la telefon. Paxton era îngrijorată din cauza ei, dar mult timp nu reuși să le dea telefon și, când vorbi din nou cu ea, Queenie o asigură că se simte bine.

— Nu mă minți, așa-i?

— Cum să o mint pe copila mea? Da, ar fi mințit-o, amândouă o știau, dar Paxton nu-i mai spuse nimic.

În martie 1966 trupele americane au cucerit din nou Da Nang de la comuniști. Peter și Paxton au luat parte la trei zile de proteste împotriva războiului.

La vremea aceea Paxton își organizase deja munca pentru vacanța de vară. Tatăl lui Peter îi oferise o slujbă la ziarul lui, ca reporter. La început Paxton ezitase pentru că nu vroia să profite din cauza relației sale cu Peter. Dar era o slujbă mult prea interesantă pentru a-i putea rezista. Tatăl lui Peter îi promisese că nu va trebui să se ocupe de nici o petrecere sau spectacol de modă. Mai trebuia doar să o informeze pe mama ei că nu va petrece vacanța acasă.

Plecă acasă în vacanța de Paști ca să le explice și în cele din urmă George se logodi. Plănuia să se căsătorească în vara aceea. Allison nu îi ceru lui Paxton să-i fie domnișoară de onoare, ceea ce

făcea să-i fie mai ușor să le explice de ce nu va veni decât pentru nuntă. Le spuse că se angajase ca reporter la un ziar în San Francisco, iar mama ei amintindu-și ce-i povestise Paxton despre familia lui Peter o acuză imediat de trădare.

— N-are nici o legătură. Mi s-a oferit o slujbă foarte interesantă la un mare ziar. E o ofertă prea bună ca să o refuz și să vin aici.

— Unde îți e loialitatea? o întrebă mama ei acuzator, aici sau acolo?

— Nu asta e problema. Îmi sunt loială mie însămi, și viitorului meu.

— Doar la asta te gândești, spuse mama ei cu dinții strânși.

Paxton încercă să ducă conversația din nou spre George și Allison și viitoarea lor nuntă. Recepția urma să aibă loc la clubul *Oglethorp* și vor avea doar cam o sută de invitați. Allison era prea bătrână, iar lui Paxton i se păru ridicolă ideea unei mirese de treizeci și doi de ani în mijlocul unei nunți enorme.

Paxton își vizită câteva dintre fostele colege. Descoperi cu surprindere că și mai multe s-au căsătorit, unele erau logodite, iar cele căsătorite mai devreme aveau deja doi copii. Se simțea bătrână, cu toate că abia împlinise douăzeci de ani.

— Crezi că se va căsători cu tine? o întrebă Queenie despre Peter târziu într-o seară. Paxton zâmbi și ridică din umeri. Nu prea vorbeau despre căsătorie. Nu făcea parte din planurile lor imediate. Până la urmă însă o vor face, dacă el va continua să aștepte până ea va scăpa de dorința de independență și călătorie. Se obișnuise atât de mult cu el. Îi plăcea să trăiască lângă el și nu-și mai putea imagina viața fără el.

A fost o vizită plăcută. Singurul lucru care o necăjea era cât de obosită arăta Queenie. În ciuda staturii și a formelor rotunde arăta cumva mai fragila ca altădată. Paxton îi ceru insistent lui George să fie atent la ce se întâmplă cu ea. Nimeni nu știa ce vârstă are, dar nu mai era tânără și nici la fel de puternică.

Când Paxton plecă, vechea tensiune dintre ea și mama ei încă mai exista. Încercă să nu se mai gândească la asta și promise să vină la vară la nuntă. Ajunsă la Berkeley Peter o aștepta cu nerăbdare. În multe privințe se comportau ca niște tineri căsătoriți.

A doua zi când Gabby se întoarse dintr-o călătorie cu Matt în Hawai, avea steluțe în ochi. Paxton parcă mai văzuse undeva privirea asta, dar nu-și amintea unde. Își aminti doar la sfârșitul lui

mai. Brusc Gabby era mereu în pat și dormea mai tot timpul. Nu mai ieșea niciunde, doar cu Matt. Era mereu somnoroasă, iar Paxton își aminti unde anume văzuse privirea din ochii ei. Se hotărî să o întrebe pe Gabby într-o zi când au rămas singure în casă și nu le putea auzi nimeni. Gabby tocmai se sculase la ora două după-amiază, Paxton se întorsese de la școală. Nu se gândea decât la Dawn, tânăra din Des Moines care dormise primele trei luni de școală. Apoi plecase de Crăciun ca să nască copilul.

— Ești însărcinată, nu-i așa? se hotărî să o întrebe direct.

Gabby se întoarse spre ea privind-o surprinsă.

— Ridicol. Ce-ți trece prin cap? Gabby arăta speriată.

— Am dreptate, nu-i așa?

— Eu. Nu. Nu sunt... Vorbești prostii.

Nu mai putea continua minciuna. Se lăsă să cadă pe scaunul din bucătărie, își luă fața în mâini și începu să plângă. Paxton o privea. Apoi se așeză lângă ea și își puse un braț în jurul umerilor ei.

— Ce ai de gând să faci? întrebă ea încet.

— Nu știu. Mă gândeam că e doar o întârziere, dar... nu știu ce voi face acum.

— Matt știe? Gabby dădu din cap. În ce lună ești?!

— Nu știu. Poate o lună jumate. Am început să întreb despre avorturi, dar toată lumea nu știe decât povești cumplite din Mexico sau Oakland. Nu vreau să fac așa ceva. Pot să și mor.

— Ai putea să mergi la Tokyo sau Londra.

— Da, și ce le voi spune părinților mei? Mă duc într-o călătorie de afaceri? Să studiez pentru orele de pictură? Fir-ar să fie, Paxxie, ce mă fac acum?

— Ce vrei să faci? Vrei să păstrezi copilul?

— Nu știu.

Nu mai știa ce să facă. În ultimul timp se gândise doar la asta. Nu reușea să se hotărăscă. Se simțea confuză. Era așa de bine că putea să vorbească cu Paxton.

— Cum rămâne cu Matt? Pe el îl vrei?

— Cred că da. E foarte bun cu mine. Și așa de drăguț. Cred că îl iubesc.

Nu era destul. Nu pentru Paxton. Însă pretențiile lui Gabby nu erau la fel de mari ca ale ei.

— Va trebui să fii foarte sigură. Mai ales dacă vei păstra copilul.

— Cum aș putea fi sigură? Cum poate cineva vreodată să fie

sigur? Tu ești împreună cu Peter de aproape doi ani, tu ești sigură de el?

— Da, îi răspunse Paxton cinstit. Nu sunt sigură de mine, nu sunt sigură că sunt destul de matură. Dar sunt sigură că îl iubesc.

— Ești norocoasă. Dar tu ai fost întotdeauna altfel decât mine.

Îl cunoștea pe Matthew Stanton doar de la Crăciun. Câteodată Paxton se gândea că Matt era prea calm, prea calculat, și-și controla prea bine mișcările. Era greu de spus ce fel de om era el cu adevărat sub lustrul sub care se prezenta. Nu era greu de înțeles de ce Gabby nu era sigură de el. Paxton bănuia de asemenea că pentru el însemna mult faptul că prietena lui se numea Gabby Wilson. Știa cine este tatăl ei. Chiar dacă indirect, dar o legătură cu familia Wilson părea să-l încânte.

— Ce vei face? o întrebă Paxton din nou. Va trebui să te hotărăști cât mai repede, până mai ai o șansă.

După trei luni nici nu mai putea fi vorba de un avort.

— Of, Doamne, Paxxie, nu spune așa ceva!

— De ce nu-i spui adevărul?

— Și dacă mă păărăsește?

— Atunci cel puțin vei ști ce fel de bărbat e. Și poate vei găsi un răspuns la problema ta.

— Dar dacă nu mă păărăsește?

— Atunci te vei gândi și la asta. Dar, Gabby, gândește-te la ce vrei tu. Un copil îl ai toată viața.

Paxton avea destule prietene care la douăzeci sau douăzeci și unu de ani regretau căsătoriile pe care s-au grăbit sau au fost obligate să le facă și copiii care au rezultat din ele. Încă mai discutau când Peter intră în casă. Au tăcut brusc amândouă.

— Iisuse! Ce-i cu voi două? Am făcut ceva ce nu trebuia?

— Nu, nu fii paranoic. Paxton îl sărută cu dragoste. Cum a fost la examen?

Peter aproape terminase anul doi de drept și amândoi știau că este cel mai greu.

— Mi se pare că am încurcat totul. Ar trebui să fiu în avionul de mâine pentru Vietnam.

— Nu glumi cu așa ceva, spuse Paxton necăjită și îi turnă o ceașcă de cafea.

— Nu mai fi așa sensibilă, spuse el după ce puse ceașca jos și o sărută, apoi o privi pe sora lui părăsind bucătăria. Arăta de parcă a plâns. Ce-i cu ea? întrebă el în șoaptă. S-a certat cu tipu'? Peter

parcă nu voia să-și amintească numele lui, ceea ce nu era semn bun. E prea bătrân pentru ea. Și prea interesat de a cui fiică este.

Paxton era de aceeași părere, dar în situația de acum era mai bine dacă tăcea din gură.

— Cred că e doar o mică ceartă. Sunt sigură că nu e ceva serios, spuse ea neutru. Peter își dădu imediat seama că minte, dar nu insistă. Știa mai multe, dar n-avea chef să-i spună.

Când Matt apăru în seara aceea să o ia pe Gabby în oraș, aceasta coborî scările îmbrăcată într-o rochie scurtă portocalie și cu cercei de plastic în urechi. Totuși arăta foarte sobră, dacă te luai după îmbrăcămintă. O oră mai târziu când veni acasă arăta isterică. O privi drept în ochi pe Paxton, ca și cum Peter nu ar fi fost de față și spuse:

— Trebuie să se mai gândească. Ce zici de asta?

Izbucni în lacrimi, urcă rapid în camera ei și trânti ușa. Peter privea confuz în urma ei. Apoi pricepu și se întoarse spre Paxton.

— Rahat. Doar nu e? Spune-mi că nu e... te rog... altfel o omor. Apoi îl omor și pe el. Tremura din tot corpul, dar Paxton îl apucă de braț și îl scutură.

— Nu te băga. Lasă-i să-și rezolve singuri problemele.

— Of, Paxxie... În ochi îi apărură lacrimi și o privi nevenindu-i să creadă. Cum a putut face așa ceva? Tipul e un escroc, nu-i în stare să vadă?

— Poate nu e. Poate că e un bărbat de treabă. Poate se va schimba de dragul ei. Paxton spera să fie așa. Dacă nu, Gabby va avea probleme serioase.

— Va trebui să facă un avort. E însărcinată, nu-i așa? Cum s-a putut întâmpla?

— A fost un accident.

— Astfel de accidente nu se întâmplă. Ție nu ți s-a întâmplat. Ea nu ia pilula? Paxton dădu din cap tristă. Doamne! Ce vor spune părinții mei?

— Nimeni nu va spune nimic. Las-o deocamdată în pace. Nici ea nu știe ce vrea.

— Era așa de disperată să se mărite și acum uită-te la ea, rămâne însărcinată de la o ciocnire la schi.

Paxton izbucni în râs.

— Oprește-te. Matt nu e un om de nimic. L-a întâlnit pe pârtia de schi și din câte ne-am dat noi seama pare să fie soțul potrivit pentru ea. În timp ce vorbea se auzi soneria, iar Matt intră, sobru

și tras la față întrebând dacă o poate vedea pe Gabby.

— E În camera ei, spuse Paxton încet apoi privi la Peter rugându-se să nu-l strângă de gât pe tatăl copilului. Ce-ar fi să ieșim să mâncăm o pizza?

— Nu mi-e foame, mârâi Peter privindu-l pe Matt, dar până la urmă o lăasă pe Paxton să-l scoată afară din casă. De ce nu pot vorbi cu el?

— Pentru că el nu vrea să vorbească cu tine. Vrea să vorbească cu Gabby. Lasă-i în pace, pentru Dumnezeu!

— De ce? Uite ce s-a întâmplat când au rămas singuri!

— Ei bine, nu se poate întâmpla din nou. Așa că vezi-ți de treburile tale.

— E sora mea.

— Cred că el are prioritate. Și apoi îmi e foame.

— Să nu-mi spui că și tu ești însărcinată, că o să vărs imediat.

— Asta o să faci? Îl privi curioasă când s-au oprit în fața mașinii lui. Peter își schimbă brusc atitudinea și deveni serios.

— Nu, nu am să fac așa ceva, fii liniștită. Dacă ni se întâmplă așa ceva nu vreau să faci vreo prostie. La naiba, suntem ca și căsătoriți acum. Facem treaba legală și am grijă de copilul nostru până te sature de Trupele Păcii.

— Mă tentezi.

Peter o tachina, dar vroia ca ea să știe că s-ar căsători cu ea în orice clipă. Înconjură mașina și o luă în brațe pe Paxton.

— Te iubesc, fetițo... foarte mult. Într-o zi mi-ar plăcea să avem un copil.

— Și mie mi-ar plăcea, șopti ea în urechea lui, dar nu-și putea imagina încă așa ceva. Nu-și putea imagina nici cum va arăta Gabby cu un copil.

Gabby și Matt erau pe treptele de la intrare când s-au întors. Gabby nu mai plângea și Paxton își zise că e un semn bun. Matt se ridică nervos în picioare și-l privi pe Peter.

— Aș dori să-ți vorbesc, spuse el privindu-l drept în ochi.

— Despre ce anume? Peter n-avea de gând să-i ușureze lucrurile.

Însă Gabby era prea nervoasă ca să stea să asculte. Sări în picioare și îl privi pe fratele ei mai în vârstă.

— Ne vom căsători. Îi aruncă o privire lui Paxton, apoi izbucni în lacrimi. Paxton o luă în brațe și o strânse și îi spuse că e fericită că totul s-a rezolvat.

— Ai vorbit cu ai noștri? Întrebă Peter prudent, știind bine că nu au făcut-o.

— Matt va lua mâine prânzul cu tata.

Peter îi privi pe amândoi și era clar că încă era supărat.

— Și-i va spune că ești aranjată?

— Nu, spuse Gabby cu voce tremurândă, așa-i că zici tu?

— Încă nu știi, răspunse Peter, dar Matt făcu repede un pas înainte și înconjură cu brațul umerii lui Gabby.

— Ajunge. N-are nici un sens să spunem nimănui. Îl privi pe viitorul cumnat. Rămâne între noi patru. N-are sens să-ți necăjim părinții sau pe Gabby. E foarte dureros pentru toată lumea. Vestea asta m-a dat și pe mine peste cap. Mai bine să privim partea bună a lucrurilor. Eu o iubesc, ea mă iubește și vom avea un copil minunat.

O strânse pe Gabby în brațe, îi sărută creștetul capului, iar Gabby se lupta cu lacrimile privindu-l cu recunoștință. Ar fi putut să o trimită la dracu, dar nu o făcuse. Peter însă știa că erau o grămadă de avantaje dacă te căsătoreai cu Gabby Wilson. El avea mult mai mult de pierdut decât ea.

Peter o privi insistent pe sora lui.

— Ești sigură că asta vrei? Gabby aprobă privindu-l.

— Da, doar că la început n-am știut ce să fac. O privi nervoasă pe Paxton. Era un pas mare. De la studentă la soție și mamă.

— Ce le veți spune părinților noștri?

— Că vrem să ne căsătorim... cât mai repede... cam peste câteva săptămâni sau cel mult o lună.

— Și nu crezi că o să-și dea seama? Mama va fi așa de dezamăgită dacă nu vei avea o nuntă mare.

— O să-i spun că Matt nu vrea pentru că e divorțat. Ridică din umeri. Și apoi copilul va fi prematur. Mulți copii sunt.

Îi zâmbi fericită lui Matt. Paxton îi privea. Era surprinzător că în câteva ore viața prietenei ei s-a schimbat brusc și parcă nu mai aparținea de ei. Gabby plecă acasă la Matthew în noaptea aceea. Paxton o revăzu doar peste câteva zile și Gabby părea total schimbată. Matt îi cumpăraseră un inel și nu mai vorbea decât despre căsătorie. În sfârșit obținuse ce-și dorea cel mai mult. Un soț. Paxton nu era încă sigură că Matt Stanton era soțul perfect pentru ea.

Ed Wilson gândea la fel, dar rugămintele lor de a aștepta nu l-au influențat cu nimic și până la urmă cedă. Știa că fiica lui e foarte

încăpățanată și era capabilă să fugă cu el în Mexic ca să se căsătorească.

Se hotărî ca nunta să aibă loc în iunie. Mirii insistaseră pentru doar câțiva prieteni și o recepție acasă. Și așa cum prezise Peter, mama lor a fost foarte dezamăgită.

În ziua nunții, la patru iunie, Paxton stătu lângă Gabby și a plâns pentru că știa că prietena ei face ceva de care nu e sigură. În ianuarie urma să se nască copilul. Ed Wilson bănuia adevărul, nici măcar Marjorie nu a fost păcălită. Dar au fost alături de Gabby și se rugau ca Matt să fie un soț decent.

După nuntă Peter și Paxton s-au întors la casa lor din Berkeley. Trebuiau să se mute săptămâna viitoare și mai aveau multe lucruri de împachetat. Renunțau la casă și se mutau într-una mai mică. Nu se mai străduiau să se prefacă că sunt doar colegi de cameră. Doar mama lui Paxton nu știa încă, dar nu era nici un motiv ca să-i spună. Erau destul de departe ca să creadă șarada în care au trăit de un an de zile. Acum, că Gabby plecase, lucrurile se schimbau.

— Ei bine, spuse Paxton serioasă scoțându-și pălăria și privind la grămada de cutii din jurul lor. Gabby și Matt erau deja în luna de miere. Plecaseră spre New York în acea după-amiază și după două zile plecau în Europa. Ce zici? Va fi un soț bun?

— Nu știi, Pax. Nimeni nu știa. Își puteau dori doar pentru binele ei.

— Cel puțin e drăguț cu ea.

— Ar fi și cazul, bombăni Peter. Paxton se aplecă spre el și îl sărută.

— Ce vom face cu toate lucrurile astea?

— Nu știi. Le dăm cuiva? Marea majoritate erau cărți, iar multe dintre ele îi aparțineau lui Paxton.

— Nu voi avea timp să le împachetez înainte de a mă întoarce în Savannah.

— Nu-ți face probleme. Le împachetez eu în locul tău.

— Ești un înger. Paxton zâmbi. Pleca a doua zi la nunta fratelui ei. Se hotărâseră să se căsătorească în iunie de asemenea. Paxton se simțea ca într-un carusel, împachetând, plecând, despachetând și zburând cu avionul spre Savannah pentru week-end-ul următor.

Când ajunse în Savannah, Queenie nu arăta bine deloc, în schimb mama ei era mai relaxată decât de obicei. Se înțelegea foarte bine cu Allison și asta o liniști pe Paxton.

Două zile mai târziu, după nuntă, Paxton se întoarse în San Francisco ca să-și înceapă slujba la ziar. Peter își luase de lucru pe perioada vacanței la o firmă de avocați din Berkeley. Acum că se mutaseră în altă casă erau ca și cum ar fi fost căsătoriți. Își aveau locul lor, o casă mică, drăguță, cu o mare sufragerie, o bucătărie, o grădină și un dormitor spațios la etaj. Exista chiar o cămăruță mai retrasă în care Peter își păstra cărțile de drept. Paxton îi pregătea cina seara când se întorcea și ea de la lucru. Uneori se întâlneau în oraș și mâncau la un restaurant. Lui Paxton îi plăcea enorm slujba ei de la ziar. I se dădeau povești interesante de redactat, iar uneori rămânea la ziar doar ca să citească telexurile simțindu-se în mijlocul evenimentelor. Niciodată nu fusese mai fericită. La fel și Gabby.

Gabby apărui în septembrie când Peter și Paxton s-au întors din nou la școală. Era încântată că va lipsi un an de la școală. Paxton bănuia că nu-și va mai continua niciodată studiile. Părinții ei aflaseră deja despre copil, Matt era bun cu ea și toată lumea era fericită.

Timpul trecea repede. Paxton era în al treilea an la *Berkeley*. De Crăciun plecă în vizită la Savannah. De data asta Queenie era serios bolnavă. Arăta palidă dacă se putea spune așa ceva despre ea, tușea tot timpul și, deși fetele ei i-au spus că ar fi timpul să se retragă, Queenie insistă să mai lucreze mai ales acum când Paxton era acasă. Ceea ce o sperie pe Paxton. George o liniști că nu e nimic grav și nu poate face nimic pentru ea, dar Paxton insistă. Oricum George nu era deloc impresionat. Nu se gândea decât la Allison, care aștepta primul lor copil în august.

Copilul lui Gabby veni pe lume la trei săptămâni după Crăciun. Era o fetiță mică cu păr roșu ca al mamei ei. Așezată pe pat lângă ea și privind-o, lui Paxton îi venea greu să creadă că Gabby era mamă. Matt era încântat ca și familia Wilson. În drum spre casa lor din Berkeley în mașina condusă de Peter, Paxton simți un loc gol în inima ei.

— Nu te simți bine? Peter observase că nu vorbise aproape deloc, dar când o întrebă, Paxton îl privi și îi zâmbi straniu.

— Ba da. Nu-i ciudat să o vezi cu un copil? Noi suntem împreună de atâta timp, mai mult de doi ani, ne cunoaștem așa de bine. Ei se cunosc doar de un an și uite, sunt un cuplu fericit, au un copil deja. Nu ți se pare nefiresc?

— Ba da, într-un fel. Dar se poate aranja, dacă asta vrei!

— Nu, nu încă. Îi zâmbi tristă pentru că într-un fel asta îşi dorea. Ca orice femeie. Şcoala o obosea deja. Îi lipsea slujba de peste vară de la ziar. Acum începuseră din nou examenele, lucrările, testele.

În Vietnam erau deja patru sute de mii de băieţi americani. Nimic nu mai avea nici un sens. Era mai uşor dacă nu te mai gândeai la aşa ceva. Dar Paxton nu putea. Îi păsa prea mult de ce se întâmplă acolo, mai ales că peste cinci luni Peter termina şcoala de drept.

Era încă tristă când se culcă în seara aceea. Îşi dădu seama, când Peter o luă în braţe, că de fapt era geloasă pe Gabby din cauza copilului.

— La ce te gândeşti? o întrebă Peter în întuneric ținând-o în braţe.

— La cât de proastă sunt, zâmbi ea şi apoi râse.

— Ce gând vesel!

— Câteodată vreau prea multe.

— Te gândeşti din nou la copil? Fetiţa era dulce, dar ceea ce o uimi pe Paxton era cât de fericiţi sunt cei doi, cât de întregi. Nu se vedea pe ea însăşi având copiii mulţi ani de acum încolo. O parte din ea ştia însă că i-ar fi plăcut foarte mult să aibă copii.

— Uite, dacă vrei, ne putem căsători când voi absolvi eu în iunie. Voi avea o slujbă şi... un copil mi-ar plăcea aşa de mult. Peter strălucea de fericire în întuneric. Şi pentru o posibilă recrutare era mult mai sigur dacă erai căsătorit.

— Nu cred că ar trebui. Uită-te la Gabby, nu se va mai întoarce niciodată la şcoală. Vreau să termin ceea ce am început.

— Cum rămâne cu Trupele Păcii?

— Cred că voi putea să fac un sacrificiu, zâmbi ea, nu mă văd descurcându-mă cu gândacii şi lipitorile.

— Deci ne-am înţeles atunci? Peter zâmbi şi el. În şaisprezece iunie când vei absolvi? Mai erau doar şaptesprezece luni până atunci.

— Ce zici, îţi place ideea?

— Răspunsul e... da... şi te iubesc foarte mult.

— Te iubesc. Peter era încântat. Înseamnă că ne-am logodit?

— Aşa se pare, chicoti Paxton.

— Pot să-ţi cumpăr un inel?

— Poate n-ar fi rău dacă am mai aştepta.

Era un pas atât de mare. Trebuia să-i spună mamei ei şi să-i

audă exclamațiile de nemulțumire pentru că nu se căsătorește cu cineva din Savannah.

— Hai să așteptăm până de Crăciun. Pe urmă nu va mai fi așa de mult timp până la nuntă.

— Voi începe să fac economii, spuse Peter și o lipi strâns de el. Au adormit fericiți în micuța lor casă din Berkeley.

Capitolul 8

Peter absolvi școala de drept în iunie 1967 și părinții lui au dat o petrecere grandioasă la „*Bohemian Club*” în San Francisco. A fost o petrecere importantă la care au participat toate persoanele semnificative din oraș printre care patronul firmei de avocați la care se angajase Peter. Părinții lui Peter au prezentat-o tuturor pe Paxton ca viitoarea lor noră, lucru care nu o deranjă defel. Matt și Gabby au fost și ei prezenți. Gabby arăta foarte frumoasă și subțire, vorbind încontinuu despre copilul ei.

— Sunt pregătită pentru al doilea, îi mărturisii ea lui Paxton când s-au întâlnit la toaletă. Paxton observă că niciodată Gabby nu arătase mai fericită.

— Și cum rămâne cu școala?

— Nu vreau să mă mai întorc. Nu sunt ca tine. Tu vrei să ajungi jurnalistă, vrei o carieră, vrei să demonstrezi ceva. La naiba, Pax, eu vreau să fiu măritată și să am copii.

Paxton îi zâmbi mâhnită.

— Vorbești de parcă ai vrea să îndeplinești dorințele mamei mele. Cel puțin acum Allison o va face să nu-mi mai dea atât de multă importanță. Va naște în august. Presupun că va trebui să mă duc până acolo și să-l văd.

Spera că va putea să lucreze din nou la ziar și în vara aceasta. Mai avea un an de școală, apoi urmau să-i dea o slujbă permanentă de reporter al ziarului.

— Când l-ați planificat pe următorul? o tachină Paxton. Pe fetiță o botezaseră Marjorie Gabrielle, dar îi spuneau Marjie. De data asta va fi un băiat, nu?

— Așa vrea Matt, spuse Gaby cu chipul luminat. Avea douăzeci și unu de ani, era căsătorită și deja mamă. Paxton trăia de doi ani cu Peter, el ajunsese avocat acum, dar ea era încă studentă. Ar fi vrut ca totul să se termine mai repede. Să-și încheie studiile, să

obțină o slujbă adevărată și să se căsătorească. Exact în această ordine.

— E bun cu tine? Întrebă Paxton, știind deja răspunsul.

— Da, este, spuse Gabby încet, privind-o serioasă pe fosta ei colegă de cameră și viitoare cumnată. Am avut noroc. Ar fi putut fi un escroc, dar nu e. Pe deasupra e înnebunit după copil.

— Mă bucur, îi spuse Paxton sinceră când ieșiră de la toaletă și se îndreptară spre mesele lor.

— Ce ați pus la cale acolo înăuntru? V-am căutat peste tot, se plânse Peter când o găsi în sfârșit. Vreau să te prezint soției noului meu patron. Este englezoaică și cred că-ți va plăcea.

Dar n-au mai găsit-o. A fost o zi lungă, fericită. Amândoi erau istoviți când au ajuns în sfârșit la casa lor din Berkeley. S-au hotărât să o mai închirieze un an de zile pentru ca lui Paxton să-i fie mai ușor în ultimul ei an de studiu la Berkeley. După ce va absolvi va începe să lucreze la ziar, apoi se vor căsători... și se vor muta în San Francisco.

— Ce zi minunată, îi zâmbi Paxton. Sunt așa de mândră de tine... ai reușit până la urmă. Peter arăta și el mulțumit. Părinții lui erau încântați de el. Erau fericiți pentru felul în care copiii lor se descurcaseră până acum, o iubeau sincer pe Paxton. Pentru ea, ei deveniseră adevărata ei familie. Au discutat despre absolvirea lui mai toată seara.

Restul verii trecu foarte repede. Peter era ocupat cu slujba lui, iar Paxton era aproape zi și noapte la ziar. Înainte de începerea anului școlar plecă în vizită la Savannah ca să-și vadă nepoțelul. George era așa de mândru de el însuși că devenise parcă și mai nesuferit. Au botezat copilul James Carlton Andrews, era un copilaș drăguț, iar Allison se simțea bine. Chiar și mama ei parcă devenise mai înțeleghătoare.

Doar Queenie părea să fi îmbătrânit cu zece ani, abia se mișca din cauza artritei.

— De ce nu faci ceva pentru ea? îl întrebă Paxton pe George destul de supărată, dar George nu o băgă în seamă. Avea alte lucruri mai bune de făcut decât să-și facă probleme pentru bătrâna servitoare a mamei sale.

— Nu va merge la un alt doctor, George. Are încredere în tine.

— Nu pot face nimic pentru ea. E bătrână, Pax. La naiba, trebuie să aibă cel puțin optzeci de ani.

— Și ce-i cu asta? Ar putea să trăiască o sută de ani dacă

cineva ar avea puțină grijă de ea.

George nu mai spusese nimic, nu credea să fie așa. În ultimii ani era tot mai bolnavă. Chiar dacă Paxton nu vroia să admită asta, Queenie nu va trăi o veșnicie. Înainte de plecare Paxton îi aduse din nou aminte. Își petrecu ultima după-amiază înaintea plecării în bucătărie cu Queenie.

— Te vei căsători până la urmă cu el? întrebă Queenie cam supărată când Paxton îi povesti de Peter.

— Am discutat despre asta. Anul viitor după absolvirea mea sau poate la vară.

Paxton ar fi vrut să înceapă să lucreze mai întâi. Era încă foarte hotărâtă să rămână independentă.

— Ce mai aștepți, fata mea? Să încărunțești? Ești îndrăgostită de el de trei ani.

— Știu. Dar vreau să termin ceea ce am început.

— Poți să te căsătorești și să termini școala. Ești destul de deșteaptă să le faci pe amândouă. Așa că, spune-mi, care-i problema?

— Poate sunt prea proastă. Tot timpul mă gândesc că ar fi bine să termin un lucru și pe urmă să mă apuc de altceva.

— Nu aștepta prea mult.

Queenie o privi atent pe fata pe care o crescuse. Își zise în gând că arăta mai drăguță ca niciodată. Arăta mai în vârstă, mai matură, trăsăturile ei erau mai bine evidențiate, corpul mai plin în părțile în care trebuia.

— Ce vrei să spui? Paxton arăta brusc îngrijorată.

— Poate o să găsească pe altcineva care nu-l va face să aștepte sau poate o altă fată îl va vâna și va pune mâna pe el până la urmă, cine știe... viața e ciudată uneori. Câteodată îți pare rău că ai așteptat prea mult și nu ai făcut un lucru pe care l-ai fi putut face, dar acum nu mai poți... fata mea, cred ca ar trebui să te măriți.

Paxton crezu însă că poate bătrâna voia să o vadă cât mai repede măritată pentru a se putea bucura până nu se îmbolnăvea mai rău. Era sigură că Peter o va aștepta. Nu era genul de băiat care să alerge după fuste. Era sigură de asta. Au așteptat atât de mult. Mai puteau aștepta un an până vara viitoare.

Pe drumul de întoarcere la San Francisco, află că în Vietnamul de Sud a fost ales ca președinte un om numit Thieu. O lună mai târziu treisprezece mii de americani muriseră deja în Vietnam.

Șapte sute cincizeci și șase erau dați dispăruți.

Gabby îi spuse că era din nou însărcinată. Aștepta să nască în iulie anul următor. Era așa de mult timp până atunci, se gândi Paxton, la fel de lung ca și până la nunta ei.

Cel de-al patrulea an la *Berkeley* i se păru lui Paxton neinteresant. Zilele treceau în zbor, iar ea și Peter discutau mai tot timpul despre planurile lor după absolvirea ei.

Au petrecut toți Crăciunul la familia Wilson, apoi ca în alți ani Peter și Paxton au plecat la Squaw Valley la schi. S-au distrat de minune, mai ales amintindu-și cum l-a întâlnit Gabby pe Matt acum trei ani. Câte nu se întâmplaseră cu ei în cei trei ani și jumătate de când erau împreună. Nu mai aveau mult de așteptat. Iunie era aproape la fel ca și ziua când Paxton va absolvi școala. Urma apoi să se hotărască ce anume va lucra la ziar și să se căsătorească la sfârșitul verii. Până atunci era mai puțin de un an.

Însă când s-au întors acasă în cutia poștală îi aștepta un plic sigilat. Îl recutaseră. Paxton simți cum i se oprește inima în loc când citi scrisoarea.

— Dumnezeule mare, acum ce facem? spuse Paxton privindu-l pe Peter îngrozită.

— Ne rugăm, spuse el. În aceeași seară îi telefonă tatălui său. Din păcate tatăl lui nu avea legături cu cei de la oficiul de recrutare și îl întrebă pe Peter deschis dacă Paxton era dispusă să se căsătorească cu el.

— Sunt sigur că da, spuse Peter încet. Paxton ghici imediat despre ce era vorba. Dar, continuă Peter, am vrea să așteptăm până vara viitoare. Peter știa cât de important era pentru Paxton să facă lucrurile în ordinea priorităților.

— Nu cred că e cazul să mai așteptați. Dacă prin asta reușești să scapi, fă-o.

Toți știau că era o posibilitate de scăpare, dar nimic nu mai era sigur. Depindea de persoane individuale de la oficiul de recrutare dacă acceptau sau nu căsătoriile ca motiv pentru suspendarea recrutării. În ultimul timp căsătoriile făcute cu o zi înainte nu mai contau ca suspendări. Oricum era prea târziu. Peter n-ar fi vrut să o silească pe Paxton să se căsătorească chiar înainte de absolvire.

— Vom vedea, tată. Poate se vor răzgândi când mă voi prezenta la controlul medical. Peste șase săptămâni împlinesc douăzeci și șase de ani. Nu merită. Îi vor doar pe cei tineri.

Când închise telefonul ochii lui Paxton erau plini de lacrimi. Era

însăimântată că îl vor lua până la urmă.

— Paxton, nu fi prostuță. Peter o strânse în brațe. Sunt prea bătrân. Nu mă vor recruta, sunt sigur.

— Și dacă da?

— Nu cred.

— Hai să ne căsătorim. Era de fapt ceea ce își dorea, dar Peter nu credea că asta l-ar mai putea ajuta.

— Nu așa ne-am înțeles să o facem. Doar nu am așteptat trei ani și jumătate ca să intrăm în panică acum și să ne căsătorim într-o secundă.

— De ce nu, Peter? Nu mai vreau să aștept. Paxton își aminti pe neașteptate cuvintele lui Queenie... câteodată în viață îți pare rău dacă aștepti prea mult. Vreau să mă mărit, Peter.

— Nu mai fi așa de speriată, spuse Peter încercând să pară cât mai calm. Era prima dată când o vedea așa de speriată. Voi vorbi cu șeful meu mâine.

Șeful lui era de aceeași părere cu Peter. Nu era posibil să-l recruteze cu o lună înainte de a împlini vârsta limită când nu se mai punea problema recrutării. Nu avea nici un sens. Mai erau doar șase săptămâni până atunci.

După vizita medicală însă, Peter fu acceptat. Îl aranjaseră. Era al lor. Nimănui nu-i venea să creadă. Pentru Paxton era sfârșitul lumii. Ar fi vrut să-l ascundă, dar Peter nici nu vroia să audă de așa ceva. Peter nu credea în război. Peter se simțea ca un adult cu responsabilități, era fiul patronului revistei „*Morning Sun*”. Trebuia să plece, așa vedea el lucrurile, chiar dacă nu-i plăcea.

Era prea târziu și dacă s-ar fi căsătorit. Intrase în joc. Nu mai existau alte argumente.

Totul se desfășura ca într-un vis urât. În Vietnam, un cuvânt care îi provoca coșmaruri lui Paxton, douăzeci de mii de soldați comuniști s-au deplasat spre sud în timpul Tet-ului, sărbătoarea de anul nou a vietnamezilor. Iar la douăzeci și trei ianuarie nord-vietnamezii au capturat nava militară americană „*Pueblo*”. În aceeași zi Peter trebuia să se prezinte la „*Fort Ord*” pentru instrucție. Urma să lipsească opt săptămâni și apoi numai Dumnezeu știa unde îl vor trimite. Singurul lucru care îi ridica moralul era că, fiind avocat, va lucra undeva la un birou și nu va vedea niciodată câmpul de luptă. Dar chiar dacă încerca să-i liniștească pe părinții lui și pe Paxton, lui Peter îi era frică. Nu asta plănuise să facă cu viața lui la șapte luni după ce terminase

dreptul.

— Peter, te rog... hai să plecăm în Canada... Voi face orice, îl imploră Paxton înainte de plecarea lui, dar el nici nu vroia să audă.

— Nu fi ridicolă. Vreau să-ți termini școala. Știa cât de mult ținea ea la asta, cât de bine se descurca la școală, iar acum nu mai voia să fugă. Trebuia să facă față realității. Evident cariera lui de avocat va avea de suferit, dar doi ani de zile nu erau sfârșitul lumii, își spunea Peter. Ar fi putut să se pregătească să fie ofițer, dar asta însemna că va petrece și mai mult timp acolo. Prefera să strângă din dinți doi ani de zile și să vină cât mai repede acasă.

Nu mai putea face nimic ca să oprească desfășurarea evenimentelor. Până în clipa plecării Paxton continuă să-l implore să nu plece. Îl conduse până la Fort Ord și plânse tot drumul.

— Ne întâlnim peste câteva săptămâni, scumpa mea. Oprește-te.

Peter insistă ca ea să se întoarcă la San Francisco și să stea cu părinții lui. După câteva zile însă Paxton se întoarce la casa lor din Berkeley. Fusese atât de fericită cu el acolo încât voia să rămână în casa în care au locuit împreună. Aștepta în fiecare seară să-i telefoneze. Când în sfârșit o sună, Paxton simți că murise așteptându-l. De opt săptămâni nu-i mai auzise vocea. Nu-i mai păsa nici de studiile ei. Nu se putea gândi la nimic altceva decât la Peter. Când o sună îi spuse că va veni acasă la sfârșitul săptămânii. Venea, dar nu avea vești prea bune. Venea acasă să le spună că pleca peste cinci zile la Saigon.

Capitolul 9

Ultimele zile în oraș ale lui Peter au fost o agonie pentru toată lumea. Toți vroiau să fie lângă el, să-i vorbească, să-i spună cât de mult îl îndrăgesc. Tatăl lui încercase chiar să tragă niște sfori, dar fără nici un rezultat. Prietenul lui de la oficiul de recrutare îi spusese că nu îl poate ajuta. Toți erau în aceeași situație, erau prea multe familii desperate să-și salveze fiii, dar nimeni nu putea face nimic. Dacă fusese chemat trebuia să plece și să încerce să rămână în viață. I se fixase o perioadă de treisprezece luni în Vietnam. Trei sute nouăzeci și cinci de zile, îi spuse el lui Paxton. După aceea urma să lucreze undeva în Statele Unite până se

terminau cei doi ani, apoi era liber. Doar o mică întârziere a planurilor lor, nimic mai mult susținea Peter. Amândoi știau însă că nu va fi atât de simplu. În următoarele treisprezece luni se vor ruga ca nimic să nu i se întâmple, să rămână în viață, să vină din nou acasă. Paxton se simțea cea mai vinovată pentru că nu se căsătorise cu Peter mai devreme.

— Hai să mergem în Canada, îi șopti ea târziu într-o noapte când stăteau culcați în patul din camera de oaspeți acasă la părinții lui.

Familia Wilson dorise ca fiul lor să rămână acasă pentru aceste ultime zile și au invitat-o și pe Paxton. Se așteptau să doarmă separat, iar Peter se furișa pe ascuns în camera ei în fiecare noapte și înapoi la el în cameră dimineața. Oricum nu puteau dormi. Paxton era prea necăjită, iar Peter era încordat. În timpul zilei trebuia să liniștească pe toată lumea, iar noaptea încerca să facă față propriilor probleme.

Slăbise la *Fort Ord* în cele două luni de antrenament și se întărise fizic, iar în ochi avea o privire îndurerată care sfâșie inima lui Paxton. Ochii lui păreau să spună „Nu vreau să merg acolo”, dar simțea că e de datoria lui să plece.

— Nu putem merge în Canada, spuse el calm, aprinzându-și o altă țigară de la cea pe care tocmai o terminase. Înainte abia dacă fumase, dar în tabăra de instrucție devenise un obicei. Ce naiba o să fac acolo?

— Acum ești avocat. Ai putea să dai un examen și să-ți începi practica acolo, nu aici.

— Tata va fi distrus. Pax. Niciodată nu voi mai putea să mă întorc aici.

— La dracu! Într-o zi îi vor lăsa pe toți să se întoarcă. Au plecat deja prea mulți, vor fi obligați să o facă.

— Și dacă nu? Atunci nu mă voi putea întoarce, acasă. Draga mea, nu merită.

Dar dacă nu se va mai întoarce deloc? Atunci merita? Lui Paxton nu-i venea să creadă că așa ceva se întâmpla cu el. Avea douăzeci și șase de ani, era avocat, logodit și îl trimiteau în Vietnam. Era un coșmar.

— Peter, te rog...

În întuneric se apropie de el. Peter o cuprinse cu brațele în timp ce ea plângea și plânse și el. Dar nu putea fi de acord cu ce-i cerea ea. Nu avea de gând să fugă. Nu vroise niciodată să plece

acolo. Nu credea în război. Totuși știa că trebuie să accepte situația. Și, în ultimă instanță, vroia să-și servească țara. În tabără îi antrenaseră împotriva Vietnamului și au căutat prin orice mijloace să le explice cât de detestabili sunt „Charlie”. Le povestiseră istorii îngrozitoare despre copii care purtau mitraliere, comuniști vietnamezi care se ascundeau în tufișuri, capcane, tuneluri pline de comuniști care abia așteptau să-i ucidă. Dar multe alte lucruri nu fuseseră spuse. Suferința, agonia, durerea de a pierde un prieten, onoarea de a păși peste o mină, uciderea unei femei cu un copil pentru că erai prea speriat și nu mai puteai gândi!

Totuși Peter se simțea pregătit și o asigură din nou pe Paxton că nu va face nici o prostie și va fi foarte atent.

— Juri? îl obligă ea să promită înainte de a se întoarce în camera lui. Peter o sărută.

— Da, jur, apoi continuă zâmbind ușor. Jur că mă voi întoarce la tine... întreg... gata de căsătorie și paisprezece copii. Așa că pregătește-te, Pax. Până atunci voi fi un om bătrân.

Paxton era mai mult decât pregătită să renunțe la toată independența ei.

— Am putea să ne căsătorim înainte de asta. Paxton ar fi vrut să se căsătorească cu el imediat și el știa asta. Dar nu voia să o facă în grabă, agitat și speriat. Nu voia nici să-și ia riscul de a o lăsa văduvă. Dorea să aștepte. Era sigur că Paxton îl va aștepta. Nu-i era teamă, iar după toți anii petrecuți împreună se simțeau căsătoriți.

— Te iubesc, îi șopti ea din nou, iar Peter o sărută întorcându-se apoi în camera lui.

Era ultima zi din martie 1968. Peter urma să plece în Vietnam a doua zi. Avea încă multe de făcut. Era duminică.

Gabby și Matt împreună cu fetița lor au venit la prânz. Marjie avea cam un an și jumătate, învățase să meargă și intra în toate. Gabby era însărcinată în luna a șaptea. Peter vorbi mult cu ea. După prânz au plecat să se plimbe prin grădină, iar când s-au întors aveau ochii umezi. Dar toată lumea plânse în ziua aceea. Chiar și tatăl lui Peter.

În acea seară, după ce Gabby și Matt au plecat acasă, l-au ascultat pe Lyndon Johnson. Promitea să reducă bombardamentul, promitea pace. Apoi surprinse pe toată lumea anunțând că nu va participa la viitoarele alegeri prezidențiale. Era ceva despre care

se putea discuta. Ceva diferit de faptul că Peter urma să plece a doua zi dimineată.

În acea noapte veni în camera lui Paxton chiar înainte de culcarea părinților săi. N-a mai avut nici o clipă răbdare, au rămas în pat toată noaptea și au plâns. Nu vroia să moară, nu vroia să ucidă pe nimeni, nu vroia să o părăsească pe fata pe care o iubea și totuși nu exista nici o îndoială în mintea lui că era datoria lui să plece acolo.

Paxton continua să se învinovățească pentru că nu se căsătorise cu el mai devreme, cu toate că atunci i se păruse mult mai rațional să aștepte. Dar ce era rațional acum? Ce mai avea vreun sens? Un război la capătul lumii, într-un loc care nu mai avea importanță dacă îl câștigam sau îl pierdeam? Într-o țară în care nu ne puteam apăra pentru că ne temeam de represalii. Nimic nu mai avea sens. Pentru Paxton totul era confuz.

Peter și Paxton au rămas la fereastră privind cum răsare soarele, apoi s-au întors în pat și au făcut dragoste pentru ultima dată. Când Peter în sfârșit plecă din camera ei se întâlni cu tatăl său pe coridor.

— Bună dimineată, tată. Îi zâmbi trist tatălui său, iar ochii acestuia se umplură de lacrimi. Îl ținuse în brațe când era copil, acum era deja un bărbat în toată firea și lui Ed Wilson i se frângea inima gândindu-se că s-ar putea să-l piardă.

Au luat împreună micul dejun. Toți erau deja îmbrăcați, nu reușiseră să doarmă deloc în acea noapte, fețele lor arătau serioase și îngrijorate. Au mâncat în liniște. Peter vorbi primul după ce-și împinse încet scaunul pe lângă masă.

— Ei bine, probabil nu voi mai mânca așa un mic dejun multă vreme de acum încolo.

Cu siguranță nu unul servit de cineva în uniformă, într-o cameră amenajată pentru așa ceva, cu tacâmuri de argint și șervețele de Porthault. Nu lângă oameni pe care îi iubea și care îl îndrăgeau, nu în haine curate, și nu undeva unde nimeni nu avea de gând să-i facă rău.

— Îmi va fi foarte dor de voi.

Sinceritatea din cuvintele lui îi făcu pe toți să plângă. Își promiteau unii altora că vor fi curajoși, că Peter va veni în curând acasă, că îi vor duce dorul foarte mult. Paxton își dădu seama cât de norocoși erau că puteau să-i spună ce simțeau pentru el. Dacă ar fi fost fratele ei cel care ar fi plecat nimeni nu i-ar fi spus un

cuvânt despre cât de teamă le era, cât de mult îl iubeau.

O jumătate de oră mai târziu au pornit toți patru spre baza militară *Travis Air Force* din Fairfield. Peter era îmbrăcat într-o uniformă nouă și căra în spate un enorm sac. I se spusese să se prezinte la bază la ora prânzului, nu știa precis la ce oră va urca în avion, dar odată ce îi părăsea nu mai conta oricum.

Era o zi călduroasă și însorită. Șoferul familiei Wilson nu scoase un cuvânt tot drumul, dar când au ajuns coborî din mașină și îi strânse mâna lui Peter cu admirație.

— Mult noroc, tinere. Arată-le de ce ești în stare.

Luptase în al doilea război mondial când ideea de război încă mai avea un sens. Când el plecase știa cine este inamicul, cine erau cei buni și cine erau cei răi și de ce anume era trimis să lupte. Peter nu era deloc sigur.

— Îți mulțumesc, Ton. Ai grijă de tine.

Repetă aceleași cuvinte când își luă rămas bun de la ei. O ținu mult timp pe mama în brațe. Ai grijă, mamă... te iubesc. Ea ar fi vrut să cadă în genunchi și să urle la gândul că fiul ei este trimis la război, dar dădu din cap curajoasă, îl sărută printre lacrimi și apoi strânse mâna lui Ed până aproape îi rupse degetele, în timp ce Peter își lua rămas bun de la Paxton. Te iubesc... ai grijă de tine. Apoi se întoarse și dispăru în clădirea cenușie. Nu puteau să-l însoțească mai departe, iar Ed Wilson se gândi că e mult mai bine așa. Fusesse teribil de dureros să-și ia rămas bun de la el, iar vederea avionului care decolează ducându-i copilul în război ar fi fost mult prea mult pentru Marjorie.

Le ajută să intre în limuzină. Cele două femei plângeau una în brațele celeilalte.

— Ar fi trebuit să mă căsătoresc cu el... hohotea Paxton. Marjorie dădu din cap speriată și îndurerată.

— N-aveai de unde știi ce se va întâmpla. Nimeni nu putea bănui. De fapt nimeni nu știa mare lucru despre acest război, despre prețul pe care s-ar putea să-l plătească Peter mergând acolo. Doamne Dumnezeule, sper să fie atent, spuse mama lui încet în timp ce treceau peste Podul Bay înapoi spre San Francisco.

Paxton luă prânzul împreună cu ei. Toți erau prea necăjiți pentru a mai vorbi. În acea după-amiază Paxton își împachetă lucrurile și se întoarse la casa din Berkeley. Avea un examen în acea după-amiază, la ultimul curs de economie, dar se hotărâse

deja să nu se prezinte. Nu-și amintea oricum nimic, decât unde era Peter și ce urma să facă. Tot ce știa era că zbura spre Hawaii, apoi Guam și apoi spre Saigon, dacă putea îi va da un telefon. Dar unde va merge după Saigon nu era prea clar. Paxton spera că niciunde. Cu puțin noroc îl vor așeza la un birou și vor uita de el. Paxton încercase de mai multe ori să-i spună să insiste asupra faptului că era avocat. Dar Peter nu fusese repartizat la administrație. Dacă ar fi fost ar fi rămas în Statele Unite. Nu aveau nevoie de avocați în Vietnam. Aveau nevoie de soldați în acest război care să caute mine, care să vâneze comuniștii în peșterile și tunelurile lor.

Părinții lui Peter au rugat-o să-i sune, să vină la cină, să-i viziteze de câte ori va voi. Dar în acea primă zi nu făcu decât să stea în patul lor mirosind izul de after-shave al hainelor pe care le lăsase în dulap. Peter nu apucase să-și împacheteze lucrurile cu toate că se hotărâseră să renunțe la casa lor în iulie. Paxton vroia să mai rămână cu lucrurile lui și cu el.

Gabby o sună în acea după-amiază. Au plâns amândouă. Gabby se simțea deprimată chiar și în privința copilului.

— Nu vreau decât să-l văd acasă, plânse ea. Au fost întotdeauna foarte apropiați mai ales în ultimii ani când locuiseră în aceeași casă.

— Și eu, spuse Paxton tristă, privind în jurul ei bucătăria tăcută.

— Știi ce zi e astăzi? o întrebare tipică pentru Gabby, dar Paxton nu știa și nici nu-i păsa cu toate că va fi o zi pe care nu o va uita niciodată. E întâi aprilie, ziua păcălelilor!

Paxton aproape zâmbi.

— Asta înseamnă că îl vor trimite acasă și vor spune că le pare rău?

— Ar trebui... cretinii dracului...

Apoi Paxton o auzi pe micuța Marji plângând. Gabby puse jos telefonul promițând să sune mai târziu.

Dar mai târziu sună Peter din Guam. Era miezul nopții însă Paxton nu dormea. Zăcea întinsă în pat gândindu-se la el. Auzindu-i din nou vocea a fost ca un cadou pentru Paxton. A avea doar câteva minute la dispoziție și voia să-i spună că o iubește.

— Și eu te iubesc... ai grijă...

— Te iubesc. Apoi închise, iar Paxton rămase în pat trează toată noaptea.

În ziua următoare sări peste cursuri din nou. A avea nevoie de

timp, mai avea două lucrări de predat, dar în ultimul timp, mai ales de când Peter fusese la *Fort Ord*, Paxton nu mai făcea față cursurilor. Tensiunea era prea mare și se vedea în notele ei de la mijlocul trimestrului. De la Foarte Bine ajunsese la Insuficient la toate materiile. Mai târziu se duse la bibliotecă să-și ia niște cărți pe care i le puseseră deoparte încă de la începutul lui martie. Acum nu mai avea nimic altceva de făcut și era vag necăjită din cauza notelor ei.

A doua zi o sună mama lui Peter. Știa de telefonul primit din Guam de la Gabby. Vroia să știe dacă Paxton se simte bine. Da, se simțea bine. Avea însă un sentiment ciudat ca atunci când murise tatăl ei și când John Kennedy a fost ucis, senzația că se mișcă sub apă. Totul se mișca parcă cu încetinitorul, iar vocile auzite veneau de la mare distanță. Era ca și cum nu-i mai păsa de nimic, nimic din ce se întâmpla nu o mai interesa. Își dorea doar să hiberneze până când Peter se va întoarce, oricând s-ar fi întâmplat asta. Cu toate că îi promisese că se vor întâlni în Hawai când va primi o permisie, de fapt nici el nu știa dacă îl vor lăsa să vină până acolo sau când anume va putea veni. Un lucru era sigur: de îndată ce va avea permisiunea să meargă undeva, urmau să se întâlnească.

— Ai grijă de tine, îi spuse mama lui. Paxton promise așa cum promisese și Peter. După ce puse jos telefonul se gândi să o sune pe Queenie în Savannah, dar n-ar fi vrut să o necăjească.

În seara următoare Paxton urmări știrile la televizor, știind că Peter este deja în Saigon. Dintr-odată au început să o intereseze toate: fiecare reportaj, fiecare cuvânt, fiecare imagine, temându-se că oricare din acei soldați ar fi putut fi Peter. Dar nu știrile despre Vietnam au zdruncinat-o în seara aceea. Ceea ce a urmat. Era reluarea unui reportaj care se transmisese la televizor toată ziua dar pentru că Paxton rămăsese în casă toată ziua nu auzise nimic. Se discuta despre domnul King, apoi au arătat imagini pe ecran... oameni alergând... un hotel... cineva striga... și pe urmă Paxton înțelese. Martin Luther King a fost ucis în Memphis. Ucis. Mort. Împușcat. Privea ecranul, nu-i venea să creadă. Întreaga lume înnebunise. Peter era în Vietnam, iar Martin Luther King a fost ucis... împușcat... cineva îi dorise moartea, mai ales pentru ceea ce reprezentase el. În casa ei din Berkeley Paxton căzu moale într-un scaun, uitându-se la televizor și ascultând ceea ce se spunea. Nimic nu mai avea nici un sens. În acea noapte au început tulburările în oraș. Paxton le auzi și ea. Au fost tulburări și

ciocniri în toate orașele, era strigătul de durere al unei generații care încercase să treacă de moartea lui Kennedy acum cinci ani. Au trecut făclia din mână în mână dar acum inimile și mâinile lor erau prea oboseite pentru a o purta mai departe.

Paxton rămase în întuneric plângând pentru el, iar când sună telefonul nu răspunse. Pentru că știa că nu poate fi Peter. Puteau fi doar prieteni care doreau să-și împartă durerea cu ea, dar ea nu vroia să audă nimic. Nu vroia să vorbească cu nimeni. Nu vroia să facă parte dintr-o lume care ucidea oameni ca el. I se făcea greață numai gândindu-se la așa ceva și urmărind știrile se trezi plângând pentru copiii lui.

— De ce? întrebă ea în liniștea din casă. De ce?... Dădu din cap, își șterse lacrimile incapabilă să înțeleagă. Vineri dimineața se trezi simțind greutatea unei noi depresii. Toate mergeau pe dos începând cu plecarea lui Peter spre Saigon luni la prânz.

A fost un week-end deprimant și deși Paxton rămânea în casă nu putea să învețe nimic. Duminică noaptea avu un coșmar groaznic, cu niște păsări planând asupra ei și încercând să-i atace fața. Se trezi la sunetul telefonului luni dimineața. Un sunet pe care nu-l recunoscuse la început, ținând receptorul la ureche își dădu seama că nu e nimeni acolo, că nu era telefonul, ci soneria de la ușă. Nu-și putea imagina cine ar putea fi. Îmbracă repede halatul lui Peter și se îndreaptă spre ferestrele de la bucătărie ca să arunce o privire. Nu putea să-și dea seama cine era, în cele din urmă se duse la ușa de la intrare, desculță, încă somnoroasă și deschise ochii mari când văzu că era tatăl lui Peter.

— Bună... eu... e o surpriză... ce mai faceți?...

Îi sărută obrazii și în timp ce o făcu văzu lacrimile din ochii lui. Făcu un pas înapoi privindu-l îngrozită, ca și cum n-ar fi suportat să stea prea aproape de el, indiferent ce îl adusese la ea. S-a întâmplat ceva? Rămase așa arătând tânără și frumoasă și foarte, foarte speriată, iar el nu putu decât să dea din cap încercând să se lupte cu lacrimile. Dar voise să vină să-i spună el însuși. Știa că așa ar fi vrut Peter.

— Ne-au sunat noaptea trecută...

Marjorie era încă în pat, îndopată cu calmante când el pornise spre Paxton.

— Paxxie... nu este ușor să-ți spun.

Făcu un pas lung spre ea, o luă în brațe, o strânse la piept și pentru o secundă Paxton ar fi vrut să-și imagineze că este Peter și

nu tatăl lui.

— A murit în Da Nang, spuse el încet. L-au trimis în nord imediat ce a sosit, într-o patrule de noapte. Așa nepriceput cum era l-au trimis în misiune. Paxton voia să-și pună mâinile la urechi să nu mai audă nimic. Peter a fost primul din șir... Ed Wilson începu să plângă. Nu a trebuit să cucerească un deal... nu s-a tras în el... nu a trebuit să distrugă un sat... nici măcar nu a călcat pe o mină... a fost ucis de ceea ce ei numesc „foc amical”, unul dintre băieții noștri a intrat în panică, a crezut că aude vietnamezii în tufiș și l-a ucis pe Peter în schimb. A fost o greșeală... așa ne-au explicat... o greșeală, Pax.

Nu se putea opri din plâns cu toate că venise aici ca să o liniștească pe ea.

— Dar a murit... băiețelul meu a murit... corpul lui va veni acasă vineri.

În timp ce rostea aceste cuvinte, simți o greutate imensă apăsându-i pieptul. Paxton își dori să moară. Dar mai întâi ar fi vrut să-l lovească. Să-l oblighe să-și retragă cuvintele. Începu să-l lovească violent în piept.

— Nu... nu! Nu s-a întâmplat așa!... Nu e adevărat!... Nu vreau să aud nimic!

— Nici eu n-am vrut... dar cred că ai dreptul să știi adevărul.

O privi simțindu-se mizerabil. Omul care crezuse în bombardamentele din Vietnam își pierduse fiul acolo. A murit degeaba!

Nu-și amintea acum decât cum arătase în copilărie nu cum arătase când plecase în urmă cu mai puțin de o săptămână, de Ziua Păcălelilor. Trăise în Vietnam doar o săptămână. Ajunsese acolo miercuri și murise duminică. Mai puțin de o săptămână. Cinci zile. I-au trebuit cinci zile ca să fie ucis. Degeaba. Ucis de „foc amical”. Cum putea fi „amical” dacă ucisese bărbatul pe care îl iubea, dacă ucisese copilul lui?

— În mormântarea va fi peste o săptămână, dar Marjorie crede că ar fi bine să vii cu mine... Eu... eu cred că ei i-ar face bine...

Fără să scoată un cuvânt Paxton dădu din cap. Dorea să fie lângă ei. Erau singura familie pe care o avea. Poate dacă rămânea cu ei, Peter se va întoarce și le va spune că telefonul primit a fost o glumă, că cel care telefonase făcuse o greșeală, că se simțea bine și se vor întâlni în Hawaii.

Paxton intră în dormitorul lor, amortită și fără vlagă, își luă

jeanși și își încălță mocasini. Luă unul din puloverele lui Peter, care încă îi mai păstra mirosul, aruncă tot ce-și imagină că-i va trebui în sacoșă și porni spre mașina domnului Wilson. El îi aminti să închie casa. Îi aduse sacoșă. Paxton se așeză lângă el, simțindu-se ca de piatră.

— E vina mea, nu-i așa? întrebă ea în timp ce traversau podul, uitându-se drept înainte la orașul încă acoperit de ceață. Orașul arăta trist, iar Paxton se simțea mulțumită de asta. Prea mulți oameni au murit în ultimul timp. King... Peter... parcă toată lumea murea în jurul ei.

— Nu spune așa ceva, Paxton. Nu e vina nimănui, doar a băiatului care a apăsat pe trăgaci. A fost un accident. Mâna destinului. Tu trebuie să-ți dai seama.

— Dacă m-aș fi căsătorit cu el ar fi obținut suspendarea.

— Poate nu. Poate ar fi intervenit altceva. Ar fi putut să meargă în Canada, să fugă, să facă o grămadă de lucruri. Cred că el a simțit că e de datoria lui să meargă pentru că l-au chemat. L-aș fi putut obliga să se ducă la Toronto, dar n-am făcut-o. Și eu m-aș putea învinovăți. Nu putem... dacă vom face așa... vom înnebuni.

Paxton îl privi drept în ochi în timp ce el conducea mașina dorind să afle adevărul de la el.

— Mă urâți pentru că nu m-am măritat cu el?

— Nu mai urăsc pe nimeni. Ochii lui s-au umplut de lacrimi, îi mângâie mâna, apoi privi în altă parte. Aș vrea doar ca el să fie încă printre noi.

Paxton dădu încet din cap, incapabilă să mai adauge ceva, recunoscătoare pentru iertarea lui. Rămase liniștită și nemișcată dorind să poată plânge pentru ca lacrimile să-i spele durerea. După furia de la început nu simțea acum decât ură și indignare.

Când au ajuns la casa de pe Broadway, Gabby era deja acolo, iar Marjorie tocmai se sculase. Încă amețită de calmante. Plângeau amândouă, micuța Marjie se clătina pe picioare mâncând prăjituri. Domnul Wilson spuse că are niște treburi de aranjat și se retrase în bibliotecă lăsându-le singure pe cele trei femei. Lângă ele reuși Paxton să-și dea drumul durerii, lângă femeile care îl iubiseră. Plânseră pentru ce a însemnat el pentru ele, pentru ceea ce Peter a spus sau a făcut, și-au petrecut întreaga zi povestind despre Peter, când era copil, când a devenit bărbat. Peter, fiul, fratele, iubitul. Câteodată mai râdeau, apoi îl plângeau din nou sau doar tăceau gândindu-se la el. Era greu de

crezut că nu mai trăiește, că nu va mai da telefon să le spună că se simte bine și că îi pare rău că le speriasse. Însă când sosi telegrama oficială, le confirmă telefonul primit. Au început să plângă din nou. În acea noapte Gabby și Matt au plecat acasă, iar Paxton urcă în camera de oaspeți istovită.

Își petrecu restul săptămânii cu ei, ajutând-o pe doamna Wilson să sorteze lucrurile lui Peter, lăsând-o să vorbească atunci când ea simțea nevoia.

Paxton se gândise de mai multe ori să dea telefon acasă, dar adevărul era ca nu avea nici un chef. Nu vroia să-i spună nici lui Queenie. Vorbind cu ei totul ar fi devenit mai real, iar Paxton nu dorea să trăiască în realitate, nu încă și poate niciodată. Din păcate însă totul devenea mult mai real decât își imaginase ea. Sâmbătă dimineața au primit un telefon care îi informa că pot să ridice „rămășițele pământeste” ale lui Peter. Domnul Wilson apărură în bibliotecă cu o privire sumbră, iar o oră mai târziu Paxton și familia Wilson au plecat la Oficiul de Asistență al Supraviețuitorilor, așteptând împreună cu alte două familii. Erau negri, copiii lor avuseseră optsprezece ani și erau veri. Durerea lor era mare de asemenea, băieții pe care i-au iubit dispăruseră pentru totdeauna.

Peter era într-un coșciug simplu de pin acoperit cu un drapel. Domnul Wilson aranjase ca o furgonetă de la Halsted să îi aștepte. Sosise deja când ei au ajuns acolo. Au fost introduși într-o cameră mică împreună cu Paxton. Și aici era... dovada... băiatul care Peter a fost cândva dar nu va mai fi niciodată... în acest coșciug simplu. Fără să vrea Paxton începu să hohotească. Doamna Wilson căzu în genunchi lângă copilul ei, iar soțul rămase lângă ea încercând să o sprijine.

— Liniștește-te, fetițo, îl auzea Paxton pe Peter spunându-i. E în regulă... draga mea, te iubesc.

Amintirile erau atât de vii, vocea lui încă puternică, nu era posibil ca el să fi plecat. Imposibil și de nesuportat. Dar Peter nu va mai veni niciodată înapoi.

Au rămas așa mult timp. În cele din urmă tatăl lui Peter o ajută pe soția lui să se ridice, o luă pe Paxton de braț și ieșiră afară la lumina zilei. Viața avea mai puțin sens acum. Avea mai puțină importanță ce făceai, unde mergeai, cu ce te îmbrăcai, cu cine te întâlneai, despre ce vorbeai. Fără el, toate erau de prisos.

S-au întors încet acasă, furgoneta duse corpul lui Peter la

Halsted. În acea seară după ce corpul lui fusese mutat într-un alt coșciug și pus într-o cameră liniștită, Paxton îl vizită din nou. Nu putea să creadă că este el în acea cutie de mahon, dar nu voia să privească înauntru pentru a se convinge. Îngenunche lângă el, atinse cu vârful degetelor lemnul și mânerul de alamă.

— Bună... șopti ea în camera goală... eu sunt.

— Știu, aproape îl auzi ea spunând cu vocea lui atât de cunoscută, ochii albaștri, părul la fel ca al ei... buzele care o sărutaseră doar cu o săptămână în urmă. Aceași față era acum în coșciug, băiatul pe care ea îl iubise, pe care îl va iubi întotdeauna și cu toate astea vroiau să o facă să creadă că el o părăsise.

— Ești O.K.? Inima ei îl auzi întrebând-o, iar ochii i se umplură de lacrimi. Nu era O.K. și nu va fi niciodată. Așa cum nu a fost când a murit tatăl ei. Cum puteai să te simți în regulă când pierdeai pe cineva pe care l-ai iubit atât de mult? În ce mai puteai crede apoi, decât în durere și regret? O parte din tine rămâne vulnerabilă, pentru tot restul vieții și o parte ascunsă din tine va ști asta tot restul vieții.

Rămase în genunchi mult timp, simțindu-l aproape de ea, dorind să se împace cu gândul morții lui, dar nu putea. Încerca senzații de suferință și furie împotriva băiatului care apăsase pe trăgaci. Chiar și terminologia era greșită. „Foc amical” ca și cum atunci totul ar fi fost în regulă, pentru că fusese ucis de un american și nu de armata nord-vietnameză. Ce importanță mai avea dacă era mort acum?

Ceremonia înmormântării de luni a fost scurtă și a rupt inimile tuturor. Vestea morții lui Peter a apărut pe prima pagină a ziarului „Morning Sun” și a multor altor ziare. La ceremonie au fost prezenți colegii lui de la școală, profesorii, prietenii și rudele. Familia Wilson o prezintă pe Paxton tuturor. Până la urmă era ca și cum Peter s-ar fi căsătorit cu ea. Acum o invidia pe Gabby. Dacă ar fi avut copilul lui Peter, ar fi avut o parte din el cu ea. Avea douăzeci și doi de ani, îl iubise pe Peter de la optsprezece ani și trăise cu el trei ani de zile. Paxton știa că ceea ce a fost Peter și ce anume a reprezentat el în viața ei va rămâne în inima ei pentru totdeauna.

Rămase cu familia Wilson încă o zi, apoi pentru că se simțea ciudat, se întoarse la casa ei din Berkeley. Rămăsese foarte în urmă cu cursurile, nu avea nici un sens să se întoarcă la școală, dar știa că trebuia. Nu mai era posibil să termine în iunie, dar nici

nu-i mai păsa.

În luna mai primi o prelungire ca să-și completeze cursurile pe perioada verii. Tot atunci o sună și fratele ei. Nu-i auzise vocea de mult timp. La început nu-și dădu seama cine e, dar accentul grav din vocea lui o făcu să-l recunoască.

— Bună... s-a întâmplat ceva? Nu se putea gândi decât la așa ceva. De la moartea lui Peter acum o lună, nu aștepta decât vești rele și se simțea ușurată dacă nu o suna nimeni.

— Nu... eu. Nu vroia să o mintă, dar nu știa cum să înceapă. N-au fost prea apropiați, iar pentru ea vestea nu va fi plăcută. Mama mi-a spus să-ți dau un telefon.

— E bolnavă? Sau poate Allison, sau copilul? Nu putea să-și dea seama.

— Nu, ea se simte bine, lungi el cuvintele, dar n-avea cum să scape. Trebuia să i-o spună. Paxton... e vorba despre Queenie.

Inima lui Paxton se opri și ar fi vrut să pună jos receptorul înainte ca el să continue. Dar nu scoase un cuvânt și ținu strâns receptorul așteptând.

— A murit azi noapte în somn, Pax. Nu a suferit deloc. Doar inima a încetat să-i funcționeze... asta-i tot. Mama s-a gândit că ar trebui să știi și m-a rugat să-ți telefonez.

Ar fi putut suna ea și să-i spună cât de rău îi pare, dar nu o făcuse.

— Eu... da... eu. Nu putea forma cuvintele. Ultima persoană pe care o iubise pe lumea asta dispăruse și ea, nu mai rămăsese nimeni. Îți mulțumesc, George. Vocea lui Paxton suna răgușită la telefon și lui George îi fu milă de ea. Știi când o înmormântează?

— Una dintre fiicele ei a venit astăzi după ea și cred că ne-a spus că va fi mâine. Mama va trimite flori din partea noastră, dar nu cred că ar trebui să mergi acolo dacă asta vrei să faci.

Înmormântarea va avea loc în cartierul negrilor, iar majoritatea oamenilor nu ar fi înțeleș legătura sufletească dintre ele. Fără îndoială ar fi fost singura albă prezentă la ceremonie.

— Bine, e mai bine așa, spuse ea vag. Mulțumesc că m-ai sunat.

Paxton închise telefonul, apoi hoinări prin casă, iar după-amiază porni prin oraș. Ajunse până la plajă, se plimbă de-a lungul țărmului. Se gândea la ei, la oamenii care o iuberă și care nu mai erau. Queenie și Peter... acum unsprezece ani tatăl ei. Era ca și cum ar fi avut prieteni „acolo” undeva care o așteptau, oameni pe

care îi iubise și care o iubiseră cu adevărat. I se părea o cruzime faptul că acum trebuia să trăiască singură. De la moartea lui Peter câțiva băieți o invitaseră în oraș, dar Paxton era îngrozită. Nu se putea imagina ieșind în oraș cu un alt bărbat. Până și Gabby încercase să-i aranjeze ceva, cu unul din prietenii lui Matt dar Paxton îi spusese direct că nu era interesată.

În acea după-amiază în drum spre casă se opri la familia Wilson, dar nu erau acasă. Paxton se întrebă cum de puteau trăi fără el, știind că era mort și plecat pentru totdeauna, că murise degeaba, într-un fel fusese asasinat. Era greu de trăit cu așa ceva. De multe ori Paxton își dorea să moară, să adoarmă și să nu se mai trezească, pentru a nu fi obligată să continue fără el.

Au sunat-o a doua zi când au aflat că îi căutase. Mama lui se simțea mult mai bine. Era încântată de fetița lui Gabby. Au vorbit și despre Peter, dar parcă nu-i mai era așa de greu să-și controleze emoțiile.

Mama ei o sună în acea după-amiază ca să-i spună că-i pare rău pentru Queenie și ca să se intereseze de data absolvirii. Mai era o lună până atunci, iar ea, Allison și George plănuiau să vină în vizită cu această ocazie. Toată săptămâna Paxton încercase să-și adune curajul necesar pentru a le da telefon, dar nu reuși.

— S-a schimbat ceva, o anunță ea pe mama ei care păru surprinsă.

— Ce anume?

— Nu voi absolvi decât în septembrie. Nu voi termina cu clasa mea. Îmi voi termina lucrările, iar ei îmi vor trimite diploma prin poștă.

Iar restul vieții mi-l voi petrece încercând să-mi dau seama de ce Peter și cu mine nu ne-am căsătorit.

De fapt lui Paxton nu-i mai păsa. De nimic. Nu se mai preocupa de absolut nimic.

— Așa se face pe acolo? Îți trimit diploma prin poștă? Ce deziluzie!

— Nu-i chiar așa. E în regulă, vocea lui Paxton era inexpresivă.

— De ce nu termini în iunie? În ton se simțea o ușoară acuzație.

— Of... s-au întâmplat multe în această primăvară. Am fost foarte ocupată.

— Ce ai făcut? Mama ei nu avea de gând să întrebe dacă se mai întâlnea cu Peter. Nu voia să se enerveze. De un an de zile bănuia că trăiau împreună. Dacă nu încerca astfel de prostii în

Savannah era treaba ei ce făcea în California. Avea deja douăzeci și unu de ani și Beatrice Andrews era destul de deșteaptă ca să-și dea seama că nu o poate opri. Mergi la prea multe petreceri? Încercă ea să trăncănească puțin cu fiica ei.

— Nu chiar.

— Dacă nu termini în iunie când vii acasă?

— Nu știu, suspină Paxton... nu știu nimic. Încercă să-și oprească lacrimile, dar Beatrice Andrews nu băgă nimic de seamă. Dacă va trebui să continui cursurile nu voi putea să încep să lucrez decât în septembrie.

Se gândea să lucreze din nou la „*Morning Sun*”. Dar în vara asta își plănuiuse nunta și ea nu va mai avea loc. Nimic nu se va mai întâmpla de acum încolo. În toată ceața care o înconjură Savannah i se părea fără importanță.

— Nu știu când voi veni acasă, mama.

— Încearcă măcar pentru câteva zile la vară. Micuțul James Carl e așa de dulce, nu-ți vine să crezi.

I se păru ciudat ca mama ei să fie entuziasmată de nepotul ei, dar Paxton se bucură pentru ea. Nici asta nu mai avea importanță. Orice posibilă relație între ele dispăruse de mult timp.

— Voi vedea cum mă descurc cu școala.

Încerca însă doar să o liniștească pe mama ei. Nu mai avea nici un chef să se întoarcă acolo. Vroia să termine școala, să-și ia o slujbă și apoi dacă nu avea încotro va merge în Savannah de Crăciun.

În general însă nu se gândea la ei. Se gândea doar la Peter, încercând să-și termine cursurile. Erau zeci de lucrări pe care nu le terminase, examenele la care nu se prezentase. Privind în urmă la munca ei din ultimele patru sau cinci luni era o minune că i se permitea să termine în septembrie. Când decanul o chemase la el și o întrebase de ce notele ei au ajuns așa de mici, Paxton îi spusese despre Peter care murise în Da Nang, iar în ce-i privea pe ei asta explica totul.

În iunie începuse să se descurce destul de bine cu învățătura, când într-o seară venind acasă de la bibliotecă auzi un țipăt ascuțit. Privi în jurul ei, câțiva oameni alergau. Nu-și putea imagina ce se întâmplase. Un accident? O demonstrație? Țipătul a fost auzit și de alți oameni și fiecare se întreba ce se întâmplase. Parcă era din nou 1963, oamenii plângeau grăbindu-se spre casă ca să urmărească știrile la televizor. Paxton simți străbătând-o un

fior în timp ce îi urmărea. Nu știa ce sau cine, dar era clar că se întâmplase ceva groaznic.

— Ce s-a întâmplat, întrebă pe cineva de lângă ea, dintre cei ce se adunaseră în jurul unei fete cu un radio în mână care plângea pe treptele unei case.

— RFK... a fost împușcat... în Los Angeles.

— Kennedy? Da, el. Un alt Kennedy. O altă moarte. Fratele lui, apoi Martin Luther King și Vietnamul... Queenie... Peter... și acum asta era prea mult... prea des... prea multă suferință. Toți s-au preocupat de atâtea lucruri și toți mureau pe rând. Era greu să te maturizezi, să îmbătrânești, să renunți la speranță. Cui îi mai păsa? Cine dorea ceea ce ei aveau de oferit? În cele din urmă făclia ajunsese să ardă degetele tuturor.

— A... sst! Radioul a fost dat la maximum, iar vocea prezentatorului se frânse când anunță: Robert Kennedy a murit. A fost împușcat în timp ce își rostea discursul de învingător la alegerile preelectorale în California. Câștigase, pierduse și murise în același timp. La fel ca și copiii, soția, și toți cei care l-au îndrăgit.

Paxton ascultă, apoi se întoarce și plecă acasă, lăsându-și cărțile pe treptele bibliotecii. Nu mai avea importanță. Nu le mai dorea.

Rămase în bucătărie în noaptea aceea, singură, cufundată în gânduri, privind pe fereastră, știind că nu mai rămăsese nimic pentru ea aici, nimic de făcut, nimic de învățat. Învățase tot ce-și dorise, iar lecțiile le plătise foarte scump. Acum era doar tristă. Nu simțea nici durere, nici suferință, nici disperare, doar tristețe. Robert Kennedy plecase și erau prea mulți cei care plecaseră cu el. În acel moment douăzeci și două de mii opt sute cincizeci și unu de oameni muriseră în Vietnam.

În acea noapte Paxton împachetă câteva din lucrurile ei și aranjă restul împreună cu ale lui Peter în dulap. Dimineața porni spre oraș și se opri să-l viziteze pe Ed Wilson la ziar. O privi cum intră în cameră și observă ravagiile ultimelor luni. Toată lumea de la ziar era înnebunită de asasinatul împotriva lui Kennedy. Un alt Kennedy. Un alt frate. O altă victimă. Paxton părea neașteptat de rezervată, ciudat de rece și din păcate mult mai bătrână. O fată frumoasă care îmbătrânise. Își purta bătrânețea în ochi, în felul în care se mișca, în lucrurile pe care nu le spunea dar le simțea. Pierduse prea mult. Avusese prea mare încredere. Crezuse în

bine, în fericire, în datorie. Toate au fost minciuni. Sfârșitul fericit nu apare întotdeauna. Îmbătrânești și mori, câteodată mori prea tânăr. Au murit prea mulți în viața ei, iar lui Ed Wilson, cu bogăția lui de ani și propria durere, i se făcu milă de ea.

— Ce pot face pentru tine, Paxton? Era serios, dar îi zâmbi când se aplecă și o sărută pe obraji. Ai slăbit prea mult. Vino mai des în vizită la noi.

— Tocmai am lăsat lucrurile lui Peter acasă, în Berkeley.

Vocea îi suna ciudat, iar el o privi intrigat.

— Pleci undeva? se încruntă privind-o, ochii ei erau așa de triști și se întrebă dacă vor mai zâmbi vreodată.

— Depinde de dumneata, spuse ea calm. M-am hotărât să părăsesc școala.

— Am înțeles că ai primit o prelungire ca să termini în septembrie. Îi povestise când o primise, iar el se simțise ușurat. Știa cât de importantă era școala pentru ea. Paxton, despre ce e vorba? i se adresă ca un tată, iar ea îi zâmbi. În ultimii patru ani fusese mai mult decât un tată pentru ea și se întreba dacă îi va da ceea ce venise să-i ceară. Dacă nu, atunci altcineva o va face.

— Vreau o slujbă.

— Ai oricând una aici. Știi asta. Dar n-ar fi mai înțelept să rămâi la Berkeley în vara asta să-ți obții diploma? De ce te grăbești?

— Nu am de gând să termin școala. În acea dimineață când plecase de acasă știa că nu se va mai întoarce. Luase singurele lucruri ale lui Peter care aveau importanță pentru ea: cărțile de poezie pe care le primise de la el, ceasul pe care îl purtase când era copil, dăruit ei de familia Wilson pe care îl avea acum la mână și câteva insigne.

— Vreau să lucrez pentru dumneata domnule Wilson.

— Aici? Ceva din ochii ei îi spunea că era vorba de mai mult. Și avu dreptate. Paxton dădu din cap încet când el o întrebă.

— Nu, nu aici. Deocamdată nu. Vreau să merg în Saigon, o spuse încet și calm, iar ochii lui s-au mărit privind-o. Vroia să plece din mai multe motive, toate greșite. Pe urmele lui Peter. Să moară. Să-l răzbune, poate. Sau poate doar pentru că-și pierduse încrederea în propria-i țară. Ed Wilson știa că această a doua moarte a unui Kennedy atât de curând după cea a lui Martin Luther King va zdruncina tineretul națiunii și era evident că Paxton era marcată de această nouă crimă. În ochi avea o privire tulbure, stătea dreaptă și rigidă în biroul său. O tânără care renunțase la

toate, sau le pierduse, sau poate amândouă. Dar indiferent din ce motive vroia să plece în Saigon, el nu avea de gând să o ajute.

— Nici nu poate fi vorba de așa ceva.

— De ce? Ochii ei scăpărară. Ed Wilson putu să vadă că era foarte hotărâtă chiar dacă nu avea dreptate.

— Pentru că este un loc pentru un corespondent experimentat. Pentru Dumnezeu, Paxton, e război acolo. Știi foarte bine ce ți se poate întâmpla acolo. Chiar dacă nu te trimitem în locurile fierbinți, poți să zbori în aer într-un bar sau din cauza unui „foc amical” ca și Peter.

Menționarea numelui lui Peter îi duru pe amândoi, dar trebuia să o spună, pentru binele ei. Nimic din ce-i va spune ea nu va putea să-i schimbe hotărârea, cel puțin așa credea el. Paxton era însă perseverentă.

— Sunt trimiși să lupte și să fie uciși băieți mai tineri cu patru ani ca mine.

— Asta vrei? o întrebă el cu lacrimi în ochi, să mori în același loc ca și el? Asta va fi cadoul tău pentru el? Doar atât aștepti de la viață, Paxton? Știi cum te simți, tu și întreaga ta generație credeți că țara asta nu mai valorează doi bani și în momentul de față nu sunt sigur dacă nu ai dreptate. Dar plecarea la Saigon într-o misiune de sinucidere nu este o soluție.

— Vreau să spun adevărul oamenilor, indiferent care este acest adevăr. Vreau să văd cu ochii mei ce se întâmplă acolo. Vreau să aflu singură nu să mi se povestească la știri în fiecare seară. M-am săturat până peste cap să stau într-o bibliotecă tot restul vieții mele și să citesc despre cum mor alții.

— Așa că vrei să mori, nu-i așa? Încearca să o oblige să recunoască, dar dacă acesta era adevărul Paxton nu-i mărturisi.

— Nu, vreau adevărul. Nu-l vrei și dumneata? Nu vrei să știi de ce a murit? Ce se întâmplă într-adevăr acolo? Vreau să ieșim naibii odată din Vietnam și vreau să știu de ce nu am făcut-o până acum. Dacă voi ajunge acolo eu nu voi fi un corespondent epuizat cu opinii politice uzate care trebuia să cânte în strună cuiva și să-și protejeze slujba. Nu, nu vreau să mor și, dacă da, ce-i cu asta, poate o să mor pentru o cauză care să merite, pentru adevăr și atunci s-ar putea să nu fi mers acolo degeaba!

— Paxton... niciodată nu va merita. Peter a murit degeaba. Nu merită să mori pentru mizeria de acolo. Eu am greșit. Tu ai avut dreptate, ca și Peter. Nu avem ce căuta acolo. Nu cred că vom

putea câștiga. Și eu vreau să ieșim de acolo. Nu mi-am imaginat că o să mă aud spunând așa ceva. M-am întâlnit cu noul ministru al apărării săptămâna trecută în Washington. Clark Clifford m-a convins. Dacă vrei să scrii un articol vorbește cu el. Bineînțeles că te voi angaja la ziar. Du-te unde vrei în țara asta și scrie-ți articolele. Fii un reporter special, bagă-ți nasul în ce problemă vrei, scrie despre ce vrei tu, dar eu nu te voi trimite în Vietnam. Dacă ți se întâmplă ceva nu mi-o voi ierta niciodată. Îi datorăm memoriei lui Peter să avem grijă de tine, și tu i-o datorezi de asemenea. O privi drept în ochi pe Paxton, dar nu o convinse.

— Îi datorez lui Peter mult mai mult. Ochii ei se micșorară și îl privi atentă pe omul care ar fi putut fi acum socrul ei, dar nu va mai fi niciodată. Și i-o datorezi și dumneata. Paxton se ridică hotărâtă. Domnule Wilson, n-am de gând să stau aici ca o lașă, așteptând ca alți oameni să găsească răspunsurile, mă duc acolo fie că mă trimiți sau nu. Dacă trebuie voi pleca singură și îmi voi vinde articolele de acolo. Poate că cineva le va publica.

El se ridică în picioare și o privi din spatele biroului său, apoi întinse mâna și îi atinse brațul.

— Paxton, nu face așa ceva...

— Trebuie.

Rămase așa privind-o, știind că se schimbase foarte mult, nu mai era fata care urma să se căsătorească cu fiul lui. Se maturizase, așa cum era mai greu, în durere, suferință și dezamăgiri amare.

— Nu te pot convinge? Nu mai poți aștepta? Mai gândește-te șase luni. Poate până atunci plecăm de acolo, spuse el cu speranță în voce.

— Nu vom pleca. Suntem mințiți. Tocmai asta vreau să descopăr.

— Paxton, tot ce ai făcut tu până acum a fost să scrii niște articole în vacanța de vară, habar n-ai ce înseamnă să fii un corespondent într-un loc ca acesta. Îți trebuie ani de pregătire pentru o astfel de numire.

Paxton îi zâmbi trist.

— E ciudat, nu le trebuie ani ca să pregătească soldații. Îi trimit să moară acolo fie că sunt pregătiți sau nu. Eu sunt pregătită, domnule Wilson, știu că sunt.

O parte din el știa că avea dreptate. Avea atitudinea potrivită. Era tristă, dură, isteată și îi păsa... din cauza lui Peter. Bătrânul

jurnalist din el era convins, dar tatăl simțea că trebuie să încerce să o convingă să renunțe.

— O să mă trimiteți? Îi aruncă o privire directă și lui îi veni din nou să plângă. Ar fi făcut orice pentru ea doar asta nu. Și știa că dacă nu o trimite el o va trimite altcineva, poate chiar în zonele de luptă și până la urmă va fi ucisă. Poate dacă o angaja el, ar putea-o proteja mai bine.

— Bun, sunt de acord dacă îmi juri că vei face ceea ce ți se spune și vei urma exact instrucțiunile noastre.

Ochii ei s-au luminat ca un foc de artificii și pentru prima dată după multe luni de zile Paxton era fericită.

— Paxton, ai auzit ce-am spus? Îi vorbi ca unui copil neastâmpărat căruia i se permitea să meargă la petrecere, dar numai în anumite condiții.

— Fără petreceri și spectacole de modă. Amândoi au izbucnit în râs. Nici o șansă ca acestea să fie activitățile zilnice din Saigon.

— Ești chiar atât de hotărâtă, Paxton? Nu-ți pot schimba părerea?

Se lăsă să cadă pe scaunul din spatele biroului cu, o privire învinsă pe chip, iar Paxton dădu din cap. Strălucea. Câștigase. Toată noaptea se gândise la ce avea de făcut și pentru prima dată după mult timp, dacă nu era chiar fericită, era în sfârșit liniștită.

— Voi face o treabă bună pentru dumneata. Jur.

Paxton era entuziasmată, din nou plină de viață. Într-un fel se simțea ușurat pentru ea, dar și îngrozit. S-ar fi bucurat mai mult dacă ar fi arătat așa din cauza unui băiat pe care l-a întâlnit. Ar fi fost mai în siguranță.

— Nu-mi fac probleme pentru cum vei scrie, îmi fac probleme pentru fundulețul tău, îi spuse el pe față, ai grijă de el altfel o să vin până acolo și ți-l învinețesc. Să știi că nu glumesc.

Apoi suspină adânc, își trecu mâna prin părul argintiu.

— Marjorie o să mă omoare pentru asta. Iar Gabby... of Doamne... era să uit. O privi speriat pe Paxton. A născut noaptea trecută... un băiețel. Îl vor numi Peter.

Nu era o surpriză. Nimic nu mai era. Paxton se bucură pentru Gabby. O viață pentru o altă viață. În timp ce Robert Kennedy părăsea această lume ucis de un nebun, copilul lui Gabby intra în ea plin de speranțe, iar Peter îi privea de undeva împrumutându-i numele pentru că el nu mai avea nevoie de el.

— Mă bucur pentru ei. Gabby e bine?

— Se simte bine. Ne-a sunat imediat după naștere. După părerea lui Matt a fost o naștere ușoară. Sunt sigur că se vor bucura să te vadă.

Paxton se gândi că va fi ciudat să vadă băiețelul care purta numele de Peter. Știa că nu vor fi copiii în viața ei, nici bărbați. Nu-și dorea altceva decât să meargă în Vietnam și să afle adevărul despre război. Ciudat cât de mult se schimbase viața ei. Toate visurile ei de odinioară au dispărut. Harvard, apoi Berkeley, Peter... acum vroia să afle ce se întâmplă și să le spună oamenilor din America pentru ca ei să știe de ce mor în Vietnam soții și fiii lor.

— Cât de curând pot pleca? Voia să-i forțeze mâna și el o știa. Privi spre calendarul său, își făcu câteva însemnări, apoi își înălță capul și o cercetă atent.

— Lucrurile astea cer puțin timp. Va trebui să vorbesc cu șeful biroului nostru de presă de acolo, să vedem de ce avem nevoie...

— N-am de gând să aștept șase luni.

— Știu, spuse el încet, mă gândeam la o săptămână, două, cel mult trei. Mă gândeam că vei avea nevoie de timp ca să te organizezi, să primești ultimele instrucțiuni, să-ți faci injecțiile. Hai să zicem două săptămâni. Ți se pare destul de rezonabil?

Paxton dădu din cap aprobator, uimită că până la urmă câștigase. Îi zâmbi ușor. Reușise.

— Foarte rezonabil. M-am gândit să merg acasă pentru câteva zile, să-mi iau rămas bun de la mama.

— Foarte bine. Îți voi telefona acolo să-ți spun când să te întorci. Poți să începi injecțiile acolo. Știu că vor fi destul de multe. Fratele tău va putea să se îngrijească de asta, dacă vrea.

Se întreba dacă și familia ei va încerca să o oprească, dar cunoscând-o bine știa că odată hotărâtă nu va da înapoi. Era o fată curajoasă cu o inimă de aur, iar el știa mai bine decât oricine altcineva că o parte din inima ei era sfărâmată. Se ridică din nou și ocoli biroul venind lângă ea.

— A fost un an greu pentru toți. Sper că nu faci o greșală, spuse el ținând-o în brațe și sărutându-i creștetul capului. Nu vrem să te pierdem și pe tine.

— Nu se va întâmpla așa ceva, șopti ea.

Stând lângă el, Paxton simți, într-un mod ciudat, că nu i se va întâmpla nimic pentru că avea binecuvântarea lui Peter.

Capitolul 10

Paxton sosi în Savannah într-o vineri după-amiază, la două zile după ce Robert Kennedy a fost împușcat, la timp pentru a urmări la televizor trenul care îi ducea trupul acasă. În toate orașele oamenii făceau cu mâna, plângând pentru o nouă speranță pierdută. Iar de data asta nimeni nu o așteptă pe Paxton la aeroport.

Îi telefonase mamei pentru a o anunța că sosește, dar ea trebuia să participe la un ceai oferit de clubul ei de bridge. Paxton nu se supără, măcar așa avea posibilitatea să meargă acasă singură, să stea în bucătărie și să se gândească la Queenie.

Mama ei angajase pe altcineva după ce Queenie murise, tot o negresă, dar mai tânără. Lucra în casă doar ziua și acum era plecată la cumpărături. Într-un fel Paxton se bucură. Avea prilejul să rămână singură în bucătăria lui Queenie. I se părea straniu să fie acolo fără ea. Își aminti cu durere de ultimele ei cuvinte când discutaseră pentru ultima dată.

Câteodată, dacă aștepți, viața nu-ți mai dă șansa să faci ce ai vrea să faci. A avut dreptate. Dar Queenie știa deja. Pentru că dacă exista rai atunci Queenie cu siguranță era lângă Peter.

Trântitul ușii întrerupse gândurile lui Paxton. Auzi pași în hol. Era noua servitoare care aproape țipă când o văzu pe Paxxie.

— Îmi pare rău, sunt Paxton Andrews. Tocmai am sosit din California. N-am vrut să te sperii.

Tânăra arăta speriată, dar apoi își reveni. Era cam de vârsta lui Paxton, avea o față drăguță, era mică de statură și cam îndesată.

— Mergeți la școală în California?

— Exact.

— Și acum ați absolvit-o? spuse ea atent ca și cum ar fi fost ceva foarte important.

— Nu, nu am terminat-o încă.

Nu îi spuse că venise acasă să-și ia rămas bun de la familia ei înainte de a pleca în Vietnam. Va trebui să-i spună mamei ei mai întâi. Discutară despre nimicuri și o ajută să ducă cumpărăturile în bucătărie. Mama sosi peste o jumătate de oră.

Lui Paxton i se păru că arată cumva mai bătrână. Dar se ținea bine, părul îi era proaspăt aranjat. Fața doar era mai obosită și mai plină de riduri. Îi spuse că se simte bine, că Paxton arată prea

slabă, apoi îi ceru lui Emmalee să le aducă ceaiul și pâine prăjită cu scorțișoară în salonul din față.

După prima înghițitură Beatrice Andrews o privi atent și o întrebă de ce venise acasă. Nu era proastă și-și dădea seama că există un motiv pentru această călătorie. Știa că lui Paxton nu-i place să vină acasă și dacă n-ar trebui nu ar veni deloc.

— Te căsătorești cumva? o întrebă ea privind-o ciudat. O privire care arăta dezamăgirea ei pentru că știa cine e băiatul, și nu era din Sud, dar era interesată pentru că singura ei fată urma să devină mireasă. Paxton clătină din cap, părându-i rău că o dezamăgește.

— Nu. Nu mă mărit. Mă tem că nu se va întâmpla în curând.

Vorbea calm, iar mama ei o privi surprinsă, simțind că mai există ceva, dar Paxton nu voia să-i spună.

— Nu te mai întâlnești cu băiatul acela? Peter a fost întotdeauna „băiatul acela”, iar cuvintele astea o făcură pe Paxton să zâmbească. Era mort de două luni, șocul primei dureri începuse să dispară. Rămăsese doar părerea de rău și o suferință surdă care vor exista întotdeauna. Dar le putea face față. Nimeni nu putea să-și dea seama cât de mult tânjea după el, poate doar familia Wilson și alții care suferiseră pierderi asemănătoare. Dar acum, pentru că urma să meargă în Vietnam, chiar dacă durerea încă exista, Paxton se simțea mai bine.

— Eu... își căuta cuvintele, e destul de greu să-ți explic. Nu are importanță.

Nu are importanță, mama, e mort, atât. Nu-și putea imagina ca mama ei să o înțeleagă, să-i simtă durerea și de aceea nu-i spusese până acum. Să-i spună adevărul ar fi fost mult prea dureros.

— S-a întâmplat ceva? Beatrice Andrews voia să știe, iar privirea ei o făcu pe Paxton să se agite. Nu putea scăpa. Ce s-a întâmplat?

— El... ah. Paxton auzea ceasul bunicului ticăind în colțul camerei și se concentra asupra draperiilor ca să nu vadă fața mamei când îi va spune. A... plecat în Vietnam... și a fost ucis în Da Nang în aprilie.

Urmă o liniște fără sfârșit. Paxton se blestemă în gând pentru că ochii i se umplură de lacrimi. Pe neașteptate o simți pe mama ei mișcându-se lângă ea. Se întoarse surprinsă și o văzu pe femeia care-i fusese toată viața o străină așezată lângă ea cu lacrimi în

ochi.

— Îmi pare atât de rău... Știi ce simți... cât este de groaznic.

Își puse brațele în jurul lui Paxton care se trezi hohotind. Plângea pentru Peter... pentru cei doi Kennedy... pentru Queenie și Martin Luther King... și pentru tatăl ei... de ce a trebuit ca ei să moară? De ce au plecat? De ce și-a condus singur avionul pe furtună? De ce nu s-a căsătorit cu Peter când ar fi putut să o facă? Încercă să-i spună mamei ce simțea, dar nu-i ieșeau pe gură decât cuvinte confuze. Mama ei o legăna ușor cum nu o făcuse niciodată, iar Paxton își aminti de Queenie.

— De ce nu mi-ai spus nimic? Erau cuvinte de reproș blând, dar privirea din ochii ei îi spunea lui Paxton că mama era mai înțelegătoare decât bănuise ea.

— Nu știi. Poate dacă ți-aș fi spus ar fi devenit mai dureros. Cred că n-am fost în stare.

— Cât de groaznic pentru familia lui!

— Sora lui, Gabby, a născut un băiețel acum două zile și l-a botezat Peter.

Asta o făcu să plângă din nou, pentru că ea niciodată nu va avea copiii lui. Părea că plânge pentru toți și pentru toate. În cele din urmă își puse brațele în jurul mamei și îi mulțumi. Era prima data în viața lor când se stabilea un contact între ele.

— Știi cum te simți, spuse mama spre surprinderea lui Paxton. Îmi amintesc ce-am simțit când a murit tatăl tău... eram dezorientată... și furioasă... tristă. Va trece greu. Te va dura întotdeauna. Nu în fiecare zi, dar când te vei gândi la el, va fi mereu un loc trist în inima ta pentru ce s-a întâmplat. Mângâie ușor mâna fiicei sale. Într-o zi însă va apărea altcineva, vei avea un soț și copii. Dar ți-l vei aminti și îl vei iubi totdeauna.

Paxton nu-i spuse că nu-și putea imagina un alt bărbat în viața ei sau copii care să nu fie ai lui. Mama ei avea dreptate, îl va iubi mereu. Apoi mama îi puse întrebarea de care Paxton se temea:

— Vei veni acasă în septembrie, draga mea? Nu prea mai are sens să rămâi în California.

Câștigaseră până la urmă. Venea acasă. Aventura ei sentimentală cu „acel băiat” se terminase. Dar Paxton clătină ușor din cap și așteptă, căutând cuvintele potrivite. N-ar fi vrut să o rănească. Mama îi dăduse în sfârșit ceva de care avusese nevoie de mult timp. Ar fi vrut să-i mulțumească nu să o facă să sufere. Însă acum nu mai avea de ales.

— Am părăsit școala ieri...

Casa în care am fost așa de fericită cu Peter... Am părăsit totul pentru că Robert Kennedy a fost ucis și nu mai pot suporta nebunia din această țară. Așa ca voi merge într-un loc unde nebunia era și mai mare, dar măcar acolo nebunia se putea vedea cu ochiul liber.

— Ai renunțat la studii? Mama ei arăta șocată pentru că știa că a renunța la așa ceva nu era în firea fiicei sale.

— Nu am mai rezistat. Aș fi putut rămâne încă zece ani și tot n-aș fi fost capabilă să mai scriu o lucrare, să dau un examen. Nu mai avea nici un sens. Nu-mi mai amintesc de ce am vrut să merg acolo.

— Dar e ultimul trimestru, spuse mama confuză și brusc se întrebă dacă Paxton nu era puțin nebună. Ai putea termina în toamnă. Paxton, nu se poate să pierzi tot ce ai muncit până acum. Ești la câțiva centimetri de linia finală.

Paxton o aprobă simțindu-se mizerabil. Era adevărat. Mama ei avea dreptate. Dar nu putea continua.

— Știu, dar de când a plecat Peter nu sunt în stare să mai gândesc. De când a plecat la instrucție pe la mijlocul lui ianuarie, n-am fost în stare să scriu o singură lucrare.

— E firesc să fie așa. Poate ai putea termina aici. Și să-ți iei o slujbă la ziar. Știi cât de mult te așteaptă.

Încerca să o încurajeze. Lui Paxton i se făcu milă. Nu știa ce urmează.

— Mama... Paxton întinse mâna și îi atinse brațul, încă recunoscătoare pentru că o înțeleșese în privința lui Peter. M-am angajat ieri, spuse ea încet.

Fața lui Beatrice Andrews se întunecă.

— În San Francisco?

Urmă o pauză lungă în timp ce Paxton se gândea cum să-i spună.

— La ziarul „*Morning Sun*”. Dar nu în San Francisco.

— Atunci unde?

— Voi fi corespondent în Saigon.

Se lăsă tăcerea, apoi brusc mama își ascunse fața în mâini și începu să plângă. De data asta Paxton o ținu în brațe. Apoi se întoarse spre copilul pe care abia îl cunoștea simțind că era străina dintotdeauna.

— Cum poți face așa ceva? Încerci să te omori? Să te sinucizi?

Și eu am simțit la fel după ce a murit tatăl tău, spuse ea sunându-și grațios nasul într-o batistă de dantelă, dar eu te aveam pe tine și pe George. Trebuia să mă gândesc la viitorul tău. Știi că acum lucrurile ți se par deprimante, dar va trece, Paxton, trebuie să ai răbdare.

— Știi, mama, știu cum ți se pare plecarea mea. Dar este ceva ce trebuie să fac. Nu pot rămâne aici să aștept ca viața să-și urmeze cursul. Vreau să fiu în Vietnam. Vreau să înțeleg ce s-a întâmplat. Vreau să se oprească. Vreau să ajut să se oprească mai devreme. Vreau ca oamenii să le pese de ce se întâmplă acolo. În fiecare seară, urmărim la televizor cum sunt uciși oameni, iar noi ne mâncăm cina. Nimeni nu observă. Nimeni nici măcar nu tresare. Chiar dacă ceea ce voi face va scurta cu zece minute războiul, atunci poate că e destul. Poate că în acele zece minute cinci oameni ar fi fost uciși... poate ceva din ce voi face îi va salva.

— Dacă vei fi tu ucisă, Paxton. Dacă vei fi tu și nu altcineva? Te-ai gândit la asta? La ce ar însemna pentru mine? Ești femeie. Doamne Dumnezeule! Nu trebuie să mergi! Ești încă îndurerată din cauza aceluia băiat. Va trebui să rămâi acasă să te liniștești. Rămâi aici, nu pleca.

Mama o implora și asta îi zdrobea inima, dar Paxton știa că trebuie să plece. Era destinul ei.

— Mama, trebuie să plec. Dar îți promit, voi fi foarte atentă. Nu vreau să fiu ucisă.

Și Ed Wilson își imaginase același lucru. Câteodată era tentată să-l urmeze pe Peter, când trecea peste câte un pod se gândea să oprească mașina și să sară. Dar nu o făcuse. Iar acum știa că există ceva mult mai important de făcut decât să fugă de realitate.

— Te rog... nu pleca, Paxton. Te implor...

— Mama, nu...

Și pentru a doua oară în viața lor cele două femei s-au îmbrățișat. Gheața a fost spartă, s-a format o legătură, dar pentru Paxton era prea târziu. Venise acasă să-și ia rămas bun. Spre sfârșitul săptămânii mama știa deja că nu o poate face să se răzgândească.

Au petrecut cele două săptămâni vorbind în liniște despre tatăl ei, despre ce a simțit mama ei când el a murit și în cele din urmă vorbi despre cealaltă femeie. Era o femeie care lucra pentru tatăl ei, iar Beatrice aflase despre aventura lor. Știa că se simte singur,

dar ea nu putea să-i dea ce avea el nevoie. Și admise chiar că se simțise ușurată când el găsisse pe cineva care putea. O duruse când el muri și toată lumea aflase că exista o altă femeie în viața lui. Era un mod ciudat de a privi lucrurile, dar chiar și acum când găsiseră o punte, Paxton recunoscuse în sinea ei că ea și mama ei erau două firi foarte deosebite. Mama atât de rece, distantă, rigidă, speriată să-și dea drumul sentimentelor, să nu și le controleze, să simtă prea puternic. Ea — atât de deschisă, pasionată, sinceră, implicată în realitate, militând pentru o idee, chiar și acum când o durea moartea lui Peter. Paxton semăna însă cu tatăl ei.

Fratele ei, George, încercă și el să o împiedice să plece în Vietnam, dar după câteva zile își dădu seama că nu are nici un rost; Paxton era hotărâtă. Îi făcu injecțiile, iar Ed Wilson telefonă să se întoarcă pentru ultimele instrucțiuni. George, Allison și mama au însoțit-o la aeroport. De data asta Paxton plânse despărțindu-se de ei. Simțea că pleacă pentru totdeauna de acasă. Chiar dacă se va mai întoarce nu va mai fi la fel. Plecase copil, se va întoarce diferită, trecută prin lupte, mai înțeleaptă sau poate mai dezamăgită. Dar niciodată nu va mai fi copil. Copilul care a fost odată Paxton Andrews dispăruse împreună cu ceilalți.

Capitolul 11

Plecarea din San Francisco nu a fost mai ușoară decât cea din Savannah. De fapt, în ciuda faptului că mama ei se apropiase de ea din cauza morții lui Peter, a-și lua rămas bun de la familia lui a fost mult mai dificil. Gabby plângea fără întrerupere, iar mama lui Peter încă nu-și revenise din șocul pe care-l primise când aflase că soțul ei acceptase să o trimită în Saigon. Și fără ezitare îi spuse că e la fel de nebun ca și Paxxie.

În noaptea în care urma să plece au condus-o toți la aeroport. Primise un loc la un transport militar care pleca de la baza militară *Travis Air Force*. Avea toate certificatele cu vaccinurile făcute, pașaportul, vizele și toate împuternicirile de la „*Morning Sun*”, toate instrucțiunile privind la cine să se prezinte și știa locul unde va locui. Îi rezervaseră o cameră la hotelul *Caravelle* de pe strada Tu Do, iar ziarul îi dăruise o carte cu expresii uzuale în vietnameză. Să-și ia rămas bun de la ei a fost un chin. Venind la

Travis și-au amintit toți de plecarea lui Peter. Până și tatăl lui Peter a plâns ținând-o în brațe, sărutând-o tare pe obraji și amintindu-i pentru a mia oară să fie atentă.

— Pentru Dumnezeu, Paxton, dacă ajungi acolo și te răzgândești, nu fi prostuță, fă stânga-mprejur și vino acasă. Eu așa cred, că faci o mare greșală, dar nu te simți prea mândră să recunoști și vino cât mai repede înapoi.

— Nu voi veni, promise ea cu lacrimi în ochi. Vă iubesc. Învățase să o spună atâta timp cât se putea. Nu știai ce putea să se întâmple. Aveți grijă de voi. Îi sărută din nou, în timp ce se anunța avionul ei. Trebuie să plec. Promiteți-mi că-mi veți scrie.

— Ai grijă de tine, o sfătui Marjorie încercând să nu se gândească la fiul ei. Fii atentă la ce mănânci!

Au izbucnit toți în râs. Gabby și Paxton s-au îmbrățișat. Totul începuse cu ele două, cele două fete care se iubeau ca două surori de patru ani de zile.

— Te iubesc, nebuno! Ai grijă, Paxxie, te rog... dacă se întâmplă ceva cu tine, o să mor...

Paxton se mulțumi să-i zâmbească și să-i mângâie părul roșu, cârlionțat.

— Ai grijă să nu mai faci un copil până nu vin acasă.

Micuțul avea doar trei săptămâni, iar Gabby râse printre lacrimi.

— Fii atentă ce faci acolo! Ne va fi dor de tine. Matthew o îmbrățișă tandru, apoi Paxton făcu un pas în spate și îi privi.

— Voi veni acasă la timp să împodobesc pomul de Crăciun.

Așa s-a înțeles cu Ed Wilson. Șase luni în Saigon. De Crăciun acasă. I-au făcut cu mâna în timp ce-și arunca peste umăr sacoșa mare și cu cealaltă mână apuca valiza mică. În picioare avea cizme rezistente care arătau ca niște bocanci soldățești, purta un tricou, jeanși și un aparat de fotografiat Nikon pe celălalt umăr. La poartă se întoarse ca să le facă cu mâna pentru ultima dată, încercând să nu plângă, pentru că se gândea la Peter. Apoi o luă la fugă spre avion, urcă în grabă treptele și se ciocni cu cineva care arăta ca și fratele mai mic al unuia dintre soldați. Avea părul de culoarea grâului, o față rotundă de bebeluș, arăta cam de cincisprezece ani și ducea în spate un sac de călătorie. Nu era fratele nimănui. Doar un alt puști care pleca să lupte în Vietnam. În timp ce ea își ocupa locul, el se îndreptă spre ceilalți o sută ca și el... optsprezece... nouăsprezece... douăzeci de ani. Lângă ei se simțea bătrână. Au decolat și s-au îndreptat spre Pacific, iar

Paxton se ruga ca acești băieți care zburau cu ea să mai fie în viață de Crăciun.

I-au dat șase luni. Șase luni ca să vadă războiul, să înțeleagă ce se întâmplase în Da Nang, să vadă totul cu ochii ei... șase luni ca să-și smulgă inima din piept și să o ofere altora pentru a-și putea ispăși păcatele, să spună lumii ce se întâmpla cu adevărat în Vietnam. Poate era nebună, dar simțea că i-o datorează lui Peter. Închise ochii, își lăsă capul pe spătarul scaunului, iar luminile Californiei pâlpâiau tot mai slab în spatele ei.

PARTEA A DOUA

VIETNAM

Iunie 1968 — Aprilie 1975

Capitolul 12

Paxton rămase trează tot drumul de la baza militară Travis Air Force și până la Hawai chiar dacă atunci când au ajuns era miezul nopții pentru ea. Rămase trează mai tot drumul până la Guam, discutând cu câțiva dintre cei din avion în timp ce aceștia își așteptau rândul la baie. Cei mai mulți băieți arătau ca și cel cu care se ciocnise când urcase în avion. Abia dacă arătau de optsprezece ani, tineri și speriați, iar când s-au mai relaxat puțin s-au pornit să facă tot felul de pozne. Câțiva i-au cerut întâlniri, alții i-au arătat fotografiile ale prietenilor, mamelor sau soțiilor. Cea mai mare parte a timpului însă se purtau ca recruții cei mai necoți. Odată ajunși acolo, cuvântul care le va fi aruncat în față zi și noapte va fi: *Greenseeds*⁴

Unii dintre cei mai în vârstă care călătoreau împreună cu ei au mai fost în Vietnam și din propria lor dorință se întorceau pentru o nouă perioadă de doi ani. Paxton era interesată de ei. Doi dintre ei și-au împărțit sticla de whisky cu ea în acea noapte în drum spre Guan care era cam la jumătatea distanței dintre San Francisco și Saigon.

Paxton vroia să știe cum era acolo, de ce se întorceau, de ce urau sau iubeau ceea ce făceau, ce însemna pentru ei. În timp ce

⁴ Greenseeds — green = verde; seed = sămânță.

Îi asculta nu era sigură că îi și înțelegea. I-au povestit că este un loc afurisit, comuniștii sunt niște ticăloși, prietenii lor au fost uciși acolo, și, în același timp, i-au vorbit despre frumusețea țării, despre munți, râuri, verdele colinelor, despre putoare, mirosuri, parfum, despre femei, târfe, prieteni, camarazii pe care i-au pierdut, despre primejdiile de acolo. Era greu să pricepi ceva dacă nu ai văzut ce au văzut ei. Mai ales păreau să aibă un ciudat respect pentru inamic, pentru loialitatea de nezdruncinat a cauzei pentru care luptau, erau luptători neobosiți și nu renunțau niciodată doar dacă erau uciși. Era o stranie formă de respect pentru combatanții din cealaltă tabără. Au discutat mult despre acești Charlie, și ce mari rahaturi erau ofițerii superiori care nu știau niciodată ce dracu se întâmplă pe câmpul de bătaie. Dar mai ales că nu exista nici o șansă ca America să câștige războiul din Vietnam.

— Atunci de ce vă întoarceți? întrebă Paxton încet, iar amândoi s-au privit, apoi și-au întors capul. Iar Paxton așteptă mult, mult timp un răspuns. Și când îl primi i se păru că îi înțelege.

— Nu ni se mai pare corect să rămânem în State, îi explică unul din ei. Nimănui nu-i pasă. Toți puștii te urăsc pentru că ai fost acolo și te simți ca un trădător când vii acasă. Iar în Vietnam, camarazii tăi mor în mizerie, călcând pe mine... Cel care îi vorbea strânse din dinți, dar păru să nu-și fi dat seama. Am văzut cum cel mai bun prieten al meu... nu pot... Nu pot să plec acasă și să stau liniștit... Trebuie să fiu aici să-i ajut, cel puțin până când cineva se trezește și ne scoate dracului de acolo.

— Da, spuse celălalt știind prea bine ce vrea să spună. Nu mai există loc pentru noi acasă. Suntem o rușine acum. Nu Charlie. Nu președintele. Noi, noi suntem ticăloșii... noi cei care ne lăsăm uciși pentru ei. Adevărul e, domnișoară, că nimănui nu-i pasă. Suntem înfundați până în gât, iar cei responsabili nu ne dau voie să-i punem la punct cum am putea pentru că le e teamă că rușii sau chinezii se vor supăra. Așa că ne lasă să murim pe capete în Vietnam. Vrei să știi de ce am venit înapoi? Am venit să-i ajut pe ceilalți, până când vom putea să plecăm împreună acasă.

Nu avea soție, copii și nu-i păsa decât de prietenii lui din armată.

Însă și ei au fost intrigați de ea. Iar până la urmă au început să o întrebe.

— Dar tu? Ce cauți tu acolo?

— Am venit să văd ce se întâmplă.

— De ce? Ce importanță are pentru tine?

Paxton se gândi mult timp pentru că nu vroia să spună nimănui, dar se făcuse târziu și poate nu-i va mai vedea niciodată pe acești băieți. Spre surprinderea ei, își duse mâna la cămașă și scoase de acolo insignele lui Peter pe care le adusese cu ea. Le arătă celor doi oameni, iar ei au dat aprobator din cap înțelegând ce vrea să spună.

— A murit în Da Nang. Am venit să văd ce se întâmplă aici..

— E un loc al nebuniei, îi spuse cel mai în vârstă dintre ei, apoi îi zâmbi și o întrebă: câți ani ai?

— Douăzeci și doi, spuse ea ezitând, apoi îi zâmbi și ea. De ce?

— Eu am cu doi ani mai mult și asta e al treilea tur pentru mine, și, fetițo, am văzut lucruri acolo pe care n-aș vrea ca o soră mai mică să le vadă vreodată. Ești sigură că știi ce faci acum, când mergi în Saigon? E al naibii de departe de casă.

— Mi-am imaginat.

De fapt, se baza pe asta, dar încă nu-și putea imagina cât de diferit poate fi. Apoi le spuse noapte bună și se întoarse la locul ei, dormind tot restul drumului până la Guan.

Au aterizat în Guan la ora nouă dimineața pentru ei și ora două dimineața, ora locală. Au așteptat o oră până s-a făcut alimentarea cu benzină a avionului, apoi au plecat spre Saigon. Trebuiau să ajungă la ora cinci dimineața, ora locală. În timp ce își continuau drumul, Paxton se gândea cât este de ciudat că Peter a venit pe același drum cu mai puțin de două luni în urmă.

Au ajuns la timp, puțin după ora cinci dimineața, și au aterizat pe aeroportul Tan Son Nhut din principala bază militară. Paxton era dezamăgită că nu vedea regiunile rurale. Toată lumea discutase despre cât de verde este Vietnamul. În loc de asta nu vedea decât niște focuri de artificii când coborî din avion și se întrebă oare ce să însemne asta. Îl întrebă pe soldatul de lângă ea dacă este vreo sărbătoare națională, iar el izbucni în râs.

— Da, poți să o numești și așa. Dar alții îi spun război. Acea e artileria... acelea sunt gloanțele trasoare care țintesc... să zicem în apropiere de Bien Hoa. Fetițo, o să-ți placă aici. Avem focuri de artificii ori de câte ori păsările noastre își aruncă ouăle peste Victor Charlie.

O supăra atitudinea lui, era protector și amuzat de ea, și se simțea penibil pentru că făcuse așa o gafă.

Își cără singură bagajele. Băieții cu care discutase în avion păreau să fi uitat total de existența ei. Își aveau propriile lor probleme. Au fost urcați în camioane aproape imediat ce a aterizat avionul.

Nu o aștepta nimeni la aeroport. Se simți foarte curajoasă când își ridică bagajele și porni în căutarea unui taxi. Nu vorbea nici un cuvânt în vietnameză și, brusc, i se păru că nu mai are nici un prieten pe lume.

Un șir de mașini vechi și uzate așteptau în fața aeroportului, iar peste tot erau soldați americani. Era principala bază militară din Saigon, și pentru câteva clipe, ultimele de fapt, se simți în siguranță aici.

— Hei, *Doughnut Dollie*⁵, bine ai venit în Saigon! strigă o voce spre ea. Se întoarse să vadă la ce se referea și descoperi cu nemulțumire că bărbatul negru, cu accent din sud se uita la ea.

— Mulțam' mult, strigă ea accentuându-și târăgănarea din voce.

— Louisiana? strigă el și de data asta Paxton râse.

— Georgia!

— Rahaaat! îi zâmbi și o luă la goană.

Încă nu răsărise soarele, dar se părea că sunt o mulțime de oameni treji și ocupați. Îi făcu semn unuia dintre taxiuri. Era un Renault albastru și galben, iar șoferul purta sandale, pantaloni scurți, avea o față plată și îngustă, iar părul îi era, negru, zburlit.

— Tu *WAC*⁶? întrebă el vorbind prea tare. Zgomotele erau puternice. Chiar și la această oră a dimineții, Paxton auzea în depărtare voci și claxoane. Apoi mai era mirosul înțepător din aer, un fel de parfum de flori, mirodenii și benzină. Mirosul de benzină se simțea peste tot. Privind în jurul el, i se păru că îi înconjoară o ceață de fum.

— Nu, nu sunt *WAC*, explică ea întrebându-se de ce îl interesa.

— Asistentă?

— Nu. Paxton ar fi vrut să-și pună bagajele în mașină. De douăzeci de ore călătorea. Du-mă, te rog, la hotelul *Caravelle*.

— Tu, prostituată? întrebă el impresionat în cele din urmă, iar Paxton nu știa dacă să râda, să plângă, sau să dea din cap că da.

⁵ Doughnut = gogoasă, plăcintă; Dollie = nume propriu

⁶ WAC = the Women's Army Corps — corpul auxiliar feminin al trupelor de uscat din S.U.A.

— Nu, spuse ea hotărât, punându-și bagajele în mașină. Jurnalistă.

Știa deja din cartea de expresii pe care o adusese cu ea că ea era *bao chi* în vietnameză, adică corespondent de presă. Dar nu îndrăznea să folosească limba încă necunoscută. Șoferul clătină din cap. Nu reușea să înțeleagă și în timp ce se urcă în mașină, așezându-se în spatele volanului, se întoarse spre ea întrebându-se ce ar putea fi cu adevărat.

— Tu, armată?

La naiba! Era clar că n-o să ajungă niciodată la Saigon.

— Ziar, încercă ea din nou. De data asta șoferul pricepu.

— Aha, foarte bine, aproape că strigă la ea.

Lăsând în urmă baza militară, șoferul ținu mai tot timpul degetul pe claxon. Zgomotul te asurzea, iar în jurul lor, în ciuda orei matinale, era o cacofonie de claxoane.

— Tu cumperi droguri de la mine? Întrebă el sub formă de conversație în timp ce se îndreptau spre Saigon.

Ce simplu era! Tu prostituată? Tu cumperi droguri? Trebuie să fi fost o senzație copleșitoare pentru băieții pe care îi văzuse și care nu plecaseră niciodată din țară.

— Fără droguri. Hotelul *Caravelle*. Îi repetă din nou ca să fie sigură că a înțeles. Pe strada On Tu Do.

Era artera principală sau cel puțin așa susținuse cel ce se ocupa cu problemele externe la „*Morning Sun*”. Iar Ed Wilson insistase să locuiască acolo pentru că era cel mai bun hotel din oraș și cel mai curat. Acolo era și biroul CBS și se gândi că ar fi mai în siguranță decât în alte hoteluri din Saigon.

— Țigară? Îi oferi șoferul, iar ea se rugă să nu-i mai ofere nimic pe drumul de șase kilometri până în oraș. „*Ruby Queen*”, îi arătă el, țigările preferate ale vietnamezi lor.

— Nu, mulțumesc. Nu fumez, îi explică ea, dar tocmai atunci câteva motorete și un vechi Citroen loviră lateral mașina. Șoferul răspunse punându-și ambele mâini pe claxon, ca toți ceilalți. Lăsându-se pe spate, Paxton încercă să respire adânc și regulat, dar mirosul de fum aproape o îneca.

Privind pe geam, observă cum clădirile devin din ce în ce mai frumoase și încep să aducă cu Parisul, pe măsură ce se apropiau de centrul orașului. Peste tot erau oameni care mergeau pe jos în ciuda orei matinale și a interzicerii de a ieși pe stradă. Se agitau, alergau înapoi și încolo, unii pe jos, alții pe biciclete sau

tricyclele, iar în jurul ei se auzea tot mai puternic sunetul vocilor și al claxoanelor.

Câteva clădiri erau vopsite în culori pastelate, altele erau din piatră. Ajungând aproape de centru, șoferul o conduse pe lângă Palatul Prezidențial și Bazilica „Our Lady of Peace”, apoi pe bulevardul Nguyen Hue, mărginit de copaci frumoși, până au trecut de primăria orașului. Pe urmă au trecut de „Salem Building” din piață, iar Paxton recunoscuse imediat faimoasa statuie a Pușcașilor Marini. De îndată ce o văzu își dădu seama cam unde se află. Știa că acolo în piață în „Eden Building” va găsi birourile celor de la „Associated Press” și NBC. Câteva minute mai târziu, recunoscuse Palatul Continental de îndată ce au luat-o pe Tu Do. Știa de la „Morning Sun” că acolo se afla un bar interesant numit *Terrasse* și biroul revistei „Time”. Trecând de clădirea parlamentului, șoferul se întoarse spre ea aruncându-i zâmbetul lui fără dinți. Imposibil să-ți dai seama ce vârstă avea. Între douăzeci și cinci și șaiszeci.

— Tu vrei vezi Club de Noapte Roz de la hotel *Catinat*, seara asta? Te aștept să duc.

— Nu, mulțumesc, spuse ea cu o voce cât mai fermă, hotel *Caravelle*, te rog. Diseară trebuie să lucrez pentru ziar. Paxton luă o atitudine rece și distantă.

— Nu prostituată? continuă el să întrebe, plin de speranță, în timp ce ea se ruga să o ducă la hotel și să nu mai vină niciodată după ea.

Pe neașteptate au ajuns la hotelul *Caravelle*, iar Paxton nu-și dori decât să iasă din mașină, să plece de lângă el, să-și primească imediat camera și să se arunce în pat. Era frântă de oboseală, dar și bine dispusă că ajunsese, în sfârșit. Îi spuse cât o costă cursa și deși își dădu seama că o înșeală, nu-i mai păsa. Intră în holul hotelului, cărându-și singură bagajele. Câteva tinere vietnameze făceau curat. Era încă foarte devreme, dar în curând soarele va apărea pe cer și hotelul va deveni un loc plin de agitație. Holul se va umple de uniforme ale ofițerilor superiori, de vizitatori din străinătate, mai ales din Europa și de tinere vietnameze venite să-i întâlnească.

— Andrews, își spuse ea numele tinerei drăguțe de la recepție, îmbrăcată în *ao dai*, costumul tradițional vietnamez, format din pantaloni și o tunică lungă mulată pe corp. Cele mai multe erau albe, dar existau și unele cu imprimeuri sau în culori vii.

— Andrews? fata o privi fără să înțeleagă.

— Paxton Andrews. De la „*Morning Sun*” din San Francisco.

Era prea obosită ca să mai aibă răbdare sau să fie politicoasă. Nu-și dorea decât un duș și un pat. Chiar și la acea oră a dimineții aerul era sufocant. Nu se pregătise pentru căldura înăbușitoare, iar ventilatoarele din tavan nu păreau să facă mare lucru. Fata de la recepție clătină din cap privind-o pe Paxton.

— Domnul Andrews încă nu este aici. Sunteți soția? Doamna lui?

La dracu, zise în gând Paxton.

— Nu, explică ea. Eu sunt Paxton Andrews. Observă doi tineri vietnamezi ascultând-o vorbind.

Apoi, în hol, intrară doi oameni. Unul de la avion, celălalt din stradă. Se sculară devreme și amândoi o priviră cu real interes. Unul era robust, brunet și în jur de treizeci și cinci de ani. Celălalt era mult mai în vârstă, cu fața brăzdată de riduri și îngrijorată. Paxton îi observă, dar nu era curioasă cine erau și n-avea chef să vorbească cu ei. Își dorea camera ei, un duș și un pat. Deocamdată. Dar între timp fata de la recepție tot nu părea să o înțeleagă.

— Eu sunt Paxton Andrews.

— Dumneavoastră sunteți domnul Andrews? chicoti fata, iar Paxton izbucni și ea în răs. În cele două ore de când era în Vietnam, i se spusese Doughnut Dollie, fusese considerată prostituată și acum bărbat. Un început interesant.

— Da! Explică ea din nou, eu sunt Paxton Andrews. Am o cameră rezervată, nu?

În sfârșit, fata aprobă din cap, cei doi bărbați o priviră prefăcându-se că discută despre altceva, apoi tânăra de la recepție îi făcu semn unui băiețel care nu putea să aibă mai mult de opt ani, îi dădu o cheie pentru o cameră de la etajul trei, cât mai departe de cunoscutul bar de la ultimul etaj.

Paxton îl urmă sus pe scări. Băiețelul se lupta cu valiza, iar ea cu sacoșa. Când au ajuns în fața camerei, îi dădu douăzeci și cinci de piasters, micuțul îi zâmbi, îi făcu o plecăciune și o luă la goană pe scări. Un copil dulce și nu-i venea să creadă că i se atrăsese atenția să se ferească de ei. I se spusese că în Vietnam copiii sunt fie hoți, fie cerșetori, fie comuniști, fie toate trei la un loc. Dar acesta arăta așa de inocent. Intrând în cameră, văzu o hoardă de gândaci dispărând sub covor. Țipă, apoi se forță să intre în

cameră și se porni să-i omoare pe cei pe care putea. Privi și în baie. Era curată, îmbrăcată în faianță aibă, păstrând influența franceză care se vedea în tot orașul. Nimic nu se prea schimbaseră de când ei au plecat. Cu siguranță, nu căldura, războiul sau gândacii. Singurele lucruri care se schimbaseră erau sistemele de aer condiționat uzate care funcționau constant în toate camerele. Îi aminteau de casă și se simți recunoscătoare pentru asta. Hainele i se lipeau de corp din cauza călătoriei de la aeroport până la hotel, prin căldura umedă care o făcea să se simtă și să arate ca o cârpă de vase.

Se spală pe față, dădu drumul la robinetele de la cadă și intră în pat pe la opt dimineața, ora locală. Înainte deschise ferestrele și putu din nou să miroasă benzina și să audă zgomotele orașului care se trezea la viață. Mirosul de carburant domina orașul. Stând în pat, se gândi la ce simțise Peter când ajunsese aici, dar probabil că el nu apucase să vadă mare lucru. El a fost unul dintre cei urcați în camioane și trimiși în locuri ca Long Binh, sau Nha Trang, Pleiku, Da Nang, Vinh Long, Chu Lai, locuri pe care venise să le vadă și despre care nu putuse decât să viseze până acum.

Paxton închise ochii, dar dormi agitat pentru că avea prea multe în minte, prea multe la care să se gândească, pe care să le vadă, să le descopere. Când soarele ajunsese sus pe cerul din Saigon, se mișcă, deschise ochii și se întinse dezmoțindu-și oasele. Zâmbi privind în sus. Pe pervazul ferestrei era o păsărică ciripind tare.

— Bine ai venit în Vietnam, se întoarse încet spunând cuvintele și auzi un zgomot; simți o prezență în cameră. Se ridică brusc în picioare acoperindu-se cu cearceaful. Un bărbat înalt, blond și drăguț intră în camera ei. Era îmbrăcat într-o uniformă uzată, dar nu avea numele trecut pe ea și nici nu scria pe ea „U.S. Army”.

— Ce faci aici? Ar fi vrut să țipe, dar nu era sigură dacă trebuia sau nu, și se retrase în spatele patului, încă înfășurată.

— Ai uitat cheia în ușă noaptea trecută. În locul tău, n-aș face așa ceva într-un astfel de loc.

O privea spunându-și cât este de frumoasă, dar nimic de pe fața lui nu lăsa să se vadă că observase acest lucru. Unul dintre puștii de la recepție îi spusese că sosise o fată nouă, una foarte drăguță. Iar Nigel îi dăduse un bacșiș de douăzeci de piasters. Auzise de ea și de la cei doi colegi care o văzuseră mai devreme în hol. Întinse mâna peste pat și îi dădu cheile privind-o cu o

expresie solemnă.

— Vroiam doar să le las pe noptieră lângă pat. Paxton observă că vorbea cu un anumit accent dar nu-și dădu seama dacă e englez sau australian.

— Eu..., ah... Paxton roșise puternic și se întreba dacă se poate vedea ceva prin cearceaf. Eu... mulțumesc.

— Cu plăcere, zâmbi ușor amuzat de situația ei. Sunt Nigel Aucliffe. De la *United Press*. Din Australia. Un licăr șiret din ochii lui o făcu să-si dea seama că nu e chiar atât de inocent și corect.

— Paxton Andrews de la „*Morning Sun*” din San Francisco.

Dar nu-i întinse mâna, de teamă să nu scape cearceaful.

— Sunt sigur că ne vom mai întâlni.

O spuse cu două înțeleșuri și asta o făcu să se simtă și mai stânjenită. Făcându-i o ușoară plecăciune, părăsi camera la fel de repede pe cum intrase. Paxton se așeză pe pat ținând încă cearceaful în jurul ei. Inima îi zvâcnea din cauza acestei întâlniri. Hotărât lucru, nu va fi o experiență de viață obișnuită. Cum putuse să fie așa de cretină și să uite cheia în ușă, într-o zonă de război?

— Iisuse! murmură ea și se repezi să închidă ușa pe dinăuntru. Se apropie de ferestre, privi afară și dacă țineai ochii pe jumătate închiși puteai să-ti spui că erai la Paris.

Trebuia să se prezinte la birourile AP în acea după-amiază, la ora două, în „Eden Building”, situat în piață. Se spălă și se îmbrăcă într-o rochie ușoară de bumbac, albastru deschis, care părea mai potrivită pentru această căldură decât jeansii. Apoi coborî scările grăbindu-se spre restaurantul din hotel. Erau deja mulți oameni așezați la mese când intră, majoritatea bărbați, câțiva în uniforme uzate sau în alte costume potrivite, alții în cămăși subțiri. Două femei vietnameze îmbrăcate în *ao daids*, rochii tradiționale albe, purtate peste pantaloni largi care scoteau în evidență siluetele lor grațioase, erau așezate la o masă. Paxton părea să fie singura femeie din vest în acea încăpere. Într-un colț îl văzu pe Nigel Aucliffe râzând împreună cu un străin și cu cei doi oameni pe care îi întâlnise mai devreme în holul hotelului, și se întrebă dacă nu râdeau de ea. Se simțea foarte novice la tot ce se întâmpla cu ea. Comandă o supă și o omletă. Prezența Franței era încă vizibilă în decor, mâncare, meniu.

După ce-și termină omleta și bău o ceașcă de cafea, începu să-și facă câteva însemnări. Nigel Aucliffe și grupul lui se opriră la

masa ei.

— Bună dimineața, din nou.

Ochii lui o tachinau acum și o privi parcă evaluând-o din nou, iar ceilalți o priviră și ei, intrigati de salutul sugestiv. Le povestise deja despre ea și le spuse că e așa de verde ca frunzele primăvara. Probabil era fiica foarte încapățânată a unui om cu relații. Își imagină că nu va trece mult timp până Vietnamul îi va da câteva lecții serioase, iar gândul acesta îl amuza foarte mult.

— O mică gustare? Ochii lui păreau să o mângâie și întreaga lui atitudine o enerva.

— Bună dimineața, spuse ea, rece.

Prin salutul lui reușise să dea de înțeles că petrecuse noaptea împreună cu ea, iar prin răspunsul ei înghețat Paxton vroia să-i taie iluziile. Îi privi pe cei trei și pentru că el nu o prezentă, se prezentă singură. Tânărul brunet pe care îl văzuse la sosire era Ralph Johnson din New York și lucra pentru „Associated Press”; cel mai în vârstă se numea Tom Hardgood, de la „Washington Post”; al treilea era Jean-Pierre Biarnet, de la „Figaro” din Paris. De la șapte dimineața transmiteau relatări despre o importantă întâlnire de presă și acum luaseră o masă de prânz copioasă. Nigel și Jean-Pierre tocmai discutau despre faptul că au muncit destul pe ziua de astăzi, când Nigel o văzu apărând în restaurant și le povesti ce priveliște apetisantă îi oferise de dimineață înfășurată în cearceaf, când el o trezise. Toți trei erau intrigati de ea. Erau destul de bătrâni ca să poată să le fie fiică, ceea ce ar fi negat cu siguranță dacă cineva le-ar fi atras atenția. Paxton se ridică, gata de plecare. Era tânără, grațioasă și pentru o clipă toți patru avură același gând. Se lăsă o liniște ciudată. Paxton îi privea, conștientă de gândurile lor și de statutul ei de novice.

— Ce cauți aici? o întrebă direct Johnson. Era curios. Ce o adusese în Saigon, așa cum erau și ceilalți, dar el erau prea mândri și trufași ca să o întrebe.

— La fel ca toată lumea. Caut un reportaj. Relatări despre război. Sunt aici pentru o perioadă de șase luni ca să scriu pentru „Morning Sun”, din San Francisco.

Johnson rămase trăsniț. Era un ziar excelent. Cunoscut un alt corespondent pe care îl trimiseseră cu un an înainte. Era surprins că de data asta trimiseră fata asta necoaptă, dar probabil exista și un alt motiv.

— Ai mai făcut așa ceva?

Paxton clătină din cap, sinceră, și pentru o secundă sub masca de curaj arăta speriată. Habar n-avea ce anume trebuia să facă. I se spusese să se prezinte la biroul de aici și să accepte indiferent ce reportaj i se cerea să facă. Iar Ed Wilson instruisese pe toată lumea să nu o lase nici o clipă singură și să o țină cât mai departe de zona de război.

— Câți ani ai? o întrebă Johnson, direct.

Paxton se gândi să mintă, dar apoi se răzgândi.

— Douăzeci și doi. Tocmai am absolvit Berkeley. Nu le mai spuse că plecase de la școală chiar înainte de terminare. Plăti masa și ieșiră toți în holul hotelului. Johnson îi zâmbi.

— Și eu am terminat acolo acum șaisprezece ani, îi spuse el privind-o amuzat. Și am fost la fel de nepriceput ca tine, când m-au trimis de la „*The New York Times*” în războiul din Coreea. Dar am învățat o grămadă de lucruri pe care nu le-aș fi învățat dacă aș fi rămas într-un birou. Și surprinse pe toată lumea întinzând mâna și strângându-i-o pe a ei. Mult noroc, fetițo. Cum ziceai că te cheamă?

— Paxton Andrews.

Au dat toți mâna cu ea și grupul se destrămă. Nigel și Jean-Pierre s-au hotărât să nu renunțe totuși la o zi de muncă și s-au gândit să plece la Huan Loc să relateze despre niște manevre. Tom Hardgood urma să plece la cartierul general de la MacVee, din Tan Son Nhut, unde Paxton sosise noaptea trecută, ca să-i ia un interviu generalului Abrams.

— Te duci la birouri acum? o întrebă Johnson În timp ce ea se pregătea să iasă În stradă. Hai să te conduc până acolo, spuse el zâmbindu-i din nou.

Biroul „*Associated Press*” era În clădirea din piață, chiar În fața statuii pușcașului marin, care părea să fie un punct de referință pentru toată lumea din Saigon. Biroul AP era chiar într-un colț al clădirii. Acolo o așteptau noile instrucțiuni. Trebuia să se „orienteze prin Saigon” și să se prezinte la Biroul de Presă al Armatei, la ora cinci. Ralph Johnson îi spuse că acestea se numeau Nebuniile de la Ora Cinci.

— După cum văd, ori nu prea vor să-ți dea de lucru, ori vor să te țină deoparte. În prima mea zi în Seul, am fost trimis direct pe linia frontului și aproape că am fost împușcat. E o modalitate de a fi prezentat războiului. Pentru tine va fi mai plăcut.

Paxton se simți puțin ofensată.

— Ce sunt Nebuniile de la Ora Cinci?

— Propagandă. Ne spun doar ceea ce vor să auzim, cât de grozav se desfășoară războiul. Pierdem un deal, pe care nu l-am pierdut de fapt. Câțiva băieți sunt uciși, inamicul a pierdut mult mai mulți; Charlie a capturat echipament de-al nostru, nu-i nimic, era oricum scos din circulație, Numărătoarea morților care face ca lucrurile să sune mai bine decât sunt în realitate, rahatul obișnuit pe care vor ca noi să-l transmitem mai departe pentru ca acasă să se creadă că vom câștiga acest război.

— Și-l câștigăm? întrebă ea direct.

— Tu ce zici? întrebă el rece. Ochii îi arătau suferința.

— De asta am venit aici. Vreau să aflu adevărul.

— Adevărul? O privi cinic. Adevărul e că n-avem nici o șansă.

Era ceea ce bănuise și ea tot timpul, ceea ce crezuse și Peter. Înainte ca locul acesta să-l ucidă.

— Când crezi că vor recunoaște asta și vor trimite băieții acasă? întrebă ea cu nerăbdare și inocență în ochi, dar el clătină din cap exasperat.

— Asta, scumpa mea, e o întrebare de un milion de dolari. Sunt aici o jumătate de milion de soldați, aveam ceea ce se numește DMZ, adică nu-l călca pe bătătură pe unchiul Ho, și o grămadă de puști care sunt trimiși acasă în saci de plastic. Spunând aceste cuvinte, o văzu tresărind. Dacă te deranjează așa ceva, ar fi bine să-ți treacă cât mai repede sau mai bine pleacă. Aici nu-i un loc pentru cei care leșină ușor.

Se întrebă dacă își dădeau seama ce înseamnă „să se orienteze prin Saigon”. Poate nu era decât fiica cuiva care se juca de-a turistul. Dar ceva din atitudinea ei îi spunea că s-ar putea să fie vorba de ceva mult mai important. Nu era încă sigur.

— Trebuie să mă întâlnesc cu niște prieteni, spuse el și o privi întrebător. Te interesează să vezi ceva din adevăratul Vietnam sau vrei doar să le spui celor de acasă că ai fost aici și ai văzut cu ochii tăi?

Era o întrebare sinceră, iar Paxton aprecie șansa de a putea dovedi că nu venise aici doar într-o plimbare.

— Vreau să văd adevăratul Vietnam.

Johnson dădu aprobator din cap. Bănuise, în ciuda faptului că era o fată frumoasă, cu păr blond. Nu arăta ca o Doughnut Dollie.

— Măine mă duc cu o echipă la baza din Nha Trang. Vrei să vii?

Ochii lui o priveau dur, dar Paxton știa că i se oferă o șansă. Și

el a fost tânăr odată, au studiat la aceeași școală, iar, dintr-un anume motiv, necunoscut încă, simțea că fata asta merită.

— Mi-ar plăcea foarte mult. Mulțumesc.

— Ai bocanci?

— Mai mult sau mai puțin. Îi cumpărase pe cei mai rezistenți.

— Bocanci adevărați, care să aibă cuie de oțel în talpă, în caz că pășești pe țepușe de bambus. Paxton nu înțelegea, dar el știa despre ce vorbea. Era în Saigon din 1965. Ce număr porți la pantofi?

— Șapte. Paxton Îl privi, plină de respect. Dacă va reuși să facă ceva aici, va fi cu ajutorul lui și îi era, recunoscătoare.

— Îți fac rost de o pereche.

— Mulțumesc.

Imediat ce spuse asta, el dispăru. Avea o întâlnire cu redactorul adjunct al biroului care se încruntă când Ralph intră înăuntru.

— Ce s-a întâmplat cu tine? Arăți fericit, îl tachină Ralph.

— Și tu ai fi. Am primit zece telexuri din San Francisco, în săptămâna asta, despre un puști care e nepotul cuiva. Nu vor să i se întâmple ceva. Nu-l vor niciunde, doar la ceai, la afurisitul de palat. Am destule necazuri în viața mea, fără vizitele unor staruri de cinema plictisite, sau afurisiți de nepoți.

— Liniștește-te. Poate nu mai vine. Jumătate din puștii ăștia se laudă doar că vor veni, dar până la urmă nu au curajul. Apropo, avem o nouă Doughnut Dollie printre noi.

— Grozav. Exact ce ne lipsea. Ralph, fă un efort și nu-ți da jos pantalonii. Am nevoie de tine viu încă o lună, dacă mai rezști.

Zâmbiră. Erau prieteni de ani de zile și se respectau reciproc.

— Cine-i fata?

— Am uitat. Din Vest. A studiat la același colegiu, ca și mine. Arată deșteaptă, dar foarte speriată și crudă. M-am oferit să o duc la Nha Trang, mâine.

— Pentru cine lucrează?

— Și asta am uitat. Pare o fată de treabă. Și dacă nu e, va fi speriată de moarte și va pleca cu primul avion acasă.

— Ai grijă ce faci. Acolo sus e o zonă fierbinte acum. Dar privește ce-am găsit pentru tine.

Era un document „împrumutat” pe care cineva i-l oferise, indicând enorme cereri de combatanți pentru batalioane abia formate:

— Iisuse! Nimeni nu se trezește odată, să trimită copiii ăștia

acasă? Ralph Johnson arăta îngrozit, după ce citi documentul.

— Te întrebă ce mai așteaptă, nu?

— Nu mă mai întreb nimic. Îmi vine să plâng.

Au început apoi să discute despre alte probleme.

Despre un raport referitor la o intensificare a luptelor în Shau Valley, și câteva zvonuri idioate despre Agentul Portocaliu. Despre călătoria de mâine la Nha Trang, iar fata cea nouă fu imediat uitată.

Ralph Johnson se opri la ceai în suburbia Gia Dinh, pentru a-și rezolva niște probleme personale. Pe la ora cinci, era din nou în oraș. Își luă corespondența de la birou și întârzie doar zece minute la Serviciul de Informații, ca să audă noutățile prezentate la Nebuniile de la Ora Cinci. Rapoarte obișnuite. Cine a fost ucis și unde, pierderi fantastice la comuniști, statistici pe care nimeni nu le mai credea și nu le crezuse de foarte mult timp, și un document inamic pe care toată lumea putea să-l examineze. Tom Hardgood era și el prezent, împreună cu Jean-Pierre. Nigel nu venise. Jean-Pierre îi făcu cu mâna lui Paxton când o văzu. Când întâlnirea s-a terminat, se îndreptă spre ea, observând că era transpirată, obosită și încă mirată de ce se întâmpla în jurul ei. Îi explică că Nigel plecase la Xuan Loc, dar el preferase să rămână în Saigon.

— Ei bine, mademoiselle, cum ți-a plăcut orașul? o întrebă el, zâmbind.

Paxton îi zâmbi obosită. Petrecuse două ore vizitând orașul. Toată după-amiaza a fost chinuitor de cald și era copleșită de privesți, miroșuri, zgomotele fără sfârșit și fumul care îi intrase în ochi, în cartierul chinezesc. Se pierduse de mai multe ori, circulase de două ori cu tricicleta, fusese oprită de mai multe ori de soldați americani și nu reușea să se descurce absolut deloc cu cartea ei de expresii vietnameze.

— Nu știi dacă mi-a plăcut sau nu, îi răspunse ea sincer întrebându-se la ce serveau întâlnirile astea de la ora cinci. Păreau așa de bine organizate și atât de artificiale. Dar dacă vroiai, puteai să rămâi în oraș și să-ți scrii reportajul pe baza a ceea ce ei îți spuneau. Însă Paxton nu venise pentru așa ceva.

— Ce se spune aici e ridicol, te asigur.

Jean-Pierre era încă în uniformă. Îi era cald și era transpirat. Jean-Pierre era fotograf. Se culcase la patru dimineața, iar după prânzul luat împreună cu ceilalți dăduse de o poveste senzațională.

Un grup de copii au fost uciși de o bombă a teroriștilor, iar fotografiile pe care le făcuse erau înfiorătoare. Încercă să-i explice lui Paxton, iar vocea lui era egală, fără emoții. Nu-și mai putea permite să simtă nimic. Era prea dureros.

— Un instantaneu mi-a reușit perfect. Două fetițe moarte ținându-se de mână. Nimic nu tresări în vocea lui. Cei de la ziar vor fi încântați.

— Era ceva oribil să trăiești aici. Toți o știau. Te mânca de viu. Îți rodea sufletul. Și, totuși, știau că trebuie să fie aici, indiferent de motivele lor.

— De ce ai venit aici? Îl întrebă ea încet, șocată de ceea ce-i spusese, intrigată de ei toți, în timp ce ceilalți treceau încet pe lângă ei doi.

— Pentru că am vrut să văd ce s-a schimbat. Am vrut să știu de ce americanii cred că ar putea câștiga aici și dacă da, cum? Când noi nu am reușit.

— Și ei pot câștiga? o întrebare pe care o punea mereu tuturor, dar vroia să afle ce credeau oamenii care vedeau ce se întâmplă aici.

— Nu. Este imposibil, spuse el arătând foarte francez, cred că și ei știu deja, dar nu vor să recunoască. Le e teamă să admită că s-au făcut de râs, că nu pot câștiga, că trebuie să se întoarcă acasă. Nu e ceva american... nu e ceva de care să fii mândru... ceva care să arate că ai fost totuși curajos. Și nouă ne-a trebuit mult timp, îi spuse el încercând să-i explice.

Paxton era de acord. Americanii rămâneau în Vietnam pentru că nu vroiau să-și piardă prestigiul, pe care oricum îl pierduseră deja. Zilnic însă pierdeau băieți victime ale comuniștilor, ale capcanelor, minelor, a ceea ce se numea „foc amical”, ca și Peter. Ciudat, de când era aici nu se mai gândea la el tot timpul. Nu se gândise la el toată ziua, ocupată să înțeleagă, să vadă, să descopere Saigonul. Într-un fel era o ușurare. Acum că era aici poate durerea va dispărea. Poate va reuși să-l uite. Poate că până la urmă a avut dreptate să vină aici.

În timp ce se gândea la toate astea, îl observă pe Jean-Pierre privind-o, zâmbindu-i, neînțelegând ce-i trecea ei prin minte.

— Aici e război. Îți trebuie mult curaj ca să rămâi. De ce ai venit?

— E o poveste lungă, spuse ea vag, privind în jurul ei.

Ralph plecase deja. Tom Hardgood și Jean-Pierre au întrebat-o

dacă n-ar vrea să bea ceva cu ei la barul „Terrasse” de la hotelul „Continental Palace”.

— E un local nemaipomenit. Adevăratul Saigon. Trebuie să-l vezi.

— Mulțumesc, spuse ea, timidă, impresionată de ei toți.

Cu toate că Nigel o privea cu superioritate, cel puțin Ralph dorea să-i dea o șansă și o mână de ajutor, iar Jean-Pierre părea destul de prietenos. Observă că purta verighetă, dar invitația lui i se păru mai degrabă platonice decât sexuală, și avu dreptate. Când au ajuns la bar, îi povesti despre soția lui, un manechin de succes în Paris.

— Am cunoscut-o când m-am ocupat de revistele de modă, acum zece ani. Apoi am ajuns să mă ocup de treaba asta numită fotojurnalism. Ea crede că sunt nebun. Ne întâlnim în Hong Kong o dată pe lună. Așa reușesc să rămân în toate mințile. Nu cred că aș rezista aici fără ea. Cât timp vrei să rămâi aici? Întrebă el, curios.

— Șase luni, spuse, ea, curajoasă, părând atât de tânără și inocentă.

— Ai vreun prieten aici? În armată? o întrebă el zâmbind.

Paxton clătină din cap. Multe femei aveau însă. Cunoștea foarte multe asistente care veniseră aici pentru că prietenii lor au fost trimiși în Vietnam. Dar mai devreme sau mai târziu, toate ajungeau să regrete. Locul ăsta îți sfâșia inima, prietenii erau răniți sau uciși și trimiși înapoi în State, iar fetele rămâneau chinându-se să ajute copiii mutilați. Unele simțeau că nu mai pot pleca, altele plecau, în cele din urmă, dar nici un om nu mai era același.

— După ce ai fost aici, spuse el, nu uiți locul ăsta niciodată.

Paxton îl aprobă. Se așezaseră la o masă de pe terasă, iar în jurul lor era plin de cerșetori fără picioare, târându-se ca insectele printre mese. La început nu înțelese ce se întâmplă, crezu că căutau ceva, apoi brusc, unul dintre ei ridică capul și o privi. Jumătate din față dispăruse, avea doar un ochi, nici un braț și, privind-o, începu să geamă. Paxton aproape leșină. Jean-Pierre îl îndepărtă cu mâna. Apoi privi înfiorată cum lustragii, prostituate, vânzători de droguri și alții de teapa lor încercau să-i acosteze. Iar peste tot, mirosul de flori, carburant, vocile, claxoanele, strigătele, mașinile, bicicletele, oamenii. Un circ ambulat.

— Îmi pare rău, își ceru ea scuze pentru slăbiciunea ei.

— Va trebui să te obișnuiești. Sunt multe lucruri deosebite în

Saigon. Poți să te prefaci că nimic nu se întâmplă, apoi, într-o zi, explodează o bombă, un bar sare în aer, unul dintre prietenii tăi este rănit, sau vezi copii sângerând pe stradă, strigând după mama lor, zăcând în fața ta, uciși de o bombă a Viet Congului. Nu poți să te ascunzi întotdeauna. Iar în Nord e mai rău. Mult mai rău. Acolo vezi într-adevăr războiul.

O privi atent pe deasupra mesei, curios, ar fi putut fi propria-i fiică.

— Ești sigură că vrei să fii aici?

— Da, spuse ea încet dar ferm, sigură de ea acum că se afla aici, deși îi venea să plângă văzând copiii fără picioare și ceilalți cerșetori.

Era aici doar de câteva ore. Mai exact paisprezece.

— De ce? întrebă el tăios.

Paxton se hotărî să fie sinceră cu el, cum fusese și cu băiatul din avion.

— Cineva pe care l-am iubit foarte mult a murit aici. Am vrut să văd de ce. Am vrut să înțeleg de ce a murit. Să spun adevărul despre război prin articolele pe care le voi scrie.

— Ești foarte tânără și idealistă. Nu-i va păsa nimănui. Când vei plânge în întuneric, nu te va auzi nimeni. Vrei să trimiți un mesaj de aici... dar cui? Pentru prietenul tău e prea târziu. Iar pentru ceilalți? Dacă trebuie, vor continua să vină aici, unii vor trăi, alții vor muri. Nu poți face nimic ca să schimbi lucrurile.

Vorbea ca și cum nu mai exista nici o speranță, dar Paxton nu-l crezu.

— Atunci, de ce ești tu aici? Îl privi în ochi, iar el se întrebă dacă ar accepta să se culce cu el. Știa că și Nigel o dorea. Ralph o avea pe France și băiețelul... și, bineînțeles, el o avea pe soția lui, în Paris. Era atât de departe, iar fata asta era proaspătă, pură, plină de idealuri, curată și totuși atât de puternică și sigură de ea. Zâmbi. Paxton îl întrebă de ce anume, iar el izbucni în râs.

— Pentru că îmi amintești de... Ioana d'Arc. Credea în aceleași lucruri ca și tine. În adevăr, în puterea sabiei ridicate în numele Domnului, în libertate.

— Și avea dreptate, spuse Paxton, zâmbind. Dar nu mi-ai răspuns la întrebare. Era jurnalistă la urma urmei. Cerceta orașul și oamenii din el.

— De ce sunt aici? Nu știu, ridică el din umeri arătând și vorbind ca un galez. Am fost curios, am vrut să văd, așa că am

venit pentru „*Le Figaro*”. Apoi am rămas, pentru că m-a intrigat. Am vrut să văd până la capăt... îmi place aici. E un loc păcătos, dacă vrei să fie. Îmi plac prietenii mei. Și poate... ridică nepăsător din umeri, poate ca tuturor bărbaților îmi place primejdia. Paxton, nu lăsa bărbații să te mintă. Tuturor ne place să ne jucăm cu puștile, să pretindem că avem un inamic, că trebuie să cucerim un deal de la un prieten, sau o casă, sau un munte... sau o țară. Ne place... are înțeles pentru noi... până ne ucide. Exista mult adevăr în ceea ce spunea el, Paxton știu instinctiv.

— Merită să mori pentru asta?

— Nu știu, spuse el zâmbindu-i trist. Întreabă-i pe cei care au murit... oare ce-ți vor spune?

— Cred că-mi vor spune că nu merită, zise ea filozofic, dar el nu era de acord..

— Asta pentru că ești femeie. Poate pentru ei a meritat, continuă Jean-Pierre, căruia îi plăcea să discute, să analizeze, să filozofeze. Dar pentru o femeie nu merită niciodată. Cei care mor sunt fiii, iubiții, soții lor. O femeie nu poate decât să piardă într-un război, pentru ea nu e nimic interesant. Fețele femeilor pe care le fotografiez poartă urmele durerii, ținându-și în brațe copiii morți, bărbații morți. Nu le pasă dacă mor și ele. Cred că, de fapt, sunt mult mai curajoase decât bărbații. Dar nu suportă să-i piardă pe cei pe care i-au iubit. Vocea îi deveni mai blândă. Și tu? Băiatul pe care l-ai iubit? A fost un iubit sau un prieten? Jean-Pierre era curios.

— Amândouă, spuse Paxton, simțindu-se mai calmă acum. Urma să ne căsătorim. Am fost împreună timp de... patru ani... și ar fi trebuit să mă căsătoresc cu el. Privi în altă parte, simțindu-se încă vinovată că nu o făcuse. Ar fi trebuit... dar n-am făcut-o. Vocea i se frânse. Jean-Pierre îi atinse brațul.

— Dacă nu ai făcut-o, înseamnă că așa ți-a fost scris. Prima mea soție a murit într-un accident. Într-un avion în care ar fi trebuit să fiu și eu. Am pierdut avionul. Ea a plecat singură și a fost ucisă în Spania. Întotdeauna mă voi simți vinovat. Ea vroia copii, eu n-am vrut niciodată. Apoi m-am gândit că dacă am fi avut un copil, aș mai avea încă o parte din ea. Dar știi, n-a fost să fie așa.

— Acum ai copii? Întrebă Paxton, blând.

El clătină din cap zâmbind.

— Suntem căsătoriți doar de doi ani. Soția mea are douăzeci și

opt de ani. Vrea să-și termine cariera de manechin înainte de a avea copii.

Și dacă se va întâmpla ceva, se întrebă Paxton, vor regreta oare? Oare avea Gabby dreptate, cu viața ei simplă de femeie căsătorită, cu copiii frumoși? Era ea nebună pentru că venise aici? Jean-Pierre avea dreptate, că nu a fost destinul ei să se căsătorească cu Peter? Sau se va simți vinovată tot restul vieții?

— Câți ani ai, Paxton? o întrebă tot mai atras de ea pe măsură ce bea mai multe pahare de Pernod. La sfârșit, trecu pe Scotch, iar Paxton pe apă.

— Douăzeci și doi, îi răspuse ea.

— Eu am de două ori anii tăi, spuse el zâmbind. Nu părea să-i pese prea mult. Cred că pot afirma fără să greșesc că ești cea mai tânără jurnalistă din Saigon. Și, cu siguranță, cea mai frumoasă, spuse el ridicând paharul în cinstea ei.

— Și încă nu m-ai văzut dimineața, spuse ea de dragul conversației, iar o voce din spate o luă prin surprindere.

— Dar eu te-am văzut.

Paxton se întoarse. Era Nigel.

— Aș zice că ești foarte drăguță dimineața.

— Nu chiar, zâmbi Paxton, ușurată că apăruse lângă ei. Jean-Pierre băuse cam mult și părea că va începe să-i facă avansuri după următorul pahar. Am crezut că ai plecat la Xuan Loc.

— M-am hotărât să plec mâine. De fapt, întâlnește o târfă atrăgătoare și amânase călătoria pe a doua zi. Ați mâncat deja? Sper că nu, sunt mort de foame și nu vreau să mănânc singur.

— Nu, încă n-am mâncat, spuse Jean-Pierre. Era ora nouă seara, dar Paxton încă nu-și revenise după lunga călătorie. Unde vrei să mâncăm?

— Nu știi! Ce-ar fi să înfulecăm ceva repede și apoi să mergem la Clubul de Noapte Roz ca să dansăm?

Nigel nu o scăpa din ochi pe Paxton. Târfa îi oferise doar o mângâiere temporară. Dar Paxton își privi ceasul. Trebuia să se scoale la ora patru, a doua zi dimineața.

— Nu cred că pot. Ralph Johnson vine după mine mâine, la cinci dimineața.

— Ce pune la cale? Nigel era dezamăgit, iar Jean-Pierre era prea beat ca să-i mai pese. Mai avea doar o săptămână până la întâlnirea cu soția sa. Mai era destul timp ca să o seducă pe Paxton.

— Mergem la Nha Trang cu o echipă de filmare, explică ea.

— E fierbinte acolo sus, spuse Nigel încruntându-se, apoi își aminti ce crudă și neștiutoare e Paxton, și nu mă refer doar la vreme. Foarte mulți comuniști în zona aceea. Ai grijă de fundulețul tău. Pentru că, după cum îl cunosc eu pe Johnson, n-o să aibă grijă de tine. Va scrie reportajul și dacă moare. A fost rănit de două ori și cred că acum vânează un premiu *Pulitzer*⁷, chiar dacă nu vrea să recunoască.

Paxton zâmbi gândindu-se la rivalitatea profesională dintre ei, atât de evidentă.

— Voi fi atentă.

— Vă întoarceți mâine seară? Nigel era tot mai intrigat de ea. Era o fată atât de frumușică.

Paxton însă nu era interesată de el, de nici unul din ei. Nu de asta venise în Saigon. Venise să învețe tot ce se poate și să scrie articole cât mai interesante pentru ziarul ei. Erau aici o grămadă de bărbați dacă și-ar fi dorit unul.

— Nu știi când ne vom întoarce, răspunse ea întrebării lui Nigel, Ralph nu mi-a spus. Mi-ar fi spus dacă nu ne întoarcem, nu?

— Nu neapărat, râse Nigel.

S-au ridicat în picioare, iar mișcarea lor a atras spre ei cerșetorii. Nigel și Jean-Pierre îi îndepărtară. Lui Paxton i se frânse inima văzând o fetiță fără picioare, trasă într-un cărucior de un frățior mai mic. Privi în altă direcție, incapabilă să mai reziste. Nu puteai să schimbi nimic pentru ei, nu puteai să îndepărtezi războiul, nu puteai să le dai picioarele înapoi.

— Ar trebui să scrii un articol despre Quakeri, îi sugerează Jean-Pierre, după ce au plecat. Comitetul Prietenilor Americani are un centru extraordinar. Oferă proteze acestor copii. Am făcut niște fotografii fantastice acolo. Este de-a dreptul incredibil ce au reușit să facă.

— Mă voi interesa. Mulțumesc.

Le zâmbi la amândoi, le mulțumi pentru invitație, iar ei au condus-o până la hotel înainte să meargă la un alt bar ca să bea mai mult. S-au hotărât să renunțe la cină deocamdată și să continue cu băutura, dacă ea nu venea cu ei. Când ajunse la hotel, Paxton văzu mai multe cupluri frumos îmbrăcate urcând la etajul superior, unde se afla restaurantul de lux. Era prea obosită să se

⁷ Premiul *Pulitzer* se acordă anual în S.U.A. pentru literatură și ziaristică.

gândească la mâncare. Intră în camera ei, se întinse pe pat și adormi imediat după ce fixă ceasul să o scoale dimineața, fără să se mai dezbrace.

Și i se păru că ceasul sună doar peste câteva momente. Un bâzâit ciudat, visa că o urmăresc insecte, apoi albine, încerca să scape urcându-se într-o tricicletă, dar conducătorul nu înțelegea unde vrea să meargă. Bâzâitul continua și în cele din urmă deschise ochii privind prin cameră. Era încă întuneric. Făcu un duș, se spală pe cap, trase pe ea un fel de salopetă cumpărată special pentru astfel de ocazii, de un kaki verzui, și își încălță cizmele ei, în caz că Ralph ar fi uitat să-i aducă altele.

La cinci fix a coborât scările în holul pustiu. Străzile erau deja pline de oameni. Femeile purtau pălării ascuțite, numite *non la*, și erau îmbrăcate în grațioasele *ao dais*. Ieși afară și mirosi aerul. Același parfum puternic de fructe și flori, de carburant și fum, fum care părea să nu dispară niciodată de deasupra orașului. Auzi pași în spatele ei. Se întoarse și îl văzu pe Ralph coborând scările hotelului, într-o uniformă de soldat, cu niște bocanci în mână, exact ca aceia pe care îi avea în picioare. Purta o vestă grea și îi întinse și ei una, împreună cu bocancii.

— Ai făcut rost de ei! Mulțumesc. Paxton era uimită.

— N-a fost nici o problemă.

Nu era dificil să-i găsești. Îi cumpărase de la bursa neagră, de unde puteai cumpăra orice, de la tampoane de vată, până la ciorapi de nylon și echipament militar. Tot ce se putea fura de undeva.

— Ți-am adus și o vestă anti-glonț. N-ar fi rău să o porți, dacă nu va fi prea grea pentru tine.

Îi mai întinse și o cască de protecție, apoi o ridică în camionul care îi ducea până la șoseaua principală și apoi mai departe, până unde vroiau să meargă. Aveau cu ei un șofer al armatei. Echipa lui Ralph era formată din patru oameni, doi operatori, un sunetist și un asistent. O prezentă pe Paxton tuturor, iar pentru ea toți arătau ca niște soldați americani. Toți erau îmbrăcați în uniforme de camuflaj, bocanci și caschete. Sunetistul râse nervos, privind în jurul lui. Asistentul desfăcu un termos mare de cafea.

— La naiba, dacă ne prind comuniștii pe drum, o să creadă că au capturat un camion plin cu soldați. O privi pe Paxton, care era îmbrăcată ca și ei. N-ai cumva niște pantofi cu tocuri în poșetă?

— Sunt prea înaltă. Nu port tocuri.

Au izbucnit în râs.

Au urmărit cum răsare soarele, pe măsură ce se îndepărtau de Saigon. Paxton, în sfârșit, își dădu seama de ce toată lumea vorbea despre frumusețea țării. După ce au ieșit din oraș, vegetația a devenit luxuriantă și verde, iar o anumită delicatețe și simplitate a peisajului îi amintea de picturile pe stampe. Apoi, ici-colo, puteai vedea craterele bombelor sau copii stând pe marginea drumului sprijinindu-se în cârje.

Grupul rămase tăcut. Paxton era copleșită de atâta frumusețe, roșul pământului, verdele puternic. Nu-și putea desprinde privirile de la peisajul din jurul ei. În cele din urmă, Ralph se aplecă pe spate în scaunul lui și îi oferii niște gogoși.

— Frumos, nu?

— Înțeleg, în sfârșit, ce mi s-a povestit. Saigonul e foarte diferit.

Fusese frumos cândva, când francezii au fost acolo, dar acum era murdar, zgomotos, corupt, plin de târfe și derbedei. Aici era o frumusețe naturală pe care Paxton nu o mai văzuse nicăieri, o frumusețe care o mișcă profund. Dar chiar și aici se vedeau urmele războiului.

— Am fost aici când au dat foc localității Ben Suc, acum un an și jumătate... un loc magnific. A fost o crimă că i-au dat foc.

— De ce au făcut-o?

— Pentru a-i scoate din ascunzători pe comuniști, pentru a le tăia aprovizionarea cu mâncare, locurile unde se puteau ascunde. De cele mai multe ori, însă, nu-i poți deosebi pe cei buni de cei răi. Așa că au ars totul și au transformat locul într-o parcare. Pretind ca le-au dat locuințe tuturor, dar nu poți înlocui o astfel de așezare. Era foarte frumoasă, veche, și au mutat pe toată lumea în colibe, la Quouset.

Așa o întâlnește el pe France, dar nu spuse nimic. Încă nu o cunoștea bine pe Paxton.

— Cum te-ai distrat ieri? o întrebă el.

— Bine. Am dat târcoale orașului și m-am rătăcit mai tot timpul.

Îi zâmbi și se hotărî să-și desfacă părul.

— Nebuniile de la Ora Cinci sunt niște mari tâmpenii, nu-i așa? Ce urmăresc de fapt?

— Cred că ei le numesc RP, adică relații cu publicul. Un alt cuvânt potrivit ar fi propagandă, din punctul nostru de vedere.

— Ce rost are?

Paxton era necăjită. Venise aici ca să afle adevărul, nu să fie

mințită. În timp ce vorbeau, își scoase casca și își prinse părul într-o coadă de cal. Era prea cald ca să mai ai păr pe cap, darmită să-ți atârne pe spate sub cască.

Ralph râse.

— Ne oferă subiecte pentru articolele noastre când nu găsim altceva mai interesant despre care să scriem, ceea ce nu se întâmplă prea des. Prietenii mei de la birou erau înnebuniți ieri din cauza nepotului cuiva care urmează să sosească aici și pentru care toată lumea a primit instrucțiuni să-l ferească de probleme.

— Ce cauți aici? Întrebă Paxton amuzată.

— Nu știu. În vizită, probabil. Nu cred că e prea deștept. Vietnamul e un loc de care e mai bine să te ferești.

Paxton îl privi direct, în timp ce ceilalți discutau despre altceva.

— Asta înseamnă că și eu sunt tâmpită?

— Poate, îi spuse Ralph sincer, așa cum va fi întotdeauna cu ea. Dar cred că ești totuși diferită. O să-ti spun ce cred când se va termina ziua de astăzi. Cred însă că ești una din persoanele acelea trăznite care vor cu orice preț să fie jurnaliști, care vor să afle adevărul chiar dacă asta îi va ucide până la urmă.

— Mulțumesc, spuse Paxton, simplu, și își puse din nou cascheta pe cap, terminându-și de băut ceașca de cafea.

S-au oprit pentru scurt timp la Ham Tan, apoi și-au continuat drumul prin Phan Rang și Cam Ranh. În depărtare se auzea focul mitralierelor. Ca sunetul tunetului care vine dinspre munți. Șoferul camionului era permanent în contact radio cu baza lui din Nha Trang și îi preveni despre sosirea lor. Se îndreptau spre o bază militară puternic atacată și urmau să intre în ea prin partea din spate. Se gândeau că sunt în siguranță pentru că baza era bine protejată și bine înarmată, dar toată săptămâna se trase în ei și asta era povestea, articolul pe care Ralph îl voia cu orice preț. Se chinuise toată săptămâna să primească permisiunea de a veni aici.

— Mi se transmite prin telefon că zona e foarte fierbinte, explică șoferul, iar Paxton știa deja că fierbinte se referă la Viet Cong și niciodată la starea vremii. Vremea în sine era cumplită și se întreba cum va reuși să respire când va ajunge acolo. Când s-au apropiat de bază li s-a spus să se lase în jos pe scaunele lor, să-și păstreze vestele anti-qlonț și caschetele de protecție. Era ora șapte dimineața. Au fost oprți cam la doi kilometri de îndepărtata bază militară spre care se îndreptau.

— Am venit cu niște jurnaliști, le explică șoferul soldaților de pază, foarte bine înarmați. Purtau mitralierele M-16, despre care Paxton știa deja de la Ralph că erau inferioare celor sovietice AK-47 pe care le aveau cei din Viet Cong, pentru că cele americane se blocau dar ale lor nu.

Soldații au privit înăuntru camionului. Paxton recunoscuse în depărtare sunetul pistolului mitralieră M-60 și al mortierelor. Încercase să se informeze, dar era cu totul altceva să le vezi în acțiune, era înfiorător. Inima îi bătea tot mai tare, mai ales când soldații s-au oprit la ea continuând să-l ia la întrebări pe șofer.

— Și Delta Delta?

Șoferul zâmbi.

— Ca și ceilalți. Jurnalistă, nu? se întoarse și îi zâmbi lui Paxton.

— Exact. De la „*Morning Sun*”, din San Francisco. Începu să scoțească după hârtiile ei dar li se făcu semn să pornească mai departe. Șoferul și Ralph au schimbat un zâmbet între ei. Paxton se întrebă ce își comunicau.

— Despre ce a fost vorba? Ce-i cu Delta Delta asta?

— O vei auzi deseori cât timp vei rămâne aici, rânji Ralph.

— Ți-au spus și ție așa la început? întrebă ea, inocentă, și toți izbucniră în râs.

— Nici o șansă, scumpo. Mai bine îți explic ce înseamnă. Delta Delta sunt semnalele radio pentru D-D, adică Doughnut Dollie.

Toată lumea din camion râse cu poftă. Paxton ar fi vrut să le tragă câte un picior la fiecare.

— La dracu! N-am făcut tot drumul până aici ca să ofer la toată lumea gogoși!

— Dragă fată, nu-i dezamăgi!

Șoferul chicoti. Paxton râse și ea. Era enervant să fii tratată ca o regină a frumuseții care abia așteaptă să fie admirată.

— Delta Delta, ce tâmpenie!

Toți știau că „Doughnut Dollies” erau femeile de treabă care ajutau la ridicarea moralului trupelor, dar nu era totuși un compliment pentru Paxton.

— O să te obișnuiești, râse Ralph, iar Paxton îl amenință cu pumnul.

Câteva minute mai târziu li s-a spus să rămână jos pentru că obuzele artileriei începură să șuiere deasupra capetelor lor. Au coborât foarte precauți din camion când li s-a spus, iar operatorii și sunetistul au început să-și assembleze echipamentul. Ralph le

explica ce aștepta de la ei. După ce se consultă cu câțiva dintre soldați, șoferul îi spuse lui Ralph care dintre intrările în bază erau sigure. Dar după zgomotele care se auzeau, nici una nu părea să fie prea sigură. Un tânăr soldat negru veni în fugă spre ei și le spuse ceea ce știau deja, că situația e „fierbinte, fierbinte, fierbinte”. Apoi o privi curios pe Paxton.

— Hei, de unde ai apărut? șopti el, după ce toți s-au întins pe jos lângă camion.

Paxton nu prea era atentă. Ralph tocmai îi confirmase că ceea ce auzea era sunetul mortierelor. Armata sud-vietnameză, ARVN pe scurt, sprijinea trupele americane. Dar americanii preferau să se bazeze pe puterile lor. După părerea lor, soldații lor erau întotdeauna mai buni și luptau împotriva armatei nord-vietnameze, NVA, și a celor din Viet Cong, care erau doar niște țărani, dar foarte curajoși.

— Sunt din Savannah, spuse ea, încercând să pară cât mai calmă.

— Zău? Și eu, spuse el, și îi dădu adresa lui care pentru Paxton nu însemna mare lucru. Îi zâmbi amintindu-și de Queenie.

— De cât timp ești aici? îl întrebă ea curioasă.

— În Vietnam? rânji el, mai am doar două săptămâni de stat aici. Dacă reușesc să-mi port de grijă încă două săptămâni, voi lua pasărea libertății până acasă, în Georgia.

Dacă mai avea două săptămâni, însemna că se afla aici de 380 de zile, cu 375 de zile mai mult decât Peter.

— Cum te numești? o întrebă el. Era așa de frumoasă și nu-și dorea decât să stea de vorbă cu ea, să o atingă. Avea deja o prietenă acasă, dar asta nu-l putea opri să vorbească cu Paxton.

— Paxton.

— Zău? o privi amuzat.

Ralph întoarse capul și-i spuse ferm să rămână întinsă la pământ.

Mai târziu, au fost lăsați să intre în bază. O priveliște incredibilă, valea pitorească, verde și foarte frumoasă, plină de fum din cauza schimbului continuu de focuri. Unele avioane zburau foarte jos, iar în depărtare altele aruncau bombe. Soldații le numeau „păsări care aruncă ouă”. Comandantul bazei veni să-l întâmpine pe Ralph și echipa lui. Ralph avu grijă să i-l prezinte și lui Paxton.

— Din San Francisco? spuse el mestecând un trabuc. Un oraș grozav. Eu și soția mea îl iubim foarte mult.

Toată lumea pe aici avea câte o preferință. San Francisco, Savannah, Nordul, Sudul, New Jersey, nu avea importanță de unde ai venit. Erai în viață, erai nou-venit, toți erau disperați să ajungă acasă, încât simplul fapt că puteau să te atingă însemna foarte mult pentru ei.

— Am avut multe probleme în ultimul timp, Armata nord-vietnameză încearcă să treacă de noi, dar n-avem de gând să o lăsăm. Am păstrat zona asta anul trecut, apoi am pierdut-o. Acum am cucerit-o din nou și nu o vom lăsa să ne scape.

Paxton nu putu să nu se întrebe câte vieți omește îi costase. Cucerirea unui deal, a unei văi, a unui sat însemna importante pierderi de oameni. Atât de mulți morți, atât de mulți răniți. Le explică din nou că se descurcau destul de bine. Pierduseră până acum doar cinci băieți și vreo doisprezece erau răniți. Ce era atunci „destul de bine”? se întrebă Paxton. Doar cinci băieți? Dar care cinci? Cum îi alegeai? Cum îi alegea Dumnezeu? Și de ce îl alesese pe Peter?

— Ați dori să vă apropiați? Cad multe obuze, așa că rămâneți lângă soldați.

Ralph era mulțumit. Dorea ca aparatul de filmat să ajungă cât mai aproape de câmpul de luptă, ca să poată înregistra mișcările de înaintare. Au rămas acolo toată după-amiaza, întorcându-se doar pentru a mânca ceva, înainte de a continua observarea zonei de luptă. Până acum nimeni nu fusese rănit. O zi destul de calmă. Își păstrau implacabili poziția. Din când în când, unii soldați susțineau că au văzut vietnamezi. Dar adevărul era că nu puteau să-i vadă. Nu puteai vedea nimic, doar fum, focuri de armă și tufișurile.

— Ei bine, fetițo? Cum te simți? Ai ajuns unde ai vrut, spuse Ralph, așezându-se lângă ea ca să fumeze o țigară și să-și termine ceașca de cafea.

— Cum te-ai simțit când „*The Times*” te-a trimis în Coreea?

— Am făcut pe mine de frică, rânji el.

— Exact, spuse ea zâmbindu-i nervos. De azi dimineață o durea stomacul.

— Ai mâncat ceva? o întrebă el. Paxton clătină din cap. Ar trebui. Ajută. Trebuie să mănânci și să dormi, indiferent ce se întâmplă aici, altfel devii neatentă și faci vreo prostie. Rămâi cu picioarele pe pământ. E cel mai bun sfat pe care ți-l pot da.

Paxton îi era foarte recunoscătoare. Era un tip simpatic și un

reporter extraordinar. Își dădea seama de ce ceilalți erau invidioși. Era foarte bun și în continuă alertă căutând mereu subiecte noi.

— Mulțumesc pentru bocanci, îi spuse. Ralph o bătu ușor pe umeri.

— Cascheta pe cap, capul jos și totul va fi în regulă.

Spunând astea, plecă din nou, urcându-se în niște copaci în spatele unor soldați. Paxton se întrebă dacă îl admiră sau îl consideră nebun. Tocmai când gândea asta, se auzi o explozie îngrozitoare. Operatorii o luară la fugă spre locul unde îl văzuseră pe Ralph, urmași de sunetist. Fără să se gândească la nimic altceva decât la el, Paxton o luă pe urmele lor. Când ajunse acolo, soldații zăceau la pământ. Ralph ținea în brațe un soldat cu pieptul sfâșiat.

— Avem nevoie de doctori, spuse el, calm și ferm. Cineva o luă la fugă și brusc, prin fum, se auzi un operator radio chemând ajutor.

— Am șase oameni aici, spuse el vorbind la aparat.

Stând acolo, Paxton simți cum unul dintre ei o atinge. Un braț îi dispăruse și era acoperit de sânge. Avea o față de copil și o privi spunând: mi-e sete.

Paxton avea un bidon la ea, dar nu era sigură dacă e bine să-i dea apă. Dacă nu avea voie să bea? Dacă îi dădea să bea și asta îl va ucide?... De undeva au apărut doi doctori și un preot cu o caschetă pe cap, atașat unității. Au trecut pe la cei ce erau răniți. Dar băiatul din brațele lui Ralph era deja mort.

— Mi-e sete.

Nimeni nu venise la cel de lângă ea care o privea chinându-se.

— Cum te numești? o întrebă el.

— Paxton.

Îl mângâie pe față, iar el își lăsă capul în poala ei, în timp ce sângele îi curgea pe picioarele ei, Paxton încercă să se convingă că nu-l simte.

— Mă numesc Paxxie, spuse ea îndepărtându-i încet părul de pe față, rezistând tentației de a se apleca să-l sărute pe obraji ca pe un copil, plângând pentru el. Încercă să-i zâmbească printre lacrimi.

— Pe tine cum te cheamă? întrebă ea ca să-l facă să vorbească.

— Joe.

Vocea îi suna vag din cauza sângelui pierdut și a șocului. Închise ochii.

— Haide, Joe, trezește-te... nu poți să adormi acum... așa... deschide ochii.

Îi zâmbi. În jurul lor toți se mișcau rapid. Înceau să ducă răniții într-un luminiș. Îi ajuta preotul, Ralph și operatorii. Unul dintre doctori lovea pieptul unui rănit. Peste un minut se auzi elicopterul zburând deasupra lor, dar se trăgea în el din tufișuri și trebui să se îndepărteze. Doctorul care lovise pieptul rănitului strigă: La dracu! Îl pierduse.

— De unde ești, Joe?

— Miami, spuse el în șoaptă.

— Miami. Grozav.

Paxton avea ochii plini de lacrimi, simțea un nod în gât, îi era greață, iar picioarele îi erau acoperite de sângele lui. Lângă ea, așezat pe iarbă, operatorul radio îi spunea pilotului elicopterului să plece. Era prea fierbinte situația aici.

— Pe dracu, o să mai încerc o dată, se auzi vocea lui. Câți ai acolo jos? O voce calmă și puternică. Nu pleca fără să ridice răniții.

— Mai am încă patru care au nevoie de tine.

Tocmai când spuse asta, se auzi o nouă explozie îngrozitoare.

— Fir-ar să fie, spuse cineva.

Doctorii o luară la goană în altă parte. Cineva veni înapoi ca să-l informeze pe operator despre situația răniților.

— Sunt nouă acum. Mai am încă cinci pentru tine, Niner Zulu. Poți să trimiți o altă pasăre aici, cât mai repede? Sunt câțiva care nu pot aștepta prea mult.

Paxton închise ochii, ascultând. Știa că unul dintre cei care nu mai pot aștepta era băiatul din brațele ei. Încercă să prindă privirea operatorului, dar acesta era prea ocupat cu telefonul. Ralph și ceilalți din echipa lui erau plecați în altă parte.

— Ești O.K.? întrebă cineva, trecând pe lângă ei, iar Paxton îi răspunse, spre surprinderea ei:

— Da, sigur. Nu-i așa, Joe?

Leșinase din nou. Paxton îi atinse obrazul încercând să nu privească la brațul care nu mai era la locul lui, la ciotul care sângera pe pământul din jurul ei. Se gândi să-i facă un bandaj, dar nu știa cum și nu vroia să-i facă ceva rău. În sfârșit, un doctor apăru lângă ei.

— E în regulă, băiete. Apoi o privi pe Paxton. Și tu ești în regulă.

Paxton văzu că cel care o liniștea era băiatul din Savannah și i

se păru că sunt prieteni vechi.

— El e Joe. Încercă să fie calmă, dar privi îngrijorată la cotul care sângera, când elicopterul apăru din nou deasupra lor. I se auzea vocea la telefonul operatorului radio de lângă ea.

— Sunt Niner Zulu. Încercăm să pătrundem. Dar nu putem sta mult. Aruncă-i înăuntru cât de repede poți, și să decolăm rapid.

— Rahat! spuse cineva. Cum dracu își imaginează că o să-i „aruncăm înăuntru”? Întrebă cel de la radio pe oricine îl putea auzi.

— Nu te necăji, îi răspunse unul dintre soldați. Dacă mai stă mult, nu vom mai putea.

Din al doilea grup de răniți doi muriseră deja. Mai aveau doar șapte de transportat. În total, patru morți. O zi împuțită, după ce începuse atât de bine.

Un elicopter apăru deasupra lor și rămase destul timp pentru ca oamenii să poată duce patru răniți la bord, apoi veni un altul pentru ceilalți. Paxton privi cum doi soldați îl transportă pe Joe și se trezi rugându-se tare ca să scape. Întorcându-se, dădu brusc cu ochii de alți doi zăcând la pământ, cu privirea goală îndreptată spre cer. Se îndepărtă poticnindu-se și vomită în tufișuri. Ralph o găsi puțin mai târziu, palidă și distrusă. Pantalonii îi erau plini de sânge, chiar și părul îi era mânjit de sânge închegat.

— Nu te necăji, fetițo, mie mi s-a făcut rău în fiecare zi timp de șase luni, când am fost în Coreea.

Suspină și se așază pentru un minut lângă ea. Situația era mai calmă, dar peste tot se vedeau urmele luptei și morții. Cel puțin acum, obuzele nu mai cădeau atât de des. Ralph se gândea să se întoarcă în Saigon în seara aceea.

— S-au întâmplat multe, nu? Avem despre ce scrie! Paxton îl privi înmărmurită.

— Să scriem? Brusc își aminti de Jean-Pierre și instantaneul lui perfect „fetițe moarte ținându-se de mână”. Nu-l va uita niciodată.

Ralph îi replică iritat.

— Nu eu am început acest război. Am venit să relatez despre el. Și poate dacă voi reuși să îngrozesc oamenii, îl vor opri. Dar dacă ai venit aici pentru petreceri la clubul ofițerilor, ai greșit locul. Războiul ăsta nu-i frumos. Și dacă vrei să auzi doar râsete, așteaptă până vine Bob Hope să distreze trupele de Crăciun.

— La mai du-te la dracu! Era nervoasă și obosită, deprimată și scârbită de tot ce văzuse. Sunt aici din aceleași motive ca și tine.

— Nu mai spune! Bun! Pentru că războiul ăsta are nevoie de mai mulți oameni ca tine și ca mine. Oameni care să vrea să spună adevărul despre ceea ce văd, poate chiar să moară pentru asta. Oameni care să nu se teamă de adevăr. Pentru asta ești aici?

Paxton îl privi, dușmănos. Ralph știa că o necăjește, dar îi plăceau reacțiile ei. Era o fată dură, puternică, curajoasă și îi păsa de ce se întâmplă în jurul ei. Îi plăceau multe lucruri la ea. Era „a-nțâia” după cum spuneau bărbații dacă le plăcea ceva.

— Da, de aceea sunt aici, spuse Paxton privind-l furioasă. Sunt aici ca să spun afurisitul de adevăr despre războiul ăsta urât. Ca și tine, deșteptule.

— E singurul motiv? o întrebă el aspru, după ce amândoi s-au mai calmat puțin.

Paxton îi spuse ceea ce-i povestise și lui Jean-Pierre despre Peter.

— Logodnicul meu a murit aici acum două luni. Ralph tăcu. Apoi, după un timp destul de îndelungat, o privi în ochi și îi spuse ceva ce o șocă.

— Uită-l.

— Cum poți să spui așa ceva? Era îngrozită și jignită.

— Pentru că indiferent care este motivul care te-a adus aici, va trebui să-l uiți, dacă vrei să faci ceva de calitate. El nu mai există. Nu-l mai poți ajuta. Dar îi poți ajuta pe alții. Poți ajuta o întreagă țară, dacă relațiile tale sunt sincere și obiective. Dacă nu vrei decât să-l răzbuni, să te gândești doar la el, nu vei ajunge să faci nimic, nici pentru tine, nici pentru cei pentru care scrii.

Ralph avea dreptate. Paxton o știa, dar o dorea să-l audă spunându-i așa ceva. Într-o singură zi, Ralph se aștepta ca ea să se maturizeze și să-l uite pe băiatul pe care îl iubise timp de patru ani. Dar Ralph spunea adevărul. Ca jurnalistă, trebuia să spună lumii ceea ce vedea, nu să le povestească despre Peter. Era îngrozitor ce-i spusese, dar amândoi știau că doar așa va reuși.

Au plecat spre Hai Ninh în acea după-amiază, la jumătatea distanței până la Saigon. Se dădeau lupte în zonă și interveniseră niște mișcări care îl interesau pe Ralph. Când au fost gata de drum, comandantul le spuse că era prea periculos să pornească la drum în noaptea aceea. Vor aștepta până dimineață. Au dormit în tranșee împreună cu soldații. Paxton era întinsă pe spate, privind stelele și gândindu-se la Peter. Și pentru el a fost la fel? I-a fost

frică? A avut timp să vadă cât de frumoasă poate fi țara asta? Se gândise la ea? Merita oare? Poate Ralph avea dreptate. Nimic nu mai avea importanță decât adevărul, și cei care îl știau.

— Totul e în regulă?

Se apropiase de ea și îi oferii o țigară. Paxton îl refuză. Era obosită și scârbită de ceea ce văzuseră împreună. Nu mâncase mai nimic toată ziua. Rațiile nu erau prea tentante. Orezul, și pho, un fel de supă cu găluști pe care le mâncau cei din armata sud-vietnameză arătau mult mai bine.

— Da. Mă simt bine.

— Nu arăți grozav.

— Nici tu nu arăți mai bine, îi zâmbi ea, dar trebuie să recunoască că era mai stăpân pe el decât era ea.

— Îmi pare rău că m-am răstit la tine astăzi. E un război dur. Și nu poți să-ți compromiți idealurile. Chiar dacă călătoria ta a pornit așa, nu e prea târziu să-ți schimbi punctul de vedere, să rămâi obiectivă și corectă. Să nu uiți pentru cine scrii și ce vrei să le spui. Vei rămâne mai umană astfel. Dar nu poți face din asta o vendetă personală. Unii dintre soldați pătesc așa. Prietenii lor mor, sunt înnebuniți de durere o iau la goană prin tufișuri ca să-i vâneze pe inamici și mai trăiesc cam paisprezece minute înainte să pășească pe o mină care le zboară capetele. Indiferent ce faci aici, trebuie să fii mereu atent. Cei care reușesc să supraviețuiască nu uită asta niciodată.

— Mă tot gândesc la băiatul acela... Joe... din Miami... Nici măcar nu-i știi celălalt nume. Mă întreb dacă a scăpat cu viață.

— Probabil, o liniști Ralph. Foarte aproape de Nha Trang se află o unitate sanitară. A ajuns pe masa de operație cam la cincisprezece minute după ce a fost ridicat de elicopter. Probabil că tu l-ai salvat.

O bătu ușor pe braț, încercând să o liniștească, chiar dacă nu era adevărat. Nu mai avea importanță. Făcuse tot ce putuse și poate într-adevăr puștiul va trăi pentru că ea îl ajutase. Erau atât de mulți ca el, iar Ralph văzuse cum mor sau sunt răniți. După un timp ajungi să fii uzat, istovit și cinic. Toți copiiiăștia transformați în carne crudă. Ți se făcea greață. Te întrebai de ce o fată ca ea vroia să fie aici. De fapt, mai toți erau puțin nebuni. Și dacă nu erau atunci când veneau, ajungeau până plecau. Îi zâmbi.

— Știi, n-am reușit încă să-ți rețin numele. Știu că ești Andrews. Dar prenumele, Pattie, sau Patton, nu-i așa?

— Paxton, zâmbi ea. Să nu uiți, fiindcă n-am chef să-mi spui Delta Delta, tot timpul.

— Poate o voi face dacă nu-mi voi aminti de Paxton.

Apoi se gândi puțin și brusc izbucni în hohote de râs, așa cum stătea acolo, întins în tranșee, iar ea se holbă la el, enervată.

— Ce se întâmplă? Numele meu?

— Nu. Îmi place numele tău... dar tocmai mi-a trecut prin minte ceva amuzant. Ești de la „*Morning Sun*”, din San Francisco, nu-i așa? Ai vreun unchi pe acolo?

— Nu chiar, spuse Paxton roșind, dar el nu băgă de seamă. Mai degrabă un... mentor, așa s-ar putea numi. Urma să fie socrul meu... și are o funcție importantă la ziar. Nu vroia să-i spună că era proprietarul ziarului.

— Șeful de birou de aici se plângea că înnebunește cu toate telexurile pe care le primește de la toate puterile posibile de la ziar, din cauza nepotului cuiva care urma să vină aici, și trebuia să facă tot posibilul să-l protejeze și să-l țină cât mai departe de zonele de luptă.

O privi în ochi, rânjind.

— Domnișoară Paxton, cred că despre tine era vorba, dar nimănui nu i-a trecut prin cap că ești fată. Fir-ar să fie! Și ce faci tu? Te iau cu mine în cele mai fierbinți zone, în prima ta zi în Saigon.

Începu din nou să râdă, împreună cu Paxton.

— Mă bucur că nimeni nu și-a dat seama cine sunt.

— Și eu. Nu știi cum scrii, dar ești o fată de treabă și ai mult curaj. Restul ar trebui să fie simplu.

— Mulțumesc.

— N-ai pentru ce. Poți să vii cu mine în misiuni ori de câte ori vrei. Doar să nu-i spui unchiului tău.

Paxton îi zâmbi. Rămase întinsă, adormind în cele din urmă, cu gândul la Ed Wilson. Era în Vietnam doar de două zile, dar se simțea de parcă nu l-ar fi văzut de ani de zile... pe el... pe Gabby... San Francisco... Peter.

Capitolul 13

A doua zi, Ralph și Paxton s-au întors în Saigon împreună cu restul echipei. Au rămas tăcuți tot drumul. Era imposibil să vezi

moartea, suferința, pierderile de vieți omenești și să nu fii impresionat.

— Îți mănâncă sufletul, nu-i așa? întrebă Ralph încet, lângă ea. Îl lăsase pe sunetist în cabină, lângă șofer.

— Oh, da, aprobă ea. Încă se mai gândea la băiatul din Miami. Cum va fi viața lui de acum încolo, doar cu un singur braț? Sau poate și mai rău, dacă nu reușiseră să-l salveze? Pentru ce luptau de fapt aici? Nimeni nu mai știa. Părea o nebunie.

— Vei primi o educație ciudată aici, spuse Ralph. Majoritatea celor care rămân un timp nu vor mai fi niciodată aceeași.

— De ce? Paxton încă mai căuta răspunsuri.

— Nu știu... văd prea multe... se implică prea mult cât timp rămân aici... ajung cruzi și furioși. Se întorc în State, iar acolo sunt, urâți și tratați ca niște ucigași. Nimeni nu-i înțelege. În State, oamenii ascultă radioul, se plimbă prin baruri, își cumpără mașini și aleargă după femei. Îi doare în cot de ce se întâmplă aici. Nu i-a interesat niciodată. Nu vor să audă nimic. Vietnam? Unde-i asta? Cui îi pasă? Niște venetici care se luptă unii cu alții... unii cu alții și îiucid pe ai noștri. Dar toți uită asta. Băieții de aici își riscă viața pentru nimic.

— Chiar crezi așa ceva?

O durea să-l audă vorbind așa, mai ales dacă își amintea de Peter. Era mai ușor să-și spună că murise ca un erou aici. Dar adevărul era, chiar și pentru ea, că Peter nu a fost un erou.

— Da, cred. Iar partea tristă e că toată lumea crede la fel. Nimănui nu-i pasă cu adevărat ce se întâmplă aici. Nu cred că își dau seama. Nici eu nu sunt sigur că înțeleg. Încercăm să salvăm sudul de cucerirea nordului, așa cum am făcut în Coreea. Dar aici nu e același lucru. Cei din sud luptă și ei împotriva noastră. Nu poți fi sigur cine sunt cei din Viet Cong și cine nu. La dracu, câteodată am impresia că toți sunt. Dumnezeule, uită-te la puștii ăștia. Cei mai mulți ți-ar reteza capul cu o grenadă de mână dacă ar putea. Oamenii știu asta și îi înspăimântă. Nimeni nu mai știe pe cine să creadă, pe cine să respecte, cu cine se luptă, de fapt. Jumătate din soldații de aici au mai mult respect pentru Charlie decât pentru ofițerii lor superiori. Cei din Viet Cong sunt niște luptători fantastici. Iar ARVN, Armata sud-vietnameză, e doar o glumă. Înțelegi? E o nebunie. Iar dacă vei rămâne mai mult timp, vei înnebuni și tu. Adu-ți aminte de asta, dacă te gândești să rămâi. În ziua în care nu-ți vei mai dori să iei primul avion spre casă, de cel

puțin zece ori de dimineață și până seara, înseamnă că ai dat de dracu. Ralph o tachina puțin, dar îi spunea și multe adevăruri. Paxton începea să le descopere.

Era ceva în Vietnam, ceva straniu și seducător, care te făcea să vrei să rămâi. Mirosurile, zgomotele, oamenii, contrastul neașteptat dintre Saigon și frumusețea din regiunile rurale, inocența chipurilor, agonia celor care suferă. Ai fi vrut să crezi că sunt puri, că îi doare și tu îi poți ajuta. Dar așa ceva devenise o întrebare fără răspuns. Îi puteam ajuta și să ne salvăm în același timp? Sau nu mai exista nici o speranță? Ajungând în Saigon pe la prânz, Paxton se gândi că va mai trece timp până va găsi toate răspunsurile.

Ralph o lăsă în fața hotelului și se îndreptă spre biroul AP din Eden Building. Intrând în holul hotelului, Paxton nu-și putea crede ochilor cât de murdară era. Pantalonii îi erau acoperiți de sânge închegat, murdărie și transpirație. Arăta groaznic. Urcând scările, se întâlni cu Nigel care o privi ridicând sprâncenele.

— Vai, vai, arăți de parcă ai avut o zi plină sau te-ai tăiat în timp ce te depilai?

O irita stilul lui ușuratic și se răsti la el.

— Am fost în Nha Trang. Foarte mulți au fost răniți. Ei i se păreau mulți și în timp ce vorbea îi apăroră lacrimi în ochi.

— Ar trebui să fiu surprins? Doar de asta am venit toți, nu?

Nigel era un măgar încrezut și atitudinea lui o enerva.

— Ce faci diseară?

— Nu știu. Vreau să-mi scriu articolul.

În aranjamentul ei cu „Sun” nu figura o dată precisă pentru a-și trimite articolele. Urma să le trimită de îndată ce va avea despre ce scrie. Dar vroia să le trimită cât mai curând ceva ca să le arate că venise aici să lucreze.

— Poate ne vom întâlni mai târziu. Ralph s-a dus acasă sau la birou?

— Sunt sigură că la birou, spuse ea, istovită.

— Încearcă să dormi puțin. Arăți frântă de oboseală.

— Sunt... ne vedem mai târziu.

Era foarte hotărâtă să scrie despre ce văzuse, dar după ce făcu o baie și se întinse „doar pentru câteva clipe”, adormi imediat. Se trezi spre seară, flămândă.

Coborî în restaurant dar nu văzu pe nimeni cunoscut. Încercă să mănânce ceva, dar nu reuși. Chiar și spuma de ananas care îi

plăcea așa de mult avea un gust groaznic. Nu-i ieșea din cap ce văzuse în Nha Trang. După o farfurie de supă și câteva *chao tom*, un fel de frigărui făcute din pastă de creveți urcă în camera ei să-și scrie articolul. Scrise până la ora două dimineața, plângând pentru că încercase să-l descrie pe băiatul din Miami, pe cel din Savannah. Nici măcar nu le știa numele. N-avea importanță. Când termină, se lăsă pe spătarul scaunului, simțindu-se fără vlagă, dar ușurată.

În articolul ei încercase să descrie frumusețea Vietnamului, contrastul dintre ceea ce văzuse în puținul timp de când se afla aici, în oraș, mutilările oribile, târfele, zgomotele de pe străzi și frumusețea drumului spre nord, verdele strălucitor, pământul de un roșu aprins, întreaga țară pustiită și sângerândă și băieții americani murind pentru ea. Un articol remarcabil. Paxton era mulțumită de ea însăși. Se întreba ce vor crede cei din San Francisco.

Se culcă pe la trei dimineața. Ajunse însă la nouă la biroul AP, unde se întâlnește cu Ralph, arătând proaspăt și plin de energie, îmbrăcat într-o cămașă aibă și pantaloni kaki.

— Ce pui la cale, Delta Delta?

Paxton îi zâmbi fără să vrea. Arăta fericit că o întâlnește.

— Nu-mi mai aminti. Vreau să-mi trimit articolul.

— Nha Trang? Întrebă el și ea aprobă. M-am interesat, să știi. Toți băieții ridicați ieri au fost salvați, cu excepția unuia — inima lui Paxton se opri — un băiat negru din Mississippi. Așa că băiatul tău se simte bine. M-am gândit că te vei bucura.

Paxton îi zâmbi vizibil ușurată. Ochii lui o urmăreau cu interes. O fată de treabă. De calitate. Avea multe de învățat, dar era isteată. Îi plăcea felul ei de a fi.

— Nu întotdeauna se termină cu bine. Poate i-ai adus noroc. Acum va pleca acasă.

Să pleci acasă fără un braț. Mai bine așa decât într-un sac de plastic.

— Ce faci astăzi? o întrebă Ralph.

— Nu mă voi astâmpăra, fii sigur, glumi ea.

— Ai grijă. În orașul ăsta nu va fi greu să dai de dracu'.

— Am băgat de seamă.

Dacă nu altceva, rămânea Nigel Aucliffe sau Jean-Pierre care urma să-și întâlnească soția în Hong Kong, la sfârșitul acestei săptămâni.

— Revista „*Time*” organizează o petrecere la clubul ofițerilor de la „*Continental Palace*”. Vrei să vii?

— Da, sigur.

Paxton nu-și dădea seama dacă e o întâlnire sau doar o invitație prietenoasă. Oricum, nu venise aici pentru aventuri sentimentale. Orice contact cu alți oameni îi putea fi de folos.

— Ne întâlnim acolo, spuse Ralph privind la ceas, grăbindu-se undeva. Să zicem la șase, în regulă?

— Bine.

Paxton își petrecu restul zilei plimbându-se din nou prin Saigon. Copiii au impresionat-o cel mai mult. Erau atât de vulnerabili, tineri, puternic marcați de războiul din jurul lor. Și totuși, dacă te așezai într-o cafenea, încercau să-ți vândă orice, de la țigări până la băuturi răcoritoare furate de undeva. Mai târziu va scrie despre ei. Era o lume ciudată, foarte deosebită de cea pe care o cunoscuse până acum. Privind în jurul ei, își spuse din nou că făcuse bine venind aici.

Se întoarse înapoi la hotel, pe la cinci. Se schimbă într-o rochie de mătase înflorată, o pereche nouă de sandale și porni pe jos până la clubul ofițerilor. Nu era greu de imaginat că Saigonul a fost cândva un oraș frumos. Mai păstra încă din farmecul de odinioară, în multe privințe, dar sub această suprafață de fost oraș colonial se simțea o tensiune continuă. Chiar și când erau așezați la mese într-o cafenea, oamenii erau conștienți de faptul că inamicul era pretutindeni, că oricând se poate arunca în ei cu o grenadă.

Ajungând la hotelul „*Continental Palace*”, trecu repede de terasă, care era ca de obicei foarte aglomerată. Cu coada ochiului îl observă pe Nigel. Se ocupa de două asistente medicale, pe una o ținea în brațe, iar cealaltă se juca cu mâinile prin părul lui. Amândouă erau foarte bine dispuse, râzând în hohote. Paxton urcă încet scările spre biroul „*Time*”.

Se adunase acolo o mulțime simpatică. Ralph ajunsese deja și discuta aprins cu șeful biroului despre viitorul Congres al Partidului Democrat care urma să aibă loc la Chicago. În anul acela, în toate orașele au avut loc demonstrații, de când Martin Lutler King și Robert Kennedy au fost uciși. Ralph făcea niște preziceri cumplite.

— Va fi o harababură în Chicago, spuse el, apoi o observă pe Paxton. O salută, apoi o luă de braț și o prezentă tuturor,

comportându-se ca un frate mai mare. Paxton îi fu recunoscătoare și îi mulțumi mai târziu, când s-au așezat să bea un pahar de Scotch.

— Ai făcut atâtea pentru mine, Ralph. Dacă nu erai tu, aș sta și acum în camera mea de la hotel.

— Poate n-ar fi fost rău să rămâi acolo, spuse el sorbind adânc din pahar. M-am simțit destul de vinovat ieri, când ne-am întors. Poate Nha Trang a fost prea dur pentru prima ta zi în Vietnam.

— Nu cred, spuse ea încet, privindu-l în ochi. De aceea am venit aici.

— Apropo, să știi că am avut dreptate. Ieri am făcut puțin pe detectivul și tu ești aceea. De care toată lumea trebuie să aibă grijă și să o ducă la ceaiuri și petreceri.

— Sper ca nimeni să nu-și dea seama, spuse ea, chicotind.

— Fii liniștită, îi zâmbi el. Aici nimeni nu are timp să fie doică. Și fiindcă tot discutăm despre asta, spuse el privind-o cu prudență, te interesează o altă misiune? Plec la Cu Chi să scriu un articol despre tuneluri. M-am gândit că te-ar interesa.

— Foarte mult. La ora cinci?

Ralph izbucni în râs. Arăta atât de serioasă și dornică!

— Vin să te iau la opt dimineața. Vom avea timp destul. Nu uita să-ți iei echipamentul de luptă.

Paxton își ridică mirată sprâncenele.

— Nici o petrecere la clubul ofițerilor? Cei din San Francisco vor fi dezamăgiți.

Ralph îi făcu cu ochiul.

— Nu te necăji, Delta Delta, trimite-le niște gogoși.

Se prefăcu că îl lovește, iar el se feri. Peste câteva minute plecase deja. Paxton continuă să discute cu ceilalți reporteri, apoi coborî și îl ocoli pe Nigel care era tot pe terasă, foarte beat și foarte îndrăgostit de una din asistentele medicale. Paxton se întoarse la hotelul ei, luă cina în cameră și la zece era în pat, dormind. În dimineața următoare, la opt fix, îl aștepta pe Ralph în holul hotelului.

De data asta, avea o altă echipă, doar un singur fotograf și un alt șofer. Urmau să călătorească într-un jeep al armatei, iar șoferul era un tânăr pușcaș marin. Un puști înalt și prietenos, roșcat, cu ochi albaștri. Pe piept avea tatuat un cowboy și le spuse că este din Montana. Paxton se strădui să nu zâmbească atunci când îi informă că se numește Cowboy. Era în Vietnam de la Crăciun și

avea nouăsprezece ani. Încă șase luni până la întoarcerea acasă, dar le povesti că se simte destul de bine aici. Era transferat temporar la Serviciul de Informații și condusesse reporteri și demnitari în vizită, prin toată țara.

— Atâta timp cât nu voi călca peste vreo mină sau vreun venetic nu va trage în mine, n-am de ce să mă plâng, îmi place aici. Le zâmbi fericit, iar Paxton își zice că este unul dintre cei norocoși. Ar fi putut fi trimis în nord și apoi ucis, ca mulți alții.

Drumul până la Cu Chi le luă patruzeci și cinci de minute. Discutară despre cai și călărie. În cele din urmă Ralph și Paxton au început să vorbească despre articolul pe care urmau să-l scrie. Fotograful era francez, se numea Yves și era un prieten al lui, Jean-Pierre. Rămase puțin izolat de ceilalți, nu prea știa bine engleza și asta îl făcea să pară mai rușinos, deși nu era. Ralph mai lucrase cu el, îl simpatiza și era încântat că îl avea cu el pentru misiunea de astăzi. Era foarte priceput, liniștit, meticolos, ca și Paxton.

— Baza Cu Chi e foarte interesantă, îi explică Ralph lui Paxton. Este cartierul general al Diviziei de Infanterie 25, numită și „*Fulger Tropical*” din Hawai. Au construit baza în urmă cu doi ani de zile deasupra tunelelor săpate de Viet Cong. Și au presupus că le-au închis pe toate. Dar s-au înșelat. Viet Congul își continuă operațiunile chiar sub picioarele lor. N-au avut decât bătaie de cap, de când s-au instalat la Cu Chi. Este o bază imensă, lângă râul Saigon, în zona Triunghiului de Fier, unde au avut loc cele mai crâncene bătălii din ultimul timp.

— De ce mergem acolo? întrebă Paxton, recunoscătoare pentru orice informație, oricât de mică.

— Au descoperit o nouă rețea de tuneluri. M-am gândit că ar putea fi interesant. Tipii care se ocupă cu depistarea și curățarea tunelurilor se numesc șobolani și sunt o trupă fantastică. Sănătoși tun și cu niște nervi de oțel. N-aș intra într-unul din acele tuneluri, pentru nimic în lume. O adevărată lume subterană. Ai noștri au încercat să curețe zona anul trecut. Se pare că n-au reușit. Au găsit până și un mic spital subteran în regiunea pădurii Than Dien, chiar la nord de Triunghiul de Fier. Vietnamezii sunt un popor de oameni mici de statura.

Și erau mult mai mult decât acele cuvinte prin care îi numeau soldații americani. Nu erau doar *gooks* sau *dinks*, erau isteți, șireți, robuști și incredibil de curajoși, capabili să lupte până la

moarte împotriva armatei sud-vietnameze și a americanilor care o ajutau.

— Crezi că aş putea intra într-unul dintre tuneluri? întrebă Paxton, fascinată, dar Ralph clătină din cap îngrozit.

— Nici nu te gândeşti la așa ceva. E foarte periculos și devin claustrofobic doar dacă îmi imaginez că vei coborî, spuse el, înfiorându-se.

Paxton nu vroia să cedeze așa de ușor.

— Ar fi o experiență fascinantă.

— Ar fi o mare tâmpenie.

Restul drumului l-au străbătut în liniște. Când au ajuns, Paxton rămase impresionată de mărimea bazei, de organizarea ei. Era foarte deosebită de baza militară de la Nha Trang. Au fost îndreptați spre o regiune situată în spatele bazei, încă acoperită de vegetație. Aici căldura părea să se ridice din tufişuri. Peste tot erau soldați care tăiau cu buldozerele copacii și tufişurile.

— Pune-ți vesta, o sfătui Ralph, discutând cu Yves și făcându-i cu mâna cuiva din depărtare.

— De ce?

Căldura era sufocantă și nimeni nu purta vestă. Cei mai mulți bărbați munceau goi până la brâu, doar în pantaloni și bocanci. Mulți dintre ei nu purtau nici căștile de protecție.

— Nimeni nu le poartă.

— Fă ce-ți spun, se răsti Ralph la ea, și ei ar trebui să le poarte. În tufişuri ar putea fi trăgători de elită.

Paxton se strâmbă, își puse vesta grea, apoi încercă să-și dea jos casca, dar o privire a lui Ralph o opri. Ca și restul soldaților, învățase și ea să-și poarte loțiunea împotriva arsurilor și crema împotriva insectelor, în curelele de la cască. Mulți dintre ei își țineau acolo și țigările, cărțile de joc, alte mărunțisuri de care aveau nevoie. Paxton observă că toți aveau pistoalele puse la centură. Când sosise aici fusese prevenită să nu aibă arme la ea, dar în ultimele zile băgase de seamă că mulți purtau arme. Puteai să cumperi orice la bursa neagră, dar nu era tentată să-și cumpere un pistol.

În timp ce Paxton își aranja echipamentul un bărbat înalt, subțire, se îndreptă spre ei. Bărbatul căruia Ralph îi făcuse cu mâna. Avea părul de culoarea nisipului, ochi vii, un zâmbet plăcut, dar tensiunea din privire și un aer de prudentă dezmințeau calmul din atitudinea sa.

— Bună, Quinn. Le găsești mereu de lucru băieților tăi.

Căpitanul William Quinn, de la Infanterie strânse mâinile lui Ralph și Yves și întinse o mână prietenoasă spre Paxton

— Mă bucur că ați venit, spuse el întorcându-se, spre Ralph. Am găsit o frumusețe de rețea săptămâna asta, după ce ne-am despărțit. E așa de imensă parcă s-ar întinde până acasă în Kansas.

Se întoarse și arătă cu mâna în depărtare, Paxton observă că purta verighetă. Un bărbat atrăgător de treizeci și doi de ani. Urmase Academia militară de la West Point și era ofițer de carieră. O privi pe Paxton, zâmbind sfios.

— Lucrezi pentru „Associated Press”?

Ochii lui rămaseră fixați pe fața ei și pentru o clipă, Paxton uită ce o întrebase. Un bărbat frumos cu o aură de putere în jurul lui, calm și controlat. Dar mai exista ceva, ceva sălbatic și îndrăzneț.

— Eu... nu. Sunt de la „Morning Sun”, din San Francisco.

— Un oraș drăguț. Un timp am locuit la Presidio, înainte de a veni aici. Și acolo își lăsase soția, dar asta n-o mai spuse.

— E noua mea protejată, explică Ralph, zâmbind. Îmi amintește de vremurile când eram un tânăr corespondent în Coreea. Cu toate că dacă mă gândesc bine, am fost mult mai fricos ca ea, continuă el lăudând-o. Paxton îi mulțumi.

— Cu plăcere, Delta Delta, o tachină el, urmându-l pe căpitanul Quinn spre zona defrișată.

Peste tot se vedeau unelte, echipament și soldați. Dacă priveai pământul, din loc în loc se puteau observa mici găuri în care doar un copil ar fi încăput.

— Iisuse, deci astea sunt? Ralph era surprins și se aplecă să arunce o privire într-unul din ele. În mod normal, erau complet ascunse, nu se vedea nici o intrare în tuneluri, dar Quinn și oamenii lui desfăcuseră toate deschiderile pe care le-au putut găsi. Se vedeau până și țevile de bambus, folosite de cei care erau jos pentru a putea respira.

— Presupun că se mai lărgesc după un timp.

Quinn clătină din cap.

— Nu totdeauna. Sunt niște oameni nemaipomenit de mărunți, spuse el, cu respect și umor. Ne-au trebuit șase zile ca să-i alungăm de aici. Sunt de o tenacitate extraordinară.

— Da, aprobă Ralph. Totdeauna au fost.

Bill Quinn îi plimbă prin zonă. Paxton întrebă dacă ar putea

intra să vadă cam cum arată pe dinăuntru. Cei mai mulți soldați americani nu puteau intra din cauza corpului lor mare și a umerilor largi. Paxton era însă sprintenă și suplă și foarte încăpățanată. Împrumută aparatul lui Yves, o lanternă și îl urmă pe unul dintre soldații-șobolani, mic de statură și subțire. După câteva minute, rămase fără aer. Leși afară palidă, acoperită de noroi, respirând greu și cam înfricoșată. Mirosea a moarte acolo jos, iar cel care o însoțise îi explică că încă nu reușiseră să-i tragă afară pe toți. Era oribil să te gândești că vietnamezii morți zăceau pe acolo, pe undeva, putrezind. Totul în jurul lor era oribil. Aici moartea venea mai subtil și mai pe ascuns decât în baza de la Nha Trang, chiar dacă locotenentul îi asigurase că acum tunelurile erau curățate, singurii Viet Cong de jos erau doar cei morți.

— Folosiți câinii? întrebă ea, încă marcată de experiența ei. Iar Bill Quinn era impresionat de ea. Era prima americană doritoare să coboare acolo. Până și Yves, fotograf, nu arătase nici un entuziasm pentru așa ceva. Dar ea era tânără, isteță și curioasă. O mare diferență. Și mai ales, era al naibii de drăguță, își zise căpitanul, când Paxton își scoase casca din cap, eliberându-și părul lung, blond. Prea drăguță. Iar Quinn se simțea de parcă ar fi fost dintotdeauna la Cu Chi.

— Da, folosim câini, explică el, dar pierdem așa de mulți încât preferăm să nu-i mai folosim. Mai bine oameni, ei pot să tragă în tuneluri, câinii nu pot. Cel puțin băieții noștri au o șansă.

Era evident că nici ei nu aveau o șansă prea mare. Era ceva înfricoșător. Paxton simți cum i se înmoaie genunchii și păși repede spre o altă deschidere înconjurată de țevi de bambus.

— Aici am avut o problemă, continuă Quinn. Erau șapte bărbați și o femeie. Cred că au rămas aici un an de zile, poate și mai mult.

Chiar sub picioarele lor. Noaptea ieșeau afară și făceau cât mai multe stricăciuni, sabotaje, bombe, grenade de mână, trăgeau, ascunși în tufișuri.

— Ne-au dat multă bătaie de cap.

Un adevăr spus doar pe jumătate. Paxton începu să-și facă însemnări. Un sergent se apropie de ei și îi spuse lui Quinn despre un trăgător de elită undeva mai în față. O privi pe Paxton, apoi din nou, pe Quinn.

— Vreți să se întoarcă înapoi la bază?

Îl enerva presa. Privirea pe care le-a aruncat era rece și neprietenoasă. Dar Bill Quinn nu părea îngrijorat. Își privi ceasul,

spuse ceva operatorului radio, vrând să afle dacă băieții care cercetau tufișurile intraseră în contact radio cu baza.

— Nu, sunt în siguranță aici, îi răspunse Bill Quinn sergentului, apoi continuă să discute cu operatorul radio, înainte de a-i explica lui Ralph că era prin preajmă un trăgător sau poate chiar doi și ar fi foarte posibil să mai existe un tunel mai în față.

— S-ar putea să aveți șansa de-a vedea cum curățăm un astfel de tunel, spuse el calm zâmbindu-i lui Paxton.

Ea nu știa, dar Quinn era faimos în Vietnam. El și oamenii lui găsiseră și curățaseră mai multe tuneluri decât oricine altcineva în acest război. De mai multe ori coborâse el însuși, fusese rănit de patru ori, decorat de două ori. Toți oamenii lui îl adorau. „Trebuie să fii puțin nebun ca să ajungi șobolan”, obișnuia el să spună, și tocmai asta căuta el la oamenii lui. Trebuia ca ei să fie gata să moară într-un loc strâmt în care nici nu te puteai mișca. Șobolanii trebuiau să fie curajoși și îndrăzneți, stăpâni pe el și supuși ordinilor. Dorința lui Paxton de a coborî îl intrigase și îi atrăsese atenția asupra ei. Sergentul lui însă era mult mai puțin impresionat de ea. Deveni tot mai supărat când li se confirmă prezența celui de-al doilea trăgător.

— Să-i duc înapoi?

— Nu cred că este necesar, spuse Quinn, ferm. Nu cred că au făcut tot drumul ăsta doar pentru a lua prânzul aici. Cred că au venit să vadă ce se întâmplă. Ca și Cowboy, șoferul care îi conduse, Bill Quinn era din nord-vestul Americii. Părea un tip comod, aproape indolent, dar oamenii lui știau că putea să se miște cu viteza unui șarpe cu clopoței, gata de atac.

— Nu vrei să bei ceva? se întoarse el spre Paxton. Era moartă de sete și îi mulțumi, recunoscătoare pentru cutia rece de Coca-Cola care apăru miraculos de undeva. Bill le oferă de băut lui Ralph și Yves, apoi, mai târziu, porniră spre un mic luminiș unde era ridicat un cort, „biroul”, după cum îl numea căpitanul Quinn. Le răspunse la toate întrebările și rămase permanent în contact radio cu cei de afară. După două apeluri, se încruntă și le spuse că trebuie să plece. Nu-i plăcea deloc ce i se transmitea despre trăgătorii de elită.

Puțin mai târziu, au înaintat spre tunelul recent descoperit. Bill arăta destul de îngrijorat și le spuse să rămână la pământ. Yves era ghemuit în tufișuri și fotografia cu ajutorul unor lentile puternice. La câteva secunde însă, după ce au mai înaintat puțin,

ceva se mișcă în tufișuri și auziră focul unei mitraliere chiar deasupra capetelor lor. Toată lumea se aruncă la pământ.

Bill Quinn se târî pe furiș înainte. Băiatul de la radio încerca disperat să ia legătura cu cineva.

— Lone Ranger, răspunde, aici Tonto... Lone Ranger... mă auzi? Ce se întâmplă acolo?

Răspunsul veni sacadat. Sergentul raporta repede. Erau doi trăgători de elită și șase VC care apăruseră pe neașteptate. Quinn avusese dreptate. Mai exista un tunel.

Ralph îi aruncă o privire. Paxton îi era recunoscătoare pentru că insistase să poarte vesta și casca.

— Am prins o zi bună, spuse el, cu mâhnire.

— Măcar nu ne plictisim, îi răspunse Paxton, încercând să nu arate prea înspăimântată.

— Ai stat prea mult aici, spuse el încercând să se facă auzit, ai ajuns o cinică.

Sergentul apăru lângă ei privind-o nervos pe Paxton.

— Căpitanul vrea să vă întoarceți, spuse el răstit, și maniera lui îi enervă pe amândoi.

— Există vreun motiv ca membrii presei să fie excluși? întrebă brusc Ralph, căutându-l din priviri pe Yves care continua să fotografieze arătând foarte mulțumit de ceea ce vedea.

— Da, cred că există un motiv foarte serios, îi răspunse obraznic tânărul sergent. Ai lângă tine o femeie și am prefera, ca nici unul dintre voi să nu fie împușcat, ți se pare destul de clar?

Sergentul vorbea cu accent tipic din New York.

— Nu, nu mi se pare. Nu văd ce legătură are sexul cu presa, spuse Ralph privindu-l drept în ochi. Dacă vrea să-și riște pielea, las-o s-o facă, ce-ți pasa ție?

Paxton nu se supără fiindcă, de fapt, Ralph o trata cu respect. Dacă venise în Vietnam, venise ca să muncească, nu să se ascundă. Îi fu recunoscătoare.

— Îți iei tu răspunderea dacă va fi ucisă? mârâi sergentul. Pe eticheta de la uniforma lui era scris Campobello.

— Nu, nu mi-o iau, îi răspunse cinstit Ralph. Și-a luat ea însăși această răspundere, atunci când a acceptat această muncă, la fel ca mine... ca tine, sergent.

— Treaba voastră!

Se întoarse și se târî înainte prin tufișuri. Câteva minute mai târziu, Paxton îl urma pe Ralph care încerca să se apropie și mai

mult de locul acțiunii. Radiofonistul chemase niște elicoptere ca să-i transmită ce se vede de sus, iar vietnamezii trăgeau acum în ele.

— Lone Ranger... chema el din nou. Ce vezi?

În aparat se auzi un răcnet de plăcere.

— Bună, Tonto. Văd doi indieni, unul e rănit... drăguț... mulțumesc pentru ajutor, continuai să le trimiteți scrisori.

Apoi, pe neașteptate, se auzi un zgomot îngrozitor. O mitralieră intră în acțiune... două grenade de mână, și brusc, fără să-și dea prea bine seama ce se întâmplă cu ea, Paxton simți că cineva o înhață. Un braț puternic îi înconjură umerii și o trase înapoi cu violență. Când se lovi din nou de pământ, forța unei explozii enorme o făcu să tremure. Vietnamezii aruncau cu grenade de mână și una din ele explodase în locul unde se aflase acum câteva secunde. Radiofonistul fugise de la post iar Ralph plonjă în tufișuri, aproape în brațele sergentului. Dar ea ar fi fost lovită dacă Bill Quinn n-ar fi alergat ca un nebun, riscându-și viața, ca să o poată trage la timp. Zăcând cu fața în noroi sub trupul lui Quinn care o proteja, Paxton începea să-și revină.

— Te-am lovit? o întrebă el, îngrijorat, dar Paxton clătină din cap încercând să-și miște mâinile și picioarele. Quinn îi spuse să rămână jos, chiar dacă trupele înaintaseră în direcția vietnamezilor și focurile se azeau tot mai departe.

— Nu, mă simt bine.

O trântise atât de zdravăn de pământ, că Paxton încă mai vedea stele verzi. Îi curăță fața de noroi și îi zâmbi.

— Arăți ca un copil care a căzut în noroi.

— Mă simt ca un copil căruia i s-a salvat viața, îl privi serioasă. Mulțumesc.

Nu părea să fie impresionat sau tulburat, dar era faimos pentru calmul lui și de aceea îl iubeau băieții lui așa de mult. Ar fi făcut orice pentru oamenii lui, indiferent cu ce preț. N-ar fi cerut nimănui să facă ceva de care nu era și el capabil. Era iubit și respectat pentru asta.

— Toni avea dreptate... ar fi trebuit să mai aștept câteva zile înainte să vă chem aici. N-am știut că Ralph va veni cu un prieten.

O privi parcă cerându-și scuze, apoi o ajută să se ridice.

— Sunt bucuroasă că am venit. Tunelurile sunt extraordinare.

Quinn îi zâmbi din nou, impresionat de îndrăzneala ei și plăcut surprins de fascinația ei pentru tuneluri. Ajunsese să iubească

munca de șobolan, pentru că oricum trebuia să fie aici. Munca lui era provocare, mister și pericol.

— Îmi place ce fac, îi zâmbi el ușor.

Paxton ar fi vrut să scrie un articol despre el, dar nu îndrăznea. Era teritoriul lui Ralph nu al ei și n-ar fi vrut să-l supere pe Quinn sau să ofenseze pe cineva pentru că era prea băgăreată. Sergentul le spusese clar că sunt niște nepoftiți. Iar acum, că lucrurile se complicaseră, nu vroia să-l enerveze și mai mult.

— Va trebui să vă întoarceți după ce vom curăța și ultimul tunel. Nu-ți poți imagina ce se poate găsi acolo jos.

Paxton încă își mai amintea duhoarea din cel în care intrase.

— Mă refeream la arme. Cele mai multe arme ale vietnamezilor sunt furate sau capturate de la soldați americani, îi explică el, apoi se mai găsesc acolo mitraliere, mărfuri sovietice, unelte chinezești, articole medicale, cărți... te învață multe.

Pentru el războiul tunelurilor era cea mai mare provocare. Dar Paxton deveni mai interesată de el decât de ceea ce făcea. Ce fel de om era acela care căuta inamicul într-o lume subterană, inamic pe care nimeni nu-l vedea, dar despre care toată lumea știa că se află acolo jos? Ce fel de om era acela care câștiga un astfel de război sau era dispus să moară încercând să-l câștige?

— Pentru cât timp ai venit în Vietnam? o întrebă el, pornind în căutarea lui Ralph și Yves. Lupta se mutase undeva, în fața, iar sergentul supraveghea atent acțiunea cu ajutorul elicopterelor. Pentru câteva săptămâni?

— Șase luni, îi zâmbi ea, simțind că se află aici deja de multe luni, cu toate că nu trecuse nici o săptămână de când ajunsese.

— Ești foarte tânără să vii atât de departe de casă ca să relatezi despre un astfel de război.

O față curajoasă. Lui Bill Quinn îi plăcea curajul ei. De fapt, îi plăcea totul la ea. Înfrățirea, îndrăzneala, cutezanța, felul în care coborâse fără ezitare în tunel. Nu mai întâlnise așa o femeie.

— Nu-ți pare rău că ai venit?

— Nu, spuse ea privindu-l curajoasă, mă bucur că am venit.

Era bucuroasă, tristă, speriată și câteodată fericită. Știa că se află la locul potrivit, în momentul potrivit. Însemna și asta ceva.

Quinn era pe punctul să-i spună cât de mult o admira când apăru brusc sergentul Campobello și îl anunță că este nevoie de el. Amândoi trăgătorii au fost răniți și capturați, doi dintre ceilalți erau morți iar patru dispăruseră, probabil înapoi în tunel. Dar dacă

trăgătorii vorbeau, poate vor reuși să afle poziția exactă a tunelului.

— Trebuie să mă întorc la munca mea, îi spuse el încet, ne vedem înaintea de plecare.

Apoi plecă împreună cu sergentul, iar Paxton îi căută pe Ralph și Yves. Era acoperită cu noroi, arătând ca unul dintre soldați.

— Ai scăpat ca prin urechile acului, spuse Ralph privind-o, nemulțumit. Ai grijă de tine, altfel o să-ți zboare creierii. Lui Ralph nu-i plăcuse nici faptul că intrase în tunel. Fii cu ochii-n patru, Delta Delta. Aici nu-i concurs de tir!

— Știu să-mi port de grijă, îi răspunse ea, obraznic. Au aruncat în mine cu o afurisită de grenadă. Aproape l-au nimerit și pe radiofonist. Ce vrei de la mine, să aștept în parcare până tu îți scrii articolele? se răsti Paxton, iar Ralph izbucni în râs.

Doamne, cât de bine semănau! Parcă se vedea pe el la vârsta ei, dornic să-și bage nasul peste tot ca să scrie cel mai mare, cel mai bun și cel mai periculos reportaj.

— O.K., fetițo. Încearcă-ți norocul. Dar să nu vii la mine plângând, dacă o să fii rănită.

— Nici nu mă gândesc, bombăni ea, în timp ce se ștergea de praf și murdărie.

— Arăți ca o sperietoare scoasă din rahat, continuă el să râdă de ea și Paxton pufni în râs.

A fost o zi interesantă. Paxton se gândi că îi plăcea Bill Quinn, chiar mai mult decât ar fi trebuit.

Acesta se întoarse după un timp și când erau gata de plecare, le mulțumi că au venit la Cu Chi și se oferă să-i arate lui Paxton baza militară, data viitoare. Apoi îi părăsi din nou. Aveau de interogată prizonierii.

— Ne vedem în Saigon, Ralph. Poate ajungem să luăm cina împreună, spuse Quinn, când ei plecară.

Sergentul nu mai apăru și poate era mai bine așa, își zise Paxton. Era clar că îi detesta, și n-avea chef să coopereze cu presa. Nu conta. A fost o zi plină de evenimente, iar Paxton și Ralph aveau despre ce să scrie. Yves reușise să facă multe fotografii reușite, una chiar în momentul uciderii unuia dintre trăgători. Era ridicol ce ajunsese să însemne „reușit”. Doi morți, o fată rănită însemna un articol „reușit”, un instantaneu „grozav”, sau poate chiar un premiu pentru jurnalism. Era straniu să câștigi pentru că aici mureau oameni.

Pe drumul de întoarcere, Paxton nu și-l putu scoate din minte pe Bill Quinn, corpul lui acoperindu-l pe al ei când explodase grenada, puterea lui când o strânsese în brațe ca să o protejeze și privirea din ochii lui, când o ajutase să se ridice. Se simțea vinovată pentru că se gândea la el. Era căsătorit, Peter era mort de două luni doar. Dar exista în acest bărbat o forță primară care o atrăgea spre el și căreia nu-i putea rezista.

Capitolul 14

În săptămâna următoare, Paxton rămase aproape de Saigon. Scrise un articol despre incidentul de la Cu Chi și un altul în care descria tunelele. Ziarul îi publica articolele sub titlul „*Mesaj din Vietnam*”, de Paxton Andrews. Până acum, le publicaseră pe toate și le vindeau și altor ziare, ceea ce însemna că poate apăreau și în Savannah, ceea ce cu siguranță o impresiona pe mama ei. Ed Wilson o sună lăudând-o pentru calitatea articolelor și curajul ei.

— Pax, așa-i că n-ai coborât tu însăși într-unul din acele tunele?

Paxton zâmbi ascultându-l. Ochii i se umplură de lacrimi. E era atât de departe acum.

— N-am pățit nimic, îi răspunse ea.

Îi ceru să o anunțe pe mama ei că se simte bine. Nu avusese încă timp să-i scrie. Le trimise salutări lui Gabby, Matt și doamnei Wilson. După ce vorbi cu el, i se făcu dor de casă. Începu însă un alt articol. Închirie o mașină și porni singură spre Bie Hoa, simțindu-se teribil de curajoasă și independentă. La douăzeci și doi de ani, era la celălalt capăt al lumii, descoperind lucruri pe care nu și le imaginase că pot exista.

Era de asemenea fascinată de bursa neagră, așa că într-o după-amiază plecă spre baza Tan Son Nhut, ca să discute cu câțiva oameni despre furturile masive de mărfuri din depozite, care ajungeau, imediat la bursa neagră, chiar uniforme și arme. Plimbându-se prin bază, la asfințitul soarelui, observă un bărbat înalt, în uniformă de luptă care mergea în fața ei. Avea un mers legănat, cu pași mari, care i se păru cunoscut. Soarele îi bătea în ochi și nu-l recunoscuse. Cunoștea prea puțini oameni în Saigon, așa că nu-și închipuia că este cineva pe care îl întâlnește deja. Câteva clipe mai târziu, bărbatul se opri să discute cu cineva. O privi, apoi veni spre ea. Era căpitanul Bill Quinn de la baza din Cu Chi,

arătând incredibil de atrăgător în timp ce se apropia de ea. Fără să vrea, Paxton simți cum inima îi bate mai repede.

— Bună, spuse el privind în jos la ea, de parcă s-ar fi așteptat să o întâlnească.

Îi zâmbi ușor. Nu părea să se grăbească. Era calm, relaxat și totuși de undeva, din adâncul ființei lui, răzbătea până la suprafață încordarea și tensiunea.

— Ce te aduce aici? o întrebă el amuzat. Arăți mult mai curată decât te-am văzut ultima dată.

Atunci fusese acoperită de noroi pentru că o trântise la pământ, ca să o salveze de la explozia grenadei. Acum era îmbrăcată într-o rochie aibă, avea flori în cap și sandale roșii în picioare.

— Mulțumesc. Scriu un articol despre furturile de la depozite, despre mărfurile care apar misterios la bursa neagră.

— Of, așa deci, spuse el puțin surprins, dacă vei rezolva problema, îți vor da Medalia de Onoare. Dar cred că o grămadă de oameni de aici vor avea grijă să nu o rezolvi. Sunt sume enorme în joc.

— Mi-am dat și eu seama. Ai venit de la Cu Chi?

— Doar pentru o scurtă întâlnire cu generalul. Aveam de gând să mă întorc înapoi în seara asta, spuse el ridicând ușor din umeri.

Se opri, iar Paxton, nici ea nu știa de ce, își ținu respirația așteptând. N-ar fi vrut să fie atrasă de el. Dar era. Forța din el o atrăgea ca un magnet și în prezența lui i se încurcau toate în cap. O făcea să se simtă foarte tânără, poate în alte circumstanțe chiar prostuță.

— Știi că ne cunoaștem de puțin timp, continuă el încet, dar n-ai vrea să mâncăm ceva împreună înainte ca să plec înapoi? Nu am de ce să mă grăbesc.

O privi adânc în ochi și intensitatea privirii o făcu să tremure. Bill Quinn era o combinație ciudată de forță și tandrețe, căreia era greu să-i reziste.

— Mi-ar plăcea foarte mult, spuse ea.

Quinn se gândi puțin, mulțumit că ea acceptase.

— Cât de stupid ți s-ar părea să intrăm aici, la clubul ofițerilor, și să mâncăm un hamburger? Toată săptămâna am tânjit după unul, îi mărturisi el, arătând ca un puști.

Paxton râse și acceptă bucuroasă. O conduse prin bază, vorbind despre Saigon, hotelul *Caravelle*, școala pe care Paxton o urmase. Îi povesti că jucase fotbal la West Point, ceea ce nu era greu de

crezut, după felul în care o salvase în urmă cu câteva zile. Când au intrat în club, la tonomat cântau Beatles și mai toată lumea dansa. Părea un club dintr-un oraș american. Pentru a doua oară de când venise aici, lui Paxton i se făcu dor de casă.

Au comandat hamburgeri și cartofi prăjiți, pentru ea Coca-Cola, iar el ceru o bere. S-au așezat la masă, privindu-i pe ceilalți cum dansează și ascultând muzică. După Beatles a urmat „*I Can't Get Now Satisfaction*”, preferința tuturor, apoi „*Proud Mary*”, care îi plăcuse lui Paxton când fusese la Berkeley.

— Deci, când ai absolvit? o întrebă el, prietenos.

Aici parcă arăta mai tânăr, se eliberase de tensiune, se putea relaxa, iar Paxton nu mai simți încordarea din el. Râse auzindu-i întrebarea.

— N-am absolvit, îi zâmbi ea timid. Ar fi trebuit să termin în iunie, dar am renunțat.

— Excelent, în ton cu tot ce face generația ta, spuse el tachinând-o. Ascultându-l, nu i se mai părea nici ei ceva neașteptat. Dacă va avea diplomă sau nu, nu avea nici o importanță.

— Primăvara trecută... s-au adunat prea multe... și... nu știu... așa am fost atât de deziluzionată...

— Și acum? o privi curios. Nu-l interesa ce făcuse în școală. Îl interesa ca om matur. Aici era o lume de adulți, adevărata viață. Mureau oameni, fie că au fost la colegiu sau nu.

— Aici nu mai are importanță.

— Vietnamul te schimbă, spuse el, enigmatic, sorbind din bere.

Paxton încerca să nu se gândească doar la cât de bine arăta. La urma urmei, era căsătorit.

— Ajungând aici, nu-ți mai pasă de lucrurile care ți se păreau importante, casa, mașina, și toate celelalte. Ceea ce până acum nu puneai la îndoială... oamenii din jurul tău... pentru care vrei să rămâi în viață. Câteodată acasă înseamnă foarte departe și totuși pentru asta se presupune că luptăm aici.

Ochii lui nu-i părăsiseră nici o clipă pe ai ei.

— Tu pentru ce lupti aici? întrebă ea moale.

— Nu mai știu sigur. Habar n-am pentru ce dracu luptăm noi aici, dacă chiar vrei să știi adevărul. Sunt pentru a patra oară în Vietnam și jur că nu știu de ce o fac. Se presupune că ar trebui să-i câștigăm de partea noastră, dar astea sunt prostii. Ei văd că leucidem oamenii și le distrugem țara. Și au dreptate. Asta facem.

— Atunci de ce rămâi? întrebă ea, tristă.

Dorea mereu să știe de ce veneau voluntari aici. Nimeni nu mai știa exact de ce venise, doar băieții care erau recrutați. Ceilalți habar n-aveau și dacă au știut vreodată, au uitat demult.

— Eu rămân pentru că sunt uciși băieți americani. Dacă sunt aici, poate reușesc să-i ajut. Poate pentru că ceea ce fac, fac mai bine ca alții. Sau poate nu, spuse el oftând, terminându-și berea, poate că nu are nici o importanță.

Un gând descurajator, însă mulți alții i-au spus lui Paxton același lucru. Fiecare dintre cei de aici simțea la un moment dat că ceea ce face este inutil.

— Ești o fată curajoasă, o lăudă Quinn amintindu-și de îndrăzneala ei de a coborî în tunel. Nimeni dintre cei care au vizitat baza nu a vrut să viziteze un tunel și în nici un caz, o femeie. Majoritatea bărbaților sunt morți de frică, dar nu vor să o recunoască, continuă el privind-o admirativ.

— Mulțumesc. Poate sunt doar mai proastă ca alții.

— Poate toți suntem.

Pierduse încă doi oameni de când plecase ea. Unul dintre ei era Toto, tânărul operator radio. Dar acum nu era momentul să vorbească despre așa ceva. Și de fapt, nu avea nici o importanță.

Apoi au ieșit afară să se plimbe în aerul cald al nopții. Cel puțin în zona bazei erau în siguranță. Însă și aici puteau oricând să explodeze bombe sau grenade.

— Aș vrea să-ți pot arăta țara asta, odată. E un loc minunat, chiar și acum.

— Mi-ar plăcea. Săptămâna trecută am fost la Bien Hoa. Aș vrea să văd mai multe, dar nu știu unde să mă duc.

— Aș putea să te conduc, spuse el, tandru, întorcându-se spre ea. Nu prea știu ce să fac cu tine, spuse el puțin confuz. N-am... n-am întâlnit încă niciodată o femeie ca tine.

Paxton se simțea bine auzindu-l vorbind așa. Era atrasă de el, dar nu știa ce să-i spună,

— Soția ta? întrebă Paxton, dorind să fie sinceră cu el și așteptând ca și el să fie cu ea

— Suntem căsătoriți de zece ani, de când am absolvit West Point. Avem trei copii. Trei fete, îi zâmbi el. Nu știu de ce, dar m-am așteptat să am doar băieți. Ea e sătulă până peste cap de armată, Tatăl ei a fost ofițer de carieră, ca și al meu, și am crezut că știe ce o așteaptă, dar nu știa, sau poate știa, dar nu-și imagina

că se săturase deja. Vrea să mă întorc acasă. Însă eu nu sunt pregătit.

— O iubești? Îl întrebă Paxton, direct.

— Da, cândva, acum, nu mai sunt sigur. Ne întâlnim în Tokyo, de câteva ori pe an, sau în Hong Kong, și ne certăm din cauza viitorului nostru. Vrea să renunț la armată, să-mi iau o slujbă. Nu cred că pot. Am treizeci și doi de ani și cu ce să mă laud? Că m-am târât prin tuneluri în Vietnam, timp de patru ani? Că n-am călcat pe o mină? Că am avut grijă de oamenii mei? La ce m-ar ajuta? Să ajung instructor într-o tabără de cercetași? Nu știu. Am fost pregătit să fac ceea ce fac acum, spuse el, trist. Am fost pregătit, antrenat să fiu un ucigaș.

— La câți oameni le-ai salvat viața, de când ești aici? întrebă încet Paxton. Nu asta este ceea ce știi să faci cel mai bine? Să salvezi viețile oamenilor tăi, pentru a nu fi uciși de alții.

— Poate, oftă el. Îi plăcea că Paxton intuise adevărul.

Îi plăcea că era isteață, cinstită, îndrăzneță și foarte drăguță. Era tot ceea ce Debbie, soția lui, nu era. Ea se văicărea tot timpul, din cauza copiilor, a casei în care locuiau, a părinților ei și ai lui, a Vietnamului, a salariului lui, până când el nu mai rezista. Ar fi vrut ceva mai mult decât atât, dar încă nu știa ce. Sau nu știuse încă până săptămâna trecută când o văzuse pe Paxton.

— Vreau să-ți fie clar ceva, îi spuse el dorind să fie corect cu ea. Am mai avut și alte relații cu femei. Nimic important. Câteva asistente... o fată în San Francisco... fără complicații. Știau că sunt căsătorit, aventurile cu ele au fost scurte. Dar... nu știu nici dacă îți plac... acum e ceva diferit... N-am întâlnit niciodată o femeie ca tine...

Vroia să-i spună mai multe dar se opri.

Paxton îi zâmbi și fără să se gândească ridică mâna și îi mângâie fața.

— Mulțumesc.

Gestul ei îi aduse lacrimi în ochi. Nu-l mai atinsese nimeni astfel, de foarte mult timp, uitase ce înseamnă un simplu gest de tandrețe.

— Cred că m-am îndrăgostit de tine. Este oare posibil ca un bărbat de treizeci și doi de ani să se îndrăgostească de o puștoaică, într-un loc ca acesta și să fie o poveste frumoasă?

Nu vedea cum putea ieși ceva bun dintr-o astfel de relație, dar aici exista o intensitate a situațiilor un sentiment că viața trebuia

trăită doar în prezent.

— Nu știi, spuse Paxton, tristă, amintindu-și de Peter. Dar acum era ceva diferit. Doar pentru prezent, fără promisiuni, fără mâine și probabil fără viitor.

— Nu m-am gândit niciodată să-mi părăsesc soția spuse el cinstit, nu sunt sigur că o voi face. Suntem căsătoriți de foarte mult timp și îmi iubesc copiii foarte mult.

— Cât de des îi vezi? întrebă Paxton.

— Nu prea des. Data trecută i-a adus în Honolulu. A fost foarte greu. Suntem ca doi străini acum. Ceea ce se întâmplă aici a influențat-o pe ea și pe copii. Nu le este ușor. Cel puțin eu nu sunt tot timpul în prima linie.

— Mie nu mi s-a părut așa când am vizitat baza.

Quinn ridică nepăsător din umeri. Pentru el nu însemna pericol.

— Știi la ce mă gândesc. Băieții care zboară sunt loviți de vietnamezi, apoi afli că sunt prizonieri. Eu sunt în spatele liniilor cea mai mare parte a timpului.

Însă amândoi știau că nu sunt linii precise în Vietnam. Paxton se întoarse spre el. Trebuia să-i spună ceva.

— Nu vreau nimic. Nu vreau să-mi faci nici o promisiune. Nu aștept să-mi spui că vei divorța ca să fim prieteni. Nici măcar nu ne cunoaștem încă. Vom vedea ce se va întâmpla.

— Vorbești serios? Fără promisiuni? Fără „Te voi iubi până la moarte?”, spuse Bill, încet, înconjurându-i umerii cu un braț.

Paxton se opri din mers și îl privi intens.

— Doar să nu mori. Asta e tot ce îți cer. Ne-am înțeles? spuse ea ridicându-și ochii spre silueta înaltă și umerii lui largi.

— Da, promit.

— Bun, atunci e în regulă.

Au continuat să se plimbe, să discute, să râdă. Au trecut pe lângă alte cupluri care făceau aceleași lucruri, iar Paxton se întrebă dacă lui îi pasă că va fi văzut cu ea. Însă el nu părea să se gândească la așa ceva și după un timp se opri și râse privind-o.

— Și acum unde mergem? Ne-am plimbat prin toată baza. Cred că am străbătut-o de la un capăt la celălalt.

Paxton râse și ea. Se bucura să fie lângă el.

— Cred că trebuie să mă întorc la hotel.

— Te conduc, spuse el cu regret. Îi părea rău să o părăsească. Ce zici de un pahar la barul de la hotel?

Amândoi simțeau că au ceva de sărbătorit, dar Paxton nu era

sigură ce era. Îi zâmbi, acceptând, întrebându-se dacă se vor întâlni acolo cu alți ziariști. Dar nu-i prea păsa. Nu avea secrete.

O conduse la hotel în mașina ei închiriată, un vechi Renault care abia se mișca. Parcă în fața hotelului și o luă de braț, în timp ce urcau scările. A fost o seară neașteptată pentru amândoi. Paxton simțea că parcursese o mare distanță într-un timp foarte scurt. Nu doar de la San Francisco la Saigon. Simțea că parcă ar fi fost aruncată dintr-o altă viață în cea de acum, iar sentimentele ei erau confuze. Știa că este atrasă de Bill Quinn, nu mai putea să se îndepărteze de el, dar în același timp îi era frică, iar undeva, în adâncul inimii ei, era tristă. Existau alții în viețile lor, soția lui, amintirea lui Peter. Și totuși, acum erau aici. Iar ea avea nevoie de el, așa cum el avea nevoie de ea, poate asta avea mai multă importanță.

— Paxton? Bill îi spuse numele atent, pentru că era nou pentru el, iar ea se întoarse privind-l timid.

— Da?

— Arăți foarte serioasă. S-a întâmplat ceva?

— Da, mă gândeam.

— Nu te mai gândi, zâmbi el și îi sărută părul de pe frunte. La bar era multă lume. Tom Hardgood, Jean-Pierre, revenit de curând din Hong Kong, iar într-un colț Paxton îl observă pe Ralph stând de vorbă cu o foarte frumoasă euro-asiatică. Paxton rămase surprinsă văzându-l aici. Nu se întâlnise cu el toată săptămâna. Chiar în dimineața aceea îi lăsase un mesaj la biroul AP.

Quinn îi observase și el. O conduse pe Paxton la masa lor, iar Ralph o prezentă prietenei sale.

— France Tran... Paxton Andrews.

Era incredibil de frumoasă. Când începu să vorbească, Paxton băgă de seamă că avea un accent franțuzesc. Arăta cam de vârsta lui Paxton. Era îmbrăcată într-un *ao dai* alb și se simțea în largul ei în bar.

— Bună, France, spuse Bill, ce mai face An?

— Se simte bine, spuse ea privind-l pe Ralph cu căldură. E un mic monstru.

— Foarte adevărat, săptămâna trecută mi-a pus o broască în cizme, noroc că am controlat înainte să le încalț, râse Ralph, iar Paxton rămase surprinsă văzând această parte a firii lui pe care nu o cunoștea. Nu știa prea bine despre cine vorbeau, presupunea că era vorba despre un copil, fiul acestei femei. Se întreba dacă

ea și Ralph sunt căsătoriți.

Au mai discutat câteva minute, apoi Bill și Paxton s-au așezat. Încercând să nu pară surprinsă, Paxton întrebă.

— Cine e?

— France? Bill era uimit că nu știa. Ea și Ralph păreau foarte buni prieteni. Trăiește cu Ralph. S-a căsătorit cu un băiat american, iar An este fiul lor.

Ezită puțin. Paxton îl privea atentă dorind să știe și restul poveștii.

— A fost ucis înainte de nașterea copilului. An trebuie să fie acum cam de doi ani. Ea și Ralph sunt împreună de un an de zile. Trăiesc împreună, dar cred că el nu prea vrea să vorbească despre asta.

— Sunt căsătoriți?

— Nu. Mama ei a fost franțuzoaică, iar tatăl ei vietnamez. Am discutat cu ea doar de câteva ori, dar am impresia că este împotriva căsătoriilor mixte. Armata s-a purtat foarte urât cu ea când soțul ei a murit. Cred că nu i-au dat nici un ajutor ca văduvă. Au acuzat-o că e târfă, iar An nu este copilul lui.

— Și familia lui?

— Nu le-a spus niciodată că s-a căsătorit aici, iar familia lui a fost foarte furioasă când a aflat. Niște mitocani din Indiana. N-au vrut să știe nici de ea, nici de copil.

— Și Ralph? Nu vrea să se căsătorească cu ea și să adopte copilul? întrebă Paxton îngrozită.

Bill zâmbi de naivitatea ei. Vroia ca totul să fie pus la punct cât mai ordonat posibil. Dar aici nu se putea așa ceva.

— Întrebă-l.

— E atât de frumoasă! Paxton rămăsese impresionată de politețea și manierele ei.

— Da, spuse Bill, și foarte deșteaptă. Dar dacă va încerca să o ducă acasă, va fi considerată o târfă ca și cele ce așteaptă în fața Clubului Roz. Acasă nimeni nu cunoaște diferența dintre ele.

— Dar nu trebuie decât să te uiți la ea, Bill, Paxton părea exasperată.

O tânără americancă naivă și Bill o știa.

— Poate tu, Pax. Dar alții nu văd cu ochii tăi. Pentru ei o vietnameză este o venetică, cu ochii oblici, făcând parte dintre acei oameni care le-au ucis un fiu, un logodnic sau un frate. Nu va fi ușor pentru fetele care vor pleca de aici.

— Dar ea e diferită, insistă Paxton, fără un motiv anume.

— Nu și pentru ei.

Paxton ar fi vrut să nu fie adevărat ceea ce auzea, dar bănuia că Bill are dreptate. Îi părea rău pentru această femeie pe care abia o cunoștea. În State, ea va fi doar o vietnameză ca și toți ceilalți.

În seara aceea, au discutat despre multe lucruri, mai întâi despre război, apoi despre altele. Bill nu o mai pomeni pe soția lui. Și nu-i povesti nimic despre copiii lui. Era de atâta timp în Vietnam încât se îndepărtase de toți. O asculta fascinat pe Paxton, povestindu-i despre Berkeley.

O conduse până la camera ei și se despărțiră.

— Mă voi întoarce în Saigon peste câteva zile, spuse încet. Te sun înainte să vin.

Se aplecă și o sărută ușor pe buze, apoi plecă. Paxton ar fi vrut să-l roage să rămână în viață. Dar acum nici nu îndrăznea să se gândească la primejdiile ascunse în tunelurile de la baza Cu Chi.

Capitolul 15

Bill Quinn se întoarse peste trei zile. O sunase înainte să sosească la hotel și arăta foarte chipeș în uniforma curată și scrobită. Paxton îl aștepta în hol. Era o „întâlnire oficială”, îi spuse el, iar Paxton îl întâmpină fericită.

— Aha! exclamă el când o văzu.

Paxton își lăsase părul pe spate și purta o rochie de mătase roz pe care o adusese de acasă. Era foarte scurtă și îi scotea în evidență picioarele lungi, bine făcute. Paxton încercă să nu se gândească că lui Peter îi plăcuse rochia mult.

Bill rezervase o masă la un restaurant lângă ambasadă, iar ea se simți foarte matură intrând înăuntru în compania lui. Au fost așezați la o masă din colț. Încăperea păstra încă stilul francez și era luminată foarte romantic. Pe fiecare masă erau așezate buchete cu flori. În sfârșit, aici au scăpat de mirosul de carburant. Restaurantul era plin de ofițeri americani.

Paxton îi povesti despre o nouă misiune în care îl însoțise pe Ralph în apropiere de Long Binh, dar Bill se încruntă auzind-o.

— E foarte periculos, spuse el arătând îngrijorat și se întrebă dacă n-ar trebui să vorbească cu Ralph.

— Și aici e periculos. Bill, nu vorbi prostii. Sunt mai în siguranță decât ești tu în Cu Chi.

— Pe dracu, spuse el încet, simțind în mod ciudat nevoia de a o proteja. Ceva neașteptat pentru el, pentru că nu-și făcea probleme pentru Debbie. Dar Debbie era în San Francisco. Paxton era cu zece ani mai tânără și hoinărea prin Saigon căutându-și necazurile cu lumânarea.

— Nici tu nu te afli în siguranță căutând vietnamezi în tuneluri.

De fapt, Paxton se străduise să nu se gândească la asta. Când plecase la Long Binh cu Ralph, acesta îi ținuse o morală severă și o sfătuisese să nu „fraternizeze cu trupele”, ceea ce la început o amuză. Dar apoi realizează că vorbea serios și îl întrebă, surprinsă:

— Cum poți tocmai tu să spui așa ceva? se referea la France și el știa, dar asta nu-l influență.

— Cu mine e altceva, Pax. Eu sunt bărbat. Iar Bill Quinn e căsătorit.

— Și ce-i cu asta? Ce importanță are? Soția lui e la celălalt capăt al lumii. Dacă murim toți săptămâna viitoare? Ce importanță va avea pentru ei?

În câteva săptămâni ajunsese să gândească la fel ca toți ceilalți din Saigon.

— Ce vei face când se va întoarce la ea? spuse Ralph, încet. Cum te vei simți atunci? Ai suferit o dată, nu ți-a fost destul?

— N-am ce să fac, spuse ea întorcând capul și privind în altă parte. N-avea nici un chef să-și justifice viața în fața lui Ralph Johnson. Era prietenul ei, dar nu avea dreptul să-i spună de cine să se îndrăgostească și de cine nu.

— Încă nu e prea târziu, Pax. Vietnamul e un loc straniu. Lucrurile devin serioase prea repede, alteori nu ajung deloc, când de fapt ar trebui; pentru că mai tot timpul suntem îngroziți că am putea muri până după-masa, pentru ca am văzut prea mulți oameni murind și nu ne mai pasă ce se întâmplă. Nu te complica cu un soldat aici, Paxton... nici măcar cu un jurnalist. Vei suferi. Toți suntem puțin nebuni.

Încearcă să o prevină și credea în ceea ce-i spunea.

— Și de ce crezi că sunt aici cu tine? întrebă ea și el zâmbi.

Era încă atât de tânără, încă neatinsă de ororile care pentru ceilalți deveniseră ceva obișnuit.

— Ești încă nouă, Pax. Pentru tine nu e prea târziu. Vorbesc foarte serios... nu te lega de Bill. E un tip fantastic și îmi e foarte

simpatic. Dar, indiferent de ce se va întâmpla, tu vei suferi. De ce să treci prin așa ceva?

— Și France? Întrebă ea vrând să-i plătească cu aceeași monedă, însă privirea din ochii lui o preveni că atinsese un subiect interzis.

— Ea nu are nici o legătură cu tine, spuse el și urcă în elicopter cu echipa de filmare, dispărând pentru trei ore.

N-au mai discutat despre asta când s-a întors, iar Paxton nu-i pomeni nimic lui Bill. Pentru ei era oricum prea târziu. În seara aceea au stat la masă și au discutat despre lucrurile care îi interesează pe cel îndrăgostiți, când iubirea lor este doar la început.

Aproape și-au terminat masa, când în restaurant intră o vietnameză drăguță, îmbrăcată într-un *ao dai*, și așează jos un buchet de flori. Paxton o urmări cu privirea, gândindu-se cât de frumoasă este și în aceeași clipă Bill întoarse capul observând-o și el. O privi o secundă, o urmări dispărând pe ușă și, în acel moment, fără să stea pe gânduri, apuca mina lui Paxton, o trase de pe scaunul ei și o împinse sub masă. O acoperi cu corpul lui și în secunda următoare se auzi o explozie puternică. Toate geamurile au zburat în aer, iar în jurul lor corpuri omenești erau azvârlite în toate părțile. Apoi se făcu liniște. Urmă rășă și o altă explozie în dreapta lor. Bill o trase după el de-a lungul podelei, spre locul unde se vedea lumină. Au ajuns cu bine în stradă, dar în jurul lor se auzeau rășă, urlete și în depărtare sirenele. Bill plecă de lângă ea ca să ajute, iar Paxton îl urmă imediat. Brațul îi sângeră de la o bucată de sticlă care îi tăiasse rochia, dar în afară de asta nu fusese rășă de explozie. Picioarele îi erau julite, corpul îi era plin de zgârieturi de la forța exploziei, dar intră din nou în restaurant și ajută să fie scoasă afară o femeie. Urla și nu mai vedea. Fața și brațele îi erau acoperite de sânge. Paxton încercă să o liniștească, până apărură ambulanțele. Văzu cum Bill și un alt bărbat cărau afară doi oameni, dar amândoi erau morți. În cele din urmă, au apărut poliția și doctorii. O priveliște groaznică, peste tot sânge și sticlă spartă. Paxton tremura violent, nu se putea abține. Se îndreptau spre mașina lui, dar Bill se opri și o luă în brațe. Amândoi erau plini de sânge. Paxton începu să plângă, în timp ce el o săruta.

Un început groaznic pentru iubirea lor, într-un loc al violenței, într-un război crud și inutil.

— Ce căutăm noi aici? Întrebă el cu o voce care îi tremura.

Nu din cauza faptului că văzuse moarte în jurul lui, ci pentru că dacă nu ar fi fost atent, Paxton ar fi putut să fie ucisă. Și, brusc își dori mai mult decât orice pe lumea asta să nu o piardă.

— De ce nu suntem într-un loc obișnuit, în New York, Maryland sau Texas?

— Pentru că, îi spuse ea cu lacrimi în ochi, atunci nu ai ști că exist și ai fi cu soția ta, spuse Paxton, râzând și ștergându-și lacrimile.

— Domnișoară Paxton, ai un mod ciudat de a te exprima, zâmbi el.

— Întotdeauna spun adevărul. Una din marile mele slăbiciuni.

— Și calități. Nu cred că te-aș iubi la fel de mult dacă nu ai fi așa. Locul acesta te învață să detești minciunile. Asta mi se întâmplă când mă întorc în State, spuse el, urcându-se în mașină, nu mai sunt în stare să aud minciuni, explicații, lucruri pe care nimeni nu le crede, dar toată lumea le spune. Într-un fel, e mai ușor să fii aici, apoi își aminti de ceea ce se întâmplase. Cel puțin așa am crezut până acum.

— Se întâmplă de multe ori, nu-i așa? Întrebă ea referindu-se la bombe, iar el aprobă. Oare de ce de fiecare dată când sunt cu tine ajung să arăt ca scoasă din tranșee?

— Pentru că ești nebună să fii aici.

Apoi o sărută tare, apăsător, fericit că amândoi erau în viață și nimic nu s-a întâmplat.

O conduse la hotelul ei și, fără să spună un cuvânt, au urcat scările. Bill se opri la bar să ia o sticlă de Scotch, iar când ea deschise ușa camerei intră și o puse pe masă apoi se întoarse spre ea privind-o cu ochi triști care îi vorbeau despre iubirea lui.

— Pax, vrei să plec? Își rezervase o cameră la Rex, dar vroia să fie cu ea atâta timp cât mai putea. Plec, dacă vrei.

Paxton clătină din cap, îi zâmbi și se apropie de el. Nu prea știa ce să facă. Peter era mort de patru luni, iar ea se gândise că va fi legată de el pentru totdeauna. Și iată, pe neașteptate, devenise o parte a unei alte vieți, a unei alte lumi, într-un loc pe care nu-l va mai vedea niciodată. Acum Bill Quinn era cel mai important om din viața ei.

— Nu vreau să plec, spuse ea, blând.

Quinn se aplecă și o luă în brațe, iar ea se lipi de el cu o pasiune născută din pierderi, teamă și durere. O atinse cu puterea

unui bărbat care își risca viața în fiecare zi. Aproape au murit în acea seară și poate vor muri a doua zi, dar acum, în acest moment, erau în viață și își aparțineau.

Bill o întinse pe pat și o dezbrăcă tandru. Rochia ei ajunsese doar bucăți de mătase din cauza exploziei, uniforma lui era plină de sânge. Nu-și doreau decât să alunge trecutul, durerea și singurătatea care îi chemase unul spre celălalt. Bill simți satinul pielii, întins lângă ea și suspină ușor.

— Doamne, Pax... ești atât de frumoasă...

O mângâie, o ținu strâns în brațe, o sărută fără să se poată abține, cu pasiune și tandrețe. Paxton îl atinse chemându-l spre ea, și când o pătrunse aveau lacrimi în ochi, nu pentru trecut, nu pentru ce au pierdut, ci pentru ceea ce găsiseră împreună.

Capitolul 16

Trei săptămâni mai târziu, Paxton reuși să facă o nouă călătorie până la Cu Chi, împreună cu Ralph. La data aceea, Congresul Partidului Democrat explodase într-o orgie a nebuliei în Chicago, iar Harriman încă mai supraveghea tratativele de pace cu Vietnamul, la Paris. Ironia întregii situații i se păru lui Paxton ca o glumă proastă când citi telexurile la biroul AP, unde se întâlnea cu Ralph înainte de a asista împreună la Nebuniile de la Ora Cinci. Nimic nu mai părea să aibă nici un sens, decât ceea ce se întâmpla acolo și viața ei împreună cu Bill. Important era ca el să fie în siguranță și ca nimic să nu se întâmple cu nici unul din ei. Era un miracol de fiecare dată, când apărea la hotel și petreceau noaptea împreună, ceea ce se întâmpla destul de des.

Ralph se abținu să facă orice fel de comentarii mai tot drumul, până la baza Cu Chi, apoi chiar înainte să ajungă se întoarse spre ea și o întrebă:

— E o treabă serioasă cu voi doi, nu-i așa?

Paxton aprobă scurt, nevrând să discute mai multe în fața șoferului. Ralph nu pomenise nici un nume, dar bârfele circulau rapid de la Saigon la toate bazele militare. Cine se culca cu cine și de ce, era subiectul preferat al conversațiilor. Circulau multe bârfe la fel ca VD⁸ sau alte boli tropicale.

⁸ Venereal disease = boală venerică

— Da, spuse ea calmă, ar putea fi ceva serios. Pentru noi e ceva nou, încă nu știm ce vom face. Există... câteva probleme care vor trebui rezolvate, dacă... dacă...

Dacă va dura, Ralph știa la ce anume se referea, și clătină din cap dezaprobator privind pe geam.

— Amândoi sunteți nebuni. Dar sunt convins că și tu știi asta.

— De ce? Paxton era încă naivă și plină de speranță.

— Pentru că vei suferi, Pax. Așa ca toată lumea de aici. Trebuie. Știi care sunt alternativele, niciuna nu e plăcută.

Se referea la faptul că Bill se va întoarce la soția lui când i se va termina stagiul, sau va fi ucis între timp. Bineînțeles s-ar fi putut să rămână în viață și să o părăsească pe Debbie până la urmă, dar Ralph nu credea că așa ceva va fi posibil.

— Ești aici de prea mult timp. Ai ajuns cinic.

— Poate, spuse el aprinzându-și o țigară. Am văzut filmul.

Partea cea mai proastă era că începuseră să-i placă Ruby Queens, țigările locale.

— Poate n-ai urmărit sfârșitul care trebuia. Poate ai plecat înainte de a se termina filmul. Nu le știi tu pe toate.

— Uite, încercă el din nou, pentru că îi era dragă, ești isteată, mai isteată decât cei mai mulți de aici. Ești o ziaristă teribilă. Scrii extraordinar de bine. Ai putea chiar să câștigi un *Pulitzer* într-o îi.

— Da, sigur, râse Paxton, amuzată.

— Fie, atunci nu un *Pulitzer*. Dar ești bună și tu o știi. De ce te legi la cap dacă nu te doare? Ești aici pentru șase luni. Rabdă până ajungi acasă și-l întâlnești pe Făt-Frumos în spatele unui birou, într-un loc fără bombe, să zicem Milwaukee.

Paxton se întoarse spre el, plină de hotărâre.

— Uite ce-i, n-am nici o vină de ce s-a întâmplat. Așa a fost să fie. Acum nu pot pretinde că nu există. De ce aș face-o? Acum suntem aici. Aici e viața mea. Restul e rahat.

— Și ce se întâmplă dacă restul e adevărat și aici e rahatul?

— Atunci m-am înșelat. Tu nu te-ai înșelat niciodată, Ralph?

Nu vroia să pomenească din nou numele lui France, dar și el se îndrăgostise din aceleași motive. Pentru că erau aici, era greu, toată lumea era înspăimântată, și în jurul lor mureau oameni. Nu exista un antidot mai bun decât să te îndrăgostești, fie că vroiai sau nu. Cum de nu putea tocmai el să înțeleagă? Se întoarse din nou spre Ralph care își stingea țigara.

— Știi ce? Mai bine lasă-mă în pace. Știu că îmi vrei binele. Dar

nu înțelegeți.

— Poate ai dreptate.

Iar când îi văzu împreună în acea după-amiază, se întrebă dacă ea avea dreptate și el greșise. Există ceva foarte puternic și tandru între ei. Încercau amândoi să ascundă ce simțeau, dar era dificil. Sentimentele lor erau prea puternice, fizice în multe privințe, dar în același timp atât de curate și oneste, bazate pe admirație, tandrețe și iubire, încât erau greu de ascuns de ochii celorlalți.

Tony Campobello, sergentul lui Bill, le văzu și el. Era atât de furios că până și Paxton observă atitudinea lui. Abia dacă vorbea cu ea, iar tonul lui era de gheață, când discuta cu ofițerul lui superior. Bill se mulțumi doar să ridice sprâncenele, amuzat. Într-o după-amiază însă, s-au întâlnit cu el la Tan Son Nhut. Paxton nu rezistă să nu-i vorbească în timp ce Bill plătea.

— Îmi pare rău... începuse ea, dar Tony o întrerupse.

— Pentru ce?

— Pentru ceea ce simți, spuse ea sincer. Tony nu făcea un secret din antipatia lui.

— Ceea ce simt eu n-are importanță, spuse el, rece.

— Atunci de ce ești așa de furios? Ai ceva împotriva mea?

Îl privi în ochi. Era cam de înălțimea ei.

— Mă doare în cot de tine.

Comportarea lui era deplasată, Tony știa, dar nu-i păsa. O detesta și vroia ca ea să o știe.

— Mă gândesc la el. Mi-a salvat viața de mai multe ori. A salvat viețile mai multor oameni în țara asta uitată de Dumnezeu, decât ești tu în stare să numeri, iar tu îi riști viața și nici măcar nu-ți dai seama.

Paxton îl privi, șocată. Nu înțelegea.

— Cum poți să spui așa ceva? Nu făcuse nimic ca să-i riște viața, dimpotrivă, îl vroia în viață, chiar dacă urma să se întoarcă la Debbie. Dar nu-și dorea moartea lui. Tipul ăsta era nebun.

— Scumpo, știi ce efort îți trebuie ca să rămâi în viață? Trebuie să te târăști pe burtă în fiecare zi și să te gândești la un singur lucru, la tine însuși. Dacă te gândești la cel de lângă tine prea mult, vrei să ai grijă de el și nu de tine, ești deja un om mort. S-a terminat într-o secundă. Știi la ce se gândește acolo, afară? Nu la noi, nu la el, nu la ce face, nu la cine e în tunel sau la tipul care poate fi în tufișuri așteptându-ne... se gândește la tine și

zâmbește. Și știi care va fi urmarea? Va zbura în aer din cauza unei mine sau un trăgător îi va găuri capul. Și știi a cui vină va fi? A ta. Amintește-ti de asta data viitoare, când te ia în brațe.

Spunând asta, se întoarse, dar atunci apărură și Bill.

— Bună, Tony... o cunoști pe Paxton, nu?

O cunoștea, dar nu vroia să o cunoască. Ceva îl deranjă pe Bill în felul în care Tony se uită la Paxton și spuse „Da, o cunosc”, apoi salută și plecă.

Paxton nu scoase un cuvânt despre ce îi spusese Tony, dar toată noaptea tremură la gândul că s-ar putea să aibă dreptate. De ce era greșit să-l iubească? Îi va distruge asta pe amândoi? Era greu de crezut, toată lumea avea pe cineva, chiar dacă doar pentru o clipă. Iar Ralph îi spunea tot timpul că nu face bine iubindu-l pe Bill, dar și el trăia cu o vietnameză... se ducea acasă la ea în fiecare seară. De ce oare nimeni nu dorea ca ea să fie cu Bill? Mai ales sergentul cel furios.

— Ai fost foarte tăcută noaptea trecută, spuse Bill dimineața. Avea trei zile libere. Observase o schimbare la ea, dar Paxton nu vroia să-i repete ce-i spusese sergentul. Îi răspunse că se gândea la un articol.

În acel week-end au plecat la Vung Tau, un frumos oraș de pe coastă, care încă rămăsese o stațiune cu o plajă splendidă. Paxton își zise că niciodată nu a fost mai fericită. Câteodată discutau și despre viitor, dar nu prea des. Nu aveau de ce să discute despre așa ceva. Când se va întoarce în State Bill va hotărî ce va face cu Debbie. Amândoi trebuiau să plece aproape în același timp. Paxton promisese să se întoarcă de Crăciun, iar el mai avea de stat o lună. Trebuia să se întoarcă în San Francisco la sfârșitul lui ianuarie. Erau de acord că Bill petrecuse prea mult timp în Vietnam. Patru stagii era suficient. Va merge acasă ca să-și trăiască viața.

— Crezi că ai rezista ca nevastă de ofițer? o întrebă el într-o noapte, în Vung Tau și ceea ce-l înspăimântă și pe el era faptul că o gândea serios.

— Cred că da. Aș putea să scriu pentru revista „*Stars and Stripes*”.

— Ești prea bună pentru ei.

— Prostii, spuse ea întorcându-se spre el.

S-au simțit foarte bine în Vung Tau și s-au întors din nou în octombrie. La puțin timp după aceea Bill plecă la Hong Kong să-și

întâlnească soția. Au discutat mult timp despre această călătorie. Bill era tentat să renunțe la ea, dar Paxton era de părere că trebuia să plece la Hong Kong chiar dacă pentru ea va fi greu. Simțea că i-o datorează lui Debbie. Nu venise încă vremea unei confruntări. Însă când Bill se întoarse, rămase prost dispus mai multe săptămâni. Debbie încercase din răspuțeri să-l facă să renunțe la armată și mai ales la acest război. Devenise de curând membră a unei grupări care milita împotriva războiului și îi spusese că este un ucigaș. De asemenea, își dorea o nouă mașină și era sătulă până peste cap de armată.

Nixon fusese ales președinte, iar Paxton primise vești bune de acasă. Mama ei se simțea bine și era nerăbdătoare să o vadă acasă de Crăciun. Primise o scrisoare de la Gabby, în care o anunța că așteaptă un alt copil. Viețile lor continuau ca și până acum, dar Paxton nu-și mai putea imagina cum ar putea trăi lângă ei. După cinci luni în Vietnam, i se părea că trăise pe o altă planetă.

Într-o seară îi povesti lui Bill ce simțea. Cinau într-un restaurant.

— Știi, mă simt vinovată numai spunând așa ceva. Dar nu vreau să plec acasă de Crăciun,

Vroia să rămână în Vietnam cu el. Însemna mai mult pentru, ea decât să plece acasă la familia ei. Oricum, nu-i plăcuse Savannah niciodată, iar acum va fi și mai rău. Se maturizase prea repede în anul acesta. Devenise alt om. De altfel, un Crăciun fără Queenie va fi îngrozitor. Revenind în State, își va aminti și de Peter. Cu toate ca acum se gândea mai rar la el, o parte din ea îl va iubi întotdeauna. Totul era diferit în jurul ei.

— De ce nu rămâi aici de Crăciun? Bill știa că ar fi trebuit să o încurajeze să plece acasă, dar se simțea egoist și nu vroia să o piardă. Va fi ultimul lor moment liniștit, înainte de plecarea lui, luna viitoare, pentru a hotărî ce va face cu Debbie.

— Vorbești serios? îl privi Paxton, încântată.

— Bineînțeles.

— Atunci s-a făcut.

Se aplecă spre el și îl sărută, apoi s-au întors la hotel și au făcut dragoste toată seara. Dimineață, Paxton trimise un telex către „Sun”: „Nu pot veni în decembrie. Se petrec lucruri deosebite. Ajung acasă în 15 ianuarie. Vă rog anunțați familia în Savannah”. Știa că va stârni agitație acasă, dar nu-i păsa. Vroia să fie cu Bill pentru că poate acesta va fi primul și ultimul lor Crăciun. Dacă el

se va hotărî să pună capăt aventurii lor, atunci le vor rămâne cele câteva luni petrecute împreună. Paxton încerca să gândească cât mai filozofic. Trebuia, pentru că trăiau tot timpul într-un pericol constant.

În ajunul de Crăciun, au fost împreună la biserică, iar a doua zi s-au trezit unul în brațele celuilalt. Bill îi cumpăraseră un pulover și o brățară mică de aur din Hong Kong, când plecase acolo să o întâlnească pe Debbie. Brățara avea un mic diamant, iar Bill i-o puse pe mână și o sărută. Paxton îi cumpăraseră un ceas, niște cărți pe care știa că și le dorea, pe care le ceruse în State și niște lenjerie de corp, destul de caraghioasă, pe care o găsisese la bursa neagră. Erau niște nimicuri, dar tot ce reușiseră să-și ofere de Crăciun, în acele circumstanțe. Brățara era ceva mai special și înăuntru erau gravate inițialele lor și Xmas'68.

— Primul dintre multe altele, spuse el sărutând-o.

În acea după-amiază, au urmărit spectacolul de Crăciun dat în cinstea combatanților. Bob Hope venise în Da Nang în acea zi și era aplaudat de zece mii de soldați. Ann-Margret a fost punctul culminant al spectacolului, chiar dacă Paxton era de părere că prezentarea unei femei sex-simbol îi va ațâța și mai mult pe cei prezenți. Dar lor le plăcea. La sfârșit, generalul Abrams îl decoră pe Bob Hope cu medalia pentru Servicii Civile Deosebite, iar publicul îl aplaudă în picioare.

La spectacol, Paxton și Bill s-au întâlnit cu Tony Campobello și cu Ralph care făcea un reportaj pentru „Associated Press”. Îi aduse cu el pe France și băiețelul ei, An, un puști adorabil, care semăna cu ea. Au stat puțin de vorbă, apoi au plecat mai departe. Foarte mulți oameni erau prezenți, dar nu s-au mai întâlnit cu Tony și nici cu altcineva cunoscut. Întâlnirea cu Tony a fost foarte rece. Nu-i trecuse antipatia și nu făcea nici un secret din ceea ce simțea pentru ea. Dar nu mai avea importanță. Peste o lună ea și Bill vor merge acasă. Discutau deseori despre cât de ciudat va fi să fie în același oraș și să nu fie împreună.

— Nu va ține mult, continua Bill să-i spună, dar Paxton se întreba ce se va întâmpla dacă își va vedea copiii și va fi cu adevărat acasă. Simțea că atunci nu va mai fi atât de dornic să-i părăsească, indiferent de ce spunea acum, în focul pasiunii.

Au petrecut Anul Nou la clubul ofițerilor, apoi au luat un pahar la barul de la hotel. Au făcut dragoste în camera ei și au întâmpinat noul an cu tandrețe și pasiune. A doua zi dimineată,

Încă mai erau în pat, șoptind și făcând dragoste. Au dormit mai toată după-amiaza, iar la căderea nopții Bill trebuia să se întoarcă la Cu Chi. Urma să se întoarcă în Saigon peste două zile, iar Paxton avea de scris un articol pentru „Sun”. Rubrica ei „Mesaj din Vietnam” devenise deja faimoasă, iar la redacție se primeau multe scrisori care o lăudau. Multe dintre scrisori îi erau trimise în Vietnam. Paxton scria sincer despre ceea ce se întâmpla. Obiectivitatea și curajul ei ieșeau în evidență în articolele pe care le scria. Ed Wilson era foarte mulțumit și se bucura că o trimisese acolo. Într-un mod ciudat, simțea că ea răzbunase moartea fiului său, că Peter totuși nu murise degeaba. Plecase ca să spună povestea lui și a unei jumătăți de milion de băieți ca el. Paxton era impresionată de scrisorile pe care le primea ca răspuns la rubrica ei din ziar. Câteodată încerca să le răspundă, dar majoritatea timpului era mult prea ocupată.

Articolul pe care voia să-l scrie, se referea la cerșetorii din Saigon. Apoi urma să scrie și despre spectacolul dat de Bob Hope. Avea ce să facă câteva zile și încă era la mașina de scris, la opt seara, în ziua când Bill trebuia să se întoarcă. Întârzia, dar Paxton știa că era greu să plece. Iar dacă Tony Campobello afla că Bill urma să se întâlnească cu ea, era în stare de orice ca să-l facă să întârzie. Un obicei al lui pentru care Bill avea multă răbdare. Însă atitudinea lui ostilă continua să o irite pe Paxton.

Privi din nou la ceas la ora zece și parcă ceva nu era în regulă, dar știa că fiind ofițer responsabil cu curățarea tunelurilor, nu putea întotdeauna să-și planifice plecările. Mai ales în ultimul timp. Erau atâtea de făcut înainte de plecarea lui peste trei săptămâni. Bill îl pregătea pe următorul ofițer răspunzător de tuneluri, care tocmai sosise din State, și nu era ușor.

La ora unsprezece Paxton își privi din nou ceasul și începu să se plimbe prin cameră. La miezul nopții era deja serios îngrijorată. Coborî în hol și îi spuse telefonistei unde poate fi găsită în caz că Bill ar căuta-o. Poate fusese acostat de cineva, în drum spre Saigon, ceea ce se mai întâmplase o dată sau de două ori. Urcă la bar, dar nu văzu nici un cunoscut, nici măcar pe Nigel. Știa că Ralph era plecat împreună cu France și An la niște rude ale ei, în Hau Bon.

Se plimbă prin holul hotelului, dar Bill nu apăru. Deocamdată nu putea face nimic. Era prea târziu să sune la unitate. Urcă din nou în camera ei, rămase trează mai toată noaptea, întrebându-se

dacă nu intervenise vreo problemă care să-l oblige să rămână, dar nu i se părea posibil așa ceva.

Adormi pe la patru dimineața și se trezi odată cu zorile. Nici urmă de Bill. Sperase că va apărea în timpul nopții, în timp ce ea dormea și se va întinde lângă ea, deoarece avea cheia și o făcuse deja de mai multe ori, când reușise să plece pe neașteptate.

Dar nu au fost surprize plăcute în acea noapte. În cealaltă jumătate a patului nu era nimeni, când Paxton se trezi. Se prezintă la biroul AP la șapte și jumătate. Controlă telexurile să vadă dacă nu se întâmplase ceva în noaptea aceea, dar în afară de o bombă într-un bar și o luptă de stradă în Cholon, fusese o noapte liniștită.

Ralph trebuia să fi sosit acasă, așa că îl sună o oră mai târziu, de la biroul AP.

— Știu că e o prostie, spuse ea pentru că se simțea penibil că îl sunase și nu știa cui să se adreseze, dar Bill nu a apărut ieri seară, sunt sigură, că nu s-a întâmplat nimic, dar m-am gândit...

— Of, Doamne, Pax, spuse el oftând, vrei să dau un telefon la unitate?

— Da.

— De ce nu dai tu telefon? Ai aceeași acreditare ca și mine.

— La dracu! Toată lumea știe despre noi doi.

În ciuda faptului că au fost foarte atenți, relația dintre ei, devenise un secret pe care îl cunoștea tot Saigonul.

— Și?

— Și, dacă dau eu telefon voi fi iubita cicălitoare și nu ziarista, Vreau doar să știu că nu i s-a întâmplat nimic.

Nici măcar nu-i trecuse prin cap că ar putea fi cu o altă femeie. Relația dintre ei excludea această posibilitate. Erau atât de îndrăgostiți unul de altul, încât nu se punea problema unei alte persoane.

— Bine, bine. Voi telefona. Ce vrei să știi?

— Dacă baza Cu Chi este încă în picioare, dacă nu a fost atacată în timpul nopții și dacă Bill este în regulă.

— Ascultă, fetiço, începu Ralph, ridicându-se în pat și zâmbindu-i, lui France. Era fericit și îngrijorat din cauza ei. Tocmai îi spusese noaptea trecută că era însărcinată și vroia să păstreze copilul. Dacă baza Cu Chi a zburat în aer am dat de dracu'. Pentru Dumnezeu, baza aia e mai mare decât orașul New York!

— Termină cu poantele inteligente, Johnson, și telefonează.

— Bine, bine.

Se întoarse și o sărută pe France care era încă întinsă lângă el.

— S-a întâmplat ceva? întrebă ea. Îi plăcea Paxton. Cu toate că nu o cunoștea bine, simțea că se aseamănă în multe privințe.

— Nu, nimic. Nu mai are răbdare și e tot mai nervoasă. Toți sunt așa înainte de plecare. Mă scot din sărite cu aiurelile lor.

— Și tu? îl privi ea, trist, tu când vei pleca acasă?

— Niciodată. Doar dacă vii și tu cu mine.

Dar ea îi spusese că nu o va face niciodată. Era foarte fermă. Era prea mândră pentru a fi tratată ca o târfă în State. Va rămâne în Saigon și-l va iubi întotdeauna.

Ralph se așază pe marginea patului și sună baza Cu Chi. Avea câteva cunoștințe acolo, dar cea mai importantă era Bill, așa că ceru direct unitatea lui. Vorbi cu un tânăr pe care nu îl cunoștea. Acesta se eschivă când îl ceru pe Bill la telefon, apoi îi dădu alte nume și până la urmă n-au ajuns niciunde. Ralph se întrebă dacă Paxton nu avea dreptate să fie îngrijorată. Apoi îi trecu un gând prin minte și îl ceru la telefon pe sergentul Campobello. Urmă o pauză lungă, i se spuse să aștepte. Cam peste zece minute, Tony veni la telefon. Ralph era sigur deja că Paxton simțise ceva și era o problemă cu Bill.

— Tony, spuse Ralph, ca și cum ar fi fost vechi prieteni. De fapt, Tony îl detesta pentru că el i-o prezentase pe Paxton lui Bill. Tony era genul de om care purta pică cuiva o viață întreagă.

— Sunt Ralph Johnson, AP în Saigon.

— Știu cine ești, vocea lui era aspră și rece, nu-l interesa cine telefona. Ce vrei?

— Eu... noi... în mod neoficial... ne întrebam dacă nu s-a întâmplat ceva ieri seară... adică...

Ei, fir-ar să fie, dacă ar fi fost altcineva l-ar fi întrebat direct unde era Bill. Dar nu vroia ca el să-si dea seama că telefona pentru Paxton. Se simțea ca un copil.

— Uite, am auzit niște zvonuri că s-a întâmplat ceva acolo la voi. Totul e în regulă?

Urmă o lungă pauză.

— S-ar putea spune că totul e în regulă. N-am avut decât o pierdere la sfârșit de săptămână. Doar una. Stăm destul de bine, nu-i așa? Însă vocea îi suna amar și caustic.

— Grozav! Ralph nu știa cum să continue dar Tony rezolvă problema pentru el.

— Singura problemă, bineînțeles, e că era... comandantul nostru. Ți-l amintești? Un tip înalt. Arăta foarte bine. Bill Quinn.

Ralph îngheță. Doamne Dumnezeule ce-i va spune puștoaicei?

— Eu... Of, Doamne... cum s-a întâmplat? Vocea lui Ralph era moale, iar la celălalt capăt al firului Tony vorbea parcă plângând.

— Cum s-a întâmplat? Foarte simplu. S-a îndrăgostit de cățeaua aia afurisită acum câteva luni și nu a mai fost atent. S-a îndrăgostit de toată lumea asta împuțită și vroia să facă pe Făt-Frumosul... Galahad... vrei într-adevăr să știi cum s-a întâmplat? Băieților le-a fost frică să între într-o gaură, ieri, și știi cine s-a dus jos? Exact căpitanul. Și-a închipuit că e mai deștept decât tipul din tunel pentru că întotdeauna până acum i-a reușit. Și știi ceva? După patru ani, de data asta a greșit, a fost prea mare pentru gaura aceea, prea încet, prea bătrân, capul îi era prea plin de vise că merge acasă cu ea peste câteva zile, sa-i spună nevastei să se ducă la dracu cu copiii cu tot, și mărunțelul de la celălalt capăt al tunelului i-a zburat creierii.

Auzindu-l vorbind așa, lui Ralph i se făcu rău. Rău din cauza furiei, a durerii, a amărăciunii și a ironiei celor întâmplate. Bill avea mai puțin de două săptămâni până la plecare și l-au ucis. O iubea atât de mult pe Paxton.

— Vei scrie un articol grozav, nu-i așa, domnule Johnson? Întrebă Tony căruia nu-i mai păsa că celălalt îl aude plângând. Ți-ai luat notițe sau vrei să vii aici să inspectezi cadavrul? Nu va pleca până mâine după-amiază. Și acum nu va mai pleca cu prietena lui, nu-i așa? Bill nu era primul om care se îndrăgostise acolo, nici primul care își înșelase nevasta, dar tot timpul sergentul fusese scandalizat. Și prevăzuse că așa se va întâmpla. Mereu văzuse bărbați care se îndrăgosteau de câte o femeie, se gândeau la ea și deveneau neglijenți. Era convins că din această cauză murise Bill și nimic pe lume nu i-ar fi schimbat părerea. În mintea lui, Paxton Andrews îl ucisese pe, Bill Quinn și cu asta se termina povestea lor.

— Vestea asta o va ucide, spuse Ralph vorbind singur, dar Tony îl auzi.

— Foarte bine. Sper să crape. Merită.

— Nu crezi ce spui, nu-i așa?

— Ba da, continuă Tony pe un ton de gheață. Împuțita mi-a ucis căpitanul.

— Era un bărbat matur. Ralph simțea de datoria lui să-i ia

apărarea lui Paxton, și începu deja să se enerveze. Paxton nu ucisese pe nimeni. Reușise să se rănească din nou, jucase și pierduse. Așa cum mai făcuse o dată, în trecut. Dar așa era războiul. Dacă începeai să te atașezi de cineva, de un câine, un soldat, un copil, trebuia să-ți asumi riscul de a-i pierde.

— Campobello, Bill a ales singur, ca și ea. Și el știa ce face. Dacă a încasat-o ieri, înseamnă că tipul de la celălalt capăt a fost al naibii de șmecher. Nu cred că Bill Quinn și-a permis vreodată să fie neglijent.

Era prea rapid, prea agil și știa foarte bine ce înseamnă un tunel. Era adevărat, dar Tony nu vroia să audă nimic.

— La dracu. N-ar fi trebuit să coboare.

— Atunci de ce a făcut-o? insistă Ralph.

— Poate ca să, dovedească ceva... poate pentru că se gândea la ea.

— Bill nu era atât de neglijent, nici atât de prost, și nici măcar atât de curajos..

Chiar dacă toți generalii afirmau că, până și Bill recunoscuse, pentru a fi șobolan de tuneluri trebuie să fii puțin nebun.

— Era îndrăgostit până peste cap de ea.

— Da, era, recunoscui Ralph, apărându-i pe amândoi, dar asta era problema lui și nu pot crede că l-a influențat în munca lui. Nu pot să cred așa ceva despre el. Și dacă mai ești furios, Campobello, fă bine și calmează-te. Dacă ai ținut cu adevărat la el, ține-ți opiniile pentru tine. Fata asta va fi înnebunită când va afla și n-are nevoie să-i mai dai și tu apă la moară, în caz că vă veți întâlni vreodată, ceea ce sper că nu se va întâmpla niciodată.

— Și eu sper să n-o mai văd.

— De dragul lui, te rog, dacă te întâlnești cu ea, fii un gentleman, și taci din gură.

— la mai du-te dracului! urlă Tony Campobello la telefon, cu ochii din nou în lacrimi. Cățeaua aia mi-a ucis căpitanul.

Era ca un copil stând lângă mama lui moartă și vroia să ucidă pe oricine se apropia de ea. După ce trânti telefonul, Ralph rămase mult timp nemișcat, privind pe fereastră. Ce-i va spune lui Paxton?

France ascultase tot ce vorbise la telefon și când el se ridică să se îmbrace, veni și îi puse mâna pe umăr.

— Îmi pare rău pentru prietena ta, spuse ea cu accentul ei francez. Îmi pare rău pentru amândoi.

France avea o inimă înțeleaptă și atingerea ei ușoară îl mai liniști pe Ralph. Se întoarse și o strânse în brațe.

— Și mie îmi pare rău. Am încercat să-i previn.

— De ce? întrebă ea încet.

— Pentru că eram sigur că greșesc. Prețul pe care-l plătești e prea mare, dacă pierzi pe cineva aici. Am încercat să le spun asta. Dar nu m-au ascultat.

— Poate n-au putut să te asculte.

Era mai înțeleaptă ca el. Îl privi cum se îmbracă. O oră mai târziu era la hotelul *Caravelle* și bătea la ușa lui Paxton. Când ea deschise ușa, văzu că e îmbrăcată în jeanși, o cămașă a lui Bill și bocanci de luptă, arătând dureros de frumoasă.

— Ți-au spus ceva? întrebă ea, nervoasă, și făcu un pas înapoi ca să-l lase să intre. Făcuse patul ca să se ocupe cu ceva, dar nu luase nici cina, nici micul dejun.

— Da, spuse el pe un ton neutru, intrând în cameră și privind în jur. Își dorea cu disperare să evite momentul care va urma.

— Și? întrebă ea, iar el se așeză greoi pe un scaun, același în care Bill se așezase de atâtea ori. Ce ți-au spus?

Ce să-i spună? Cum să-i spună? Mai făcuse așa ceva de o mie de ori și, brusc, nu mai era în stare să o facă încă o dată, nu mai putea, era prea mult. Avea treizeci și nouă de ani și văzuse, auzise, mirosise și scrisese despre moarte cât să-i ajungă pentru o sută de vieți. Își lăsă fața în mâini, apoi o privi. Nu putea să-i spună decât adevărul.

— Pax, a fost ucis ieri.

Vocea lui se auzi ca un răpăit de tobă, iar pentru o secundă Paxton crezu că va leșina. Vedea fața lui Ed Wilson spunându-i despre Peter și auzea inima ei căzând la podea și spărgându-i-se. Se lăsă pe pat și se holbă la el, refuzând să creadă.

— Nu-i adevărat.

— Ba da. A intrat într-un tunel și un mărunțel l-a împușcat. S-a terminat repede. Nu a suferit. Restul nu are importanță.

Nu știa dacă e adevărat sau nu, dar simțea că asta trebuie să-i spună. Întinse o mână spre ea, dar Paxton privea în gol fără să reacționeze.

— Pot să-l văd?

Ralph ezită amintindu-și ce-i spusese Tony despre Bill, că omul din tunel îi zburase creierii.

— Nu cred că ar trebui. Îl trimit mâine acasă.

— Cu două săptămâni mai devreme, spuse ea fără să gândească.

Rămase așa, privind în gol, palidă, în cămașa lui, simțind că nu mai există nimic pe lumea asta. Avea aproape douăzeci și trei de ani și pierduse deja doi oameni pe care îi iubise, în acest război mizerabil, iar acum simțea că și viața ei se terminase.

— Ți-am spus că se poate întâmpla așa ceva. O știai. Este șansa pe care ne-o asumăm rămânând aici. Aș fi putut fi eu în această după-amiază, sau tu... dar a fost el. I s-ar fi putut întâmpla oricui.

— Dar nu s-a întâmplat.

Apoi încet au început să-i curgă lacrimile pe obraz. Ralph se așeză pe pat lângă ea și o ținu în brațe, în timp ce ea plângea, durerea răsucindu-se necruțătoare în sufletul ei.

— Îmi pare rău... Îmi pare atât de rău.

Dar cuvintele nu o ajutau. Nu-i mai rămăsese nimic. Îl pierduse, plecase. Era doar o amintire. Tot ce-i rămăsese de la el era brățara de Crăciun. O privi cu ochii goi, apoi brusc își dădu seama că armata va trimite acasă toate lucrurile lui personale. Acasă la Debbie, în San Francisco. Cărțile pe care i le făcuse cadou și pe care îi scrisese dedicații, micile nimicuri pe care i le cumpăraseră, fotografiile pe care le făcuseră împreună în Vung Tau, scrisorile...

— Doamne Dumnezeule, nu... nu pot să facă așa ceva.

Ralph se gândi însă că suferă pentru el, dar ea îi explică la ce se gândea:

— Trebuie să-i oprim.

— Pax, s-a mai întâmplat așa ceva și cu alții. Ea va trebui să înțeleagă că aici e o zonă de război. Bill a fost aici foarte mult timp. Oamenii se schimbă.

— Dar nu e drept. De ce va trebui să trăiască cu amintirea asta? Paxton se gândi la mama ei, când tatăl său murise împreună cu cealaltă femeie.

— Și copiii? Nu-i putem opri?

— Nu știu.

Ralph se gândi un timp și o admiră pentru că o preocupa așa ceva acum, dar nu era sigur că vor putea face mare lucru. Armata era foarte circumspectă în privința efectelor unuia dintre combatanți. Trimiteau absolut totul acasă, până și lenjeria de corp, cărțile poștale, ceea ce dovedea că Paxton s-ar putea să aibă dreptate.

— Cu cine am putea vorbi?

Amândoi s-au gândit la același om, iar Ralph aproape înjură amintindu-și de conversația cu el, dar Paxton îi rosti numele. Campobello.

— Iisuse! Sunt sigură că nu va face nimic pentru mine, Pax.

— Atunci îl sun eu... nu... mă duc să vorbesc cu el. Probabil și el se simte disperat.

Puțin spus, dar Ralph nu vroia să-i spună că tipul o detesta și o socotea răspunzătoare pentru moartea lui.

— De ce nu mă lași pe mine să mă ocup de asta?

Paxton își șterse nasul și vocea îi tremură puțin când îi răspunse:

— I-o datorez lui Bill să mă ocup de asta. Mă duc acolo.

— La dracu. Vin cu tine.

Habar n-avea în ce se băga, dar toate eforturile, lui de a schimba hotărârea au fost zadarnice. Iar noua misiune de a o salva pe Debbie de la a afla despre aventura lor părea să-i fi dat viață și reușea să-și controleze durerea. Dar când au ajuns acolo, Ralph nu era pregătit pentru șocul întâlnirii cu Campobello, aproape imediat ce au intrat în bază. Se repezi spre ei și ar fi lovit-o pe Paxton, dacă Ralph nu l-ar fi prins de umeri și nu l-ar fi scuturat.

— Pentru Dumnezeu, omule, oprește-te! Nu vezi în ce stare e?

— Așa-i trebuie, strigă el printre lacrimi, în timp ce Paxton rămase lângă mașină și tremura din tot corpul, tremura fără să se poată opri din cauza a ceea ce-i spusese el. Era ceea ce auzise Ralph la telefon, dar spus cu venin și ură.

— Vrei să vezi ce-a mai rămas din el?

— Te rog... Paxton căzu în genunchi hohotind și vomând în timp ce Tony pâli. Te rog, încetează... l-am iubit.

Apoi brusc se făcu liniște. Au rămas privindu-se, în timp ce alți recruți îi urmăreau de la distanță ghicind doar despre ce poate fi vorba. Campobello era palid și tremura, ținut de brațele lui Ralph, iar Paxton îl privea cu chipul schimonosit de ură. Îi spuse încet, calmându-se:

— L-am iubit. Nu poți înțelege?

— Și eu l-am iubit. Aș fi murit pentru el. Mi-a salvat viața într-una din împutitele alea de găuri... și acum nu l-am putut ajuta.

— Nimeni n-ar, fi putut, îi spuse Ralph, lăsându-l liber, nimeni nu poate ajuta pe nimeni aici. Se întâmplă sau nu se întâmplă.

Uită-te la tipii pe care îi cunoști și care au grijă de fundul lor și o pătesc cu o zi înainte de plecare, și la ceilalți care sunt neglijenți și beți tot timpul, nu au nici o zgârietură. E soarta lor. Destin. Dumnezeu. Spune-i cum vrei. Dar dacă urăști pe cineva nu se schimbă absolut nimic. Campobello știa și el asta. De aceea era așa de nervos. Vroia ca cineva să fie vinovat, vroia să se răzbune pe cineva. Prea mulți dintre oamenii lui muriseră. Iar acum murise și căpitanul pe care îl iubise atât de mult, care îi salvase viața, care a fost prietenul lui. Au râs și au băut împreună. Plecase. Trebuia să fie vina cuiva. Vroia neapărat să o facă pe Paxton responsabilă de moartea lui. Ralph îi explică calm de ce au venit. Campobello îl privi uimit.

— Ne poți ajuta, omule? Lucrurile alea nu trebuie să ajungă acasă la soția lui.

Sergentul o privi furios, veninul urcându-i din nou pe buze, dar Paxton era în picioare tremurând, însă hotărâtă.

— Ți-e teamă de scandal? o întrebă el.

— Nu, clătină ea din cap, mi-e teamă să nu o rănesc pe ea și pe fete. Bill a iubit-o, mai ales și-a iubit copiii. Acum nu mai are nici un sens să sufere și din cauza mea. Vorbeam despre căsătorie. Nu mai există nici un motiv ca ele să știe.

Apoi, cu toate că nu-i datora nimic, îi spuse despre tatăl ei.

— A murit într-un accident de avion împreună cu o femeie, iar mama mea a trebuit să trăiască tot restul vieții cu gândul acesta, și într-o zi fratele meu mi-a povestit și eu întotdeauna m-am întregbat de ce. Toți ne-am întregbat. În cazul părinților mei, am știut într-un fel, dar m-a durut când am aflat. Nu vreau să se întregbat același lucru. Ele nu au nevoie de așa ceva. E destul că a... murit. Aș vrea să-mi iau lucrurile înapoi.

— Care? Tony o privi cu neîncredere și era clar că încă dorea să o urască.

— Trei cărți de poezie pe care am scris câte ceva, câteva fotografii și scrisorile. Restul nu are importanță, îl privi simțindu-se penibil. I-am cumpărat niște lenjerie de Crăciun și avea o șuviță din părul meu. Cred că astea sunt cele care contează.

— De ce faci asta? o întregbat el venind mai aproape de ea, nevenindu-i să creadă că nu există și un alt motiv.

— Ți-am spus de ce. Ce s-a întregplat e dureros, pentru noi toți. Nu e nevoie ca ea să afle despre noi.

Pentru o clipă, pentru o singură clipă, Tony crezu că e o fată de

treabă și asta îl duru și mai mult. Îl dorea să știe că Bill Quinn o iubise cu adevărat, că murise pentru ea, și dacă nu, poate ar fi făcut-o. Toți erau obosiți, surescitați nervos, toți au rămas în acest război prea mult timp, Quinn, Campobello, Ralph și chiar Paxton.

— Acum vei pleca acasă? întrebă el uitând de prezența lui Ralph.

Ochii ei se umplură de lacrimi.

— Nu știu, spuse ea ridicând din umeri, probabil.

— Mă duc să caut. Așteaptă aici.

Dispăru o jumătate de oră, timp în care Paxton continuă să plângă, iar Ralph fumă o țigară. Apăru, în sfârșit, cu un mic pachet în mână.

— Am găsit fotografiile, scrisorile și lenjeria. N-am găsit părul, dar nu e acolo, așa că nu mai contează.

Paxton se întrebă dacă nu cumva Bill avea șuvița la el, când murise, dar nu spuse nimic pentru că nu vroia să-l enerveze pe Campobello din nou.

— Mulțumesc, spuse ea încet, încercând să se controleze și luând pachetul din mâinile lui.

Totul arăta atât de patetic. Rămăsese așa de puțin din dragostea ei enormă. Atât de puțin din speranțele și visurile lor. Ca și din orașele pe care armata le arsese pentru a scoate comuniști din ascunzători, doar dărâmături și cenușă.

Tony îi urmări cu privirea până au ajuns la jeep-ul lui Ralph, apoi strigă.

— Hei... nu vroia să-i pronunțe numele, dar ea se opri și se uită la el, la bărbatul care o detesta și care credea că ea îl ucisese pe Bill.

— Îmi pare rău, spuse el cu buzele tremurânde.

Paxton nu-și dădea seama dacă îi pare rău pentru că fusese dur cu ea sau pentru că Bill murise, dar, oricum, și ei îi părea rău.

— Și mie, spuse ea urcând în mașină.

Sergentul rămase privind-i plecând spre Saigon.

Capitolul 17

— Trebuie să pleci acasă, fetiço, spuse Ralph, stând în picioare în camera lui Paxton, de la *Caravelle*.

Paxton era așezată pe pat cu brațele încrucișate și îl privea

îndărătnică. Nixon devenise președintele Americii, Bill era mort de o lună, iar ea ar fi trebuit să fie în San Francisco.

— Nu mai ai ce face aici. Ziarul te cheamă acasă. Bill nu se mai întoarce. Telexurile de la birou au ajuns să mă înnebunească. Vor să te întorci, Pax. Ești aici de șapte luni. E timpul să pleci.

— De ce? Tu ești aici de ani de zile.

— Cu mine e altceva. Eu sunt un trimis special aici și apoi n-am la cine să mă întorc acasă. Nimănui nu-i pasă de mine acasă. Părinții mei sunt morți, nu mi-am văzut sora de zece ani și trăiesc aici cu o femeie pe care o iubesc, care îmi va naște un copil. Eu am motive să rămân. Tu nu ai. Ai început să te porți prosteste. Ești ca și tipii ăia care au stat prea mult în tuneluri. Du-te acasă, respiră niște aer curat, și, dacă îți place așa de mult locul ăsta afurisit, fă-i să te trimită înapoi sau găsește pe alții care să o facă. Dar dacă nu pleci dracului cât mai repede de aici, vei face în curând o prostie.

Paxton plecase deja în două misiuni cu Nigel și Jean-Pierre, dar, după materialul pe care îl scrisese, Ralph își dăduse seama că este epuizată.

— Pleacă, înainte să-i chem să vină să te ia pe sus.

Ralph știa de asemenea că nu mai era atentă la ce mânca și făcuse dizenterie. De când Bill murise, nu se mai ocupa de ea. Suferea îngrozitor, dar nu vroia să o arate. Ca și cum ar fi murit în picioare.

— Nu vrei să înțelegi? Nu te pot convinge să pleci acasă? Sau trebuie să-i chem ca să te scoată de aici? O vor face. Tipul tău din San Francisco are idei tot mai trăznite. Vrea ca noi să-i spunem ambasadorului american din Saigon să fii expulzată, dacă nu accepți să pleci de bună voie.

— O.K., O.K. Mă duc acasă. Ai câștigat.

— Iisuse! suspină ușurat Ralph. Își făcuse probleme din cauza ei.

Zilele trecute se întâlneau cu Campobello, dar parcă nu mai era așa de furios. Moartea lui Bill le zdruncinase viețile.

— În regulă, deci când pleci? Măine e bine?

— De ce așa de repede?

Vroia să mai rămână puțin. Nu putea să plece încă. Poate pentru că Bill murise aici. Dacă mai rămânea în Saigon, era ca și cum ar fi rămas cu el, în camera în care au locuit, în restaurantele pe care le-au frecventat.

— De ce nu? îi răspunse Ralph. Îți iau un bilet pentru mâine dimineață. O Pasăre a Libertății pleacă de aici înainte de prânz. Vreau să fii la bord.

— Vrei să scapi de mine, îi zâmbi Paxton printre lacrimi. Nu voia să-l părăsească, nici pe el, nici pe ceilalți pe care îi cunoscuse aici, nici zgomotul, nici mirosurile din Saigon. Într-un mod ciudat, ajunsese să le iubească.

— Sunt gelos pe rahatul pe care îl scrii, o tachină el. N-o să mai apuc niciodată să câștig un *Pulitzer*, dacă te mai învârti pe aici.

— Vei veni să mă vizitezi în San Francisco? îl întrebă ea, tristă.

— Acolo vei rămâne? Ralph era mai liniștit acum că acceptase să plece în dimineața următoare.

— Probabil. Nu știu. Dacă mi se oferă o slujbă la ziar.

Ralph îi zâmbi. Ajunsese să o iubească la fel ca pe o soră mai mică, în cele șapte luni de când era aici și va fi foarte dor de ea.

— Ar fi niște cretini dacă nu ți-ar oferi o slujbă. Fată dragă, ești o reporteră al naibii de bună..

— Venind din partea ta, spuse ea cu respect și dragoste, asta înseamnă foarte mult. Doamne, ce mult ai să-mi lipsești! Vrei să luăm cina împreună?

— Bineînțeles.

Veni singur, fără France și An. Nu-i plăcea ca ea se învârtească fără rost printre ceilalți reporteri. Iar în seara asta, dorea să fie cu Paxton.

— Totul e în ordine? o întrebă el după al doilea pahar de Scotch.

— Sigur, spuse ea privind în paharul ei ca și cum acolo s-ar fi găsit toate răspunsurile potrivite. De fapt, nu știu. Oare mai rămâne cineva același, după ce pleacă de aici?

— Nu, îi răspunse el sincer. Unii însă reușesc să se ascundă mai bine. Dar poate tu nu ai stat aici destul de mult și încă nu te-ai schimbat.

— Eu cred că da.

Ralph credea același lucru. Și îi era teamă pentru ea.

— Poate gândești așa din cauza lui Bill, spuse el sperând încă.

Văzuse destui oameni ruinați de Vietnam. Drogurile, pericolul, bolile, rănilor și lucrurile ciudate care distrug mintea și spiritul. Era o țară atât de frumoasă, iar prezența americană era o greșală imensă. Dar spera ca ea să ni fi stat îndeajuns pentru a fi otrăvită sau să se fi îndrăgostit de locul ăsta și să nu-l mai poată

uita.

— Te vei simți mai bine dacă mergi acasă.

— Toată lumea s-ar simți mai bine dacă ar merge acasă. Poate vei veni și tu într-o zi, spuse ea încet. Doamne, ce mi-ar plăcea să fii și tu acolo. Îmi va fi greu să mă întorc acasă. Cum poți să le spui oamenilor ce ai văzut aici?

— Familia ta știe despre Bill?

Paxton clătină din cap. Nu spusese nimănui nimic. Așteptase ca el să ia o hotărâre în privința lui Debbie. Poate până la urmă nici nu ar fi părăsit-o. Existase și această posibilitate.

— Nu cred că le voi spune acum. Nu are nici un sens.

Ralph aprobă. Multe lucruri nu puteau fi povestite. Au stat de vorbă până la patru dimineața. Mai târziu, Ralph veni și o conduse la aeroport. Avea aceeași sacoșă și valiză cu care venise, aceeași durere în suflet, doar că acum era mult mai puternică. Pierduse doi oameni în Vietnam. Și totuși, ajunsese să iubească locul ăsta.

— Pax, acordă-ți o șansă, spuse Ralph, zâmbind trist. Uită locul ăsta cât mai repede. Dacă nu o faci, te va ucide.

O parte din ea știa că el are dreptate. O altă parte din ea îi spunea că a uita nu e o soluție.

— Ai grijă de tine, Ralph, spuse ea strângându-l în brațe. Știi, te iubesc foarte mult.

Când el se dezlipi din brațele ei, în ochii lui erau lacrimi, și ultimul lucru pe care îl spuse înainte de a se urca în avion a fost:

— Și eu te iubesc, Delta Delta.

Capitolul 18

După un zbor de șaptesprezece ore, Paxton ateriză pe aeroportul Oakland. În avion discutase cu câțiva soldați care se întorceau acasă, dar mai toți erau epuizați și speriați că revin acasă, așa că nu vroiau să vorbească cu nimeni, nici măcar cu o blondă frumoasă ca Paxton. De mult timp au sperat și au visat la această zi, dar acum erau de-a dreptul îngroziți că vor ajunge acasă. Și ce vor spune? Cum să explice cuiva ce simți atunci când ucizi un om? Cum să explice ce înseamnă să ucizi un om cu mâinile goale sau să-i înfigi baioneta în burtă sau să împuști un trăgător drept în față și să vezi că era o femeie? Cum să explice cum puștiul de nouă ani care aruncă o grenadă îți ucide cel mai

bun prieten, iar tu îl alergi în tufișuri, îl tragi afară și îl ucizi? Cum să explici apusurile de soare, verdele Vietnamului, zgomotele și mirosurile, oamenii, fata care nici măcar nu-ți poate pronunța numele, dar pe care o iubeai? Nu era nimic de povestit. Așa că toți călătoreau spre casă în tăcere.

Când Paxton coborî din avion, îmbrăcată în fustă și bluză, cu părul strâns într-o coadă de cal, încălțată în sandalele roșii, uzate deja, îi veni greu să creadă că ajunsese acasă. Nu se simțea deloc acasă. Pentru ea acasă însemna Saigon și o cameră la *Caravelle*. Sau era aici, într-o casă în care locuise împreună cu Peter? Sau casa familiei Wilson? Sau casa mamei ei din Savannah? Doar când coborî din avion își dădu seama că ea nu mai avea casă. Un tânăr care stătea lângă ea, o privi, clătină din cap și spuse:

— Doamne, ce ciudat e să vii acasă din Vietnam.

Paxton știa exact ce vroia el să spună, pentru că ea fusese acolo.

Ed Wilson trimisese mașina să o aștepte la aeroport, iar ea urcă, pe jumătate adormită. Nu fusese deloc pregătită pentru primirea care i se făcu. Se simți ca un erou într-o țară străină. Redactori și reporteri pe care nu-i cunoscuse niciodată îi strângeau mâna și îi spuneau ce treabă excelentă făcuse ea în Vietnam. Paxton rămase foarte surprinsă, nu prea înțelegea la ce se refereau, iar lacrimi îi curgeau pe obraji, în timp ce le mulțumea. Apoi, în sfârșit, rămase singură cu Ed Wilson, care o privi lung și cu mare atenție, observând că era un alt om. Paxton se schimbă. Slabă, doar piele și os, însă mai era ceva în ochii ei care îl înspăimânta. Tristețe, suferință, înțelepciune. Văzuse oameni murind. Fusese pe câmpul de luptă.

— Ți-a fost foarte greu, spuse el fără să o întrebe nimic, iar ea încercă să-i zâmbească.

— Îmi pare bine că am plecat.

Credea ce spunea. Din cauza lui Bill, a lui Ralph, și a ei înseși. Și pentru că într-un anume fel i-o datora lui Peter, i-o datora țării ei.

— Aș vrea să te duci acasă și să te odihnești puțin. Apoi te întorci aici, Paxton, să scrii despre ce vrei tu, și am vrea să rămâi la ziar cu rubrica ta proprie.

Era mulțumită și încântată, dar îi părea rău de rubrica ei pe care o începuse în Saigon.

— Și „Mesaj din Vietnam”? O va prelua altcineva?

Ed Wilson clătină din cap zâmbind, știind că toți jurnaliștii sunt

la fel. Rubricile lor erau ca niște copii pentru ei.

— Nixon promite să pună capăt războiului. Deocamdată cred că putem să ne bazăm pe informațiile celor de la AP.

— Au niște reporteri extraordinari, spuse Paxton, gândindu-se la Ralph, dar Ed Wilson îi zâmbi mândru.

— Tu ești unul dintre ei, Paxton, spuse el sincer, mi-ai făcut o surpriză extraordinară. N-am știut ce există în tine. Credeam că te vei întoarce într-o lună, îngrozită de ce ai văzut acolo.

— La început nu a fost ușor, dar am simțit că fac ceva cât de cât folositor.

— Sigur că ai făcut. În ultimele săptămâni am crezut că nu te vei mai întoarce la San Francisco, spuse el încruntându-se. De ce ai întârziat?

Pentru o secundă Paxton nu știa ce să-i spună. Bărbatul de care s-a îndrăgostit a fost ucis... și el...

— Eu... ajungi să te implici în foarte multe. Nu e ușor să te ridici și să pleci.

— Probabil. Deci, odihnește-te și vino peste câteva săptămâni, oricând crezi tu că ești pregătită.

Paxton se întrebă cam cât de repede va fi ea pregătită, apoi se uită la ceas, amintindu-și că încă nu-și găsise o cameră la hotel. Dar ziarul avusese grijă.

— Ți-am rezervat un apartament la *Fairmont*. Marjorie ar fi dorit să stai la noi, dar eu m-am gândit că ai nevoie de odihnă și deja trebuie să fii o fată foarte independentă.

Dar Ed Wilson îi mai spusese lui Marjorie că poate aduce cu ea și vreo boală din Vietnam, așa că nu era bine să stea în camera lor de oaspeți.

I-au oferit de asemenea o mașină și un șofer și au invitat-o în seara aceea la cină. Dar cina venea pentru ea cu cincisprezece ore prea târziu și Paxton abia mai putea să-și țină ochii deschiși. Totuși, a fost o întâlnire emoționantă pentru toți. Paxton simțea că ei așteptau ca ea să le spună de ce anume a murit Peter, însă ea nu avea răspunsuri pentru ei, ci doar mult mai multe întrebări.

Gabby discută la nesfârșit despre cât de dulce era Marjie, cât de activ era micul Peter, și cât de minunată era noua lor casă. Aveau tapet Brunschwig peste tot, perdele albastre în dormitor. De două ori în timpul cinei, din cauza oboselii și a confuziei din capul ei, Paxton i se adresă lui Gabby spunându-i Debbie. Parcă nu reușea să le facă față. Era prea mult dintr-odată, iar în ultimele

șapte luni viețile lor au fost atât de diferite de a ei. De mai multe ori a trebuit să se lupte cu lacrimile și cu nevoia de a le spune că nu mai rezistă. Îi lipseau zgomotele, mirosurile, camera ei de la *Caravelle*, Peter... Bill. Simțea că i se învâрте capul când îi părăsi. Ajunsă la hotel, rămase trează ore în șir, obosită, vulnerabilă, chinuită de prea multe suferințe și amintiri. Adormi, în sfârșit, când răsări soarele, iar două ore mai târziu telefonista hotelului o trezi. Trebuia să se scoale, să facă un duș și să plece cu avionul spre Savannah.

Acolo a fost și mai rău. Nu-și adusese haine potrivite. Nu avea ce să le spună. Nu putea face față clubului de bridge al mamei ei sau dejunului dat în cinstea ei de Fiicele Războiului Civil. Toți spuneau că vor să afle despre Vietnam, dar de fapt nu le păsa. Nu doreau să știe despre mirosul morții sau despre băiatul din Miami care rămăsese fără braț sau despre cerșetorii care se târau pe terasa hotelului „*Continental Palace*”. Nu doreau să știe despre VD, droguri, băieții care mureau uciși de comuniști vietnamezi sau cum bătrâni și copiii sunt împușcați. Nu voiau să știe că toate acestea îți zdrobesc inima și ajungi să iubești un astfel de loc.

Tot ce era în stare să le spună era că îi pare rău că se simte atât de obosită, bolnavă, slabă, incapabilă să-i facă să înțeleagă ceva. Ei voiau doar un film de război, cu floricele de porumb, fără oase, fără sânge, fără șrapnel, fără carne omenească chinuită care te împrășca, fără băieți pierduți, fără o țară care era pe moarte.

Niciodată Paxton nu s-a simțit mai singură, nu a arătat mai rău și nu i-a lipsit Queenie mai mult. Se maturizase dar era singură. Și o străină. Nu puteai să spui nimănui nimic, doar celor care au fost acolo. Într-o seară ieșise cu niște prieteni, pe care îi păru rău că îi invitase în oraș. Însă se întâlni la bar cu un tânăr. Au început să vorbească și, în sfârșit, găsise pe cineva care să înțeleagă. Au discutat despre Ben Suc, Cu Chi, Nha Trang, Bien Hoa, Long Binh, Hue și Vung Tau, unde ea și Bill și-au petrecut primul weekend. Vorbeau o limbă secretă ca între vechi prieteni și a fost singura seară plăcută pe care o petrecu în cele două săptămâni cât rămase în Savannah. La despărțire, și-au strâns mâinile, iar în seara aceea Paxton se întoarse acasă simțindu-se mai puțin singură.

Îi venea greu să-i vorbească mamei ei. Ea credea că Paxton încă suferă din cauza lui Peter. Dar acum era mult mai mult.

Suferea pentru tinerețea ei pierdută, pentru o țară pe care nu o va mai revedea, pentru doi oameni pe care îi iubise și pentru partea din ea care murise odată cu ei.

Fratele ei își imagina că totul se datorează oboselii. După ce-și cumpără câteva haine noi care păreau mai potrivite decât bocancii ei de luptă, pe care îi luase cu ea, pe la mijlocul lui februarie se întoarse în San Francisco.

Începu să lucreze la „Sun”, dându-și toată silința. I-au rezervat din nou o cameră la hotel, până urma să-și găsească un apartament. În fiecare seară își promitea că o va suna pe Gabby, dar apoi își dădea seama că nu era în stare. Nu mai avea ce să-i spună, nu vroia să-i vadă noua casă sau noile draperii. Acum Matt i se părea plictisitor și pedant, iar toți ceilalți artificiali. Fără importanță. Zilele în care au fost atât de apropiați au dispărut pentru totdeauna. Nu mai rămăsese nimeni. Detesta până și ceea ce scria pentru ziar.

Din cauza a ceea ce văzuse în Vietnam i s-a cerut să relateze despre evenimentele politice locale. Paxton se plictisea. Ed Wilson o bătea la cap să-și continue studiile seara și să-și ia diploma de la *Berkeley*. Nici nu-i trecea prin cap așa ceva. Toate i se păreau obositoare și incredibil de fără sens. Era extenuată tot timpul și nu-i plăcea să plece acasă seara. Avea douăzeci și trei de ani și simțea că viața ei se terminase, singurii oameni cu care putea sta de vorbă erau cei care fuseseră acolo.

Din când în când, se întâlnea cu cineva care venise din Vietnam. Intrau brusc unul în viața celuilalt, discutau ore în șir, apoi se despărțeau și rămânea doar tăcerea. Iar Paxton știa că în timpul ăsta în Vietnam soldații luptau, câștigau, pierdeau și mureau. O durea faptul că nu era acolo. Până nu se termina totul, nu vroia să fie în altă parte, decât în Saigon. Încercase să-i explice redactorului-șef, dar acesta îi zâmbise doar, spunându-i că se descurcă foarte bine și că articolele ei sunt interesante.

Paxton continua să citească despre ce se întâmplă în Vietnam și se întreba ce face Ralph, ce fac ceilalți. De ce erau încă acolo? De ce a fost ea obligată să vină acasă? Cu ce greșise ca să fie astfel pedepsită?

Contrar promisiunilor făcute poporului american, atacurile erau tot mai numeroase, pierderile de vieți omenești tot mai multe. În luna mai, după patru luni de stat acasă, Paxton nu mai rezistă. Peter era mort de mai mult de un an, iar Paxton participă la

ceremonia de la mormântul lui. Din păcate, se simțea la fel de moartă ca și el. Cel puțin el și Bill trăiseră și muriseră, ea însă vegeta, scriind despre lucruri care nu o interesau și simțind că își irosește viața.

În cele din urmă, la întâi iunie, înainte ca Nixon să plece la Midway pentru a se întâlni cu Thieu și a discuta retragerea din Vietnam a douăzeci și cinci de mii de soldați, Paxton se hotărî. Intră în biroul lui Ed Wilson, simțindu-se mai bine decât se simțise de luni de zile, pentru că, în sfârșit, era sigură de ceea ce voia să facă. Îi ceru rubrica referitoare la Vietnam și îi spuse cât mai politicoș posibil că dacă nu o vor trimite înapoi în Vietnam, altcineva o va face cu siguranță.

Ed Wilson se îngrozi. Și pentru moment, se întrebă dacă timpul pe care îl petrecuse acolo nu o făcuse să-și piardă mințile.

— Pentru Dumnezeu, de ce îți poate dori cineva să se întoarcă? Doamne, Paxton, băieții noștri ar face orice să nu plece acolo.

Își schimbase și el atitudinea față de acest război, acum când își pierduse fiul.

— De ce vrei să te întorci acolo?

— Pentru că simt nevoia de a fi acolo, încercă ea cu disperare să-i explice, pentru că mă simt nefolositoare aici. Pentru că nimeni nu înțelege cu adevărat ce se întâmplă acolo, nimeni decât cei care au fost acolo.

— Și tu înțelegi mai bine? întrebă el, sceptic.

— Nu, dar eu am văzut cu ochii mei. Știu despre ce e vorba. Mie nu trebuie să-mi explice nimeni. Nu pot rămâne aici să discut despre mașini, perdele, bebeluși, petreceri, când știu ce se întâmplă acolo. Domnule Wilson, *trebuie* să fiu acolo.

Lui i se părea o nebunie, dar Paxton era destul de mare ca să hotărască singură. Fără nici o îndoială, rubrica ei avusese succes. Foarte mulți cititori s-au plâns când au întrerupt-o, dar nimeni nu a vrut să plece în Saigon.

— Ai tăi ce spun?

— Încă nu le-am spus nimic.

— Dacă vei fi ucisă? întrebă el direct.

— Așa mi-a fost scris, spuse ea încet, ca și lui Peter.

Ed Wilson oftă. Reușise să se împace cu soarta, cu toate că Marjorie încă blestema destinul care îi răpise fiul. Știa și el că a fost o nedreptate... dar așa a fost să fie.

— Cât vrei să rămâi în Saigon, de data asta?

— Nu știi... spuse Paxton. Poate un an. De fapt, mai bine să nu existe un termen limită, continuă ea zâmbind fericită pentru prima dată de luni de zile. Voi anunța când nu mai rezist. Sau când se termină războiul.

— Paxton, Ed Wilson o privi lung, ești sigură că asta vrei?

Paxton aprobă, iar el o întrebă simțind nevoia să-și satisfacă curiozitatea, pentru că nu putea crede că e singurul motiv al plecării ei.

— Există cineva acolo?

Paxton înțelese, dar clătină din cap.

— Doar prieteni, alți lunatici ca și mine, care trebuie să vadă totul până la sfârșit.

— Sper să se termine cât de curând, spuse el, trist, apoi îi fixase un salariu care o surprinse. Poți să rămâi la același hotel sau la unul mai bun dacă există. Paxton, fă ce vrei, atâta timp cât ești acolo. Ai *carte blanche* din partea mea.

Se ridică și o sărută. Când Paxton părăsi biroul lui, strălucea de fericire.

— Cuiva i s-a mărit salariul, spuse unul dintre redactori.

— Exact, spuse ea întorcându-se fericită spre el. Mi-au dat rubrica înapoi și plec la Saigon.

— Doamne apără! spuse una dintre fete, clătinând din cap. Nu putea înțelege.

Ajunsă la masa ei de lucru, Paxton compuse o telegramă pentru Ralph Johnson de la biroul AP, Eden Building, Saigon: „*Vin cât de repede găesc un avion. Fii pregătit. Cu dragoste, Delta Delta*”. Trimise telegrama, plecă acasă să împacheteze, le telefonă mamei și lui Gabby. Mama ei se îngrozi, dar de fapt nu o surprindea gestul lui Paxton. Gabby plânse pentru că aștepta al treilea copil. Însă Paxton avea acum propria ei viață. Două zile mai târziu, era în avion în drum spre Saigon.

Capitolul 19

Sosind la Tan Son Nhut, Paxton se simțea venind acasă. Privi cu căldură la baza militară care îi era atât de cunoscută. Se simți imediat acasă. Făcuse ceea ce trebuia. Luă un taxi până la hotelul *Caravelle*, unde locuise și anul trecut. I se părea ciudat că lipsise cinci luni, dar acum, în sfârșit, era acolo unde își dorise. Fusese

indiferentă și amorțită când plecase, dar acum se trezise din nou la viață.

Își lăasă bagajele la hotel și îl ceru șoferului să o ducă la Eden Building. Trecând prin piață, pe lângă statuia pușcașului marin, Paxton zâmbi. Abia aștepta să-l vadă pe Ralph. Când intră, Ralph era acolo, arătând hărțuit și nemulțumit, tocmai întors dintr-o misiune. Era cu spatele la ea și se plângea de șoferul, pe care îl primise. Paxton se apropie încet de el și îl bătu pe umăr. Când o văzu, zâmbi cu gura până la urechi și o luă în brațe.

— Delta Delta... nu pot să cred... nebună mică. Ce dracu cauți aici în loc să stai liniștită pe fundul tău, în San Francisco?

— Nu, zău? Am scris despre toate evenimentele politice, afurisite și plictisitoare. Dacă ar fi trebuit să mai particip la o întrunire politică sau un protest social, m-ar fi apucat greața.

— Bine ai venit, îl spuse el încet, bucuros și mulțumit că o vedea din nou.

— Mulțumesc.

Ochii lor s-au întâlnit. Au trecut prin multe împreună, și tot ce ea știa despre Vietnam îl datora lui.

— Nu ești prea obosită pentru un pahar? Când ai ajuns de fapt?

— Cam acum două ore. Nu, nu sunt prea obosită. Nu-mi mai dau seama cam cât ar trebui să fie ora pentru mine, dar nu-mi pasă. Paxton era încântată că se întâlnise cu el.

— La terasa de la *Continental Palace*? întrebă el zâmbind.

Încă își amintea cât de îngrozită fusese Paxton când Jean-Pierre o invitase acolo. Îl întrebă ce mai face Jean-Pierre.

— Bea prea mult, ca de obicei. Până la urmă soția l-a părăsit. S-a săturat până peste cap să-l tot aștepte să vină acasă. Cred că el bănuia că așa se va întâmpla.

În drum spre *Continental Palace*, Ralph îl arunca din când în când câte o privire. Era așa de fericit că se întorsese. Parcă erau o familie reunită din nou.

— Ce mai face France?

— Bine, vocea îl suna ciudat, copilul se va naște în septembrie.

Paxton îl privi lung, întrebându-se ce simțea el acum. La început, fusese foarte necăjit. Datorită nesiguranței în care trăiau, nu credea că ar trebui să aibă un copil, mai ales pentru că nu erau căsătoriți.

— Am încercat să o conving să renunțe, în primul rând de dragul copilului, dar și-l dorește atât de mult, așa că... *voilà*, ridică

din umeri și zâmbi. Se pare că voi fi tată.

Încă nu se căsătorise cu ea, dar avea intenții foarte serioase să o facă, mai ales că va avea un copil, și continua să încerce să o convingă să se căsătorească cu el.

— Cum e prin State? Nu fusese acolo de atâta timp că parcă era o țară străină.

— Destul de ciudat, îl spuse ea, sincer. La început mi s-a părut nefiresc, nu mă puteam obișnui. Toți parcă deveniseră alții, sau cel puțin așa îl vedeau eu. Sunt ocupați doar de ei înșiși, nimeni nu dă doi bani pe ce se întâmplă aici. Ca și cum nici n-ar exista. Nu vor să accepte acest război, așa că pentru ei nu există.

— Și eu m-am întrebat de ce oare.

Au ajuns la *Continental Palace*, iar Paxton își dădu seama că uitase cât de insuportabilă poate fi căldura din Saigon. Foarte departe de vremea răcoroasă din San Francisco. Acum însă nu-i mai păsa. Era bucuroasă că se afla aici printre zgomotele neîntrerupte și mirosul familiar de fructe, flori și carburant. Au urcat încet scările, iar Paxton se întrebă dacă se vor întâlni cu Nigel. Îl întrebă pe Ralph despre el și acesta o privi destul de ciudat.

— A fost ucis la Bien Hoa, acum două luni. Dintr-o prostie. A explodat o mașină... o mică bombă... ceva stupid care l-a ucis.

Foarte mulți dintre ei mureau din cauza unor motive stupide, ca Peter. Chiar și cei care mureau pe câmpul de luptă... parcă mureau în mod stupid... ca Bill. Dar Paxton nu vroia să se gândească la așa ceva. Era bucuroasă că se afla aici cu Ralph.

— Păcat de Nigel! spuse Paxton. Îi părea rău că murise, cu toate că nu-l simpatizase niciodată. Muncești mult?

— Prea mult! Zâmbi el fericit, dar îmi place. Ne vom distra bine lucrând din nou împreună. Cât de repede vrei să începi? Am tot amânat o călătorie până la Da Nang, pentru că n-am găsit pe cineva potrivit ca să vină cu mine.

— Mi-ar plăcea. Paxton nu mai fusese niciodată la Da Nang, ezitase, pentru că acolo murise Peter. Nu știuse ce va simți când se va afla în locul în care fusese ucis. Dar acum era pregătită.

— Bine. Voi organiza totul. Ce zici dacă te trag după mine poimâine?

— Te aștept, îl zâmbi ea.

Apoi Ralph își privi ceasul. Trebuia să se întoarcă la France, nu-i plăcea să o lase singură prea mult timp. Nu se simțise prea bine în

ultimul timp, iar An era o mică pacoste care făcea mereu năzbâtii.

— Vrei să te conduc la *Caravelle*? întrebă el ridicându-se, dar ea clătină din cap.

— Dacă mai pot să-mi țin ochii deschiși, voi merge pe jos. Și dacă mi-e lene, voi lua o tricicletă. Nu-ți face probleme.

Ralph se aplecă și o sărută pe obraji.

— Bine ai venit. Mă bucur că te-ai întors.

— Și eu mă bucur, spuse ea, îmbrățișându-l. Salutări lui France. Ne întâlnim mâine, la Nebuniile de la Ora Cinci. Mai există încă?

Râse amintindu-și de ele și de ceilalți corespondenți pe care îl va întâlni acolo. Se simțea acasă și asta spunea ceva despre ea, ceva destul de grav. Era una dintre ei, nu mai era o novice. Făcea parte dintre cei duri care aparțineau acestui loc până la terminarea războiului.

Îi făcu cu mâna lui Ralph, apoi închise ochii sorbind din băutura ei. Lângă ea, pe terasă, era un soldat aparținând Beretelor Verzi, împreună cu o tânără vietnameză. Era îmbrăcat în uniforma de camuflaj, iar la gât avea o eșarfă colorată, alb, roșu și albastru de care toți erau foarte mândri. Doar Beretele Verzi purtau uniforma de camuflaj.

Paxton bău din paharul cu thom xay, sucul de ananas care devenise băutura ei preferată. Știa că dacă ar fi băut ceva alcoolic ar fi amețit imediat. Puse paharul jos și ridică privirea. Tresări. Părea un vis. Venise înapoi și brusc, toate fețele familiare erau în jurul ei. Dar această parte a visului nu era tocmai plăcută.

La început, nu știu ce să spună, nu voia să scoată nici un cuvânt, se oprise doar privind-o atent. Părea stingherit și nervos. Tony Campobello, sergentul lui Bill Quinn, se afla la doi pași de ea.

— Am crezut că ai plecat, spuse el cu voce joasă, surprins de întâlnirea neașteptată.

— Am plecat, îi răspunse ea, ezitând, întrebându-se dacă se va repezi la ea. De data asta, Ralph nu era lângă ea să o apere. Tocmai m-am întors. Chiar astăzi.

— Aha, spuse el dând din cap. Cum a fost acasă?

Rămase în picioare lângă ea, îmbrăcat în uniformă, stângaci, iar Paxton nu știa ce să creadă. Văzându-l, își amintise de Bill. Pentru amândoi o amintire dureroasă. Într-un fel, ei trei erau legați între ei, chiar dacă Bill murise cu șase luni în urmă.

— Am avut o senzație ciudată când m-am întors acasă, îi spuse ea, sinceră. Acolo nimeni nu prea înțelege ce se întâmplă aici.

— Așa spune toată lumea. Plecăm de aici eroi și când ajungem acolo suntem tratați ca niște pușcăriași.

— Trăim vremuri ciudate, spuse Paxton, încet, întrebându-se dacă să-l invite sau nu la masa ei. Era un tip mușchiulos, dar părea că nu se simte în largul lui. Fără să fie foarte înalt, emana din el o forță și o putere calmă care o impresionase întotdeauna. Știa că Bill îl îndrăgise și îl respectase, chiar dacă relația ei cu el nu a fost deloc plăcută.

— Ești tot la Cu Chi? Nu știi ce altceva să-l întrebe.

— M-am prezentat pentru al patrulea rond de serviciu, îi spuse el, mândru și rușinat în același timp, așa cum arătau toți de fapt. Bill spunea că trebuie să fii nebun ca să fii șobolan de tuneluri, și uite, a avut dreptate.

— Nebun sau foarte curajos, sau poate amândouă, spuse ea în șoaptă, gândindu-se din nou la Bill, apoi ochii ei îi întâlneau pe ai lui și nu mai spuse nimic.

— A fost un tip extraordinar, continuă el, vorbind cu admirație. Pe urmă, stingherit, îi spuse: trebuie să-ți cer iertare.

— Nu, nu trebuie. Paxton nu vroia să se întoarcă la ce a fost.

Momentele de groază, când a aflat că Bill a murit, când Ralph a venit să-i spună, știa că nu va putea să trăiască încă o dată spaima de atunci. Ridică privirea și îi spuse, tristă:

— Înțeleg, am fost amândoi foarte necăjiți.

— Da... dar tu ai făcut ceva deosebit. M-am gândit mult timp și am vrut să-ți spun ce gândesc. Mi-am dat seama de ce te-a iubit. Te-a iubit foarte mult, știi nu?

Paxton zâmbi tristă și se întrebă ce-ar fi putut să-l impresioneze atât de mult.

— Și eu l-am iubit foarte mult. Ca și tine. Probabil de aceea am fost așa de nebuni când...

— Da. Dar când ai venit după lucrurile tale, ca să nu ajungă la soția lui, mi-am schimbat părerea despre tine. Cele mai multe femei nici nu s-ar fi gândit la așa ceva. Și-ar fi zis să le ia dracu' pe toate... nu le-ar fi păsat că soția va afla, oricum, nu mai avea nici o importanță. Foarte mulți bărbați au aici aventuri cu alte femei, dar încă n-am văzut pe niciuna care să vină înapoi să-și ia lucrurile pentru ca soția să nu le primească. Lui Bill i-ar fi plăcut gestul tău. Copiii lui însemnau totul pentru el.

În ochi îi apăruseră lacrimi, iar Paxton se străduia să se lupte cu ale ei.

— Și ce mi-ai spus despre tatăl tău... nu erai obligată să-mi spui, spuse el, făcând un pas spre ea, am vrut să-ți spun că-mi pare foarte rău. L-am întrebat pe tipul de la biroul AP unde te pot găsi, dar mi-a spus că ai plecat la San Francisco.

Îi întinse mâna.

— Mă mir că mai vorbești cu mine, după câte ți-am spus.

— Eram foarte tulburați de ce s-a întâmplat. Îți mulțumesc, Tony.

Îi strânse mâna. Era rece, fermă și puternică, așa cum arăta și el, iar ochii lui negri au pătruns în ea ca două gloanțe.

— Mulțumesc.

Paxton începea să înțeleagă de ce îl îndrăgise Bill. Era deschis și sincer, chiar dacă avea un temperament al dracului de aprins.

— Nu vrei să iei loc? îi făcu semn cu mâna spre scaunul în care stătuse Ralph.

Tony clătină din cap, nu se simțea în largul lui lângă ea.

— Nu, trebuie să mă întâlnesc cu cineva, peste câteva minute.

O măsură cu privirea, iar ochii lui păreau să-i pună o mie de întrebări.

— De ce te-ai întors în Saigon?

— M-am reînscris. Rondul al doilea, îi zâmbi ea, și Tony izbucni în râs.

— Ești al dracului de îndrăzneț! Cei mai mulți abia așteaptă să scape de aici.

— Exact așa m-am simțit în San Francisco.

— Te-ai născut acolo? întrebă el, curios. Bill Quinn îi spusese foarte puține despre ea.

— Acolo e ziarul la care lucrez și acolo am fost patru ani la colegiu, la Berkeley. Dar sunt din Savannah.

— Nu mai spune! Tony păru surprins. Cu ani în urmă, am petrecut un weekend acolo, după ce am făcut instrucția în Georgia. Cei mai scorțoși tipi pe care i-am întâlnit vreodată. Am crezut că o să mă alerge, prin tot orașul pentru că am îndrăznit să merg la dans, într-o seară. Eu sunt din New York. Viata e mai veselă în Nord.

Paxton, râse auzindu-l descriind orașul Savannah.

— Ai lovit exact la țintă. De aceea eu nu locuiesc în Savannah și mi-e foarte greu să-i explic mamei de ce nu pot trăi acolo.

— Probabil că e încântată că ești aici, în Saigon, spuse el arătând înțelept pentru anii lui, iar Paxton se întreba cam ce

vârstă poate avea. De fapt, Tony împlinise nu demult treizeci de ani.

— Nu prea, recunosc Paxton, dar n-a avut de ales. N-am mai rezistat. Trebuia să plec din San Francisco și să vin în Vietnam.

— De ce?

Nu prea reușea să o înțeleagă. Era o fată drăguță, tânără, avea o slujbă bună și era isteată. Ar fi putut merge oriunde. De ce dracu venise în Vietnam?

— Nu știi încă, îi răspunse Paxton, sinceră. Încă n-am reușit să-mi dau seama. Poate că am lăsat aici ceva neterminat. Știam că locul meu e aici. N-am mai putut face față trivialităților de acasă. Mașini noi, vechile slujbe, perdele, draperii, în timp ce aici oamenii sunt uciși. Pur și simplu, nu am mai rezistat.

Tony își atinse fruntea cu degetul, un gest care ei i se păru a fi un salut.

— De unde vin eu i se spune *pazza*. Nebunie. Prostie.

Se strâmbă la ea și Paxton râse, apoi se ridică. Se simțea foarte obosită. Pentru ea era o diferență orară de nouă ore și brusc, parcă nici nu mai vedea bine.

— Nu arăți grozav, spuse el, în timp ceea se ridică! Clătinându-se.

— Nu mă simt grozav. Tocmai am sosit.

Tony o privea încercând parcă să se hotărască în privința ei, iar Paxton se străduia să nu se simtă stânjenită. Continua să-și amintească cum urlase la ea acum șase luni, cât de mult o urâse când ea era împreună cu Bill, dar astea se terminaseră acum și nu mai avea nici un sens să-și facă sânge rău. Se părea că acum vrea să încheie un armistițiu cu ea. O vendetă nu mai avea sens. Știa că lui Bill i-ar fi plăcut dacă ar fi fost prieteni și chiar dacă sergentul Campobello era plin de temperament, ea era dispusă să uite trecutul. Plin de temperament, forță și deodată foarte nervos. Dar cine nu era în Saigon?

— Pot să te conduc până la hotel? Am afară un jeep furat. L-am luat de la aeroport, spuse el rece și ea râse.

— M-ai liniștit. De fapt, aveam de gând să merg pe jos. Dar acum se simțea foarte obosită. Dacă nu te deranjează. Sunt la *Caravelle*, destul de aproape.

— Un hotel drăguț, spuse el pe un ton de conversație. Am mâncat de câteva ori la restaurant, acolo. Mâncarea e foarte proaspătă.

Izbucni în râs, iar ea îl privi ciudat, după ce Tony făcu acest comentariu.

— Știu. Sună ridicol. Familia mea se ocupă cu mărfuri alimentare. Toată viața am auzit discuții, dacă legumele sunt sau nu proaspete în toate locurile în care am mâncat. Detestam să aud așa ceva, când eram copil, să le ia dracu de legume, mă gândeam. Apoi, când am crescut, am descoperit că e un blestem de familie, devine o obsesie.

Paxton râdea împreună cu el și era atât de obosită că aproape își dorea să fie prieteni. Era așa de ciudat că venise înapoi și se întâlnise cu el, că acum stăteau de vorbă, după toată ostilitatea și furia lui. Poate a fost doar gelos. I se povestise că mulți dintre subofițeri devin ciudat de posesivi cu comandanții lor.

— Îmi voi aminti ce mi-ai spus despre legume, dacă voi mai mânca acolo, spuse ea, zâmbindu-i obosită.

— Foarte bine.

S-au oprit în fața hotelului și el o ajută să coboare.

— Iisuse! Ești pe jumătate adormită.

Paxton abia putea să-și mai țină ochii deschiși.

— Să nu te ajut?

— Nu, până în pat ajung cu siguranță. Mă simt bine. Mulțumesc pentru că m-ai adus până aici.

— Oricând, domnișoară Paxton.

O salută elegant și se miră că își amintea de numele ei. Își luă bagajele de la recepție, intră în camera ei și se prăbuși pe pat cu hainele pe ea. Se trezi douăzeci de ore mai târziu, când soarele de după-amiază îi lumina camera. Își aminti că vorbise cu sergentul, pe terasa hotelului. Dar, pentru o secundă, se gândi că probabil visase.

Capitolul 20

Paxton rămase trează două ore, își despachetă bagajele, coborî să mănânce, urcă din nou în cameră, și dormi până dimineața. Ralph îi lăsase un bilet la recepție, anunțând-o că va veni să o ia la șapte dimineața. A doua zi, Paxton se trezi zâmbindu-i soarelui care răsărea. Era o vreme minunată, sufocant de cald. Își puse pe ea pantalonii, un maiou și bocancii. Aceiași pe care îi primise de la Ralph, când venise prima dată în Saigon. Acum nu-i mai era frică

aici. Acum parcă toate erau în regulă. Coborând treptele, se simți în largul ei și plină de încredere în ea însăși.

Ca de obicei, Ralph sosi la timp. Îl adusese cu el pe Bertie, un fotograf bătrân din Anglia, un tip extraordinar cu care Paxton lucrase și în trecut și pe care îl simpatiza foarte mult. Tot drumul îi delectă cu bancuri fără perdea. Paxton zâmbea fericită, privindu-l pe Ralph și turnându-și o ceașcă de cafea dintr-un termos. Soarele era sus pe cer, iar din străzi păreau să iasă aburi. Îi înconjură același miros pătrunzător de carburant, fructe și flori, același fum atârna deasupra capetelor lor, același pământ roșu care te îndemna să-l iei în mână și să-l treci prin degetele tale, aceiași cerșetori, orfani, răniți și mutilați. Era aceeași țară pe care ajunsese să o iubească, pe care nu mai era în stare să o părăsească. Ralph îi scrisese în biletul lăsat la recepție că se anulase călătoria lor la Da Nang dar vor merge în altă parte.

— Îți dai seama că habar n-am unde mergem, spuse Paxton. Ca să vezi câtă încredere am în tine. Deci, încotro o luăm? îl întrebă Paxton pe Ralph în timp ce Bertie discuta cu șoferul.

Ralph se întreba dacă nu făcuse o prostie luând-o cu el. Ar fi vrut să anuleze totul noaptea trecută dar era prea târziu să o mai anunțe. Ar fi vrut să-i dea posibilitatea de a alege, dar entuziasmat de faptul că pleca din nou cu ea, uitase să-i spună unde merg.

— Mergem la Cu Chi astăzi, spuse el și o privi nervos. Dar, fără supărare, dacă vrei, ne întoarcem. Nu trebuie să vii. Partea stupidă este că nu am mai fost aici de șase luni. Și, pe neașteptate, ieri s-a întâmplat ceva deosebit aici.

Ultima dată când au fost aici s-a simțit groaznic. Și dacă lunaticul ala mai era prin preajmă...

— Îmi pare foarte rău, Pax, începu el să explice, ar fi trebuit să nu te iau cu mine când am aflat că nu voi mai merge la Da Nang.

— Nu trebuie să-ți pară rău. Poate am nevoie de confruntarea asta

— Nu vrei să ne întoarcem, Pax? întrebă el, blând.

Paxton clătină încet din cap și mult timp rămase tăcută privind pe fereastră. Bill era mort de șase luni, Peter de cincisprezece. Nu putea să ocolească la nesfârșit locurile în care au fost uciși. Erau multe amintiri dureroase. Peter a fost ucis la Da Nang, Bill la Cu Chi. Nu se putea ascunde de ele. Trebuia să continue să-și facă meseria, să-și continue viața.

— Fii liniștit. Totul va fi în ordine, spuse ea încet.

Își amintea foarte clar ce se întâmplase ultima oară, când au fost la Cu Chi. Apoi își aminti că se întâlnise cu Tony Campobello, pe terasă. Respiră adânc și luă încă o înghițitură de cafea, apoi îl privi pe Ralph.

— N-o să ghicești niciodată cu cine m-am întâlnit pe terasa de la *Continental Palace*, după ce tu ai plecat.

— Ho Chi Minh, spuse el fără să clipească. Se simțea așa de afurisit de bine că Paxton era din nou în Saigon. Indiferent cât de mult își dorise să o vadă plecată, pentru binele ei, era încântat că ea alesese să se întoarcă. Se vedea că timpul petrecut în State îi făcuse bine. Acum era pregătită din nou să-și facă meseria, meseria pe care toți o iubeau cu o pasiune atât de mare, încât nu erau capabili să plece din Vietnam până nu se termina războiul.

— M-am întâlnit cu Tony Campobello, îl informă ea, sergentul lui Bill. Acum putea din nou să vorbească despre Bill. În cele cinci luni petrecute acasă nu vorbise cu nimeni despre el, pentru că nimeni nu-l cunoscuse.

— Nebunul ăla? Ce-a mai făcut? Ți-a aruncat vreun pahar în cap?

Nu uitase întâlnirea lor finală de la Cu Chi și nici ce se spusese atunci, nici durerea lui Paxton care strângea disperată în mână pachetul cu scrisori.

— De fapt, poate nu-ți vine să crezi, spuse ea, mirată la rândul ei, dar a fost chiar simpatic. Puțin crispat, nervos... ezită amintindu-și cum arătase acum șase luni, dar și-a cerut scuze pentru ce mi-a spus ultima oară.

Ralph o privi lung, înainte de a răspunde.

— E o diferență. Am crezut că afurisitul o să te ucidă. I-aș fi dat una să mă țină minte, dacă nu s-ar fi astâmpărat. La un moment dat, am crezut că și-a pierdut vreo doagă.

Paxton continua să privească pe geam.

— Cred că toți ne-am pierdut mințile atunci.

Doar că ea era distrusă de moartea lui Bill. Tony fusese acela care exagerase. Însă toți șobolanii de tuneluri erau puțin nebuni, își zise Ralph, trăiau cu nervii întinși la maximum, prea mult stress și ceea ce făceau era foarte periculos. Iar până la urmă, se putea întâmpla oricui. Își ieșeau din fire. Cine putea să-i condamne?

Au ajuns la bază și au intrat prin poarta principală. Ralph le spuse că venise să-l vadă pe noul comandant al diviziei 25. Paxton

Îl urmă. Comandantul era un om plăcut care le spusese că descoperiseră de curând o întregă rețea de tuneluri. Au găsit un arsenal de bombe, „birouri” chiar. N-au știut, dar se părea că oamenii din Cu Chi trăiseră din nou deasupra unui întreg sat subteran. Le arătă fotografiile, diagramele, apoi chemă un soldat ca să-i ducă prin împrejurimi și îi invită din nou la el dacă vor mai avea întrebări. O privi admirativ pe Paxton. Nu știa cine era, dar arăta grozav în echipament de luptă, și își spusese că Ralph era un tip al naibii de norocos.

Au fost conduși spre capătul bazei. Paxton privea cu durere locurile în care Bill trăise și muncise. Venirea ei aici se dovedea a fi mult prea dureroasă. Ralph putea să-i vadă suferința pe față, în timp ce se îndreptau spre același loc pe care îl vizitaseră și cu Bill. Se simți groaznic că o adusesese cu el.

— Îmi pare rău, Pax. N-ar fi trebuit să-ți fac una ca asta. Nu m-am gândit.

— Nu-i nimic, îl bătu ea ușor pe braț, așezându-și mai bine ranița pe umăr. Își păstra în ea carnețelul cu însemnări și alte nimicuri, cum ar fi bidonul cu apă și trusa de prim ajutor. Ca și ceilalți soldați, își purta în caschetă crema de soare și cea împotriva insectelor.

— Mă simt bine, spusese ea, dar mițea.

Leși afară din jeep. Era tristă, se gândea la Bill și se ciocni brusc cu cineva care mai că o răsturnă la pământ, prinzând-o în brațe înainte de a cădea.

— La dracu, spusese cineva când ea se împiedică. Paxton se întoarse și văzu că e Tony Campobello.

— Bună, spusese ea, timidă, încercând să-și revină.

Ralph discuta deja cu altcineva, iar fotograful schimba filmul din aparat.

— Îmi pare rău că te-am lovit... n-am vrut, apoi un zâmbet îi lumină fața și ochii de tăciuni, se pare că îi cer iertare destul de des în ultimul timp. Ai ajuns cu bine în cameră, noaptea trecută? Păreai așa de obosită, că erai gata să adormi în hol.

Accentul lui newyorkez îi era deja cunoscut. Iar acum înțelegea de ce îl iubise Bill. Era nervos și încordat, dar în același timp era isteț, agil, descurcăreț și ținea foarte mult la oamenii din jurul lui.

— Am dormit douăzeci de ore după ce ai plecat. Nici măcar nu m-am deranjat să mă mai dezbrac.

— Așa și arătai, îi zâmbi urmărind durerea din privirile ei. Era

dificil pentru ea, și el știa. Și lui îi era greu. Oriunde mergea își amintea de oamenii pe care îi iubise și îi pierduse. Peste tot îl întâmpinau fantome, ca și pe toți ceilalți care rămâneau prea mult în Vietnam. Din fericire, existau și amintiri plăcute.

— Cum sunt legumele astăzi? întrebă Paxton, încercând să învioreze momentul. Amândoi se gândeau la Bill. Pentru o clipă, Paxton ar fi vrut să întindă mâna și să-l atingă.

— Destul de proaspete, râse el, surprins că își amintea de conversația lor. Dar și francirorii sunt foarte activi. Va trebui să-i căutăm spre est. Unul dintre băieții mei a fost împușcat în braț acum câteva ore. Nimic grav, din fericire. De atunci ne târâm pe pământ. Rămâi cât mai în spate, dacă mergeți să priviți tunelurile.

Auzise de ce veniseră aici, iar comandantul lui îl spusese să le ofere toate informațiile necesare.

— Voi fi atentă, mulțumesc.

Ralph se întoarse enervat spre ea. Căldura ajunsese de nesuportat și nu era deloc încântat să afle că vietnamezii sunt atât de activi tocmai astăzi. N-a fost intenția lui să o tragă după el într-o misiune dificilă. Ar fi vrut doar să-i ofere niște informații.

— Vii cu mine, Delta Delta, sau rămâi aici să discuți toată ziua?

— Ține-ți firea, vin.

— Ține-ți fundul jos. Charlie e la vânătoare.

— Mi s-a spus. Paxton îi aruncă o privire lui Tony, apoi se îndreptă spre Ralph, care o prezentă locotenentului venit în locul lui Bill. Ralph le explică ce fel de fotografii ar dori să facă, cum vede el povestea asta a tunelelor. Paxton încerca să se concentreze asupra muncii sale. În tot acest timp, în jurul lor se agitau soldați, venind și plecând, cei mai mulți luând drumul tufișurilor pentru a-i căuta pe vietnamezi.

— Iisuse, credeam că după ce au transformat Triunghiul de Fier într-o parcare, s-a terminat cu ei, spuse Ralph unuia dintre oamenii de lângă el, dar acesta ridică din umeri. El știa că nu există nici o modalitate de a-i opri.

— Nu poți scăpa de tipii ăștia. Poți să-i arzi, să-i scoți afară, să-i ucizi pe afurisiții dracului, ei continuă să se întoarcă.

Paxton se ghemui la pământ și îl urmă pe Bertie în iarba înaltă de dincolo de luminiș. Bertie voia să facă niște fotografii care să arate schimbul de focuri cu francirorul, apoi avea să studieze tunelurile. Paxton îl urmă simțind că urma să se întâmple ceva deosebit. Ralph era ocupat cu altceva, în jurul lor cam o duzină de

soldați, iar în față un soldat cu binoclu care încerca să vadă ce se întâmplă. Paxton îngenunche în tufișuri. Un operator radio apără în spatele ei.

— Totul e în regulă?

— Da, bineînțeles.

— Ești sigură că ai voie să fii aici?

— Nu cred că există scaune speciale pentru presă.

După ce spuse aceste cuvinte, un glonț şuieră pe lângă ea. Fără să scoată un cuvânt, ea și radiofonistul s-au aruncat la pământ. Brațul lui îi acoperea umărul, iar caschetele lor se atingeau.

— Dacă stau să mă gândesc, spuse ea încet, în timp ce așteptau, poate n-ar fi rău să existe locuri speciale pentru presă. Glonțul ăsta a trecut foarte aproape.

Își aminti de momentul când Bill îi salvase viața aproximativ în aceeași zonă. Dar glonțul a fost mult mai aproape decât bănuiau ei. Ridicându-se în genunchi, radiofonistul îl văzu pe Bertie împușcat în cap, zăcând la doi pași de ei. Îi căută pulsul, dar nu avea. Apoi soldații din preajmă au trecut în fugă pe lângă ei deschizând focul spre ceea ce ei credeau că sunt încă doi franctirori.

— Mișcă-ți fundul de aici, urlă radiofonistul la ea, du-te înapoi în luminiiș.

Însă în timp ce ea se retrăgea, se deschise din nou foc asupra lor, dar din altă direcție. În tufișuri nu erau doar doi franctirori.

— Mother Goose⁹ Mother Goose... aici Peter Pan... mă auzi... suntem în luminiiș și se trage în noi de la mică distanță, un vizitator e la pământ și am o Delta Delta pe cap... faceți-i să se retragă ca să ieșim de aici.

— Am înțeles, Peter Pan... aici Mother Goose...

Era operatorul de la bază. Vor trimite niște soldați să îndepărteze franctirorii, dar nu va fi ușor.

— Există două variante, îl explică radiofonistul lui Paxton, sufocând-o cu trupul lui. Fugim mâncând pământul pe drumul pe care am venit sau o luăm înainte spre copaci, pe unde drumul e mai scurt.

Dar acolo erau și franctirorii și pentru ei era mult mai periculos, iar el nu știa ce dracu să facă cu Paxton. Era un băiat cam de vârsta ei, din Maine, și pentru nimic în lume n-ar fi vrut să o vadă

⁹ Mother = mamă; Goose = gâscă

ucisă ca apoi să se simtă responsabil că alesese mișcarea greșită.

— Eu votez pentru copaci, spuse ea calmă, în timp ce un nou rând de gloanțe lovira pământul lângă genunchiul ei. De fapt, continuă ea, trăgându-se de lângă el și rostogolindu-se, cred că trebuie să ne mișcăm rapid.

Spunând asta, o luă la fugă înainte, iar soldatul o urmă. Locul în care se aflaseră explodă imediat din cauza unei grenade. Nu glumeau mărunțeii ăștia. Paxton fugi fără să se gândească. Ajungând lângă copaci, se aruncă înainte, gâfâind, iar radiofonistul se întinse lângă ea. În aceeași clipă, ceilalți soldați deschiseră din nou focul și se auzi o explozie puternică în spatele lor.

— Cu unul mai puțin, spuse radiofonistul, apoi făcu legătura cu baza.

— Mother Goose, aici, răspunse baza. Peter Pan, unde dracu ți-e Delta Delta?

— Aici, lângă mine, spuse el, iar lui Paxton îi veni să râdă. Vietnamezii încercau să o ucidă, dar ai ei continuau să-i spună Doughnut Dollie.

— E rănită? vocea de la celălalt capăt era îngrijorată.

— N-are nimic. Ne puteți scoate de aici?

— Încercăm. Sunt mult mai mulți decât am crezut.

Totdeauna erau, iar la baza Cu Chi se infiltrau cu sutele. Cunoșteau vechiul sistem de tuneluri. Recentă descoperire a unei noi rețele demonstra că încă nu le descoperiseră pe toate. Într-un fel, indiferent ce făceau, Charlie părea să fie tot timpul cu un pas înainte și continua să câștige.

— Te vom scoate de aici peste câteva minute. Nu te mișca.

— Urmă un nou schimb de focuri și Mother Goose îi anunță că unul dintre francțirori a fost rănit și capturat. Radiofonistul îi spuse lui Paxton să rămână la locul ei. El va înainta puțin să vadă ce se întâmplă, poate îi va ajuta.

— Mă întorc imediat.

Dar imediat după plecarea lui, Paxton auzi împușcături chiar în spatele ei și acum nu mai știa în ce direcție să fugă. Nu exista altă soluție decât să-l urmeze pe radiofonist. Pe neașteptate, fără să-și dea seama prea bine ce se întâmplase în timpul schimbului de focuri Paxton văzu un tânăr zăcând la pământ lângă ea. Tot spatele îi era o rană deschisă, iar capul îi atârna într-o parte. Paxton îl privi mai atent și văzu că e băiatul din Maine cu transmițătorul lângă el. Era convinsă că murise deja, dar

apropiindu-se de el văzu că încă respiră. Era inconștient ca și alți doi lângă el. Schimbul de focuri se îndepărtă puțin, dar se auzeau încă grenadele și puștile mitralieră. Fără să stea pe gânduri, Paxton luă aparatul de transmisie din mâinile băiatului și repetă mișcărilor lui pentru a prinde baza.

— Mother Goose... mă auzi... spuse ea cu grijă în microfon.

— Te aud... aici Mother Goose... cine ești?

Paxton ezită doar cât ai clipi din ochi.

— Aici Delta Delta. Radiofonistul e grav rănit. Și mai sunt încă doi băieți răniți aici.

— Unde ești? Radiofonistul de la bază intră în panică.

— Nu sunt sigură. Undeva, în tufișuri, nu departe de luptă. Aici e o armată, nu doar francitiori. Ne poți scoate de aici?

Vocea ei suna calmă, dar mâinile care țineau aparatul tremurau. Unul dintre băieți se mișcă și gemu. Paxton își repeta să nu intre în panică.

— Încercăm să te scoatem de acolo, Delta Delta... ai o rachetă semnalizatoare?

Paxton vroia să spună nu, dar își aminti că are una în raniță.

— Da.

— Vreau să știu exact unde te afli, Delta Delta. Așteaptă o secundă, nu face nimic până nu-ți spun eu.

Apoi se îndepărtă de aparat și strigă la oricine l-ar fi auzit în cameră.

— Aduceți-l imediat pe locotenent sau pe altcineva. Afară e o femeie cu trei tipi răniți și habar n-avem unde dracu pot fi, undeva pe afară, printre tufișuri.

Peste câteva secunde, apăru locotenentul alergând, iar cineva îl aduse și pe Ralph în camera de transmisie. Afară, în tufișuri, încă mai încercau să-i îndepărteze pe francitiori, dar cineva anunțase că văzuse mai mulți vietnamezi, iar acum era clar că se luptau cu o unitate a armatei nord-vietnameze, venită de undeva de la nord.

— Grozav, oftă locotenentul. Exact ce-mi lipsea. Armata din Hanoi și o jurnalistă din San Francisco.

Închise pentru un moment ochii, gândindu-se ce să facă, dar arăta de parcă se ruga.

— Poți să o scoți de acolo, Mack? Întrebă Ralph îngrozit.

— Pentru Dumnezeu, Ralph, încerc. Nu știu ce dracu se întâmplă acolo, nu știu cum a ajuns așa de departe. Dar se pare că ne atacă întreaga armată nord-vietnameză.

— La marginea unei baze atât de mari?

Era greu de crezut, dar totuși se întâmplase. Se întâmpla peste tot. Mergeau în vârful picioarelor până în mijlocul unei baze, în timp ce toată lumea dormea. Apoi tăiau gâturi și furau arme. Prezența lor nu mai era un secret astăzi, iar de unde zăcea la pământ Paxton îi vedea în acțiune. Aruncau grenade și trăgeau cu puștile mitralieră.

— Aici Mother Goose, spuse radiofonistul bazei la microfon, Delta Delta, mă auzi?

— Te aud, Mother Goose. Poți trimite un taxi, te rog?

Ralph clătină din cap blestemând momentul când îi spusese să vină cu el la baza Cu Chi.

— E unul în drum spre tine.

În timp ce el vorbea, lupta se îndepărta de bază, mai adânc în tufișuri. În sfârșit, reușiseră să-i facă să se retragă.

— Cum sunt răniții?

Paxton verificase starea lor. Unul dintre ei era conștient, ceilalți doi încă mai respirau.

— În regulă, spuse ea către bază, dar nu mai rezistă mult. Nu puteți veni mai repede?

— Încă două minute și un Dustoff va ajunge în zona aceea. Ai racheta?

— Da, o am.

— Îți spunem când, Delta Delta.

Apoi lupta se mută și mai departe, iar Paxton auzi zgomotul unui elicopter și îl văzu în depărtare.

— Vezi taxiul, Delta Delta?

Vocea era calmă, Paxton simți cum i se umplu ochii de lacrimi, când văzu elicopterul. Venise repede, dar ea se speriasse de moarte. Era în Vietnam și nu în San Francisco sau Savannah. Aici oamenii mureau, plecau acasă fără picioare, brațe, orbi, surzi sau fără fețe. Iar pentru câteva minute, își zise că se terminase cu cariera ei. Dar acum nu avea timp să se gândească la așa ceva. Răniții trebuiau urcați în elicopter.

— Văd taxiul, Mother Goose.

— Dă drumul la rachetă, Delta Delta.

Pe fața lui Ralph curgea transpirația. Doamne Dumnezeule, nu lăsa să fie ucisă...

Între transmisii radiofonistul de la bază vorbea cu cei din tufișuri și cu elicopterul.

— Te vedem, Delta Delta. Coboră să te ia.

Apoi oamenii din camera de control au tăcut și au așteptat. Paxton încă zăcea la pământ când elicopterul coborî chiar pe locul unde Bertie fusese ucis. Văzu, cum cei din elicopter îi urcă corpul sus, apoi fug cu o targă spre cei trei băieți de lângă ea.

— Ești O.K.?

Paxton dădu din cap. L-au pus pe unul dintre băieți pe targă, apoi s-au întors repede după ceilalți doi.

— Hai, vino, îi făcu semn unul dintre soldații din elicopter.

Paxton alergă prin norul de praf produs de elice și fără un cuvânt au tras-o înăuntru. Elicopterul se ridică în aer și se îndreptă spre unitatea medicală a bazei unde exista un spital și unde îi așteptau asistentele și doctorii.

— Aici Mother Goose... răspunde Doi Unu Alfa. Bravo, ați găsit-o?

— Am găsit-o, spuse calm pilotul. E în regulă. Ce fac cei de jos?

— Până acum bine. Am capturat toți răniții lor.

— Terminat, Mother Goose. Ne întoarcem.

Paxton încă mai strângea în mână aparatul de transmisie și în timp ce coborau începu să tremure din tot corpul. Aparatul era plin de sânge, dar tânărul radiofonist era în îngrijirea medicilor. Paxton îl lăsă să scoată răniții mai întâi, apoi îi mulțumi pilotului și coborî prudentă din elicopter. Imediat ce atinse pământul cu picioarele, se simți trasă într-o parte și întoarsă cu atâta putere, încât cascheta îi zbură din cap, iar părul de aur i se revărsă în jurul capului.

— Ce mama dracului ai căutat acolo?

Paxton nu-și dădea seama cine striga la ea. Cineva o scutura ca pe un copil, iar la un moment dat crezu că o va lovi.

— Nu-ți dai seama că puteai fi ucisă? De ce naiba te-ai dus acolo? Toată împuțita aia de zonă e interzisă vizitatorilor!

— Eu... și îl văzu, ochii lui ardeau ca o flacăra vie. Era Tony Campobello.

— De ce nu respecti regulile? Sau crezi că ești prea importantă pentru ele? Ai fi putut să mori și să-i tragi după tine și pe ceilalți! Dar dintr-odată Paxton se enervă. Cine era el să-i facă morală? Trecuse deja prin asta și nu-l va mai lăsa să o facă vinovată. Acum nu a fost vina ei și poate nici atunci când a murit Bill.

— Termină cu tâmpeniile, strigă ea la el, iar ochii ei verzi îi arseră pe ai lui cu o privire plină de dispreț și ură. N-am făcut

nimic! Nimeni nu a fost rănit din cauza mea! Acolo e toată afurisita de armată nord-vietnameză, deșteptule. Și dacă voi nu sunteți destul de isteți să-i țineți deoparte, nu țipa la mine! N-am făcut decât să trec cu zece pași de locul unde ar fi trebuit să fiu și au început să tragă în mine!

— Și la ce mama dracului te-ai așteptat? Să îți se servească ceaiul? Aici e o zonă de război!

Amândoi stăteau și strigau unul la altul. Răniții erau plecați de mult, elicopterul decolase, dar ei continuau să strige unul la altul. Soldații din jur și-au închipuit că e o ceartă personală, așa că s-au ținut deoparte. Și era. Începută demult, iar acum lucrurile trebuiau puse la punct.

Dar în timp ce striga la el, ochii lui Paxton s-au umplut de lacrimi. Lacrimi de furie și neputință.

— Nu striga la mine! se răsti ea. N-a fost vina mea, băieții aceia sunt răniți!

— Nu, dar putea să fie! strigă el.

Ralph și locotenentul au ajuns cu jeep-ul lângă ei și au rămas în mașină privind cum strigau unul la altul, dând din mâini ca doi nebuni.

Tony făcu un pas înapoi când își văzu ofițerul superior, iar Ralph îi aruncă o privire plină de ură.

— Iar te-apucă? întrebă el, vizibil furios.

Dar lui Tony nu-i era frică să-l pună la punct pe Ralph.

— Ar fi putut să-i explodeze fundul! spuse el, sub formă de explicație.

— Slavă Domnului că n-a pățit nimic, spuse locotenentul. Era mai în vârstă ca Bill și părea tulburat de evenimentele dimineții. Poate a fost puțin prematură invitația mea de a arăta noile tuneluri preseii.

Fotograful lor era mort, puțin a lipsit să nu moară și Paxton, iar Ralph arăta străveziu, gândindu-se la ce se întâmplase. O privi insistent.

— Poate n-ar strica dacă am fi puțin mai atenți. Pentru Dumnezeu, de ce te-ai dus acolo?

— Nu știu. Bertie spunea că vrea să facă niște fotografii și eu am fost curioasă, așa că l-am urmat, apoi cineva a tras în noi.

— Scumpă domnișoară, dacă n-ai fi luat aparatul de transmisie și acum ai fi acolo, spuse locotenentul cu respect. Nu ți-ai pierdut capul și, probabil, ai salvat viața acelor băieți. Paxton îi aruncă o

privire lui Tony, încă clocotind de furie.

— Sergentul de faţă crede că am vrut să-i ucid.

Locotenentul zâmbi. Tony Campobello era unul dintre cei mai buni oameni ai săi, dar cu un temperament dat dracului.

— N-am spus așa ceva, mârâi Tony, am spus că aproape ai fost ucisă... și o acuzase că îl ucisese pe Bill... dar asta se întâmplase altădată și era o altă poveste.

— Ceva mai aproape de adevăr, spuse Ralph în timp ce Tony și Paxton se urcau în jeep, privindu-se sălbatic.

Ralph discută cu locotenentul aducerea la Saigon a lui Bertie. Tuturor le plăcuse să lucreze cu el și va fi o mare pierdere pentru toți. Un alt om care murise.

— Aș vrea să-i mulțumesc radiofonistului de la bază, spuse Paxton încet, înainte de a pleca.

Locotenentul o conduse în camera de control și o prezentă.

— N-am vrut decât să-ți mulțumesc, spuse ea, simțind cum îi apar lacrimi în ochi.

Nu știa ce să-i spună altceva. Îi salvase viața prin felul calm în care acționase.

— Oricând, Delta Delta, spuse el tăgănat.

Și el era din Sud, dar Paxton nu-l mai întrebă de unde.

— Îmi pare rău că ai ajuns într-o situație așa fierbinte.

— M-ai ajutat să ies din ea. Asta contează.

Paxton știa deja că și ceilalți scăpaseră. Doar prietenul lor, Bertie, murise, iar Ralph era foarte necăjit.

Nu s-au mai întâlnit cu Tony înainte de plecare. Ralph era încă furios din cauza lui și își vărsa amarul strigând la Paxton. O zi grea pentru toți, o zi urâtă într-un război urât și nici măcar n-au reușit să se apropie de tuneluri. Ralph promisese că se va întoarce într-o altă zi, dar acum trebuia să revină la Saigon, să se prezinte la biroul AP și să aranjeze alte probleme.

— Ce-i cu voi doi? De fiecare dată când vă văd împreună, strigați unul la altul ca doi țicniți.

Era supărat pe ea sau așa vroia să pară. De fapt, se speriasse de moarte și acum, mulțumit că nu pățise nimic, simțea că trebuie să se certe cu ea.

— M-a acuzat că am încercat să-i ucid pe băieții aceia, fiindcă nu am fost atentă.

— N-ai avut grijă de tine, ceea ce e mult mai rău. Suntem aici ca să scriem despre acest război, nu ca să fim uciși. Nu știu ce

probleme are tipu', dar cred că nebun.

— Este, spuse Paxton, cu o privire încărcată de venin. Era din nou murdară din cap până-n picioare, acoperită de sângele radiofonistului. Își aminti de alte misiuni la care participase și de ce anume se întorsese în Saigon. Nu pentru că i-ar fi plăcut. Dar că are datoria de a fi aici. Dar față de cine? De ea Însăși? De țara ei? De ziarul la care lucra? Față de Ralph? Sau Peter? Sau Bill? O întrebare interesantă. Pe drumul de întoarcere nu au mai schimbat nici un cuvânt. O zi împruțită pentru amândoi. Chiar și pentru Tony care plecase într-o lungă plimbare, încă clocotind de furie și încercând să-și dea seama ce anume simțea pentru Paxton.

Capitolul 21

Ralph încă era supărat pe ea când s-au întâlnit a doua zi la biroul AP, dar Paxton îl invită la prânz și după câteva pahare mânia lui se domoli.

— Afurisito, am crezut că s-a terminat cu tine când am auzit că zaci acolo în tufișuri. Mă gândeam că au înhățat deja. Ce reportaj grozav ar fi ieșit!

— La asta mă gândeam și eu, recunosc eu bând o *cafe sua*¹⁰. Acum un an i se părea dezgustătoare. Acum nu mai bea decât astfel de cafea.

— Ți-a fost frică? Întrebă el cu glas scăzut, iar Paxton zâmbi.

— După aceea, da. Atunci, nu sunt sigură... la un moment dat am intrat în panică gândindu-mă ce se va întâmpla dacă mă prind și nu mă omoară. De asta mi-a fost mult mai frică.

Se întâmplase deja de mai multe ori, jurnaliști care erau luați prizonieri, dar de obicei erau eliberați. Nord-vietnamezii vroiau să le facă puțină propagandă ca să aibă despre ce scrie, dar exista și posibilitatea ca data viitoare să nu mai fie atât de prietenoși. Iar poveștile despre torturile și bătăile vietnamezilor deveniseră legendare.

— Atunci m-am gândit doar cum să-i scot de acolo pe băieți, înainte să moară.

— Sărmanul Bertie, spuse Ralph. _

¹⁰ Cafea foarte tare îndulcită cu lapte condensat.

— Era căsătorit? Paxton nu-l cunoștea prea bine, cu toate că îl simpatizase.

— Nu. Avea o prietenă. O fată din Cholon, cred. Nu știu să fi avut pe altcineva. Nici soție, nici copii. Am sunat la ambasadă. Îl trimit mâine la Londra. Ralph o privi cu atenție arătând foarte obosit. Nu te-ai săturat încă? De moarte, vreau să spun. Câteodată mă întreb cum ar fi dacă aș trăi într-un loc unde oamenii mor doar de cancer sau căzând din lifturile de schi.

Paxton îi zâmbi pentru că știa la ce se gândește. Era așa de greu. O viață dură care te lovea aproape în fiecare zi. Și totuși, nici unul dintre ei nu era capabil să plece. Nu putea merge acasă și să lase lucrurile doar pe jumătate terminate. Așa se întâmplase cu ea, când ajunsese în San Francisco. Locul ei nu era acasă, pentru că aici războiul nu se terminase.

— Da. Mă satur și eu. Tuturor ni se întâmplă.

— Câteodată mă îngrijorează... spuse el sincer. Cel de-al treilea pahar îl amețise, ceea ce nu prea se întâmpla. Paxton nu-l văzuse încă beat. Mă gândesc la France și la faptul că vrea să nască aici. E o lume afurisită ca să crești aici un copil.

— Ai putea să mergi acasă cu ei, îi spuse Paxton blând, dar se întrebă dacă putea într-adevăr.

Era de atâta timp aici, încât nu s-ar fi simțit în largul lui în altă parte. Existau astfel de jurnaliști care trăiau în Turcia, Algeria sau Vietnam pentru o perioadă îndelungată și nu mai puteau să se întoarcă în New York, Chicago sau Londra. Se întreba dacă Ralph nu era unul dintre ei sau dacă ea nu ajunsese așa.

— Nu vrea să vină cu mine. Vrea să rămână aici. Știe cum ar putea fi tratată. Cei din armată au făcut-o târfă, iar familia soțului ei o detestă. Crede că dacă se va întoarce cu mine în State, oamenii vor arunca cu pietre după ea. Și, știi ceva, Paxton, cred că sunt capabili să o facă. Nu sunt sigur că am dreptul să o iau de aici. Iar aici e un loc atât de trist ca să trăiești. Dacă am fi în State, aș putea să fac mult mai multe pentru ei, mai ales pentru micul An. Dar aici sunt fericit dacă sunt în siguranță, au ce mânca și nu au alte probleme.

An era un bebeluș aproape, dar Paxton văzuse copii de cinci ani vânzând heroină pe străzi. France avea mare grijă de An și îl ținea tot timpul acasă cu ea. Se vedea ușor că France este o doamnă, dar trăiau într-o lume care apunea și în această lume urma să se nască copilul lor.

— Cum se simte? Întrebă Paxton.

— Grasă, râse Ralph. E așa de drăguță!

Ralph era entuziasmat de primul lui copil. Avea să devină tată la treizeci și nouă de ani și, în ciuda indiferenței pe care o juca în fața prietenilor, abia aștepta să devină tată.

Ralph se întoarse la birou, iar Paxton se îndreptă spre hotelul *Catinat* ca să facă o baie în bazin. Se întoarse la *Caravelle* să-și scrie articolul. Încă nu-și adunase gândurile după tot ce se întâmplase la Cu Chi cu o zi înainte. Era pierdută în gânduri, când traversă holul. Tresări când cineva îi atinse brațul și ridică ochii, surprinsă. Era Tony.

— Eu... Paxton nu știa ce să-i spună și se întreba dacă nu va începe să strige din nou la ea. Părea să fie forma lui preferată de conversație. Ce cauți aici?

Tony roși până-n vârful urechilor. Îi era mai ușor să discute cu ea îmbrăcată în maiou, pantaloni și bocanci, iar remarcabilul ei păr de aur să fie ascuns sub caschetă. Însă acum arăta foarte frumoasă, foarte feminină, iar Tony se simțea ca un prost privind-o și îi păru rău că venise, dar simțise că trebuie să o facă.

— Trebuie să-mi cer iertare din nou, spuse el, privind-o cu ochii lui negri și pentru o clipă arătă ca un băiețel necăjit. N-ar fi trebuit să strig la tine ieri. Eu... m-am temut pentru tine și am fost bucuros că nu ți s-a întâmplat nimic și... mi-a fost greu să te văd din nou acolo. Mi-am adus aminte de foarte multe lucruri.

Spunând asta, ochii i se umeziră. Încă îi lipsea Bill Quinn, mult mai mult decât alți camarazi și era sigur că nici ea nu-și revenise. Iar el era o persoană care nu putea să-și ascundă sentimentele.

— Și pentru tine trebuie să fi fost foarte greu.

Paxton aprobă dând din cap, mișcată de sinceritatea lui. Îi era mai ușor să discute cu el.

— N-am știut că vom merge acolo. Am plecat doar de dragul unei misiuni și... m-am trezit dintr-odată acolo și nu mă puteam gândi...

Ochii i se umplură de lacrimi, întoarse capul, apoi îl privi din nou.

— Poate că ai avut dreptate cu mult timp în urmă. Poate că atunci când te gândești prea mult la cineva, devii un pericol pentru tine însuși și pentru alții...

— N-ar fi trebuit să-ți spun așa ceva. Nu de aceea a murit chiar dacă am vrut ca tu să fii vinovată. Te-am acuzat pe tine, pentru că

m-am săturat până peste cap să-i tot acuz pe vietnamezi. Au ucis atât de mulți oameni buni, prieteni, camarazi. Și au făcut-o din nou. Dar a fost și vina lui Bill, suspină el. N-ar fi trebuit să coboare în tunelul acela, știa prea bine cât este de periculos. Dar el era unul dintre cei care întotdeauna se simt responsabili. Mereu trebuia să fie el când altcineva nu îndrăznea. De fiecare dată însă, a avut noroc. Iar ieri tu ai intrat drept în mijlocul lor. O întregă unitate de vietnamezi aștepta în spatele bazei și tu te-ai plimbat printre ei. Cineva oricum i-ar fi descoperit și până la urmă totul a mers bine. Dar pentru câteva clipe am crezut că te-au înhățat și gândul ăsta m-a făcut să-mi ies din minți.

— Mulțumesc, spuse ea zâmbindu-i cu blândețe, privindu-l atent, mulțumesc că te-ai gândit la mine.

Nu era ușor să-ți pese de cineva. Văzând atâta moarte, nu-ți mai păsa de nimeni și nimic. Dacă țineai la cineva, asta te putea ucide.

— Și eu m-am speriat când m-am gândit la ce s-a întâmplat. Dar atunci, cu băieții aceia răniți lângă mine, nu m-am gândit la prea multe.

— Ai fost în mare pericol, recunosc eu. După aceea el și locotenentul au discutat despre ce se întâmplase și putea să se fi terminat foarte rău. Ai fi putut fi ucisă. Lui Tony i se făcu rău doar gândindu-se la așa ceva.

— Am avut noroc. Vroiam să urc în cameră și să scriu despre ce s-a întâmplat.

— Oh, spuse Tony dezamăgit. Am venit să ridic niște documente la MacVee și m-am gândit că poate... adică... nu știu... n-ai vrea să mergem undeva să bem o cafea?

Paxton ezită, neștiind prea bine ce vrea de la ea, dar articolul ei nu era urgent. Amândoi erau tulburați de ce se întâmplase și poate n-ar fi fost rău să bea o cafea cu el și să încheie un armistițiu. În ciuda exteriorului aspru și brutal, Paxton bănuia că Tony era inofensiv.

— Bine, pot scrie articolul mai târziu.

Îl urmă afară din hotel și s-au plimbat până la o cafenea cu terasă de pe Tu Do. S-au așezat având în față spectacolul specific unei străzi din Saigon, dar era ceva obișnuit, nu-i mai impresiona.

— Ralph spune că strigăm unul la altul tot timpul, spuse Paxton sorbind din *thom zay*, iar Tony izbucni în râs.

— Da. De fiecare dată, spuse el privind-o cu sfială. Cred că din

vina mea.

— Da, se poate spune și așa, râse ea, iar Tony se relaxă puțin.

— Nu mă pot stăpâni. Am un temperament foarte Italian.

— Aha, deci asta e explicația! Ralph spune că ni se întâmplă pentru că amândoi suntem nebuni.

— Posibil, zâmbi el, iar Paxton observă că avea un zâmbet teribil atunci când reușea să se relaxeze. Așa ajungi aici.

— Diagnostic sau avertisment?

— Poate amândouă.

Destul de ciudat, dar se simțea bine cu el. Chiar dacă s-au chinuit amândoi, iar Tony o făcuse să sufere.

— Ești căsătorit? Întrebă Paxton ca să facă conversație. Părea destul de bătrân ca să fie. Iar în lumina soarelui îi ghici cu ușurință vârsta. Avea exact cu șapte ani mai mult ca ea. Avea treizeci de ani.

— Nu, spuse Tony clătinând din cap. Am fost. Am divorțat înainte de a veni aici. De fapt... oftă și se hotărî să fie sincer cu ea. Cu Paxton nu puteai fi altfel. De fapt de aceea am venit aici. Ne-am căsătorit când aveam amândoi optsprezece ani. Îndrăgostiți în liceu. Am avut o fetiță la un an după căsătorie. A murit de leucemie. Și mai că n-am murit și noi cu ea. Nu puteam înțelege. Avea doi ani, cum putea să moară? Cum putea Dumnezeu să ne facă așa ceva? Știi, chestii din astea. Tony întoarse capul încă îndurerat de moartea fetiței. Apoi am avut un băiețel. Un puști grozav. Joey. Joe. I-am dat numele tatălui meu. Și, ciudat, dar seamănă foarte mult cu el.

Vorbind despre băiatul lui, Tony arăta cu totul diferit, iar Paxton îl urmări uimită și impresionată.

— Un puști extraordinar, dar... fața lui Tony se întunecă continuând să povestească, când Joey avea doi ani, Barbara, soția mea, îmi spune că vrea să divorțeze. Așa, dintr-odată. După șapte ani de căsătorie, cinci ani înainte de ea, un copil mort, iar micul Joey de doi ani, îmi spune că s-a terminat. Îmi venea să mor, spuse el privind-o intens. Nu știam dacă să o omor pe ea sau pe mine.

— Ce s-a întâmplat? De ce? S-a plictisit?

— Nu, continuă el cu amărăciune, sau poate că da, s-a plictisit de mine. Nu știu ce s-a întâmplat. S-a îndrăgostit de fratele meu. E cu doi ani mai în vârstă decât mine și a fost întotdeauna starul familiei. Tommy cel minunat. Tommy cel fantastic. Tommy care

învăța atât de bine la școală. Eu am lucrat zi și noapte pentru tata ca să-i salvez afacerile. Tommy a ajuns contabil, s-a dus să lucreze într-un birou, apoi a făcut dreptul. Acum e avocat. Așa că m-a părăsit, s-a căsătorit cu el, iar eu i-am trimis la dracu. Joey îl iubea și cum să explici unui copil că unchiul tău e acum tatăl tău, iar mama e o ticăloasă. Părinții mi-au spus să nu fac scandal, fiindcă ar putea distruge familia. Așa că am plecat și am venit aici. De atunci nu am mai fost acasă. Asta-i tot.

Tony își întoarse privirile spre stradă, urmărind traficul și gălăgia, gândindu-se la viața lui.

— Și nu l-ai mai văzut pe Joey de atunci? Întrebă Paxton, uluită de ce îl povestise.

Tony clătină din cap.

— Nu. Ce-aș putea să-i spun? Că o urăsc pe mama lui?

— O urăști?

— Atunci da. Acum nu mai știu ce simt. Pe vremea aceea, aș fi vrut să o ucid. Așa că am venit aici să ucid comuniști vietnamezi. Dar adevărul e că... nu știu dacă o mai detest și acum. Poate că a avut dreptate. Are încă trei copii, e fericită. Tommy o iubește, Joey arată grozav în fotografii și îl iubește foarte mult. Și, știi câteodată nici nu-mi amintesc cum arată.

— Ura e un lucru ciudat, spuse Paxton încet. Ajungi să urăști pe cineva atât de mult încât uiți cum a început și de ce.

— Ești o femeie interesantă, continuă el. După ce ai plecat, m-am tot gândit la tine. Barbara nu ar fi făcut niciodată ce ai făcut tu pentru Bill, să vii să-ți iei scrisorile ca să nu afle soția lui. Barbara mi-a aruncat în față că se culcă cu fratele meu. Dar tu ai venit tot drumul acela doar ca să iei niște amărâte de scrisori ca ea să nu afle și să nu o doară. Și nici măcar nu o cunoșteai.

— Am făcut-o pentru Bill. De fapt o făcuse pentru copii.

— L-ai iubit foarte mult, nu-i așa? Tony trebuia să știe.

— Da. Apoi îl întrebă ce vroia să știe. De ce m-ai urât așa de mult la început?

Tony respiră adânc încercând să-i explice ei, dar mai ales lui însuși.

— Nu știu... cred că mi-a fost frică de tine. Că îi vei distruge atenția, îl vei face să fie neglijent. Am vorbit serios atunci. Am văzut ce li s-a întâmplat altora. Au fost uciși pentru că se holbau ca niște proști la fotografiile unor tipe. Călcau pe mine pentru că se gândeau la ele. Dar Bill nu era așa, nu știu... poate doar m-am

enervat... cine știe? Poate eram gelos. Viața e mult mai ușoară aici fără femei.

Era foarte adevărat. Și pentru femei era câteodată mai ușor fără bărbați. Dar, pe de altă parte, era mult mai bine să fii cu ei.

— Te respecta foarte mult, spuse Paxton, ca un ultim cadou pentru el din partea lui Bill.

— Pe tine te-a iubit foarte mult, îi spuse Tony încet. Se vedea pe fața lui când vorbea despre tine. Crezi că și-ar fi părăsit soția până la urmă? Tony nu se putu stăpâni să nu întrebe. Se gândise de multe ori la asta ca și Paxton, de altfel.

— Probabil că nu, îi răspunse ea sincer. Nu cred că ar fi putut să-și părăsească copiii. E ușor să iubești aici, în momente de tensiune. E mai ușor pentru noi toți. Nu știi dacă vei mai trăi săptămâna viitoare. Nu te gândești dacă căsătoria va reuși, dacă își va găsi o slujbă, dacă se va înțelege cu părinții tăi, unde veți locui. Important e să rămâi în viață ca să-ți poți petrece weekend-ul la Vung Tau. În multe privințe, aici e mult mai ușor.

Ceea ce Paxton spunea era adevărat. Iar Tony o știa și el.

— Cât timp rămâi aici de data asta? întrebă el, încă curios în privința ei.

Dar cu cât știa mai multe despre ea, cu atât îi plăcea mai mult chiar dacă câteodată îl scotea din minți. Îl înnebunea cu independența ei, cu curajul ei, refuzul de a face ce i se spune. Și totuși o plăcea pentru că era cinstită, sinceră și înțelegătoare.

— Rămân aici cât timp voi rezista, spuse ea zâmbind. Cât timp îmi vor publica articolele.

— Am auzit că scrii bine.

— Nu știu, Paxton ridică din umeri. Îmi place să scriu.

Tony izbucni în râs.

— Mie nu-mi place nici măcar să scriu scrisori. Îi mai scriu lui Joey când am timp. Dar îmi vine greu. A trecut atâta timp de când nu l-am văzut.

— Nu crezi că ar trebui să te întorci în State să vezi ce face?

— Poate, îi răspunse el, dar adevărul era că îi era teamă. Poate ar trebui să-l las în pace. Ce pot să-i ofer? Tommy se descurcă foarte bine. Și oricum, pentru că Joey are același nume, toată lumea crede că e copilul lui. De ce ar avea nevoie de mine?

— Ești adevăratul lui tată. Cum te numește în scrisori?

— Tată, îi spuse Tony cu voce răgușită, apoi, după o pauză lungă, adăugă: poate după ce termin turul ăsta, voi merge să-

văd.

— Ce s-a întâmplat cu afacerile familiei? Legumele.

— Tata a murit anul trecut. Mama a vândut totul. Acum Tommy are grijă de ea. A împărțit banii între mine și Tommy. Când voi pleca de aici voi face ceva cu ei. Dar încă nu știu ce. Mă gândeam să plec în California, să-mi cumpăr o fermă... sau poate în Napa Valley, o vie. Ceva legat de pământ, spuse el și ochii i s-au aprins, e singurul lucru care îmi place cu adevărat în Vietnam... pământul acesta roșu... și verdele luxuriant..

Îi zâmbi lui Paxton simțindu-se cam ridicol.

— Cred că în adâncul inimii am rămas un fermier. Poate lui Joey i-ar plăcea să vină în vizită, dacă aş cumpăra un astfel de loc.

— Sunt sigură că i-ar plăcea.

Ceva în ea o făcea să creadă că Tony era capabil de așa ceva. Era un bărbat deschis, cu idealuri simple, cu un mod de a fi sincer și direct. Dar mai ales Tony era isteț. Altfel nu ar fi reușit să supraviețuiască atâția ani în tunelurile de la Cu Chi. Ce va face însă odată întors în State, era cu totul altceva. Pentru el nu va fi ușor. Povestea lui Joey era înduioșătoare.

— Ai fost căsătorită, Paxton? Tony era curios și apoi tocmai își povestise întreaga viață.

— Nu, niciodată.

— Câți ani ai?

— Douăzeci și trei. Am venit aici imediat după colegiu.

— De ce?

Paxton îi povesti despre Peter, Gabby, chiar și despre mama ei și George. Și cât de departe se simțise de toți când se întorsese înapoi, după moartea lui Bill.

— Nu știu ce m-aș face în State. Singurul lucru de care sunt sigură este că încă nu mă pot întoarce.

— Fii atentă, o preveni el, lăsându-se pe spate în scaunul lui. Și inhalând mirosul Saigonului, locul acesta e ca o patimă. Uită-te la soldații obsedați de droguri, sunt oameni ca și noi. Iar noi suntem la fel de drogați ca și ei și nimeni nu ne poate vindeca. Paxton înțelegea despre ce vorbea, dar până în prezent nu descoperise nici o soluție.

— Presupun că vom rămâne aici până vom scăpa de obsesia asta.

— Da, aprobă Tony, sau până ne va ucide. Și așa se poate. Ieri ai fost foarte aproape de moarte.

Lui Tony nu-i plăcea că trecuse printr-un pericol atât de mare.

— Tu nu ești? Poate chiar în fiecare zi! Încep să cred că singurul lucru care contează este șansa.

Câți soldați nu erau uciși în ultima zi a turului lor, chiar înainte de a pleca acasă? Foarte mulți.

— Poate că sunt norocos, spuse Tony ridicând din umeri. Până în prezent, cel puțin. Nu credeam că voi spune așa ceva când am plecat din State.

Se referea la soția lui, apoi își deschise portofelul și scoase de acolo o fotografie a lui Joey.

— Atunci avea șase ani, acum are deja șapte.

Paxton zâmbi văzând fotografia.

— Îți seamănă leit.

— Bietul de el.

Exista și o fotografie a Barbarei, dar rareori o scotea afară. Au fost multe alte femei în viața lui. Asistente, fete de la bar. O foarte frumoasă fată pe care o întâlnise acum doi ani, când au curățat Ben Suc. Dar nu dădea nici un ban pe ele. Relațiile lui nu au fost la fel ca al ei cu Bill. De la Barbara, cu nimeni altcineva. Și abia își mai amintea ce înseamnă să ții cu adevărat la cineva. Dar văzuse în ochii lui Bill un fel de lumină și pace care pentru el de mulți ani nu mai însemna nimic.

S-au întors încet spre hotel ascultând strigătele, claxoanele, țipetele stridente, protestele zgomotoase, care însemnau viața în Saigon. Ajunși pe treptele hotelului, Tony se întoarse și o privi grav și serios.

— Paxton, îți mulțumesc că ți-ai petrecut după-amiaza cu mine. Sunt surprins că ai făcut-o. M-am purtat, ca un măgar de fiecare dată când ne-am întâlnit.

— Nu vorbi prostii.

Ar fi vrut să-i spună că e o fată foarte frumoasă, în caz că nu s-ar mai fi întâlnit, dar tăcu. Îi spuse însă altceva și în timp ce o întreba se simți destul de nervos.

— N-ai vrea să luăm o dată cina împreună?

O clipă Paxton îl privi uluită, apoi acceptă. Nu prea reușea să-l înțeleagă dar poate avea nevoie de un prieten și ea nu era supărată.

— Sigur, mi-ar plăcea.

— Atunci, te sun când vin în oraș.

— Mulțumesc, Tony.

Paxton îi strânse mâna, apoi urcă în camera ei să-și scrie articolul despre ce se întâmplase cu o zi înainte.

După ce termină rămase privind în gol, gândindu-se la băiețelul părăsit de tatăl lui acum cinci ani și fără să știe de ce, chiar fără să-l cunoască îl îndrăgi pe Joey.

Capitolul 22

Tony o sună peste două zile, dar Paxton plecase cu Ralph și alți jurnaliști într-o misiune. Când se întoarse îi telefonă la numărul pe care îl lăsase. Tony stătea cu niște prieteni la baza Tan Son Nhut și o întrebă dacă nu vrea să ia cina cu el și apoi să vadă un film la bază. Paxton acceptă. I se părea că nu mai văzuse un film de secole.

Veni să o ia la șapte. Paxton abia avusese timp să facă un duș, să-și spele părul și să-și schimbe hainele. S-au îndreptat spre restaurantul *Ramuntcho* de la parterul clădirii *Eden Building*.

Un foarte bun restaurant francez frecventat de mulți soldați americani, unde nimeni nu-i băgă în seamă. Au discutat, au râs și au glumit, iar cina se desfășură în liniște. Amândoi se simțeau relaxați. Tony avea un extraordinar simț al umorului și felul în care privea el armata o făcu să râdă cu lacrimi.

— Atunci de ce dracu continui să te înrolezi? întrebă ea.

— N-am altceva de făcut. Am terminat doi ani de colegiu. Vorbesc fluent spaniola. Eram bun la schimbat scutece. Presupun că am calități remarcabile de conducător și am fost șobolan de tuneluri timp de patru ani și jumătate. Ce-aș putea face cu o astfel de pregătire? Să lucrez la canalizarea din New York? Ce altceva aș putea face?

— Cum rămâne cu ferma sau via din Nappa Valley?

— Mai am destul timp pentru așa ceva. Pe lângă asta, continuă el, detest să las lucrurile neterminate.

Și totuși îl părăsise pe băiatul lui. Însă atunci avea douăzeci și cinci de ani și era disperat.

— Și tu? o întrebă el. Ce vrei să fii când o să crești?

— Dorothy din „*Vrăjitorul din Oz*”, spuse ea fără o clipă de ezitare. Sunt nebună după pantofii roșii.

— Acum știu de ce îmi plăci, îi zâmbi el. Ești cam trăznită. Apoi o întrebă serios. Vrei să continui ca jurnalistă?

— Cred că da. Totdeauna mi-am dorit să fiu jurnalistă și de fapt îmi place foarte mult.

— Ești norocoasă. E un mod sigur și curat de a-ți câștiga existența.

Și brusc amândoi și-au amintit ce se întâmplase la Cu Chi și au izbucnit în râs.

— Nu, va trebui să-mi retrag afirmația. Pe unde ai mai umblat în săptămâna asta?

Paxton îi povestește. Tony îi admiră curajul și îndrăzneala. Nu-i era frică să se murdărească, să se tragă în ea sau să vadă partea urâtă a războiului. Se temea pentru ea, dar îi respecta cutezanța.

Până la urmă s-au hotărât să renunțe la film. S-au dus la barul hotelului și au discutat ore în șir despre ei înșiși, despre Vietnam, Bill, familia lui Tony, a ei și chiar despre Queenie.

— Mă simt de parcă te-aș fi cunoscut toată viața, spuse Tony, luându-și rămas bun.

Paxton era sinceră și prietenoasă, iar lui Tony nu-i venea greu să-și descarce sufletul în fața ei.

— Și mie mi se pare că te cunosc de foarte mult timp, spuse ea. De obicei, nu vorbesc atât despre mine.

Îi povestise chiar și despre mama ei, despre răceala și distanța care o caracterizau, despre faptul că sunt diferite și nu s-au înțeles niciodată. Poate doar atunci când Peter murise. Dar acum când se întorsese din Vietnam, apropierea dintre ele dispăruse. Trăiau în lumi diferite.

— N-am mai avut un prieten ca tine de când eram puști, îi spuse el, râzând fericit, știi, un prieten căruia să-i poți spune orice.

I se întâmplase, demult, cu Barbara, dar uitase vremurile acelea.

— Când te întorci în Saigon? îl întrebă ea în holul hotelului, stând fără să se poată despărți, deși era două noaptea.

— Nu știu. Te sun când mă întorc.

Ezită puțin, apoi întinse mâna și îi atinse umărul.

Îi telefonă două zile mai târziu. Făcuse un schimb și se oferise din nou să o ducă la un film. De data asta, aproape au ajuns, însă o mașină explodase în mijlocul drumului, nu se putea trece din cauza aglomerației, așa că s-au întors din nou în Saigon.

— Ce vrei să facem? La dans, la *City Music*? O piesă de teatru pe Broadway? Un hamburger și o băutură la *Schrafft's*?

— Nu, suspină ea. Mă faci să-mi fie dor de casă.

— Vrei să dansăm la *Clubul Roz*?

— Hai să mergem la tine, ne uităm la televizor și mâncăm floricele de porumb, îl tachinăm ea și el suspină.

— La dracu. Hai înapoi la hotel să stăm de vorbă.

Așa că s-au întors la hotel și înainte de plecare o trase pe Paxton într-un loc mai întunecat din hol și o sărută. Își plimbă degetele prin părul ei și îi atinse pielea catifelată a umerilor. Aproape gemu, pentru că îl durea să se gândească la ea.

— E tot mai dificil, spuse el imitând vocea personajului Munchkins din „*Vrăjitorul din Oz*” și își aranjă pantalonii, iar Paxton izbucni în râs.

— Ești imposibil, spuse ea sărutându-l.

— Sunt extraordinar de posibil, îți jur. Vrei să mă încerci? șopti el sărutându-i gâtui, iar Paxton chicoti.

— N-ar trebui să mă faci să râd în astfel de momente, șopti ea, iar el o sărută cu patimă.

— Iartă-mă... Paxxie, hai să mergem sus...

— Mi-e frică, șopti ea.

— Să nu-ți fie.

Dar Paxton se temea. Toți cei pe care îi iubise muriseră și dacă se întâmpla și cu el ceva? Nu vroia să-i facă așa ceva, nu vroia să mai sufere. Încercă să-i explice. Tony privi în jos în ochii ei și îi mângâie tandru părul.

— Pax, noi nu putem să ne controlăm destinul. E scris în stele sau se află în mâinile zeilor. Ce se întâmplă... nu e vina ta ce s-a întâmplat cu Bill... sau cu Peter. Și ce se va întâmpla cu mine nu depinde de tine. Va trebui să luăm ceea ce ni se oferă cât timp ni se oferă. Să ne iubim, să fim aici unul pentru altul, cât mai mult timp, iar dacă se întâmplă ceva, noi am făcut tot ce am putut. Paxton, nu poți să te ascunzi tot restul vieții pentru că ți-e frică că se va întâmpla ceva.

— Dar simt că într-un fel eu i-am ucis, spuse ea cu lacrimi în ochi.

Tony își blestemă în gând temperamentul și prostia și tot ce-i spusese înainte să o cunoască mai bine.

— N-ai ucis pe nimeni... ți-e teamă doar.

Își puse brațele în jurul ei și o strânse tare la piept.

— Scumpa mea, te rog, nu-ți fie teamă. N-am iubit pe nimeni așa cum te iubesc pe tine... te rog... nu fugi de mine.

Apoi o privi cum nu mai privea nici o femeie în viața lui și îi

spuse ceea ce nu mai spusese nimănui. Era adevărat, iar lui Tony nu-i era frică de adevăr.

— Iubita mea, am nevoie de tine.

Aveau nevoie unul de altul, așa cum toți aveau nevoie de cineva. Nu puteai face față brutalității lumii în care trăiești, fără să ai pe cineva lângă tine. Tony urcă scările până la camera ei gândindu-se la ei doi și ținând-o strâns în brațe. Când au ajuns în fața ușii o apropiie pe pieptul lui și o sărută lung, cu pasiune. Apoi făcu un pas înapoi și o privi zâmbindu-i cu tandrețe.

— Indiferent ce se întâmplă cu noi, Paxton... indiferent ce hotărăști... te voi iubi întotdeauna.

Apoi coborî scările repede, fără să mai întoarcă capul. Paxton rămase în fața ușii urmărindu-l cu privirea.

Capitolul 23

În săptămâna următoare Paxton primi o telegramă de la familia Wilson. Gabby născuse o fetiță și se simțea bine. O botezaseră Mathilda. Paxton era fericită pentru ea, dar ei se aflau departe de viața pe care o ducea acum. Iar în restul săptămânii telexurile au transmis neîntrerupt despre o incredibilă adunare a tinerilor la un concert care avea loc la Woodstock.

Paxton se întâlni din nou cu Tony și au ajuns în cele din urmă să vadă un film, „*Producătorii*”, care le plăcuse la amândoi. Au urmărit de asemenea și un jurnal de actualități în care erau prezentați primii oameni care au ajuns pe lună. Un eveniment care îl impresionă. Apoi au mâncat niște hamburgeri la bază și au discutat despre copilăriile lor. A ei în Savannah și a lui în New York erau diferite între ele ca ziua de noapte. Paxton îi explică sau cel puțin încercă să-i explice ce înseamnă „*Fiicele Războiului Civil*”, dar Tony refuză să o creadă.

— Paxton, te rog... nu-mi spune că sunt oameni care încă mai cred în așa ceva. Războiul Civil? Nu se poate.

Îi povesti despre tatăl ei, despre lucrurile pe care le făcuseră împreună, despre zilele de duminică pe care le iubise atât de mult. Iar Tony îi povesti cum lucrase pentru tatăl lui în Bronx, în fiecare vară, cum familia lui reușise încetul cu încetul să adune ceva bani. Cât de mult muncise de copil, simțindu-se deja bărbat și cât de mult îi plăcuse. Îi povesti despre primul lui copil, ce a

simțit când a aflat de boala ei și tot chinul prin care trecuse având grijă de un copil pe moarte. Nu știa nici el cum de rezistase. Apoi apăruse micul Joey, ca un miracol, sănătos, puternic, atât de diferit de micuța care murise.

— Nu poți să înțelegi ce înseamnă un copil, spuse Tony cu ochii strălucind de fericire, gândindu-se la ziua când micul Joey s-a născut, cu toate că în ultimul timp nu-și permisesese să se gândească prea des la el. E cea mai mare fericire din lume... să ai copii. Paxton, tu nu te-ai gândit să ai copii? O întrebă el.

Erau câteva lucruri pe care încă nu le știa despre ea, dar foarte puțin. Într-un astfel de loc aflai lucruri despre celălalt pe care nu le-ai fi aflat într-o viață întregă.

— Probabil. Dar niciodată nu m-am gândit prea mult la așa ceva.

Apoi își aduse aminte.

— Nu, nu e adevărat, spuse Paxton vrând să fie sinceră cu el. Când eram cu Peter mă gândeam că odată voi avea și copii... dar cu Bill a fost foarte diferit pentru că nu mi-am permis niciodată să sper că într-o zi se va căsători cu mine, nu vroiam să fiu dezamăgită. Dar e ciudat, cu copiii altora sunt foarte rezervată.

— Nu e același lucru când sunt ai tăi, o asigură el. E ceva deosebit, ca o minune, e greu să-ți explic, simți o legătură fantastică între tine și copil, pentru că știi că este o parte din tine.

— Și tu simți așa pentru Joey chiar și acum?

Tony se gândi puțin, apoi spuse sigur de el, fără să existe nici o ezitare în mintea lui.

— Da, simt același lucru și acum.

— Atunci va trebui să te întorci să vezi ce face.

— Da, cred că ar trebui, spuse el cu glas răgușit.

Au plecat să danseze, apoi s-au întors la hotelul ei. Urcând scările, Tony îi înconjură umerii cu brațul, nu se aștepta să-l cheme înăuntru, așa că o sărută și se întoarse să plece. Simți însă că Paxton îl trage ușor de mânecă. Privi înapoi și văzu că ușa camerei este deschisă. Nu îndrăzni să o întrebe ce înseamnă asta. O urmă și închise ușa după el. O luă în brațe și o sărută cum nu sărutase pe nimeni de ani de zile, poate niciodată. Ce gândea, ce făcea, ce simțea. O făcea să se simtă tânără din nou, incredibil de feminină și mai ales ea însăși. Ca și cum s-ar fi născut pentru el, l-ar fi așteptat toată viața. Iar Tony simțea la fel pentru ea și i-o spuse apoi, când au rămas îmbrățișați în pat.

— Pax, n-am mai iubit pe nimeni așa cum te iubesc pe tine. Mă faci să vreau să-mi împachetez lucrurile și să vreau să fug cât mai repede de aici împreună cu tine, să ajungem acasă ți să fim în siguranță pentru totdeauna.

Astfel de gânduri erau periculoase și amândoi o știau.

Tony își petrecu noaptea la ea și multe alte nopți. Destul de ciudat, dar pe la sfârșitul verii se simțeau de parcă erau deja căsătoriți. Erau tot timpul împreună atunci când el avea zile libere, iar Paxton discuta cu el și îi cerea părerea despre lucruri pe care nu le discutase cu nimeni, chiar și despre misiunile în care mergea împreună cu Ralph.

Iar Tony îi spunea tot ce știa. Însă nu-i povestea nimic despre ce făcea el. Era periculos și nu voia să o sperie.

Până și Ralph se mai potoli în privința lui Tony, iar la începutul lui septembrie toți patru au ieșit într-o seară la restaurant. Sărmana France era deja enormă, iar Ralph o tachina pentru felul în care arăta. Tony îi spuse apoi lui Paxton că el credea că arată frumoasă. Paxton nu se putea imagina arătând așa, nu se putea imagina având un copil înăuntrul ei. La un moment dat, i se păru că vede copilul mișcându-se și era fascinată de faptul că France părea să se bucure.

— Nu o doare? îl întrebă ea mai târziu pe Tony. Totul e așa de enorm și de lărgit, trebuie să fie groaznic.

— Nu e nimic groaznic, e minunat. Promit, spuse el sărutând-o cu dragoste. Ai încredere în mine.

Nici unul dintre ei nu spusese nimic despre căsătorie, sau copii, dar amândoi știau că așa se va întâmpla dacă vor scăpa de Vietnam și vor trăi. Nu discutau despre planurile lor de viitor. În schimb, își făceau planuri să plece în Bangkok pentru câteva zile, să-i cumpere cadouri de Crăciun lui Joey. În sfârșit, pe la mijlocul lui septembrie Tony primi o permisie de cinci zile. O duse pe Paxton la Hong Kong și îi cumpără un inel pe care i-l puse pe deget, fără alte explicații. Era un inel cu rubin și diamant în formă de inimă. Un simbol care spunea totul. S-au distrat foarte bine la Hong Kong. Au stat la Hotelul „Ambasador”, ca și ceilalți ofițeri cu soțiile sau prietenele lor.

Când s-au întors, Ralph era în Da Nang, ceea ce Paxton credea că a fost o prostie din partea lui. Copilul trebuia să se nască din clipă în clipă, iar Paxton îi spusese deja de mai multe ori că ar trebui să rămână prin preajmă, dar Ralph îi răspunsese că nu

poate să rămână cu mâinile în sân așteptând să se nască copilul. France avea o moașă și un doctor, în caz că se întâmpla ceva, iar Ralph îl dăduse și numărul de telefon al lui Paxton. Oricum, era convins ca se va întoarce din Da Nang cel puțin cu o săptămână înainte de a se naște copilul.

Tony și Paxton erau în pat la *Caravelle*, în noaptea aceea, dormind adânc când sună telefonul. Paxton răspunse.

— ... da? Nu-și putea da seama cine ar putea fi.

Privi la ceas în întunericul din cameră. Era patru dimineața.

— Paxton? vocea avea accent francez și, pentru o clipă, Paxton nu o recunoscuse.

— Doamne Dumnezeule, e France, spuse Paxton, ridicându-se în pat, întrebându-se unde putea fi Ralph.

— S-a întâmplat ceva?

— Mă simt bine...

Paxton aproape că o vedea zâmbind politicos. Era genul de persoană care nu se plângea niciodată, care accepta totul și nu încerca să se impună. Și totuși, o suna pe Paxton, pe care abia o cunoștea, la ora patru dimineața.

— Îmi pare foarte rău, începu ea, apoi tăcu.

Paxton se întrebă ce putea să se fi întâmplat. Nici nu-i trecu prin minte că France are dureri și că au început contracțiile.

— Ralph este plecat, continuă France, și nu am reușit să găsesc moașa... iar doctorul pe care trebuia să-l chem...

Tăcu din nou și Paxton intră în panică.

— France?... France?... ce-i cu tine? Paxton apăsă pe butonul telefonului crezând că se întrerupse legătura. Mișcărilor ei îl treziră pe Tony.

— Ce se întâmplă? spuse el ridicând capul, iar Paxton începu să-i explice agitată, dar France vorbi din nou.

— Nu găsesc nici doctorul, nici moașa, iar An este aici... Îmi pare rău că te deranjez, dar poate... poate mă duci la spital și-l ții pe An la tine până se întoarce Ralph.

Se opri din nou, iar Paxton începea să-și dea seama cam ce se întâmplă.

— Bineînțeles. Vin imediat. Dar te simți bine? Să nu chem o ambulanță?

— Oh, nu. Nu e nevoie, spuse ea politicoasă. Dar vii repede?

— Chiar acum. Și France... se naște copilul, nu?

— Sper că doar după ce ajung la spital. Mulțumesc, spuse ea și

puse brusc telefonul jos.

Paxton n-avea de unde ști, dar durerile ei erau îngrozitoare, nu mai putea păși. Așteptase prea mult, iar durerile o luaseră pe nepregătite. În camera ei de la *Caravelle*, Paxton se îmbrăca grăbită. Tony sări și el din pat.

— Te duc cu mașina până la Gia Dinh. Nu cred să fie prea mare aglomerație pe străzi acum, se offeri Tony îmbrăcându-se deja.

— Unde e cel mai apropiat spital? întrebă Paxton, încercând să rămână calmă, dar era foarte speriată. I se părea ceva mult mai îngrozitor decât gloanțele inamice.

— Cred... nu știu. Întrebăm la recepție. Cum părea France la telefon?

Era îmbrăcat în uniformă, iar Paxton trase pe ea o fustă, o bluză și sandale.

— Vorbea destul de ciudat. Tăcea, vorbea din nou, am crezut că s-a întrerupt legătura.

— Dacă îmi aduc bine aminte, înseamnă că s-au pornit durerile nașterii.

— Nu cred că ar fi telefonat altfel, spuse Paxton, zâmbind.

În douăzeci de minute au ajuns în cartierul Gia Dinh. S-au oprit în fața blocului în care locuiau France și Ralph, iar Paxton apăsă pe sonerie. Nu răspunse nimeni. Paxton se întrebă dacă nu plecase deja la spital, dar Tony îi arătă luminile aprinse, așa că au așteptat. În sfârșit, ușa s-a deschis, iar ei au alergat sus pe scări. France era ghemuită pe podea cu o dâră de apă în spatele ei. Se simți rușinată când văzu că Paxton nu e singură, dar Tony se purtă de parcă totul ar fi fost normal. O ajută pe France să se ridice și să se sprijine de el, apoi o conduse înapoi în dormitor.

France era îmbrăcată într-un halat sub care purta o cămașă de noapte. Paxton aruncă o privire în camera lui An și văzu că dormea liniștit. Închise ușa la camera lui și o întrebă pe France dacă vorbise cu doctorul, dar ea negă din cap, ținându-se strâns de Tony. Nu-i mai păsa cine o ține în brațe și parcă nici nu o auzea pe Paxton.

— France, trebuie să te îmbraci. Paxton încercă să-i vorbească cât mai calm, dar tânăra lăsă să-i scape un țipăt și apucă strâns mâna lui Tony. O lăsă ușor pe pat până trecu durerea.

— France, trebuie să te ducem la spital, spuse Tony calm. Te voi duce în brațe, continuă el liniștit, dar France strigă din nou, mai tare și se apucă strâns de Tony.

Era înnebunită de durerile care începuseră chiar înainte de miezul nopții. Acum era deja cinci dimineața. Paxton observă că era sânge în pat și se sperie și mai tare. Îi făcu semn lui Tony, dar el știa mai bine ce se întâmpla, mult mai bine decât Paxton și o privi calm.

— Nu mai plecăm, spuse el încet, adu-mi toate prosoapele pe care le găsești și multe ziare, cât mai multe.

Spunând asta, Tony începu să-și desfacă șireturile de la pantofi. Paxton îl privi înmărmurită, neștiind ce să mai creadă. Tony încercă să se elibereze din strânsoarea lui France, dar aceasta nu-l lăsa să plece de lângă ea și între spasmele de durere continua să murmure: Îmi pare rău... Îmi pare rău... Apoi durerile o torturau din nou. Paxton o urmărea și nu putea înțelege ce i se părea frumos lui Tony. Era îngrozitor, înfiorător și cumplit de dureros.

Paxton se întoarse cu toate prosoapele pe care le găsisese, niște cearceafuri curate și un morman de ziare. Tony îi spuse să le pună jos și să îngenuncheze lângă el. După ce Paxton trecu în locul lui, el se așeză în spatele lui France și o ținu strâns. La următoarea contracție, France apucă disperată mâinile lui Paxton și începu să-și împingă copilul afară.

— Nu... nu... urlă ea. Iese copilul.

— Totul e în regulă, spuse blând Tony, apoi îi explică ce să facă, iar între contracții își legă unul dintre cearceafuri în jurul lui.

France strângea mâinile lui Paxton și împingea din toate puterile. Apoi Tony îi spuse să apuce picioarele lui France, în timp ce el o ținea de umeri, iar France continua să împingă. Paxton ar fi vrut să o ia la fugă. Nu suporta să o vadă suferind atât de mult. Apoi, brusc, France împinse puternic. Se auzi un mic țipăt și toți trei au privit fața micuță care apăruse.

— Așa, încă puțin spuse Tony, acum împinge mai tare, hai, încă o dată.

Au urmat umerii, iar Tony îl trase ușor afară, ținându-l cu grijă în brațe. Era o fetiță și în timp ce Paxton privea bebelușul, Tony se aplecă și o sărută tandru. France le zâmbea. Paxton urmări uimită cum Tony leagă cordonul ombilical cu un șiret.

— Cheamă o ambulanță, spuse el.

Paxton continua să o privească pe France, apoi își întoarse privirile încărcate de respect și admirație spre Tony. Vroia să-i spună atâtea lucruri, dar nu acum, mai târziu.

Chemă ambulanța și până veni îl sculă pe An.

Micul An era încântat și surprins de surioara lui.

— A venit când mama dormea? întrebă el, iar ceilalți zâmbiră. Te-a trezit? o întrebă el pe mama lui.

Se supără când pleacă cu ambulanța, dar Tony îl calmă și-l luă cu el la hotel. Paxton plecă împreună cu France și cu copilul nou născut la spital. Era încă copleșită de ce văzuse, de suferința mistuitoare, de fața micuță care apăruse din ascunzătoarea ei și de France care era așa de fericită.

— Îmi pare rău că ți-am creat probleme, îi spusese France cerându-și scuze.

Paxton o ținea de mână, amețită de ceea ce se întâmplase. I se părea ceva ireal. Războiul era real. Moartea devenise ceva obișnuit. Dar miracolul nașterii, această parte a feminității ei, o luase prin surprindere și o uluise.

— France, ai fost atât de curajoasă, îi spuse Paxton, îmi pare rău că nu te-am putut ajuta mai mult... habar n-am avut ce trebuie să fac.

Îi mulțumi în gând lui Dumnezeu pentru Tony.

— M-ai ajutat foarte mult, spuse France, somnoroasă, ținând-o încă de mână.

Paxton rămase cu ea la spital până târziu dimineața. Când se întoarse la hotel, îl găsi pe Tony jucându-se cu An, amândoi arătând teribil de mulțumiți. Din fericire, Tony avea două zile permisie și putuse să o aștepte.

— Cum se simte France? întrebă el îngrijorat, totul e în regulă?

— Da, îi zâmbi ea sfioasă. Fetita e foarte frumoasă și France o alăpta când am plecat. Nici acum nu-i venea să creadă ce se întâmplase, dar într-un fel se simțea și mai aproape de Tony.

El o privi lung, fără să scoată un cuvânt, apoi ținându-l încă în brațe pe An, o sărută ușor pe buze.

— Ai fost curajoasă noaptea trecută.

O noapte pe care nu o vor uita niciodată.

— În viața mea nu mi-a fost așa de frică... Doamne, Tony... cum pot oamenii să facă așa ceva?

— Merită, îi spuse el fără să ezite.

Momentul în care copilul scosese capul afară cu un mic strigăt, Paxton și-l va aminti întotdeauna.

— Un adevărat miracol, nu-i așa?

Tony îi zâmbi și îl puse pe An pe umerii lui.

Ralph apăru pe la ora cinci. Ajunsese acasă, găsise biletul lui

Paxton și alergă într-un suflet la spital. Într-un fel, lui Paxton îi părea rău pentru el. Ea văzuse copilul lui născându-se, iar el nu-l văzuse. Când ajunse la hotel, Ralph nu-și mai încăpea în piele de fericire și insistă să le cumpere șampanie. Înainte să plece cu An în brațe, le spuse că vor boteza copilul cu numele lui Paxton, aproape. Se va numi Pax Tran Johnson. Pax era un nume potrivit. În latină însemna „pace”.

Paxton continua să fie emoționată de ceea ce văzuse și seara, în pat, încă se mai gândea la France și la fetița ei.

— Tony, spuse ea în întuneric, nu știu dacă sunt pregătită pentru așa ceva.

Nu putea uita suferința lui France și se întreba cum de suportase durerile. Tony râdea încet în întuneric, se întoarse și o sărută.

— Nu cred că trebuie să-ți faci probleme, deocamdată. Ai multe lucruri la care să le gândești.

Să rămână în viață, să supraviețuiască războiului. Amândoi.

— Știi la ce mă gândesc? Doamne, e așa de înspăimântător.

— Presupun că nu e ușor, spuse Tony, dar nu știu... femeile par să uite... altfel nu ar mai face copii.

În noaptea aceea se gândise foarte serios la ce va fi viața lui după Vietnam și își dori să scape cât mai repede, să-și trăiască viața lui.

— Mi-ar plăcea să am mai mulți copii, îi mărturisi Tony.

— Știi cum să te porți cu ei, spuse Paxton, amintindu-și de micul An.

Dar cine putea să le spună dacă vor avea această șansă? Era însă o legătură între ei, un moment deosebit. Ținând-o strâns în brațe, Tony îi șopti:

— Te iubesc, Pax.

— Și eu te iubesc, șopti ea adormind în brațele lui, gândindu-se la copilul lui France.

Capitolul 24

În octombrie, în Statele Unite au avut loc un moratoriu național și o demonstrație uriașă pentru a pune capăt războiului. A urmat alta în noiembrie. Iar la trei noiembrie, Nixon promise să înceteze războiul. Cei care l-au ascultat și credeau în el erau plini de

speranță.

La șaisprezece noiembrie, întreaga națiune americană a fost zguduită de dezvăluirile privind ceea ce se întâmplase la My Lai cu un an în urmă. Brusc, în Vietnam se auzi un strigăt disperat. În State locotenentul Calley era arestat, iar în Vietnam generalii le puneau întrebări tuturor. Cei răspunzători din armată erau șocați de atâta atrocitate. În războiul din Vietnam au fost prea multe cruzimi, de toate părțile, iar acest exemplu părea să înnebunească pe toată lumea. Au fost prezentate fotografiile cu copii împușcați. Birourile AP, ca și cele de la „Time”, CBS, ABC, NBC erau sufocate de cereri pentru reportaje de la fața locului. Toți reporterii erau ocupați până peste cap și s-au scris articole nemaipomenite. Ralph și Paxton erau foarte solicitați. Paxton se lupta ca să poată să-și petreacă timpul cu Tony.

Tony profită de relațiile sale din armată și au reușit să plece la Bangkok de Thanksgiving. Au stat la hotelul *Montien* și au petrecut cele mai frumoase zile din viața lor. Paxton era mai apropiată de Tony decât de oricine altcineva din viața ei. Erau și prieteni, nu doar amanți și erau capabili să-și spună orice. Pe drumul de întoarcere la Saigon au discutat despre My Lai și locotenentul Calley.

— L-ai întâlnit vreodată? Paxton era curioasă ce fel de om putea fi acest Calley, dar Tony era mulțumit că nu-l cunoștea.

— Nu, dar am mai auzit astfel de povești. Neoficial, bineînțeles. Sunt destui soldați americani care îi detestă pe vietnamezi și câteodată nu se mai pot controla. Aici nu sunt nici un fel de reguli, Paxton, știi bine asta. Iar unii dintre ei se simt foarte liberi. Prietenii lor mor încontinuu. Nu reușesc să scape de război, cel mai bun prieten tocmai a călcat pe o mină și brusc își ies din fire și se răzbuună pe cei nevinovați. Așa se întâmplase și la My Lai, dar era îngrozitor. Războiul dura de prea mult timp și era mult prea urât.

De Crăciun, urmări spectacolul lui Bob Hope, împreună cu Tony, și i se păru ciudat că doar cu un an înainte fusese la același spectacol cu Bill. Dar un an aici nu însemna același lucru ca în altă parte. Și-au petrecut seara la hotelul ei și dimineață își sună familia în Savannah. A doua zi i-au vizitat pe Ralph și France, aducând daruri pentru An și fetiță. Micuța Pax înflorea și era evident că Ralph era nebun după ea. Semăna puțin cu el, dar mult mai mult cu mama ei. Încă încerca să o convingă pe France să se

căsătorească cu el, dar până acum nu reușise.

Încercă să o convingă pe Paxton să plece într-o misiune cu el, în Delta Mekong, dar ea nu-și terminase încă articolele. Tony trebuia să plece și ea vroia să-și încheie reportajele. Apoi, ea și Tony au plecat la China Beach de la Da Nang, pentru două zile. Când s-au întors, Paxton plecă la biroul AP să-l caute pe Ralph, să-l întrebe dacă nu auzise despre un atac asupra bazei de lângă An Loc, care avusese loc chiar de Anul Nou.

Nimeni nu știa unde se află. Paxton se întoarse a doua zi, iar atunci deja toți știau. Când Paxton intră, se făcu liniște. Însă la început nu observă nimic. Se îndreptă spre telex să controleze noutățile, apoi se opri lângă scaunul lui Ralph, dar nu venise încă. Ceașca lui de cafea era goală. Încercă să se hotărască dacă să aștepte sau nu și în timp ce privea în jurul ei, îi văzu. Ceilalți o priveau tăcând. Toți știau, dar nimeni nu îndrăznea să-i spună. O cunoșteau deja foarte bine și știau cât de mult îl respecta și-l admira pe Ralph. În cele din urmă, redactorul adjunct se apropie încet de ea. Îi făcu semn cu capul, fără să spună un cuvânt și cu o privire nedumerită, Paxton îl urmă în biroul lui.

— Ce s-a întâmplat? Unde e Ralph?

Arăta tânără, inteligentă și acum se grăbea. Avea de scris niște articole și trebuia să se documenteze. Spera ca Ralph să se întoarcă cât mai curând. Apoi i se spuse. Ralph a fost ucis pe când se întorcea de la My Tho, ceva stupid, jeep-ul lui a trecut peste o mină. „Stupid”, întotdeauna ceva stupid. Exista oare un mod inteligent de a muri aici? De foc „amical”, bombă de plastic într-un restaurant, o mină. Ce putea fi inteligent în așa ceva? Ce importanță avea dacă mureai? Paxton auzea cuvintele, dar nu era capabilă să scoată nici un sunet. Nu putea să se întâmple cu Ralph. Era aici de ani de zile. Era prea deștept pentru a fi ucis, prea viclean, prea bun, prea drag tuturor. Avea treizeci și nouă de ani și tocmai i se născuse primul copil. Nu știau? Nu-i spusese nimeni celui care pusese mina acolo? Nu, el... are un copil... acolo, acasă, nu aude nimeni? Chiar nu-i păsa nimănui? Nu putea înțelege cu ce greșise Ralph. Paxton se ridică, părăsi biroul fără un cuvânt, merse pe jos până la hotel, închirie o mașină și plecă direct spre baza Cu Chi, conducând singură, fără să se gândească o clipă că este în pericol. Nu dorea decât să-l găsească pe Tony și să-i spună. Iar când acesta o văzu trecând prin bază, i se păru că visează. Nici măcar nu avea echipamentul necesar. Era îmbrăcată

într-o fustă roz, o bluză și sandale albe. Tony o văzu din întâmplare. Tocmai se pregătea să plece cu niște noi recruți la niște manevre. Sări grăbit din jeep și îi spuse caporalului să aștepte câteva minute, apoi o luă la fugă spre ea.

— Ce cauți aici? îl speriasse de moarte. Pentru câteva clipe crezuse că se întâmplase ceva, dar apoi, văzând cum era îmbrăcată, își spuse că probabil nu era nimic grav. Cine te-a adus aici?

— Am venit singură, spuse ea, disperată. Privea agitată în jurul ei de parcă căuta ceva.

— Ce s-a întâmplat cu tine, Paxton? Spune-mi ce nu merge?

Poate totuși se întâmplase ceva. Nu putea să-l privească, era agitată și părea că nu poate să se concentreze. Tony văzuse oameni arătând la fel ca ea, după ce prietenii lor erau uciși, jumătate șocați și plini de violență. Apoi, brusc, înțelese și o trase spre el strângând-o în brațe și obligând-o să-l privească.

— Iubita mea, ce e cu tine?

Se bucura că venise să-l caute, dar nu putea să creadă că făcuse nebunia de a veni singură. Brusc, Paxton îl privi și începu să înghită lacomă aer.

Hohotele din gât o sufocau, nu putea respira.

— Liniștește-te... respiră rar... hai, fii calmă.

Un soldat se oprise și îi privea, dar lui Tony nu-i păsa. Se gândea doar la Paxton care se sufoca în brațele lui.

— Spune-mi ce s-a întâmplat...

— Ralph... nu reuși decât acest cuvânt, iar lui Tony îi îngheță sângele în vine.

— E în regulă... încet... continuă să respiri, spuse Tony și o așeză jos, îngenunchind lângă ea. Ești O.K.... ești OK, Pax.

Mai trecuse prin așa ceva, știa prea bine ce înseamnă... văzuse prea des... apoi Paxton începu să-i spună.

— S-a lovit de o mină pe drumul de la Deltă, acum două zile. Nimeni nu mi-a spus nimic.

Ochii îi erau goi și pe neașteptate începu să-l lovească în piept, plângând de durere și furie.

— Nu... la dracu ... nu! Afurisiții l-au ucis. După atâta timp... l-au ucis...

Tony o ascultă calm, pentru el era o poveste cunoscută, prea cunoscută.

— France știe?

— Nu știu. N-am vorbit cu ea.

— La dracu! Cu un copil al unui soldat american mort și acum cu un bebeluș. Și ce naiba va face ea în Saigon cu doi americano-asiatici pe cap? Părinții ei nu o puteau ajuta, nu mai aveau nimic și nimeni altcineva nu o va ajuta. Fir-ar să fie!

Tony o luă în brațe și o sărută cu blândețe.

— Uite, nu-mi place, dar trebuie să plec acum. Mă așteaptă o trupă întregă de recruți ca să-i duc la manevre. De îndată ce ne întoarcem, vin la hotel. Te duc la France. Și voi găsi pe cineva care să te ducă înapoi.

Paxton dădu din cap ca un copil cuminte, iar Tony fugi înapoi să caute un soldat care nu avea nimic de făcut și îi spuse să o ducă la Saigon.

— Ai grijă, strigă ea în urma lui, iar Tony îi făcu cu mâna și se întoarse la ceilalți.

Tot drumul până la Saigon rămase țeapănă în scaun. Nu vorbi deloc. Nu-l întrebă nimic și nu-i răspunde la întrebări. Stătea nemișcată și privea pe fereastră gândindu-se la Ralph, France, An și micuța Pax.

Când au ajuns la hotel, urcă în cameră și se întinse pe pat. Telefonul sună de mai ai multe ori, dar ea nu-l ridică. La ora opt, când ajunse, în sfârșit, în Saigon, Tony alergă ca un nebun până în camera ei. Nu știu ce se întâmplase cu ea, pentru că puștiul pe care îl trimisese cu ea nu se întorsese la bază. Tensiunea nervoasă obosea pe toată lumea. Toți erau acolo de prea mult timp. Când deschise ușa camerei, o găsi întinsă pe pat, așa cum rămăsese toată după-amiaza, privind tavanul.

— Scumpa mea, spuse el vorbindu-i blând, și se întinse pe pat lângă ea. Uite... știa ce-l poate aștepta. Toți știm. Riscăm. El a vrut să riște.

— A fost cel mai bun reporter pe care l-am cunoscut... cel mai bun prieten pe care l-am avut vreodată, spuse ea ca un copil bosumflat care aruncă pietre în râu cu vârful piciorului. Apoi îl privi pe Tony. Până nu te-am întâlnit pe tine... dar el a fost ceva deosebit. Era un frate, așa cum George nu a fost niciodată.

— Știu. Și mie mi-a plăcut. Mi-au plăcut foarte mult mulți tipi de aici. Unii au fost destul de norocoși și au plecat acasă, dar alții au rămas. Dacă i-ar fi fost teamă de așa ceva, ar fi plecat demult acasă.

Paxton știa că are dreptate, dar asta nu va rezolva nici o

problemă. Doamne Dumnezeule, cât de mult o să-i lipsească!

— Și France? Ce se va întâmpla cu ea acum?

— Asta, spuse Tony înverșunat, e o altă poveste.

Viitorul ei nu va fi ușor. Tony făcu un duș și s-au hotărât să nu o sune înainte de a porni, pentru că era așa de politicoasă că va spune că totul era în regulă, chiar dacă nu era. S-au urcat în jeep-ul lui Tony.

Ca și în noaptea în care se născuse copilul, France nu le răspunse, iar luminile erau aprinse. Până la urmă, au sunat la altcineva care țipă la ei pe fereastră, dar îi lăasă înăuntru. Când au ajuns în fața ușii, au sunat din nou, dar nu veni nimeni să le deschidă. Au sunat de mai multe ori pentru că dinăuntru se auzea muzică. Radioul era deschis, luminile aprinse, dar nu se auzea nici un zgomot. Tony o privi îngrijorat pe Paxton.

— Nu-mi place, simt că s-a întâmplat ceva. Poate e doar prea necăjită și nu vrea să vadă pe nimeni. Dar nici copiii nu se auzeau. Poate greșesc și e plecată. Vrei să ne întoarcem mai târziu?

Paxton clătină din cap. Și ea simțea că ceva nu e în regulă.

— Nu putem intra înăuntru? șopti ea.

— Să spargem ușa? spuse Tony nervos. Ne pot aresta pentru asta.

— Nu putem discuta cu proprietarul?

— Da, poate, dar nu știu cât cunoști tu vietnameza, și eu habar n-am să spun „scuzați-mă, domnule, ne puteți deschide acest apartament?” Așteaptă, încerc cu asta! spuse el, scoțând un cuțit din buzunar.

Încercă de mai multe ori și tocmai când vroia să renunțe, ușa se deschise. Amândoi se simțeau ciudat. Au vrut să intre înăuntru, dar acum, că ușa era deschisă, nu știau ce să facă. N-ar fi dorit să deranjeze.

Tony intră primul, iar Paxton îl urmă. Nici unul nu-și dădea seama ce caută și se simțeau prost privind în jur. Toate păreau la locul lor, era curat și ordonat. Muzica continua să se audă încet. Lumina din camera lui An era aprinsă, iar Paxton intră acolo, dar el nu era în cameră. Tony aruncă o privire în dormitor, apoi se opri și instinctiv întinse brațul să o oprească pe Paxton.

— Nu intra! spuse el repede, dar ea se mișcă grăbită, apoi rămase lângă el privind în dormitor.

La început nu observă nimic ciudat. France și copiii dormeau. France era îmbrăcată într-un *ao dai* și părea să zâmbească. Micuța

Pax era în brațele ei într-o frumoasă rochiță, iar An, arătând ca un îngerăș, era întins lângă ele. Era pieptănat și purta cel mai frumos costumăș pe care îl avea. Paxton încă nu înțelesese. Vroia să-i spună lui Tony să nu facă gălăgie ca să nu-i trezească, însă nimic nu-i va mai trezi vreodată. Tony știa și se apropie de ei atingându-le ușor fețele. Erau morți de câteva ore. France își otrăvise copiii și pe ea de îndată ce auzise despre Ralph. Pe mäsută era un bilețel în vietnameză și o scrisoare pentru Paxton. Tony îngenunche lângă ei, își luă capul în mâini și începu să plângă încet. Paxton se apropie de pat, încercând să-și stăpânească hohotele de plâns și îi atinse pe toți trei ca într-o binecuvântare.

— Of, Doamne Dumnezeule, de ce?... De ce? șopti ea.

Micul An și fetița atât de drăguță pe care ei au ajutat-o să vină pe lume acum trei luni și jumătate. Morți. Pax... Pace... France scrisese că vroia să fie cu Ralph, să fie toți împreună, pentru că știa cât de mizerabilă va fi viața lor în Saigon.

— Ar fi putut să plece în State... ar fi putut, spuse Paxton, dar Tony clătină din cap. El știa adevărul. France nu ar fi rezistat cu doi copii în Saigon, fără protecția lui Ralph. Așa că plecase să fie cu el și își luase și copiii cu ea. Așa de frumoși, așa de drăgălași... zăceau așa de liniștiți pe pat.

Paxton și Tony au rămas mult timp lângă ei privind-i, apoi Tony chemă poliția și le explică ce se întâmplase, iar bilețelul le confirmă spusele. Scrisoarea către Paxton spunea același lucru. France îi mulțumea ei și lui Tony pentru tot ce făcuseră pentru ea, le ura să fie fericiți. Terminând de citit scrisoarea, Paxton începu din nou să plângă. Niciodată nu văzuse și nu simțise ceva atât de groaznic. Urmări cum sunt scoși afară din apartament. An, învelit într-o pânză albă, iar fetița rămăsese în brațele mamei. Era prea mult și prea dureros. Încă mai plângea când Tony o conduse la hotel și comandă câte un brandy pentru amândoi.

— Of, Doamne, Tony, de ce? De ce a făcut așa ceva?

— Ea a crezut că așa e mai bine.

Paxton pierduse un prieten și familia lui. Disperarea, regretul și singurătatea o vor schimba pentru totdeauna. Niciodată nu va mai fi aceeași. Toți pierduseră câte ceva în acest război. Bucăți din inimile lor se uscaseră și căzuseră, atinse parcă de lepră.

Trecu mult timp până când Paxton se simți din nou o ființă umană. Luna ianuarie trecu ca o pată întunecată. La fel și februarie. Și în sfârșit, pe la începutul lui martie, odată cu ploile,

Paxton își reveni încetul cu încetul. Era în Vietnam de aproape doi ani. Ea și Tony erau împreună de opt luni, ceea ce în condițiile acelea părea o viață întreagă. Nu reușea încă să vorbească despre Ralph, France sau copiii. Dar putea să vorbească despre ceilalți pe care îi pierduse, fără să se simtă atât de distrusă.

Leșeau tot mai puțin în oraș și din cauza vremii nu mai plecau nici la sfârșit de săptămână. În schimb, stăteau în camera ei de la hotel, discutau, beau și făceau dragoste, încercând să înțeleagă ce se întâmplă în jurul lor. Articolele lui Paxton erau tot mai dure. Cei de la ziarul din San Francisco i-au scris anunțând-o că este propusă pentru un premiu. Nu-i mai păsa. Acum astfel de lucruri nu aveau importanță. O interesa doar ca ei să rămână în viață, să se termine războiul și poate, într-o zi, se vor întoarce acasă. Acum discutau mult mai des despre Joey, iar Paxton îl îndemna pe Tony să-i scrie.

Stagiul lui Tony se termina în iunie și el știa că nu se va înscrie pentru un altul, dar încă nu știa ce altceva putea face. Nu vroia să rămână în Vietnam, însă nu era pregătit să se întoarcă în New York. Nici Paxton nu știa prea bine ce vrea să facă. Anul trecut anunțase ziarul că va rămâne până în iunie, dar nu era obligată să o facă. Putea să se întoarcă oricând. Paxton și Tony nu-și făceau planuri de viitor. Era periculos și amândoi deveniseră superstițioși.

Erau fericiți împreună, foarte legați unul de altul și mult mai puternici. Moartea lui Ralph, a lui France și a copiilor o făcuse pe Paxton să se apropie tot mai mult de Tony. Iar el avea nevoie de ea. Gândul plecării acasă îl speria, cu toate că vorbea foarte puțin despre asta. Se gândea doar la faptul că vor face o călătorie în Hong Kong în luna mai și apoi vor vedea. Paxton purta inelul cu rubin primit de la Tony, de fapt nu-l scotea niciodată de pe deget. Simbol a tot ce o lega de el. Un inel cu rubin și o inimă, iar Tony era înduioșat că îl purta întotdeauna. Nu-i făcuse promisiuni și nu-i ceruse nimic, dar inima lui era a ei. Cât timp va trăi.

Cu trei săptămâni înainte de plecarea la Hong Kong, Tony plecă în misiune într-o regiune în care se presupunea că sunt foarte multe tuneluri. Vietnamezilor le plăcea să se infiltreze în timpul sezonului ploios, iar soldații detestau să-i caute când ploua. Zgomotul picăturilor de apă, umezeala, noroiul erau deprimante. Dar trebuiau să-i caute.

Au plecat într-o marți dimineața și au intrat într-o ambuscadă. Cincisprezece soldați au murit pe loc, iar nouă au fost răniți.

Elicopterele zburau deasupra regiunii, dar nu vedeau absolut nimic, iar avioanele de recunoaștere nu puteau decola de la sol din cauza ploii. S-a trimis o nouă unitate ca să-i ajute, alți soldați au fost uciși. Chiar și locotenentul a fost atins de șrapnel. Misiunea se transformă într-o colosală harababură din care n-au reușit să scape decât peste două zile, retrăgându-se la baza Cu Chi, împreună cu morții și răniții. S-au întors uzi, bolnavi, speriați și îngroziți de ce au văzut. Și s-au întors fără Tony. Era dat dispărut.

Capitolul 25

Locotenentul veni personal să o anunțe pe Paxton. Dar ea știa că ceva se întâmplase cu mult înainte ca el să bată la ușa camerei ei. Simțise ceva cu două zile în urmă și nu reușise nici să mănânce, nici să doarmă. Știa că ceva nu este în regulă, dar nu era sigură. Și, ciudat, simțea că nu e mort, ci doar poate rănit. Dar locotenentul apără în ușă și ea se retrase îngrozită.

— Nu... ridică mâna, dorind ca el să plece. Nu i se putea întâmpla din nou. Nu, nu se putea. Nu va permite.

— Domnișoară Andrews, spuse locotenentul stând în pragul ușii. Am vrut să vin personal...

— Unde e Tony?

Urmă o pauză lungă în care s-au privit în ochi, apoi locotenentul clătină din cap trist.

— Mă tem că a fost dat dispărut în acțiune. Nu pot să vă spun mai mult de atât. Nimeni nu l-a văzut rănit sau mort, dar a fost o mare harababură. Ploaia, vietnamezii, ambuscada. Ni s-au dat informații false și am fost atacați. Am pierdut foarte mulți băieți și nimeni nu știe ce s-a întâmplat cu el. Am scotocit bine zona înainte să plecăm, dar nu i-am găsit corpul, însă asta nu înseamnă că nu a murit. Deocamdată nu pot să vă spun mai multe, decât că e dat dispărut.

— Nu s-ar putea să fi fost luat prizonier? Lui Paxton i se întoarse stomacul pe dos gândindu-se la așa ceva. Știa prea multe povești înfiorătoare despre cum îi tratau cei din Viet Cong pe prizonierii americani, iar un soldat care reușise să scape îi povestise prin ce trecuse. Dar cel puțin nu era mort. Cel puțin exista o speranță. Poate.

— S-ar putea, spuse locotenentul, încercând să nu-i dea prea

mari speranțe, dar nu cred că erau interesați de prizonieri, doar să ne lovească cât mai tare. Și au reușit, spuse el rămânând în prag pentru că ea nu-l invitase înăuntru. Arăta ca îngerul morții, iar Paxton nu și-l dorea în viața ei nici măcar pentru o clipă.

— Unde ați fost?

— Am mers prin Hobo Woods până la Trang Bang și apoi până sus la Tay Ninh, foarte aproape de Cambodgia. Acolo l-am pierdut.

Paxton se așează pe scaun, își luă fața în mâini, încercând să creadă că a murit, dar nu putea. Nu putea să piardă din nou. Nu și pe el. A fost destul de greu cu ceilalți. Dar între ea și Tony existase ceva deosebit, un fel de încredere, o simetrie ciudată, o înțelegere care nu avea nevoie de cuvinte. Păreau să-și citească gândurile. Iar acum ea credea că el nu este mort, nici ea nu știa de ce, dar nu putea să-i explice bărbatului care stătea în fața ei. Nu putea decât să-i mulțumească că venise personal să o anunțe. Ar fi fost mult mai rău dacă ar fi auzit de la altcineva. Cu ceilalți știuse imediat că sunt morți. Și dacă ar fi fost destul de curajoasă, ar fi putut să-i vadă. Dar acum nu știa decât că Tony dispăruse într-o vijelie. Ce prostie. Poate se va întoarce în dimineața următoare. După plecarea locotenentului, Paxton se întinse pe patul care fusese al ei și al lui Tony timp de zece luni și avu același sentiment că cineva va veni și-i va spune că a fost o greșală și că Tony se simte bine. Doar că de data asta i se părea real. Zile în șir trăi cu această speranță. Nu putea nici măcar să plângă pentru că refuza să creadă că a murit. Continuă cu munca ei mișcându-se ca o stafie. Scria articole, citea telexurile, se prezenta regulat la biroul AP, scrise un reportaj despre Saigon, chiar plecă într-o scurtă misiune. Când era în oraș, participa la Nebuniile de la Ora Cinci. Iar după doi ani petrecuți în Saigon o cunoștea toată lumea. Era cu siguranță cel mai drăguț corespondent, unul dintre cei mai tineri și în mod evident unul dintre cei mai buni, după cum atesta și premiul trimis din partea statului California. Dar lui Paxton puțin îi păsa de premiu, nu-l luă în considerare, așa cum nu lua nimic altceva, iar cei care o cunoșteau bine știau de ce. Tony dispăruse și ea murise. În aprilie. În timp ce continua să lucreze sufletul ei era mort. Tot ceea ce iubise dispăruse. Toți cei pe care îi iubise pleaseră, muriseră și luaseră trecutul cu ei. Fără Tony nu avea nici prezent, nici viitor. În doi mai fratele ei o sună și îi spuse că mama lor murise pe neașteptate, ca urmare a unei complicații survenite după o

operație la fiere. Paxton nu știuse că mama ei fusese bolnavă. George îi spuse că ar trebui să vină acasă. Paxton îi răspunse că îl va suna din nou și în acea seară luă o mașină și plecă la baza Cu Chi. Vroia să știe dacă nu au descoperit ceva în legătură cu Tony, dar nu se știa nimic. Nu aflaseră nimic nou. Familia lui Tony fusese anunțată oficial că sergentul Anthony Edward Campobello dispăruse în cursul unei acțiuni.

— Și ce dracu înseamnă asta? se răsti Paxton uitând de rangul lui și de bunele lui intenții. Îl aștept aici? Mă duc să-l caut singură? Vă ajut pe voi? Mă duc acasă și aștept? Ce mama dracului fac acum? Întrebă ea, iar ochii i se umplură de lacrimi pentru prima oară de când Tony dispăruse.

Nu se mai putea ascunde. Tony nu venea înapoi și poate nu va veni niciodată. Începea să înțeleagă.

— Dacă e încă acolo rănit? întrebă ea cu voce spartă.

— Nu cred, spuse locotenentul, încet. Paxton, cred că s-a dus. Cred că n-am reușit să-l găsim. Îmi pare foarte rău.

Întinse mâna spre ea și îi atinse brațul, dar Paxton se retrase pentru că nu voia ca el să-i facă și mai mult rău cu bunătatea lui.

— Paxton, cred că ar trebui să pleci acasă. Aici toți își au limitele lor. Cei mai deștepți pleacă acasă, ceilalți așteaptă prea mult. Ai făcut deja echivalentul a două tururi. Nu crezi că e destul? Tony vroia să plece acasă în iunie și tu urma să pleci cu el. De ce nu lași totul baltă? Dacă aflăm ceva, îți jur că te vom anunța.

Paxton aprobă, îl privi lung, apoi ieși din cameră. Avea dreptate. Venise timpul să plece acasă. Fără Tony. Se maturizase în Vietnam. Venise o tânără plină de idealuri, îndurerată din cauza unui băiat, căutând răspunsuri. Atunci nu le găsisse, găsisse doar întrebări. Avea douăzeci și patru de ani, pierduse trei oameni în acest război, patru dacă îl considera și pe Ralph, prieteni, colegi și chiar oameni de care nu-i păsa, cum ar fi Nigel. Dar mai ales pierduse o parte din ea pe care nu o va mai găsi niciodată. Însă găsisse câteva răspunsuri. Găsisse un adevăr, o țară care era pe moarte, un loc care odată fusese minunat, dar acum era distrus. Îl văzuse înainte de a dispărea. Și îl iubise pe Tony înainte de a dispărea și el. Și oriunde ar fi, mort sau viu, pentru ea nu va dispărea niciodată. Știa că îl va iubi întotdeauna, așa cum va iubi și Vietnamul.

Capitolul 26

Ultima ei zi în Saigon trecu pe nesimțite. I se părea ciudat că avea atât, de puține de făcut, odată ce se hotărâse să plece. Își luă rămas bun de la toți din biroul AP, abia putând să vorbească, pentru că se gândea tot timpul la Ralph, France și cei doi copii. Participă pentru ultima oară la Nebuniile de la Ora Cinci, apoi doar de-a dracului se duse la terasa de la hotelul *Continental Palace*. Vociferările cerșetorilor nu o mai speriau, o deprimeau doar. Se întâlnește cu Jean-Pierre și își luă rămas bun și de la el. Dar nu mai exista nimeni la care să țină cu adevărat. Oamenii pe care îi iubise plecaseră din diferite motive. Se așază și bău un pahar împreună cu Jean-Pierre, dar el era deja amețit. Dintr-un motiv știut doar de el, îl vorbea numai despre Nigel. Nigel era mort de mult timp, iar Paxton se întrebă dacă rămânând nu ar fi ajuns ca și Jean-Pierre, alcoolică, deprimată, fără nici un scop în viață, cinică. Li se întâmpla celor care rămâneau prea mult și totuși cei care plecau nu mai erau aceiași. Cine rămânea? Cei care au murit? Cine pleca nevătămat după timpul pe care îl petrecuse aici? Poate nimeni. Poate asta era concluzia la tot ce se întâmpla aici. Nimeni nu câștiga. Și nu va câștiga vreodată.

— Te vei întoarce? o întrebă Jean-Pierre privind-o, treaz pentru o clipă, iar Paxton clătină din cap știind nu se va întoarce vreodată. Indiferent cât de greu îl va fi, răspunsurile nu mai erau aici, nici întrebările. Trebuia să plece acasă și să înceapă o altă viață. O parte din ea va continua să-l caute pe Tony, dar poate va reuși să o facă mai eficient din State. Existau alți oameni ca ea care pierduseră pe cineva, dați dispăruți ca Tony sau prizonieri de război.

— Ar trebui să plec și eu acasă, spuse Jean-Pierre, după un timp.

Dar nici el nu avea la ce să se întoarcă. Pentru Paxton viața în State va fi foarte diferită de cea de acum. Mama ei murise. Nu o mai ținea nimic în Savannah.

Își luă rămas bun de la Jean-Pierre și porni pe jos spre hotel. Îi vor lipsi zgomotele și mirosurile. Pufni în râs văzând un soldat învățându-i pe derbedei străzii să joace baseball. Se jucau mereu meciuri de baseball la baza Tan Son Nhut, iar Paxton urmărise câteva din ele împreună cu Bill, dar nu cu Tony, lui nu-i plăcuseră niciodată. Era prea nervos, nu avea răbdare, vroia să discute, să

gândească, să argumenteze, să filozofeze, nu să stea deoparte să-î urmărească pe alții. O învățase atât de multe cât timp au fost împreună. Despre viață, oameni, despre război, despre cum poți face cât mai bine ceea ce știi să faci. Continua să-și amintească ce-i spusese... idealurile lor... noaptea când se născuse fetița lui France. Totul părea ca un vis acum.

Trecu prin holul hotelului amintindu-și de ziua când venise să o caute, cât de dificil a fost pentru ei după începutul așa de trist. Cât de fericiți au fost la sfârșit... cât de plăcut a fost timpul petrecut în Hong Kong. Mai purta și acum inelul cu rubin și-l va purta mereu. Așa cum purta și brățara primită de la Bill și insignele lui Peter. Așa cum alții purtau șuvițe de păr, bucăți de șireturi sau o bucățică din uniforma cuiva. Amintiri ale unor momente de suferință, dar care au însemnat și iubire, care au costat foarte mult.

Peste tot în jurul ei erau fantome. Își împachetă lucrurile, iar cărțile le puse deoparte. Le va lăsa unor prieteni. Pleca înapoi cu foarte puține bagaje și foarte multe amintiri. În dimineața următoare, luă un taxi care o duse până la baza Tan Son Nhut, unde așteptă împreună cu alții să plece acasă. Pe aeroport se aflau tinere vietnameze care plângeau după soldații americani, tineri înalți, voinici, bine făcuți, care abia așteptau să se urce în avion, și câțiva răniți. Erau cei răniți ușor, pentru că puteai să le vezi rănilor, o mână bandajată, un braț care lipsea, o pereche de cârje. Cei care se întorceau fără nici un semn, fără nici o rană erau cazurile mai complicate. Rănilor lor existau, ca și ale lui Paxton, doar că nu se vedeau.

Au zburat deasupra Saigonului, iar Paxton privi jos ținându-și respirația și șopti „Chao ong”. La revedere, Vietnam... te-am iubit... și aproape că-l simți lângă ea pe Tony. Se simțea ca o trădătoare, pentru că îl lăsase acolo, ei continuau să susțină că murise, iar ea încerca să se convingă că aveau dreptate.

Oricum, acum nu mai avea de ales. Trebuia să plece acasă la înmormântarea mamei. Straniu. Nu mai simțea nimic pentru nimeni. Nimic altceva decât o piatră în locul inimii. Încă îl mai iubea pe Tony și îl va iubi întotdeauna. Luase o parte din inima ei, ca și ceilalți.

Au zburat de la Saigon la Midway și de acolo la San Francisco. Însă Paxton nu telefonă nici la ziar, nici familiei Wilson. Știa că mergea acasă, în Sud. Apoi, peste câteva zile, urma să se întoarcă

și să hotărăscă ce va face cu slujba ei de la ziar. „Mesaj din Vietnam”, rubrica ei, era un capitol încheiat din existența ei.

La ora patru după-amiază, Paxton ateriză pe aeroportul Travis Field, din Savannah. Își luă bagajele, se urcă într-un taxi și se îndreptă spre casa în care crescuse. Mai avea încă cheile și intrând, văzu că nimeni nu e acasă. Tânăra servitoare plecase să-și caute alt loc. Îl sună pe George de îndată ce intră în casă, apoi se așeză, extenuată, în bucătărie. Nu era mai nimic în frigider și, surprinzător de puțin, în dulapuri. Dar lui Paxton nu-i păsa. Nu-i păsa de nimic. Întoarcerea acasă era mult mai dureroasă decât s-ar fi așteptat. Stând singură în casa aceea, își aminti de ceea ce a fost cândva dar nu va mai fi și de lucrurile care n-au existat niciodată.

Făcu un duș, își schimbă hainele și plecă spre cimitirul orașului, la pompele funebre, unde se afla mama ei. Privind-o în coșciugul ei, Paxton nu simți decât milă. Milă pentru o femeie nefericită care nu fusese capabilă să ofere sau să primească dragoste. Cel puțin tatăl ei trăise și o iubise cu adevărat. Iar Queenie îl dăruise tot ce avea de dăruit... Ralph dusesse o viață plină... chiar și France... și Peter și Bill... Tony... dar această femeie nu făcuse toată viața ei nimic altceva decât să meargă la cluburile ei.

— Arăți obosită, îi șopti George.

Era îmbrăcat într-un costum negru, iar Paxton observă că îi apăruseră fire argintii în păr, ceea ce-i dădea un aer distins.

— Am călătorit douăzeci și șase de ore, spuse Paxton, privindu-l mâhnită.

Semăna atât de mult cu mama lor. Abia dacă o sărutase când s-au întâlnit, îmbrățișând-o stângaci, nu o întrebă cum se simte și, după câte se întâmplaseră, era surprins că era obosită.

— Ai slăbit.

— Probabil. E destul de greu în Vietnam, îi spuse ea zâmbind trist.

Mine franctirori, sinucideri, tipi care dispar în cursul unei acțiuni, știi, cam cum e și pe aici prin centrul orașului, îi spuse ea în gând. Vorbeau în șoaptă lângă cosciugul mamei lor.

— Ce fac Allison și copiii? Aveau deja un al doilea copil, de când Paxton plecase în Vietnam

— Bine. Ar fi venit și ea, dar copiii sunt bolnavi.

N-avea importanță. Mama ei nu va ști niciodată. În acea seară au venit prietenii ai mamei lor, în special de la „Fiicele Războiului

Civil”, ca să-și prezinte condoleanțele. A doua zi avu loc înmormântarea la Biserica Episcopală St. John. O înmormântare cu pompă, coșciugul fiind purtat de soții prietenelor ei. Foarte respectabil și potrivit, așa cum și-ar fi dorit mama ei. Apoi, Paxton nu-și dori decât să plece cât mai repede din oraș. O deprima casa goală. Îi spuse fratelui ei să facă ce vrea cu casa, ea nu avea nevoie de ea, nu se va întoarce niciodată în Savannah.

— Doar dacă tu și Allison nu vreți să vă mutați aici.

— Nu e destul de mare pentru noi, spuse el, politicoș. Vrei să iei câteva lucruri?

Mama ei avusese niște perle, ceasul cu diamant primit de la soțul ei, câteva perechi de cercei, dar Paxton nu vroia să se apuce să caute prin bijuteriile mamei ei.

— Trimite-mi-le și ia ceva pentru Allison.

— De fapt, spuse el puțin jenat, ar vrea să ia hainele mamei și blana ei.

Era veche de zece ani, ieșită din modă, dar Paxton îl privi cu regret și milă, vrând să-i spună să-i cumpere soției lui o blană nouă, dar nu spuse nimic.

— N-am nimic împotriva.

Paxton era mult mai înaltă decât mama ei și oricum, pentru nimic în lume nu i-ar fi purtat hainele.

— Ce vei face acum? o întrebă George pe sora lui, pe care nu o cunoscuse niciodată.

Nici acum nu înțelegea de ce își petrecuse doi ani în Vietnam, cu toate că fusese surprins de cât de bine scria, atunci când rubrica ei apăruse și în ziarele din Georgia.

— Încă nu știu.

Îl privi suspinând, întrebându-se ce ar fi crezut Tony despre el și știind instinctiv că s-ar fi detestat. Tony era prea sincer, prea direct și prea cinstit ca să accepte tâmpeniile lui George.

— Mâine plec la San Francisco și voi discuta cu ei despre ce-mi pot oferi. Cred că pentru un timp, ca și majoritatea soldaților care vin din Vietnam, voi fi o inadptabilă. Așa m-am simțit anul trecut.

— Și nu te mai întorci? o întrebă George privind-o și întrebându-se cine era de fapt și dacă o cunoscuse vreodată.

— Nu cred. Cred că acum va trebui să rămân aici.

— N-am înțeles niciodată de ce ai plecat... poate... din cauza... aceluia băiat care a murit... dar acesta nu era un motiv ca să pleci în Saigon.

— Poate.

Dar rămăsese acolo doi ani. Regretul că războiul nu se termina, nevoia ei de a spune adevărul despre Vietnam, nevoia ei de a sta acolo.

— Indiferent ce voi face, te voi anunța.

Paxton își luă rămas bun de la ea iar dimineață când plecă, închise casa și puse cheia în cutia poștală. Nu mai avea nevoie de ea. Îi spusese lui George să-i trimită lucrurile la adresa pe care i-o va anunța din San Francisco.

Plecând, Paxton se simți ca o vagabondă. O persoană fără casă, fără rădăcini și cu destinație nesigură. Iar dacă fratele ei s-ar fi gândit la așa ceva, i s-ar fi părut ciudat ca cineva care locuise cu el sub același acoperiș se simțea dintr-odată fără rădăcini. Și alții care se întorceau din Vietnam erau la fel de dezrădăcinați. Se întorceau, dar nu vroiau să meargă acasă, nu știau unde să meargă, ce să facă sau ce se va întâmpla cu ei.

Ajunsă în San Francisco, Paxton se instalează într-un mic hotel. De data asta, nu o aștepta un apartament la hotelul *Fairmont*, iar familia Wilson nu o invită la cină. După ce se gândi câteva zile, Paxton hotărî că e mai bine să nu o viziteze pe Gabby. N-ar fi știut ce să-i spună. Ce puteai povesti despre... France... Ralph... Bill... Tony. Cum să explici cuiva care fusese tot timpul acasă, în siguranță, care dăduse petreceri, urmărise meciuri de fotbal sau filme? Nu puteai explica nimic.

Se întâlni cu Ed Wilson la redacția ziarului și au discutat despre planurile ei. Tot ce-i putea oferi era o rubrică bazată pe evenimente locale. Într-un fel, era un oraș mic și un ziar neimportant.

— Lucrurile se vor liniști în țară, Paxton. Oamenii nu mai vor să audă despre război. Sunt sătui de el. Sunt sătui de proteste, demonstrații și plângeri. Cred că va urma o perioadă de liniște.

Dar Ed Wilson greșea. Nu luase în considerare impactul pe care îl va avea asupra națiunii moartea a patru studenți și rănirea altor opt de către Garda Națională, cu ocazia unei demonstrații împotriva războiului la Universitatea Kent State din Ohio. Și se dovede că Paxton încă mai credea că oamenilor le pasă, că țara încă suferea din cauza unei răni pe care și-o crease singură și pe care nu știa cum să o vindece.

„*The New York Times*” o ajută să ia o hotărâre. „*The Morning Sun*” fusese un ziar care se purtase corect cu ea. Iar Ed Wilson îi

oferise șansa de a pleca în Saigon, când nu era decât o începătoare și la fel de verde ca și țara în care plecase. Dar acum Paxton îi depășise. Revista „Times” îi oferi posibilitatea de a pleca la Paris pentru a relata despre convorbirile de pace. Doreau ca mai întâi să vină la New York să discute cu ei, însă Paxton era încântată și flatată de ofertă și salariu. I-au spus multe lucruri frumoase și apreciative la adresa rubricii ei din „Sun” și o considerau un fel de expertă în ceea ce se întâmpla în Vietnam. Lui Paxton îi venea greu să creadă și puse jos telefonul chicotind ca un copil. Ar fi vrut să-i poată spune lui Tony și se gândi la el toată noaptea, comunicând pe tăcute cu el, indiferent unde s-ar fi aflat. Când adormi, îl visă târându-se prin tufișuri și ascunzându-se prin tuneluri. Când se trezi, știu că a fost doar un vis și totuși avea încă acea presimțire de la început că nu e mort, că trăiește încă. Uneori se întreba dacă nu e doar pentru că nu mai suporta moartea. Dar, indiferent de unde venea, presimțirea ei era foarte puternică.

Ed Wilson fu mulțumit atunci când Paxton îi spuse despre oferta de la „Times”. Și ușurat. Știa că dacă ar fi rămas la ei, Paxton ar fi devenit o problemă. Ca și mulți alți băieți care veneau acasă, Paxton nu părea să știe ce să facă cu viața ei, nu știa ce dorește de la viață. De parcă Vietnamul îi storsese de puteri, țeluri și idealuri. Le luase tot curajul, îndrăzneala și aproape tot ce exista în ei. Sau poate era din cauza drogurilor, își zise el. Poate. Dar oricum, era fericit să o vadă plecată. Nu mai era acea tânără pe care el o cunoștea. Devenise mai cinică, mai puternică, marcată până în adâncul ființei de ceea ce văzuse acolo și pe undeva era încă furioasă. Îi ură succes, ea îi spuse să le transmită salutări doamnei Wilson și lui Gabby. Nu le întâlnise pe niciuna dintre ele înainte de a pleca și era mai bine. Nu avea sens să pretindă că se preocupă de aceleași lucruri ca și ele.

În New York, Paxton avu mai multe întâlniri cu directorii de la „Times”. I s-a rezervat o cameră la hotelul *Algonquin*. Era plin de jurnaliști, scriitori, dramaturgi și câțiva oameni de afaceri care păreau o lume interesantă pentru ea, chiar dacă nu vorbi cu nici unul din ei. Îi plăcea ceea ce revista îi cerea. Vroiau adevărul și să scrie despre tot ce i se părea interesant în Paris. Doreau să relateze despre convorbirile de pace, un interviu cu locotenentul Calley, înainte de a pleca, și orice credea ea că are o legătură cu Vietnamul, cu ce văzuse acolo. Îi cereau să scrie articole dure cu

cuvinte tari, genul de material pe care îl scrisese când plecase cu Ralph în misiuni, la An Loc, Da Nang, Long Binh, Chu Lai și în multe alte locuri care însemnaseră atât de mult pentru ea în ultimii doi ani. Vroiau totul despre Vietnam. Trecutul, prezentul și viitorul, până când, în sfârșit, războiul se va termina. Vroiau ca ea să fie specialista lor în problema Vietnam, iar Paxton știa că nici nu, și-ar fi dorit altceva.

— Cât de repede pot începe? întrebă ea entuziasmată.

— Mâine, îi spuse redactorul șef, zâmbind satisfăcut. Își făcuseră probleme că nu va accepta. Mulți reporteri erau sătui de acest subiect. Ce-ar fi să-ți fixezi interviul cu Calley pentru săptămâna viitoare? Până atunci noi vom face toate demersurile necesare ca să te poți întâlni cu el. Și vei pleca la Paris, imediat ce termini cu el. Ce zici?

— Minunat.

Dacă se putea folosi acest cuvânt când urma să iei interviu unui om acuzat de „atrocități” în timpul războiului. Dar mai era ceva ce vroia să facă în New York, înainte de a-i lua un interviu lui Calley. În ziua următoare, se plimbă prin New York simțindu-se la fel ca atunci când descoperise Saigonul, căutând locuri interesante, urmărind oamenii, traficul, agitația orașului. Își cumpără câteva haine noi, de care avea mare nevoie, mai ales dacă va deveni o „autoritate” în materie de Vietnam pentru „*The New York Times*”. Apoi se întoarce la hotel și luă telefonul. Se așază pe pat, închise ochii, își ținu respirația, spuse o rugăciune pentru Tony, sperând ca el să nu se supere. Dar pe undeva, Paxton știa că trebuia să o facă. Ceru informațiile, spuse numele și, în sfârșit, în Great Neck, Long Island, l-au găsit. Thomas Campobello. Se rugă să fie cel pe care îl căuta. Trebuia să fie. Nu puteau fi prea mulți Thomas Campobello.

Formă numărul și așteptă. Telefonul sună mult timp și Paxton se gândi că nimeni nu va răspunde, dar până la urmă cineva ridică receptorul și îi răspunse o voce de femeie.

— Aș dori să vorbesc cu doamna Campobello, vă rog.

I se părea ciudat când se gândea că dacă circumstanțele ar fi fost diferite, acesta ar fi fost și numele ei, dar acum nu-și putea permite să reflecteze la așa ceva.

— La telefon, spuse femeia, cu un foarte pronunțat accent newyorkez. O voce tânără și plăcută. Dacă nu era mama lui Tony, nu putea fi decât Barbara.

— Doamna Campobello? Doamna Barbara Campobello?

— Da, spuse vocea, puțin nervoasă. Cine e la telefon?

Poate era cineva dintre cei care pretind că fac anchete și apoi încep să vorbească tot felul de prostii.

— Eu... știu că vi se pare ciudat, dar eu... l-am cunoscut pe fostul dumneavoastră soț... în Vietnam, spuse Paxton, apoi se opri. Eu... am fost foarte buni prieteni și... dacă ceva se întâmpla cu el, m-a rugat să vă sun pe dumneavoastră și pe Joey.

Era o minciună, dar nu prea mare. Odată, pe când erau împreună, Tony o rugase într-o noapte să vadă ce-i mai face băiatul. Doar că nu spusese nici un cuvânt despre mama lui. Dar Paxton se gândi că are șanse mai mari dacă o include și pe Barbara.

— Nu vreau să vă deranjez, dar sunt în trecere prin New York...

— Cum l-ați cunoscut? șopti cealaltă femeie la celălalt capăt al firului, ca și cum numele lui Tony ar fi fost interzis.

— Am fost... Paxton nu știa ce să spună, prieteni apropiați... și... îl iubea foarte mult pe Joey, sunt sigură ca știți asta.

— Nu l-a văzut de cinci ani, spuse Barbara, necăjită, dar Paxton nu se lăsă descurajată

— Nu s-a întors în State, doamnă Campobello, după tot ce s-a întâmplat cred că a simțit că nu poate să se întoarcă... N-o să-i strice dacă se va simți vinovată. Trecuseră aproape șase ani și avea încă trei copii cu fratele lui Tony. Chiar dacă se simțea vinovată, ce importanță avea dacă reușea să-l vadă pe micul Joey?

— Tony credea că Joey este fericit cu dumneavoastră și cu soțul dumneavoastră.

— Este! spuse ea, parcă apărându-se.

— Știe ce s-a întâmplat cu tatăl lui în Vietnam?

— Doar că e dat dispărut. Îi scria din când în când lui Joey și noi n-am păstrat nici un secret în privința asta, i-am dat toate scrisorile să le citească, spuse ea, ca și cum ar fi încercat să se dezvinovățească. Cred că a fost foarte necăjit când i-am spus că tatăl lui a murit. Orice copil ar fi. Dar e un copil liniștit, nu vorbește mult.

Care copil n-ar fi, dacă mama i s-ar căsători cu unchiul și nu și-ar mai vedea tatăl? se gândi Paxton. Dar i se părea interesant că doamna Campobello considera că dacă Tony era dat dispărut, asta însemna că murise în Vietnam.

— Aș putea vorbi cu Joey? Întrebă Paxton, pentru ca nu-i rămase altceva de spus. Ați fi de acord?

— Ce vreți să-i spuneți?

— Că tatăl lui l-a iubit. Cum era Tony la sfârșit. A fost unul dintre cei mai curajoși oameni din Vietnam. Făcea parte dintr-o unitate căreia i se spunea în mod neoficial „șobolani de tuneluri”, munca lor era să descopere acele tuneluri incredibile construite de Viet Cong în jurul trupelor americane a armatei sud-vietnameze. Cred că i s-ar părea interesant și ar avea de ce să fie mândru, spuse Paxton, calmă.

— Da, spuse Barbara, s-ar putea. Va trebui să discut cu soțul meu. Cum ați spus că vă numiți?

— Paxton Andrews.

— Și l-ați cunoscut în Vietnam? Sunteți asistentă sau ce anume?

— Am fost corespondent pentru un ziar din San Francisco. Acum lucrez pentru „*The New York Times*” și plec la Washington, Georgia și Paris peste câteva zile.

I le aruncă pe toate în față ca să o impresioneze și reuși. Dacă va scrie ceva despre Tony, fosta lui nevastă și Joey? Paxton lovise la țintă și se întreba ce dracu găsisese Tony la o astfel de individă. Dar când se îndrăgostise de ea avea treisprezece ani și se căsătorise la optsprezece, ceea ce explica anumite lucruri.

— Să vă chem din nou mai târziu? insistă Paxton.

— Vă sunăm noi. Ce număr aveți?

— Locuiesc la hotelul *Argonquin*, în Manhattan.

— O să vă sun diseară.

— Mulțumesc, spuse Paxton cu blândețe, promit să nu-l necăjesc, vreau doar să-l văd... de dragul lui Tony, pentru că am promis.

Era adevărat, dar voia să-l vadă și pentru că era o parte din Tony. Iar mama băiatului auzi ceva în vocea ei și întrebă după o lungă ezitare:

— L-ați iubit?

— Da, l-am iubit, îi răspunse Paxton, după o lungă pauză.

Era mândră că îl iubise, dar nu era treaba ei. Însă destul de ciudat, asta crea o legătură între ele.

— Și eu l-am iubit, cu mult timp în urmă. A fost un om bun... un tată bun. Am avut o fetiță... a murit... poate Tony v-a povestit.

— Da, mi-a povestit, spuse Paxton, încet.

— Cred că asta a distrus căsnicia noastră. Nu a fost vina nimănui ce s-a întâmplat cu ea, doar că de fiecare dată când îl priveam, îmi aduceam aminte. El era distrus, iar eu nu reușeam să uit. Iar... Tommy m-a făcut să mă simt mai bine.

Da, ce să zic, se gândi Paxton, dar poate era ceva adevărat în ceea ce-i spunea femeia asta. Chiar și Tony recunoscuse că suferise cumplit la moartea fetiței, apoi devenise obsedată de Joey, când acesta se născuse, și toate la un loc au schimbat multe în căsătoria lor. Așa că Barbara încercase să scape. Dar fusese lipsită de bun simț când își alesese cel de-al doilea soț. Iar lipsa ei de tact îl trimisese pe Tony în Vietnam și îl lipsise pe Joey pe tatăl lui. Dar cine avea dreptul să-i judece pe alții? Dacă Barbara Campobello nu s-ar fi căsătorit cu cumnatul ei, Paxton nu l-ar fi întâlnit pe Tony în Vietnam.

— Îmi pare rău, spuse Paxton.

— Da... Vă sun.

Apoi puse receptorul jos, iar Paxton își petrecu după-amiaza la muzeul Metropolitan. Cât de departe i se părea Saigonul! Când se întoarse la hotel, găsi un mesaj de la mama lui Joey. Paxton o sună imediat și, spre amuzamentul ei, îi spuse să vină a doua zi dimineața. Era sâmbătă și Joey nu trebuia să meargă la școală. Mama lui Tony va fi și ea prezentă pentru că vroia să o cunoască pe Paxton. Nu-i mai spusese că soțul ei era teribil de furios, dar Barbara îl calmase spunându-i că i-o datorau lui Tony și lui Joey, că Paxton era cineva important de la „*The New York Times*” și poate că va face scandal dacă nu o vor lăsa să vadă copilul, mai ales că a fost ultima rugămintă a lui Tony, ca ea să-l vadă pe Joey. Soțul ei acceptă, dar era al naibii de furios. Barbarei nu-i mai păsa acum. Vroia ca Paxton să vină. Îi spuse lui Paxton adresa și cum putea ajunge la ei. A doua zi, Paxton închirie o mașină și porni spre Great Neck.

Când ajunse acolo, toți o așteptau. Chiar și bătrâna doamnă Campobello, îmbrăcată într-o rochie neagră, și cele trei fetițe, toate în rochițe roz. Arătau ca niște bomboane și Paxton aproape că râse uitându-se la ele. Erau așa de drăgălașe, dar nu știa ce să le spună. Întâlnirea asta era prea sentimentală.

Barbara, soacra ei și fetițele o așteptau afară, însă Paxton văzu undeva, mai departe, un bărbat înalt, care arăta destul de puternic, dar acesta nu se apropie, așa că Paxton nu-și putu da seama dacă seamănă sau nu cu Tony. Se părea că nu are nici un

chef să se întâlnească cu ea. Apoi Barbara o prezentă pe Paxton soacrei ei. Când o privi, Paxton îl văzu pe Tony. Bătrâna începu să plângă de îndată ce Paxton îi întinse mâna. Avea un puternic accent italian.

— L-ai cunoscut pe băiatul meu în Vietnam? Vocea îi tremura în timp ce vorbea, nu din cauza vârstei, ci a emoției.

— Da, l-am cunoscut, spuse Paxton, luptându-se cu lacrimile. A fost un om deosebit. Puteți fi mândră de el, continuă Paxton, dar vocea i se sparse. Era faimos în tot Vietnamul pentru curajul lui.

O mică exagerare, însă Paxton știa că însemna mult pentru mama lui Tony. Apoi ochii lui Paxton se umplură de lacrimi, întinse mâinile și o îmbrățișă.

— A fost vina mea că a plecat... ar fi trebuit să opresc ce s-a întâmplat, dar n-am făcut-o.

— Nu ați fi putut, o liniști Paxton, știind la ce se referea.

Toți își aveau sentimentele lor de vinovăție. Ani la rând își spusese că Peter murise din vina ei, apoi... Bill... și Tony. Oare într-adevăr îi ucisese pe toți? Sau cei ce porniseră războiul? Sau Viet Congul?

— Când l-am cunoscut nu mai era supărat, o asigură Paxton, era fericit.

Bătrâna își șterse lacrimile, apoi o privi curioasă.

— Ai fost prietena lui?

Paxton zâmbi la auzirea cuvântului, apoi dădu din cap.

— A fost un om minunat și l-am iubit foarte mult, spuse ea și se întrebă de ce tot vorbea la trecut.

— Ești o fată frumoasă, spuse mama lui. Ce făceai acolo? întrebă ea, iar în sufletul ei se dădea o luptă între curiozitate și dezaprobare.

— Am scris articole pentru un ziar. Așa l-am cunoscut, apoi zâmbi. Ne-am certat destul de mult la început.

Mama lui râse printre lacrimi.

— Și cu mine se certa. Când era mic mă înnebunea. Nu era ca Tommy, se pregătea ea să spună, dar mai bine nu. Dumnezeu o pedepsise deja pentru că Tommy era încă aici, iar Tony dispăruse.

Apoi Barbara se apropie de Paxton privind-o atent.

— Joey e înăuntru, dacă vrei să vorbești cu el.

— Aș vrea foarte mult, spuse Paxton, iar Barbara o conduse în casă.

Barbara arătase grozav cândva și avea încă o față frumoasă,

dar părea dură și severă și parcă dezamăgită. Paxton o urmă și îl văzu. Era așezat pe canapea, îmbrăcat în jeanși și cămașă, iar pe cap avea o șapcă de baseball și o privea cu aceeași expresie pe care Paxton o îndrăgise atât de mult la tatăl lui.

— Bună, spuse ea încet și spre marea ei surprindere Barbara se retrase discret. Numele meu e Paxton.

Joey își ridică ochii spre ea, iar Paxton se așeză pe un scaun lângă el.

— L-am cunoscut pe tatăl tău în Vietnam. Și m-a rugat să-ți fac o vizită dacă trec pe aici. S-a întâmplat să fiu în oraș, așa că am venit să te văd.

Joey era curios și interesat de ea și semăna atât de mult cu tatăl lui, că o speria pe Paxton.

— Scrii un articol despre tata? Mama așa mi-a spus.

Paxton clătină repede din cap.

— Nu, Joey, spuse Paxton, vroidnd să fie sinceră cu el, așa cum fusese și cu Tony. Sunt aici pentru că l-am iubit. Iar el te-a iubit foarte mult... de fapt încă îl mai iubesc, spuse ea printre lacrimi. Tocmai m-am întors din Vietnam și am vrut să vin să văd ce faci.

— Ce s-a întâmplat? Întrebă Joey privind-o parcă acuzator. Cum a murit?

— Nu e sigur că a murit. Se știe doar că a dispărut în timpul unei acțiuni. Asta înseamnă că a avut loc o luptă, el s-a pierdut de ceilalți și nu s-a mai întors. Ar putea fi în viață, ar putea fi mort, ar putea fi rănit sau ar putea fi prizonier, nimeni nu știe cu siguranță.

— Aha! Joey era încântat și se ridică de pe canapea. Nimeni nu mi-a spus asta.

Avea opt ani, iar Paxton credea că e dreptul lui să știe adevărul, de aceea îi spuse:

— Nimeni nu știe nimic. Ei așa presupun, că este mort. Și s-ar putea să fie. Dar adevărul este că nimic nu e sigur.

Apoi micuțul o privi drept în ochi și îi puse cea mai grea întrebare:

— Tu ce crezi?

— Ce cred eu? repetă Paxton, întrebându-se dacă să-i spună sau nu. Se hotărî că așa era mai bine. N-aș putea să-ți explic de ce, s-ar putea să mă înșel, dar cred că încă trăiește. Așa simt eu. În inima mea... poate l-am iubit foarte mult și nu vreau să accept că a murit. Poate de aceea simt așa. Dar știu cu inima că n-a murit.

Joey dădu din cap că înțelesese și se apropie puțin de ea.

— Nu ai fotografiile cu el?

Lui Paxton îi veni să se dea cu capul de pereți că nu le adusese. Nici nu-i trecuse prin cap.

— Am, dar la hotelul unde stau. Îți voi trimite câteva când ajung la Paris.

— Te vei întoarce în Vietnam?

— Nu cred.

— Nu ți-a fost frică?

Se apropie și mai mult fascinat de ea, de cât de drăguță era și de faptul că îl cunoscuse pe tatăl lui. Nu putea să vorbească cu nimeni altcineva despre el. Mama lui se purta de parcă ar fi fost o crimă să discute despre el și, ori de câte ori îl pomenea numele, bunica începea să plângă, iar noul tată țipa la el. Dar Paxton era un trimis direct al tatălui său, iar Joey putea să-i spună tot ce dorea.

— Ba da, câteodată, spuse Paxton zâmbind. Ne-am și distrat bine de multe ori. Iar tatăl tău mi-a povestit foarte multe despre tine, spuse Paxton și urmări cum i se luminează fața. Ar fi vrut să întindă mâna, să-l atingă.

— Da?

— Da, vorbea despre tine tot timpul. Mi-a arătat fotografia ta. Ar fi vrut să vină acasă să te vadă.

Dar, din păcate, nu a mai avut această șansă. Dispărut la treizeci și unu de ani. Nu va mai putea face o mulțime de alte lucruri.

— Vei veni din nou pe la mine? o întrebă Joey, plin de speranță, alunecând și mai aproape, apoi întinse mâna și îi atinse părul care era drept, parcă de aur și atât de diferit de al mamei lui.

— Mi-ar plăcea să ne întâlnim din nou, dacă mama ta și tatăl tău vitreg nu au nimic împotriva.

Joey se strâmbă și îi șopti:

— Nu e de fapt un tată vitreg, e unchiul meu!

— Știu. Mi-a spus tatăl tău, șopti și Paxton.

— Chiar ți-a povestit tot?

Apoi izbucni în râs. Avea un nou prieten și îi plăcea Paxton foarte mult. Ea îi mângâie părul, îi atinse fața și îl luă în brațe. Așa îi găsi Barbara când intră în cameră.

— Ne-am înțeles foarte bine, spuse Paxton, recunoscătoare că i se permisesse să vină. Și îi voi trimite lui Joey câteva fotografii ale

tatălui său, când ajung la Paris.

— Îhî! spusese el drept confirmare.

Au ieșit încet din casă ținându-se de mână. Păreau vorbească fără cuvinte. Înainte de plecare, Paxton îl strânsese în brațe.

— Să-ți amintești întotdeauna că te-a iubit foarte mult.

Joey aprobă dând din cap, cu ochii în lacrimi. Iar Paxton îl strânsese tare, aducându-și aminte ce simțise când îi murise tatăl.

— Te sun când mă întorc.

— O.K.

Paxton îl văzu pe tatăl vitreg, ascunzându-se prin apropiere, urmărind-o cu privirile. Era înalt, brunet, dar nu semăna deloc cu fratele lui și nu se apropie să dea mâna cu ea. Se întoarse înapoi în garaj, la treburile lui. Paxton îi mulțumi din nou doamnei Barbara Campobello, o sărută pe mama lui Tony, iar ei îi urară mult noroc la Paris, de parcă o cunoșteau bine.

— Îți voi trimite fotografiile, îi promise din nou micului Joey, care încă îi făcea cu mâna când ea întoarse mașina la colț. Se gândea cât de trist ar fi pentru el să nu-și cunoască niciodată tatăl.

Capitolul 27

Paxton ajunsese la Paris într-o splendidă zi de primăvară, la o săptămână după ce fusese la Washington, pentru a discuta cu oficialități din cadrul Pentagonului, și la Fort Benning, în Georgia, pentru a-i lua un interviu locotenentului Calley. Un interviu foarte scurt și în multe privințe foarte dureros. Calley devenise aproape un simbol al războiului, al faptului că am pierdut controlul, al brutalității noastre, al suferinței pe care am cauzat-o. Gândindu-se la acest interviu, lui Paxton i se făcu milă de el, de toată lumea, de tot ce se întâmplase.

Dar Parisul îi vindecă într-un fel rănilor. Își găsi o locuință pe malul Senei. Se plimba singură noaptea, gândindu-se cât de diferită îi era acum viața față de cea pe care o trăise în Saigon.

Aici, viața ei era solitară și austeră, serioasă, în timp ce relata despre convorbirile de pace, le lua interviuri lui Kissinger și Le Duc Tho. Dar în Saigon, chiar dacă fusese greu de multe ori, Paxton a fost mai fericită decât acum, când îi rămăseseră doar amintirile unui loc pe care nu-l va mai vedea niciodată, ale unor oameni pe

care îi iubise.

Îi trimise lui Joey fotografiile, iar el îi răspunse cu o scrisoare foarte îngrijită și îi mulțumi. Din când în când îi trimitea câte o ilustrată din Paris.

Paxton era interesată de toate noutățile din Vietnam, iar în octombrie pierderile americane au fost mai mici ca niciodată. Și totuși, ar fi fost mult mai bine dacă totul s-ar fi terminat.

În mod frecvent discuta cu toate legăturile și relațiile ei despre ce se aflate în privința celor dispăruți în acțiune, dar nimeni nu știa nimic despre Tony. Paxton nu se mai aștepta la minuni și totuși continua să simtă că mai trăiește. Pe la sfârșitul anului, aproape au convins-o că nu existau speranțe ca Tony să fie în viață.

În noiembrie revista „*Times*” îi ceru să se întoarcă la Fort Benning pentru procesul lui Calley care se dovedi o afacere sinistrală cu fotografii hidoase și mărturisiri oribile, ducând, în cele din urmă, la condamnarea lui.

După proces, Paxton îl vizită pe fratele ei și, ca de obicei, nu au avut ce să-și spună, iar cu Allison nu se mai strădui să mai facă vreun efort.

Apoi plecă la Washington pentru un nou interviu cu Kissinger. La întoarcere, discută cu redactorul șef al revistei. Îi telefonă din nou lui Joey și de data asta îl luă la prânz. Tocmai împlinise nouă ani și semăna și mai mult cu Tony. Au luat un prânz de adulți la restaurantul „21” de care Joey a rămas impresionat. Ospătarul șef recunoscuse numele lui Paxton și pentru că era un pățimaș cititor al revistei „*Times*”, i-au satisfăcut toate fanteziile și lui Joey i-au făcut un pachetel cu dulciuri pe care scria „21”.

— E un loc fantastic, spuse Joey, admirând-o pentru gustul ei, iar Paxton îi zâmbi. Crezi că lui tata i-ar fi plăcut aici?

Devenise o unitate de măsură a tot ce era în jurul lui.

— Cred că i-ar fi plăcut foarte mult. De multe ori discutăm despre faptul că ne vom întoarce în New York sau că vom merge în San Francisco. Am trăit câțiva ani acolo. Am făcut colegiul la Berkeley.

Joey o privea plin de interes și îi ceru să-i povestească tot, iar după ce au terminat desertul îi aruncă o privire plină de o seriozitate dureroasă.

— Tatăl meu... celălalt tată, adică... știi, unchiul meu.

Paxton aproape izbucni în râs, era atât de încordat, iar totul

părea grotesc și confuz și știa că Tony ar fi râs cu siguranță. De fapt, s-ar fi distrat grozav.

— Mi-a spus că ce mi-ai spus tu nu e adevărat... despre tata că poate trăiește, pentru că a dispărut într-o acțiune. Mi-a spus că probabil e mort și tu ești nebună.

— S-ar putea să aibă dreptate. În ambele privințe, spuse Paxton, încercând să-i zâmbească. Dar adevărul este că nimeni nu știe nimic. Asta înseamnă dispărut în acțiune. Unii dintre cei care au dispărut au fost luați prizonieri. Dar noi nu știm nici măcar atât despre el. Eu urmăresc îndeaproape tot ce s-ar putea afla despre el și telefonez la Pentagon ori de câte ori pot, dar ei nu știu ca tatăl tău să fie pe lista de prizonieri. Și nu i-au găsit nici corpul acolo unde se presupune că ar fi murit. Adevărul este că nimeni nu știe ce s-a întâmplat cu el.

Pentru, Joey era foarte greu, ca de altfel și pentru toți ceilalți. Te distrugea faptul că nu știai ce s-a întâmplat.

— Deci, asta înseamnă că ar putea fi în viață, nu? o privi Joey, plin de speranță, dar apoi tot gândindu-se, fața îi deveni din nou serioasă.

— Dar tatăl meu... unchiul meu ... spune că e mort. Paxton, tu crezi că a murit?

— Nu, spuse ea clătinând din cap, nu Joey, eu nu cred că a murit.

Îl luă mâna și i-o strânse tare, gândindu-se cât de mult seamănă cu Tony.

Capitolul 28

În 1971 Paxton a fost foarte ocupată și și-a petrecut cea mai mare parte a anului la Paris. Avea mari speranțe în convorbirile de pace și își exprima încrederea în articolele pe care le scria. Însă războiul continua. Iar trupele din Vietnam erau tot mai furioase. Se săturaseră de război și erau mult mai multe probleme cu nesupunerea față de ofițerii superiori, decât atunci când Paxton fusese acolo. Devenise un fapt obișnuit ca unii soldați să-și rănească ofițerii „din greșeală” cu grenade de mână. Relațiile rasiale erau de asemenea încordate. În februarie armata sud-vietnameză începu niște operații în Laos pentru a distruge părți ale șoselei Ho Chi Minh. Și totuși, ori de câte ori întreba, în

indiferent ce sector, nimeni nu auzise de Tony.

În martie, Paxton se întoarse în State pentru restul procesului lui Calley și asistă la condamnarea lui. Apoi plecă la Washington să asiste la enorma demonstrație a veteranilor de război din Vietnam împotriva războiului, unde mulți dintre cei prezenți și-au aruncat medaliile pe treptele Capitoliului. Relată despre aceste evenimente apoi plecă înapoi la Paris.

Paxton era încă la Paris, când, în luna iunie, au fost făcute publice „*Documentele Pentagonului*” de către Daniel Ellsberg. În iulie, Nixon anunță vizita lui Kissinger în China. Iar în octombrie, când Thieu a fost reales președinte al Vietnamului de Sud, Paxton era încă la Paris, relatând despre convorbirile de pace. În luna decembrie, Paxton anunță fericită că numărul soldaților americani din Vietnam se redusese la o sută patruzeci de mii, mai puțin de o treime decât au fost când ea era în Vietnam, cu nouăsprezece luni în urmă. În acele nouăsprezece luni nu a reușit să afle nimic despre Tony Campobello. O dovadă copleșitoare. Dacă ar fi fost luat prizonier sau dacă se ascundea pe undeva, cineva trebuia să fi auzit de el. Nu mai putea să-i ofere nici o speranță lui Joey. Și totuși, când o întreba, ori de câte ori vorbeau la telefon, pentru că îl suna destul de des, îi spunea ce simte ea, că tatăl lui se ascundea pe undeva. Joey împlinise zece ani, înțelegea mai multe. Paxton îi povestise despre tatăl ei, ceea ce îi lega și mai mult. Amândoi au crescut fără tată.

Pentru Paxton, sfârșitul anului 1971 a fost interesant, dar ciudat. Avea douăzeci și cinci de ani, era foarte frumoasă și foarte admirată la Paris. Dar o parte din viața ei nu exista și nu va mai exista niciodată. Trăia pentru munca ei și pentru un băiețel din Great Neck pe care ajunsese să-l iubească foarte mult. Restul erau amintiri, fotografiile pe care le avea pe masa ei de lucru. Peter... Bill... Ralph... France... Pax... An și bineînțeles Tony. O galerie ciudată de oameni pe care îi iubise și îi pierduse într-un loc în care nu se va întoarce niciodată, dar care, în mod straniu, îi lipsea. Și totuși ajunsese foarte cunoscută și respectată ca jurnalistă. Într-un fel, era mulțumită. Nu fericită, nu satisfăcută, doar mulțumită. Iar inelul cu rubin era încă pe degetul ei.

În 1972, Paxton suferea gândindu-se la ce mizerie exista acum în Vietnam. Convorbirile de pace nu au rezolvat nimic. În martie, armata nord-vietnameză trecu în forță, cu tancurile, peste zona demilitarizată înaintând spre sud, provocând teroare și suferință.

În mai, toate drumurile spre sud erau pline de refugiați și soldați. Armata sud-vietnameză se dovedi a nu fi de talia celei nordice, civilii erau uciși, copiii arși, iar femeile mureau. Fotografiiile pe care Paxton le văzu, ca și tot restul lumii, în special cele din „*Time*”, erau înfiorătoare.

Un al doilea val de atacuri distruse Central Highlands cu rezultate similare în Nord. Oamenii au rămas fără case și mureau de foame. Americanii încercau să iasă afară și să cedeze războiul Armatei sud-vietnameze, dar pierdeau tot mai mult teren.

În aprilie, urmă un al treilea atac lângă frontiera cu Cambodgia, la nord de Saigon. Reportajele AP relatau că trei mii de soldați vietnamezi au năvălit în An Loc și au ocupat întreaga provincie.

Devenise evident că „vietnamizarea” Vietnamului era o glumă, una foarte amară, și nimeni nu râdea în Vietnam.

La mijlocul lui aprilie, Nixon autoriză bombardarea zonei de lângă Haiphong și Hanoi și pentru prima oară în doi ani Paxton era fericită că nu rămăsese în Vietnam. Era discutabil dacă cineva va reuși să supraviețuiască. Un masacru în masă nu avea nici un sens. Paxton putea să facă mult mai multe dacă rămânea la Paris. Dar ceea ce o îngrijora cu adevărat era ce se va întâmpla cu Tony ca prizonier sau unde va mai putea să se ascundă. Datorită atacurilor constante ale nord-vietnamezilor, viața prizonierilor americani era în mare pericol. Paxton continua să spere, chiar și după doi ani, că Tony era pe acolo, pe undeva, printre ei.

Singurul lucru care îi atrase atenția după căderea Quang Triului, în luna mai a fost arestarea celor cinci oameni care au pătruns în complexul Watergate, din Washington. Toată lumea din State nu discuta decât despre asta și cu toate că încă era la Paris, Paxton scrisese un articol foarte amuzant pe care „*Times*” îl publică și care îi aduse multe laude. Încetul cu încetul, Paxton devenea un fel de star, dar era un aspect al vieții ei, căruia nu-i prea dădea importanță. Își iubea munca și nu căuta să devină faimoasă. Misiunea ei era să informeze, să taie minciunile și prefăcătoria cu sabia adevărului. Prietenii ei jurnaliști o tachinau spunându-i fanatică. Ei nu-i păsa că ajunsese vedetă. Iar faptul că Nixon, Kissinger și jurnaliști cunoscuți din toată lumea o priveau cu admirație și respect, o mulțumea dar nu era ceva extrem de important. Conta doar că ceea ce scria putea schimba lucrurile.

Doar în octombrie 1972, s-a realizat un progres în convorbirile de pace de la Paris ca urmare a întâlnirii directe dintre Kissinger și

Le Duc Tho, cu toate că puțini au știut de ea. La douăzeci și unu octombrie, nord-vietnamezii au acceptat planul de pace, iar peste cinci zile, însuși Kissinger promisese de la Casa Albă că „pacea era aproape”. Dar președintele Thieu al Vietnamului de Sud refuză să semneze planul de pace, interzicând trupelor nord-vietnameze să rămână pe teritoriul sudului, temându-se de ce ar fi în stare să facă.

Două săptămâni mai târziu, Nixon a fost reales cu o majoritate zdrobitoare de voturi. Peste încă două săptămâni, președintele Thieu ceru șazece și nouă de amendamente la planul de pace, iar Paxton, împreună cu mulți alți jurnaliști, oftară nemulțumiți. Situația era din nou fără speranțe.

Convorbirile s-au oprit pe toată perioada lunii decembrie. Americanii bombardau obiective militare și se promitea că puțini civili vor avea de suferit. Hanoiul a anunțat că sunt dispuși să discute dacă încetează bombardamentele. Ele s-au oprit doar o singură zi, de Crăciun. La Hanoi au acceptat continuarea discuțiilor. În sfârșit, la treizeci decembrie, bombardamentele au încetat din nou și s-au reluat convorbirile de pace. Bob Hope plecă din nou în Vietnam pentru a-și prezenta ultimul spectacol de Crăciun. Paxton continua să fie ocupată în Paris și să caute informații referitoare la prizonieri. Cel mai important lucru pentru ea în acea vacanță de Crăciun a fost un telefon de la Joey. Se simțea bine și îi era dor de ea. Ea era aliatul lui, îngerul trimis de tatăl lui, pe care abia îl cunoscuse, să-l iubească și să aibă grijă de el.

La opt ianuarie 1973, Kissinger și Le Duc Tho au început să discute din nou despre pace, chiar cu o zi înainte de cea de-a șazecea aniversare a președintelui Nixon. Exact cu o săptămână mai târziu, ambasadorul american de la Saigon îi spuse, după cum se pretindea, președintelui Thieu că dacă nu semnează imediat tratatul de pace, nu va mai primi nici un ajutor din partea Statelor Unite. Drept rezultat, două săptămâni mai târziu, la douăzeci și șapte ianuarie, cinci zile după moartea lui Lyndon Johnson, s-a hotărât încetarea focului. Nixon ceru ca *toți* prizonierii americani să fie eliberați imediat. Promise ca toate trupele americane să fie retrase din Vietnam în următoarele șazece de zile. Paxton află aceste vești la Paris și parcă nu-i venea să creadă. Se ruga ca, poate, atunci când prizonierii vor fi eliberați, cineva să știe ceva despre Tony. Iar dacă nu, puteau să-l lase să se odihnească în

pace. Era îngrozitor să nu știi. Nici ea nu mai rezista după trei ani de căutări. Își dădea seama că fără să știe nimic, trăind doar cu speranță, era foarte greu pentru Joey. Tânjea mereu după un tată care nu era lângă el și era foarte posibil să nu fie niciodată. În loc să se lege mai mult de tatăl pe care îl avea, chiar dacă era plin de defecte, cum Paxton aflase între timp. Acesta nu-l putea suferi pe Joey. Paxton bănuia că din cauza faptului că se simțea el însuși vinovat și, probabil, primise ceea ce meritase când se legase la cap cu doamna Campobello.

La cinci februarie 1973, s-a anunțat că 57.597 oameni au murit în Vietnam. Era îngrozitor de mult, iar Paxton își aminti de Peter, Bill și Tony. Câteodată îi venea greu să facă o deosebire între femeia și jurnalista din ea. La doisprezece februarie, când auzi că au fost eliberați primii prizonieri, Paxton se întinse în pat și plânse gândindu-se ce însemna pentru ei și familiile lor faptul că, în sfârșit, erau liberi, scăpați de agonie și teroare.

Paxton era la Paris, scriindu-și articolele și o carte pe care de trei ani își promitea că o va scrie, despre experiența ei în Vietnam, când primi un telefon de la redactorul șef. O ruga să plece cât mai repede cu un transport militar la Manila.

— Dar de ce? De ce eu? ar fi vrut ea să întrebe. I-au trebuit trei ani ca să-și uite cât de cât durerea, trei ani să scape de coșmarurile în care apăreau copii mutilați vagabondând pe străzile din Saigon. Iar acum, prizonierii se întorceau acasă aducându-și cu ei propriile lor orori. Oare într-adevăr trebuia să se întoarcă? În sfârșit, nu-și mai dorea să plece acolo, nu mai tânjea după acel verde incredibil, după mirosuri și zgomote. Acum ei voiau să o trimită înapoi ca să trăiască totul. Înapoi la amintiri, la fețele oamenilor care au trăit și au murit acolo.

Prizonierii urmau să aterizeze la Clark Field în Filipine. Iar ea avea două zile ca să ajungă acolo.

— E un ordin sau o rugămintă? întrebă ea, cu o voce obosită, pentru că la Paris era miezul nopții. Cei din New York o sunau înainte de a părăsi birourile.

— Puțin din amândouă, îi răspunse redactorul blând, iar Paxton suspină. Totul începea din nou. Speranța, Rugăciunile. Dorința să-l fi văzut cineva.

— În regulă, spuse ea, după o scurtă pauză. Voi pleca.

— Mulțumesc. Îți suntem recunoscători.

Redactorul știuse că va pleca. Nu putea rămâne deoparte. Nici

unul nu putea. Vietnamul le intrase în sânge și în suflet. Era o durere continuă, chiar dacă uitată uneori... un regret... o bucurie... o patimă.

Capitolul 29

Paxton luă avionul de la Paris la Wiesbaden, iar de acolo cu un avion militar ajunse la Manila, cu opt ore înainte de sosirea prizonierilor. Așteptând printre soții și copii, gândindu-se și notându-și calmă câteva impresii, privi fețele din jurul ei, copiii care abia își aminteau de tații lor. Cât de groaznic era pentru toți!

De un timp începuse să accepte pierderea lui Tony. Indiferent de ce simțea în inima ei, nu era posibil să fie încă în viață. Minte ei știa asta, dar nu și inima. Și i-o spusese și lui Joey.

Aceste femei din jurul ei discutau despre cum reușiseră să supraviețuiască an de an cu fotografiile, mici informații, relatări ale celor care veniseră acasă mai devreme, mai ales cinci prizonieri care scăpaseră cu doi ani în urmă. Ele știau că bărbații lor sunt în viață, că reușiseră să supraviețuiască. Ceea ce rămăsese din ei era cu totul altceva.

Paxton simți cum i se întoarce stomacul pe dos, stând acolo printre ei. Nu vorbi cu nimeni, pentru că nu vroia să le facă să sufere. Aștepta și asculta. Mai târziu va cere interviuri, va discuta cu prizonierii. Își spunea să fie calmă, era prezentă aici ca jurnalistă, că nu avea dreptul să îi deranjeze, dar când prizonierii au început să coboare din avion, plânse și ea împreună cu soțiile lor. Erau foarte slabi, se clătinau, ezitau, cu cearcăne la ochi și cu ciuperca în cap, cu articulații umflate, picioare care șchiopătau. La suprafață, păreau întregi, dar dacă îi priveai cu atenție, vedeai golul din privirile lor. În timp ce se sprijineau unul pe altul, se țineau mândri și se bucurau că au ajuns. Era o victorie a libertății, a iubirii și a supraviețuirii care îi impresionă pe toți cei veniți în întâmpinarea lor.

A fost o după-amiază plină de emoții petrecută în lacrimi de bucurie. Dar nu și pentru Paxton. Pentru ea nu exista nici o îmbrățișare, pentru care să fi așteptat șapte ani. Cum se putea supraviețui atâta timp? Cum putea cineva să se mai agațe de speranță? Și ce puteau să-și spună când totul s-a terminat? Ce s-ar fi întâmplat, dacă ea ar fi fost făcută prizonieră într-una din misiunile la care participase, împreună cu Ralph? S-ar fi putut

întâmpla cu ușurință. Dar ar fi fost prizoniera Viet Cong-ului? Paxton se îndoia că ar fi supraviețuit și se minuna că ei reușiseră.

A doua zi își începu interviurile, vorbind cu prizonierii, cu soțiile lor și uneori și cu copiii. Avea cu ea un fotograf, dar spre sfârșit, obosi și ea. Apoi, în timp ce îi lua un interviu unuia dintre ei, își dădu seama că fusese un șobolan de tuneluri la Cu Chi și că fusese luat prizonier cu puțin timp după ce Tony dispăruse. Paxton încercă să țină mai strâns în mână stiloul, dar mâna îi tremura atât de puternic că nu mai era capabilă să scrie. Cel din fața ei era prizonier de trei ani, o perioadă foarte lungă pentru el, iar Tony, dispăruse cam de tot atâta timp, dar ea încă nu știa dacă mai trăiește sau nu.

— Eu... vocea îi tremura la fel de puternic ca și mâinile. Aș vrea să te întreb ceva în mod neoficial.

Bărbatul se sperie de parcă urma să-l întrebe ceva ce va arunca o pată asupra lui sau a familiei lui.

— Ai cunoscut un sergent cu numele de Tony Campobello, când ai fost la Cu Chi?

O privi ciudat și aprobă dând din cap, întrebându-se dacă nu era vreo șmecherie la mijloc. Poate acest Campobello a fost un agent inamic.

— De ce?

— ...pentru că l-am iubit... eram în Saigon atunci, spuse ea, în șoaptă, cu o voce la fel de emoționată ca a lui, pentru că el îi aducea aminte de trecut, iar trecutul era foarte dureros. A dispărut într-o acțiune cam în același timp când ai fost luat prizonier... și nu s-a aflat nimic despre el... m-am gândit... m-am întrebat...

Paxton începu să plângă și se detestă pentru slăbiciunea ei. Omul acesta trecuse prin destule, nu avea nevoie și de durerea ei. Dar el întinse mâna și o atinse cu degetele lui deformate și noduroase. O înțelegea... acum era un prieten pentru el.

— Tot ce pot să-ți spun e că trăia încă acum doi ani. L-au adus la una din închisorile în care am fost și eu, nu mai țin minte cum se numea. Eram foarte bolnav când am ajuns acolo, continuă el încet.

— Nu știi unde era? Întrebă ea tot în șoaptă.

— Nu... dar el era acolo. L-am cunoscut la Cu Chi... eram de puțin timp acolo, când am fost luat de vietnamezi... era foarte puternic... și era încă în viață când l-au prins. Asta e tot ce știu.

Întreabă-l pe Jordan. Și el a fost acolo și l-a cunoscut mai bine.

Dar când Paxton ajunsese la Jordan cu trei zile mai târziu, acesta nu avea vești bune pentru ea. Tony fusese unul dintre cei trei care evadaseră și Jordan era sigur că toți trei au fost uciși. S-au auzit câteva zvonuri că doar două corpuri au fost aduse înapoi, dar nu era sigur și o asigură că nimeni nu ar fi putut scăpa de câinii lor, de armele, minele și țepușele lor. Cu siguranță, a fost ucis. Iar în ultimii doi ani, nu l-a mai întâlnit și nici nu i-a mai auzit numele. O asigură că Tony e mort. Trebuia să fie.

Pentru Paxton a fost o săptămână oribilă, de moarte și durere, de speranță, suferință și povești despre brutalitatea nord-vietnamezilor. Când termină și se întoarce în Franța, Paxton se simțea de parcă ar fi fost în închisoare cu ei. A scris unul dintre cele mai emoționante articole și își jură că niciodată nu va mai accepta să facă așa ceva. Dar articolul pe care îl scrisese era extraordinar și îi aduse laude din partea tuturor, iar lumea începea să vorbească că într-o zi Paxton Andrews va câștiga premiul *Pulitzer*. Ralph obișnuia să o tachineze în privința premiului, dar asta se întâmplase cu mulți ani în urmă, când era tânără și începătoare. Iar acum Paxton își găsisse răspunsurile. Nu se mai putea ascunde. La întâi martie se întoarce la New York să-l vadă pe Joey și să-i spună ceea ce aflase. Și după tot ce auzise la baza Clark Air Force, părea să fie adevărul.

Îi povesti lui Joey cu blândețe, înainte de a-l invita la prânz. Îl luă la plimbare prin Central Park și, în cele din urmă, după ce s-au așezat pe o bancă, Paxton începu. Joey avea unsprezece ani acum, avea aceeași vârstă ca și ea când îi murise tatăl. Era un copil inteligent și Paxton știa că va suporta adevărul.

— Îmi pare rău, Joey. Am crezut că dacă a rămas în viață atunci, dacă nu a fost ucis în acea zi, va reuși să scape. Era puternic, rezistent, atât de inteligent... atât de bun...

Dar plecase dintre ei pentru totdeauna și ei doi trebuiau să accepte că nu va mai reveni. Fără să mai spună un cuvânt, Paxton îl luă în brațe, îl strânse tare și plânse împreună cu el.

— Acum crezi că a murit? o întrebă el îndurerat, și de data asta ea aprobă. Pentru liniștea lui și a ei. La douăzeci și șapte de ani, îl iubea de atât de mult timp, încât îi venea greu să renunțe la speranță, dar trebuia.

— Da, Joey, acum cred. Trebuie. A murit.

Paxton se simțea de parcă l-ar fi pierdut din nou, după ce

auzise cuvintele prizonierului ce supraviețuise în Hanoi Hilton.

— Și acum ce facem? o întrebă el privind-o trist și ținând-o de mână.

— Nu știu... Ne amintim de el... ne gândim la el și zâmbim, ne amintim doar lucrurile plăcute, cele amuzante... îl iubim.

— Și tu?

Totdeauna se întrebase ce va face ea, iar acum era destul de mare ca să îndrăznească să o întrebe. Știa că îl așteptase pe tatăl lui, dar acum ce va face? Același lucru pe care îl făcuse până acum. În mintea ei renunțase la Tony.

— Crezi că te vei căsători cu altcineva? întrebă el, destul de îngrijorat. Poate acel cineva nu-i va da voie să vină să-l vadă.

Dar Paxton îi citi gândurile și îl luă în brațe.

— Nu, nu mă voi căsători. Doar dacă ai de gând să crești mare foarte repede. Sunt dispusă să aștept.

— Ce vei face acum? Te întorci la Paris?

Îi simțea lipsa când era acolo. Exista ceva special care îi lega. Era puțin din ceea ce simțise pentru tatăl lui, o anumită înțelegere și prietenie, mai ales că Paxton nu avea copii. Dar avea vești bune pentru el.

— Se pare că mă voi întoarce foarte curând în New York ca să lucrez pentru „*Times*” aici. Probabil, la sfârșitul lui martie, după ce toate trupele americane se vor retrage.

Joey era fericit. Dacă nu-l putea avea pe tatăl lui, cel puțin o avea pe ea.

— Poate mama ta va accepta să te lase să pleci cu mine într-un weekend. Ce zici?

— Bineînțeles.

Va avea el grijă de asta, indiferent cât l-ar costa. Când s-au dus să mănânce, erau amândoi mai liniștiți. Liniștiți, dar triști. În cele din urmă, au renunțat la Tony.

Capitolul 30

Ultimii soldați americani au părăsit Vietnamul la 29 martie 1973, iar trei zile mai târziu, ultimii prizonieri de război au fost eliberați în Hanoi. Cu o zi înainte, Paxton se întoarse la New York, după ce renunță la apartamentul ei din Paris. Deocamdată locuia la hotelul *Algonquin*, până își găsea o locuință a ei. Când ajunse în

redacție, nu-i veni să-și creadă urechilor. Îi cereau să plece la San Francisco să ia interviuri prizonierilor de război, la Presidio. Le spuse că nu putea să o mai facă. Să găsească pe altcineva, ea tocmai se întorsese, era obosită, trebuia să-și găsească un apartament. Scuze care nu prea țineau și o știa și ea și redactorul șef. Apoi au insistat, iar Paxton se întoarse spre redactor și îi spuse că puțin îi pasă dacă o concediază, nu va pleca, era mult prea afurisit de dureros.

Au lăsat-o în pace toată ziua, apoi la șase, redactorul o sună la telefon și o imploră să plece. Și până la urmă, obosită, mai mult decât furioasă, se lăsă convinsă. Plecă a doua zi, ajungând la timp pentru a urmări coborârea din avion a prizonierilor.

Și în timp ce stătea acolo, privind la aceeași scenă ca în Manila, știu cât de epuizant și dureros va fi totul. Dar cel puțin de data asta era pregătită, așa că își adună toate puterile pentru ce urma să audă de la soții, de la foștii prizonieri și de la copiii lor. Iar în următoarele câteva zile, totul decurse așa de groaznic cum prevăzuse, chiar și mai rău. Dar partea cea mai cumplită veni când unul dintre prizonieri începu să povestească despre trei oameni care scăpaseră, iar aceasta îi suna cunoscut lui Paxton. O parte din ea nu vroia să audă nimic, o altă parte îi spunea că trebuie. Îi puse aceleași întrebări ca și celorlalți doi oameni, dar de data asta răspunsurile erau diferite. Da, era convins că cei trei scăpaseră. Și alți doi reușiseră înainte. Alții care încercaseră, un grup de șapte, odată, altădată, un grup de patru și apoi doi, au fost toți uciși. Dar unii reușiseră, iar din grupul de trei la care se referea, unul din ei reușise cu siguranță. Doi au fost uciși, dar unul nu se mai întorsese înapoi.

— Cum se numea? întrebă Paxton, cu vocea tremurând de emoție, dorindu-și să nu fi venit pentru că nu voia să spere din nou. Vroia să-l lase să se odihnească, de ce nu o lăsa în pace? Știi cumva cine era?

— Nu sunt sigur, spuse el căutând în memoria lui care nu mai era aceeași ca înainte. I-au făcut de toate. Șocuri electrice, tortură, pierduse ambele degete mari și aproape își pierduse și piciorul din cauza cangrenei, cum dracu să-și mai aducă aminte cine a scăpat și cine trăia?

Paxton își ținu respirația așteptând.

— Știu că era de la Cu Chi... un șobolan de tuneluri... dar nu-mi mai aduc aminte numele. Poate dacă îl aud, spuse el cerându-și

scuze, iar Paxton se simțea foarte vinovată că îl bătea la cap cu întrebări, dar trebuia.

— Tony Campobello? șopti ea.

— Exact, spuse el privind-o mirat. Despre el e vorba. Arăta foarte surprins că ea știa. A scăpat... nu știu... poate acum optsprezece luni... doi ani... nu sunt sigur. Și știu că a reușit.

Paxton simțea că leșină auzindu-l.

— De unde știi?

— Nu i-au adus corpul înapoi... și o privi puțin jenat, mi-a spus unul dintre paznici.

— Poate a mințit? Paxton aproape că își dorea să fi murit, nu voia să fie torturată din nou de speranță, dar nu putea să ignore ce-i spunea omul din fața ei. Nu putea.

— Nu cred. Nu le plăcea să recunoască că ar fi putut scăpa cineva, așa că dacă afirmau așa ceva, probabil era adevărat. Și l-au torturat pe unul dintre ceilalți pentru a le da o lecție tuturor.

— Nu știi unde ar fi putut să se ascundă?

— Îmi pare rău, nu știu. În sud, presupun, dacă reușea... sau poate încă se mai ascunde pe undeva prin interior. Ca șobolan de tuneluri, trebuie să fi fost foarte viclan. S-ar putea să fie și acum în viață.

S-ar putea... și pe urmă? Ce să-i spună lui Joey? Că tatăl lui „ar putea” fi în viață undeva, în Vietnam? Sau că ar putea fi mort într-un tunel, sau într-o tranșee, o gaură, sau o scorbură de copac? Paxton îi mulțumi bărbatului din fața ei, termină interviurile și luă avionul înapoi spre New York.

Își petrecu următoarele trei zile, închisă în camera ei de la hotel, fără să vorbească cu nimeni. Nu putea face nimic. Trebuia să se gândească. Trebuia să revadă tot ce i se spusese. Își reciti din nou însemnările, dar nu putea face nimic. Iar luni luă o hotărâre definitivă.

Plecă la redacție să vorbească cu redactorul șef, iar acesta îi spuse că e nebună. Dar, după un timp, Paxton reuși să-l convingă. Mai fusese acolo și cunoștea bine țara. Vor fi fiind și alții care au rămas acolo, chiar dacă armata americană plecase. Jurnaliști, personal medical, câțiva afaceriști străini, proști, oportuniști. Cineva avea obligația de a fi acolo. Iar în mintea lui Paxton nu mai exista nici o îndoială. Va trebui să se întoarcă și să rămână până va găsi răspunsurile, indiferent cât de mult timp îi va lua, și indiferent cât de mult va avea de suferit.

Au acceptat. Nu aveau de ales. Sau o pierdeau pe Paxton sau pleca acolo cu binecuvântarea lor, așa că îi oferiră tot ce-și dorea.

În acel sfârșit de săptămână, Paxton îl luă pe Joey la o lungă plimbare. Îi spuse că se va întoarce în Vietnam să-l găsească pe tatăl lui, sau corpul lui, sau pe cineva care i-ar putea spune sigur ce s-a întâmplat. Îi povesti despre prizonierul de la Presidio. Joey avea dreptul să știe.

— Știi, mama și tata încă mai cred că ești nebună, spuse Joey, zâmbindu-i. Câteodată se întreba și el dacă nu aveau dreptate, dar știa că o iubește.

— Și tu ce crezi?

— Câteodată. De fapt nu-mi prea pasă dacă ești. E O.K.

— Mulțumesc. Ca să fiu sinceră cu tine, și eu cred că sunt nebună să mă întorc acolo. Dar nu cred că mă voi putea liniști vreodată, până nu găsesc răspunsurile. Credeam că le aflasem, dar uite, că nu a fost adevărat. Tipul acesta era atât de sigur că Tony a reușit să scape.

— Paxton, tu crezi că ar mai putea fi în viață? Au trecut trei ani de când a dispărut. Vocea lui Joey era sceptică.

— Nu mai știu nimic, Joey.

— Cât timp vei fi plecată? o întrebă Joey, îngrijorat.

— Nu știu. Nu vreau să-ți promit nimic. Îți voi scrie sau îți voi telefona, dacă va fi posibil. Nu știu cum va funcționa serviciul telefonic acum, că trupele americane au plecat. Probabil, destul de prost. Dar voi face tot ce-mi va sta în putință. Și mă voi întoarce când voi avea toate răspunsurile și nu înainte.

Joey îi apucă mâna și o strânse tare.

— Ai grijă de tine, Paxton, să nu ți se întâmple ce s-a întâmplat și cu tata.

— Voi fi atentă, îi promise ea, apoi se aplecă și-l sărută pe creștetul capului. Nu sunt atât de curajoasă ca tatăl tău.

Capitolul 31

Avionul se apropie de aeroportul Tan Son Nhut, iar din aer totul părea la fel, însă pe măsură ce se apropiau de pământ, Paxton observă că erau mult mai multe cratere decât cu trei ani în urmă, când plecase ea. Până și în Saigon se schimbaseră multe. Erau mai mulți copii pe străzi. Mai mulți orfani, mai mulți cerșetori

americano-asiatici, abandonăți de tații lor care pleaseră cu trupele militare, lăsați cu mamele lor care însă nu-i voiau. Erau mult mai multe droguri, prostituate, clădiri care se prăbușeau. Un imens haos. Chiar și hotelul *Caravelle* era mai neîngrijit, cu toate că și-au amintit de ea și au fost mulțumiți că s-a întors. Primi o altă cameră. N-ar fi putut locui în aceeași cameră în care trăise cu Tony.

Biroul AP era la fel și Paxton se întâlnește cu câteva fețe cunoscute și într-un fel parcă nimic nu se schimbă, dar era doar o aparență. Soldații americani pleaseră și asta se schimbă în mod subtil mai multe lucruri.

Paxton începu prin a-și restabili contactele și în mod surprinzător, încă se simțea acasă. Totuși, erau prea multe amintiri și lipsise o perioadă prea îndelungată. De mai multe ori, zăcând noaptea trează în pat, se gândea la Joey. Poate totul i se părea diferit pentru că și ea era mai bătrână. La douăzeci și șapte de ani nu mai era atât de dornică să-și riște viața ca acum cinci ani. Se schimbă în acest sens. Gândindu-se la asta, își aminti de Ralph și de misiunile în care au fost împreună. Acum, când pleca prin împrejurimi, pleca singură, în mașini închiriate sau își lua un șofer și un fotograf de la AP, și oriunde ajungea, în orice oraș, sat sau ruină, întreba de Tony. Nimeni nu-l văzuse. Paxton simțea însă că dacă va întreba cât mai mulți oameni, cât mai mult timp, cineva își va aminti de el. Poate îi era frică să iasă afară, poate era schilod sau mutilat sau rănit, iar dacă era, ea îl va duce acasă și îi va vindeca rănilile... dacă mai trăia, ceea ce încă nu era o certitudine. Străbătând țara, Paxton vedea dezastrul cauzat de trupele din Nord, de bombardamentele americanilor și își dădea seama cât de dificil ar fi fost să supraviețuiască cineva și să treacă neobservat. Ar fi fost o ușurare pentru ea, dacă ar fi aflat că a murit. O fâșie dintr-o uniformă, un os, fire de păr... orice... care să amintească de Tony.

În aprilie sosi în Saigon Graham Martin, noul ambasador. În iunie explodă afacerea Watergate. Politica devenea din ce în ce mai complicată. Paxton citea cu nerăbdare telexurile care ajungeau în Saigon, își scria articolele și continua să-l caute pe Tony. În iulie, Senatul dezbătu problema bombardamentelor în Cambodgia, care se opriră în august. După opt zile, Nixon îl numi pe Kissinger secretar de stat în locul lui Rogers. În acea vară, în Vietnam a fost liniște. A plouat tot timpul, iar Paxton continua să

străbată țara, arătând fotografia lui Tony și întrebând dacă nu-l văzuse cineva, dar nimeni nu știa nimic. Până la urmă Paxton făcu pneumonie.

În septembrie se simți mai bine și își continuă cercetările. În fiecare săptămână îi scria lui Joey, informându-l despre ceea ce afla. Dar totul i se părea deja prea nebunesc. Însă în Vietnam așa stăteau lucrurile. Se întâlnea mereu pe străzi cu copii care erau pe jumătate americani și le dădea de mâncare sau bani, ce avea la ea. Pentru ei situația era fără speranță. De această soartă se temuse France când se otrăvisese împreună cu copiii ei, după ce Ralph fusese ucis. Era greu de crezut că avusese dreptate. Dar cine mai putea ști? Paxton era sigură că ea nu avea soluții.

În octombrie, Agnew demisionă din postul de vicepreședinte, iar în noiembrie, Congresul trecu peste vetoul lui Nixon în privința legii care limita dreptul președintelui de a porni război. Vroiau ca niciodată să nu se mai repete această situație. Au pierdut în Vietnam, iar ei doreau să se gândească de două ori înainte de a mai porni un astfel de război. Congresul dorea să mențină pentru totdeauna controlul asupra președintelui.

Paxton își petrecu Crăciunul în Saigon. Își spunea că va pleca acasă de îndată ce va ști ceva cât de cât concret, dar la un an de la întoarcerea ei încă nu găsisese nici un răspuns. Cam în această perioadă, cineva recunoscuse fotografia lui Tony și asta o îndemnă pe Paxton să continue. Îl recunoscuse o bătrână țărăncă din nord care îi spusese lui Paxton că îl văzuse într-o pădure și îi oferise mâncare, iar apoi fusese luat de soldați. Deci, din nou prizonier, dar unde și cine îl prinsese și ce se întâmplase pe urmă? Îl scuti pe Joey de această informație. Nu avea sens să-i dea speranțe. Însă ea continuă să-l caute pe Tony.

În august 1974, Nixon demisionă, iar Ford deveni președinte. Revista „*Times*” îi ceru să vină acasă, dar ea refuză. Scria articole foarte interesante despre Vietnam și nimic altceva nu-i capta atenția.

În acel an își petrecu din nou Crăciunul în Saigon, al doilea de când se întorsese. Fratele ei renunțase complet la efortul de a o înțelege. Ed Wilson era nedumerit ori de câte ori îi vedea numele. Scria extraordinar de bine, dar părea obsedată de țara în care plecase ca jurnalistă neexperimentată, o țară care o rănisese atât de grav pe ea și pe mulți alții. Până și Joey ajunsese să se întrebe ce se întâmplase cu ea. Poate îi plăcea acolo și nu putea să accepte

că tatăl lui murise, sau poate era mai mult decât puțin nebună, așa cum afirmau părinții lui. Nu o văzuse de aproape doi ani, dar, după cum îi spusese în secret bunicii lui, îi era foarte dor de ea. Se întreba dacă se va întoarce vreodată. Joey împlinea treisprezece ani, tatăl lui dispăruse de cinci ani și pentru oricine altcineva ar fi fost o perioadă foarte mare de timp pentru a mai putea spera. Dar Paxton nu voia să renunțe, chiar dacă căutarea ar fi ucis-o până la urmă.

Din, când în când, cineva recunoștea fotografia lui Tony. Însă Paxton nu era niciodată sigură dacă cei întrebați spuneau adevărul, mințeau sau doreau un bacșiș, sau o recompensă, sau pur și simplu doreau să-i facă o bucurie. Ceva însă era sigur și despre asta scria și în articolele ei, Vietnamul de Sud avea mari probleme. Scria despre promisiunile secrete ale americanilor de a scoate un milion de oameni din Vietnamul de Sud, înainte ca acesta să cadă pe mâinile comuniștilor, ceea ce era evident că se va întâmpla în curând. Când va sosi acest moment, Paxton știa că va trebui să plece acasă și să-l lase pe Tony, fie că era în viață, fie că era mort. Atunci va renunța. Dar deocamdată nu putea.

În februarie 1975, situația se înrăutăți, iar în martie deveni critică. Refugiați din nord se scurgeau în Saigon, iar mai departe în nord, peste un milion de refugiați fugeau de comuniști căutând adăpost în Da Nang, după ce Hue căzu, dar rachetele nord-vietnameze spintecau orașul și civilii. Oamenii plângeau, fugeau, se împiedicau și sângerau. Copiii se pierdeau de părinții lor și erau călcați în picioare de mulțimi. Americanilor li s-a spus să plece cât mai repede. Telexurile din biroul AP parcă înnebuniseră. Toată lumea trebuia să plece imediat, spuneau telexurile, după ce Hue va ajunge în mâinile comuniștilor. Trei zile mai târziu, o mulțime de oameni blocau aeroporturile, cheiurile și plajele, încercând să părăsească Vietnamul cu orice mijloc posibil. Iar în ultimele zile, Paxton își uită propriile probleme și deveni din nou jurnalistă.

În duminica de Paști, Da Nang-ul căzu în mâinile comuniștilor, iar în aprilie toți americanii care mai rămăseseră începură să-și facă bagajele și Paxton le urmă exemplul. Era timpul să plece. Doar câteva zile și totul se va termina. Țara asta atât de frumoasă cândva și care costase multe vieți omenești, se destrăma.

Americanii din Saigon erau nerăbdători să plece înainte de venirea comuniștilor, iar vietnamezii care au fost prea apropiați, de ei se temeau că vor fi victimele represaliilor. În aprilie au reușit

să, plece cincizeci de mii de americani și vietnamezi. Însă la peste un milion de vietnamezi li se promisese că vor putea pleca în State, iar în ultimele săptămâni devenise evident că va fi imposibil și că foarte puțini vor reuși să scape.

Paxton a fost avertizată de „Times” să plece până se mai putea, însă după ce discută cu ambasadorul i se promise un loc în ultimul avion. Cu sacoșa gata pregătită de plecare, Paxton continua să relateze despre căderea Saigonului cu propriul ei aparat de filmat. Abandonase definitiv căutarea lui Tony. Acceptase adevărul în cele din urmă. Era mort, iar cei de la țară care au afirmat că l-au văzut mințiseră. Au spus ceea ce ei credeau că ca vrea să audă. În ultimele zile ale Saigonului, Paxton știa că Tony nu mai putea fi în viață. Era istovită și nu mai avea putere să se gândească la el. Nu-și dorea decât să se întoarcă în State, la un pat curat, într-un oraș în care să se simtă în siguranță și să-l vadă pe Joey.

La douăzeci, și cinci aprilie, președintele Thieu plecă în Taiwan. În douăzeci și opt aprilie s-a dat lupta între comuniști și Armata sud-vietnameză, la Newport Bridge, chiar la porțile Saigonului. Paxton locuia deja la ambasadă așteptând ultimele știri. Și dacă trebuia să plece, vroia să fie printre ultimii.

În douăzeci și nouă, într-o zi ploioasă, ambasada anunță că intră în vigoare Alternativa IV. Urma să fie cea mai mare evacuare cu ajutorul elicopterelor, efectuată vreodată. Cei un milion de vietnamezi cărora li se promisese azil erau abandonați și plecau, erau evacuați doar cei pe care americanii reușeau să-i scoată cu ajutorul elicopterelor, care erau foarte puțini. Toată ziua Paxton urmări desfășurarea operațiunii de evacuare, elicopterele ducând refugiați și americani spre portavioanele care așteptau în larg, în timp ce comuniștii continuau să bombardeze aeroportul din Saigon.

La șase seara în douăzeci și nouă, avea să relateze Paxton mai târziu, șaptezeci de elicoptere au făcut naveta între ambasadă și portavioane. O mie de americani și șase mii de vietnamezi au scăpat. Nu milionul care fusese promis.

Orașul era plin de autobuze care duceau oamenii spre teritoriul ambasadei americane, dar din cauza panicii autobuzele se împotmoleau și nu mai puteau pleca. Oamenii o luau la fugă pe străzi, strigând, îmbrâncindu-se și peste tot se vedeau copii abandonați. Paxton încercă să iasă din ambasadă în jurul

prânzului pentru a-i ajuta pe oamenii de pe străzi. Dar nu ajunse departe. Nu se putea mișca prin mulțimea înnebunită. Porțile ambasadei erau demult deschise și mii de oameni se înghesuiau pentru a ajunge în elicoptere. Oameni din oraș, de la țară, din zonele muntoase, câțiva americani, cei mai mulți vietnamezi, disperăți să plece înainte de venirea comuniștilor. Paxton știa că trebuie să plece în curând și se întoarse spre ambasadă, iar brațele și corpul îi erau prinse ca într-un clește, în timp ce își croia drum spre locul unde o aștepta ambasadorul. Apoi brusc, un braț o trase puternic, era un bărbat, un bătrân vietnamez care o târa după el, în timp ce se chinuia să înainteze. Încercând să-și elibereze brațul, Paxton observă că abia dacă era conștient. Putea îngrozitor, arăta murdar, fața îi era plină de noroi. Reuși să scape, dar el se aruncă înainte în brațele ei. Și apoi văzu... nu se putea... nu era posibil... era o glumă proastă... își pierduse mințile în cele din urmă.

Nu... Nu se putea. Dar își dorea atât de mult să fie adevărat..

Bărbatul îi spuse ceva în vietnameză, în timp ce se clătina și instinctiv, Paxton se apropie, iar el se prăbuși în brațele ei, dar acum era sigură. Îl găsisse pe Tony.

— Of, Doamne Dumnezeu...

Oamenii îi împingeau încercând să se apropie de elicoptere.

— Cum ai ajuns aici? întrebă ea încă tulburată și speriată, privindu-l atentă, vrând să fie sigură că nu visa.

Îi spuse din nou ceva în vietnameză, dar apoi auzindu-i vocea, știu. Nu știa încă cine era, însă știa că e americană și deci era în siguranță. Paxton îl conducea trecând cu forța printre cei ce așteptau.

— Sergent Anthony Campobello, baza Cu Chi, Vietnam, recită el în timp ce ea îl târa spre locul unde se încărcau elicopterele.

Nu mai avea nici o clipă de așteptat. Îl găsisse. Nu va mai rămâne aici cu el nici o secundă în plus. Trebuia să plece înainte ca cineva să-i oprească.

Tony avea o tăietură adâncă la un braț și o privea ciudat, în timp ce lacrimi începuseră să-i curgă pe obraz.

— Haide, strigă ea, iar cineva încercă să-i pună un copil în brațe.

Dar nu va lua pe nimeni, decât pe el. Îl căuta de cinci ani, iar băiatul lui îl aștepta acasă.

— Tony, hai, mai repede.

Aproape că se prăbuși din nou înainte de a ajunge la elicopter și trebuiau să urce pe o scară îngustă pe care Paxton nu era sigură că va mai fi capabil să o urce, nu-l putea trage și nu era nimeni ca să o ajute.

— Fir-ar să fie... ridică-ți piciorul... haide, urcă!

Paxton striga la el și plângea. Însă Tony plângea de bucurie. I-au trebuit două luni ca să ajungă de la ascunzătoarea lui din tuneluri până în Saigon și, în sfârșit, reușise. Iar ea era aici, nu înțelegea cum și de ce o găsisse. Dar nu mai conta. Ea era aici. Și erau împreună, chiar dacă urmau să moară.

— Omul acesta e un fost prizonier, strigă Paxton către cineva care n-o băgă în seamă, apoi pe neașteptate, două brațe puternice îl traseră în sus pe Tony eliberându-l de mulțime și îl împinseră în elicopter, iar cu un ultim efort Paxton se aruncă înăuntru în spatele lui. Erau în siguranță, îndreptându-se spre mare și brusc, Paxton își aminti de aparatele Dustoffs care salvaseră răniții. Erau liberi în timp ce Vietnamul rămânea în urma lor, cu oameni care țipau, plângeau, implorau. Oameni care vor muri. Dar ea nu-i mai putea ajuta. Scrisese despre suferințele lor. Își petrecuse șapte ani printre ei. Făcuse tot ce era posibil. Trecuse atât de mult timp, muriseră prea mulți. Dar cel puțin nu și Tony. Îl privi parcă fără să-și creadă ochilor, zăcând în brațele ei, epuizat, plin de răni, de nerecunoscut. Dar era el și îi zâmbi în timp ce se pregăteau să coboare pe puntea portavionului, spre siguranță.

— Unde dracu ai fost până acum? o întrebă el zâmbind, cu fața plină de noroi.

În ultimii doi ani trăise în tuneluri pe care le făcuse sau le găsisse și supraviețuise prin șiretlicuri și orori la care nici nu ar îndrăzni să se gândească. Iar acum, printr-un miracol, datorită șansei sau mâinii lui Dumnezeu, o găsisse.

— Te-am căutat tot timpul, spuse Paxton, încet, ștergându-și fața de murdărie.

Tony se ascunsese într-un vagon plin de pământ și noroi în drumul lui spre oraș.

— De mult timp, de foarte mult timp te caut...

— Bine ați venit, spuse o voce, iar cineva îi ajută să coboare.

Au rămas așa, strângându-se în brațe și plângând cu drapelul fluturând deasupra lor, apoi Tony îi șopti la ureche.

— Te iubesc, Delta Delta...

* * *

A doua zi, 30 aprilie 1975, la ora unsprezece, Saigonul căzu, iar Armata sud-vietnameză se predă celei din nord. Bătălia pe care am dus-o pentru ei și cu ei se terminase. Iar pe portavionul „Blue Ridge”, Paxton și Tony se îndreptau spre casă, spre fiul lor, spre lumea pe care o pierduseră un timp atât de îndelungat. O lume pe care însă nu o uitaseră. Dar acum Vietnamul dispăruse. Rămânea doar o amintire... un coșmar... un vis.

Pentru ei și pentru toți ceilalți războiul se terminase.

SFÂRȘIT